

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄

Συνεδρίαση 16^{ης} Δεκεμβρίου 2020

Ωρα έναρξης: 9.05 π.μ.

Αρ. 12

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ)

Συνάδελφοι, καλημέρα.

Παρακαλώ, πάρτε τις θέσεις σας.

Συνεχίζεται η συζήτηση των προϋπολογισμών και καλώ στο βήμα την κ. Ελένη Σταύρου.

Για δεκαπέντε λεπτά, κυρία Σταύρου.

ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Συνάδελφοι βουλευτές,

Κυρίες και κύριοι,

Η φεινή συζήτηση για την έγκριση του προϋπολογισμού του νέου έτους διεξάγεται κάτω από πρωτόγνωρες συνθήκες και για τη δική μας χώρα, που δοκιμάζει τις αντοχές της. Δώσαμε έναν επίτιμο για όλους μας αγώνα, για να προστατέψουμε τη δημόσια υγεία, μέσα από δύσκολες συνθήκες, στηρίζοντας στο μέτρο των δυνατοτήτων των δημόσιων οικονομικών τους πολίτες.

Η πανδημία μάς αποστέρησε πόρους, εισοδήματα και αγαπημένα πρόσωπα, γι' αυτό, χωρίς να μοιρολατρούμε, οφείλουμε, όχι απλά να ατενίσουμε, αλλά να σχεδιάσουμε το μέλλον του τόπου μας με αισιοδοξία και στοχοπροσήλωση, οικοδομώντας συνθήκες εθνικής, οικονομικής και κοινωνικής ασφάλειας.

Σε αυτή μας την προσπάθεια δε χωράνε ούτε σκοπιμότητες ούτε πολιτικές ατζέντες που αποσκοπούν σε κομματικά λάφυρα. Δε μετράμε κομματικές περγαμηνές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν η χώρα μας, μετά από μία απροσδόκητη και άνευ προηγουμένου κρίση, βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και κινδυνεύει για πρώτη φορά εκ της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας να λειτουργεί με δωδεκατημόρια, αφήνοντας τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού χωρίς κοινωνικές παροχές, μισθούς και συντάξεις. Ίσως τότε να σταματήσουν οι πολίτες να μας απαξιώνουν.

Δεν πήραμε ακόμη το μήνυμα, αγαπητοί συνάδελφοι; Τους κουράσαμε. Ή θα επιλύσουμε τα καυτά ζητήματα που ταλανίζουν τους πολίτες στην καθημερινότητά τους ή καλύτερα να καταθέσουμε τις ταυτότητές μας. Αν οι θεσμοί θέλουν να τιμήσουν τον ρόλο τους, που εκπληγάζει από τον διορισμό τους, ας συγκρατήσουν αυτή την πολύπαθη δημοκρατία, παραπέμποντας τις διαφορές τους στο ανεξάρτητο ανώτατο δικαστικό σώμα, για να σταματήσει η αμφιβολία και η αβεβαιότητα των καιρών.

Σε προσωπικό επίπεδο, μέσα από την ιδιότητά μου ως βουλευτή, επικεντρώθηκα στις επιπτώσεις της οικονομίας μας, στην άμυνα, την ασφάλεια, τη σταθερότητα σε πλείστους τομείς, την ύπαιθρο και την περιβαλλοντική ισορροπία. Αυτό επιτυγχάνεται με μείωση των αποστάσεων μέσα από την προώθηση έργων οδικού δικτύου, ειδικά για την πόλη μου, αυτών του δρόμου Λεμεσού-Σαϊτά, Λεμεσού-Πιτσιλιάς, Λεμεσού-Κρασχωριών. Για τον σκοπό αυτό οργάνωσα ειδική ημερίδα με κύριο συντελεστή τον Υπουργό Μεταφορών,

Επικοινωνιών και Έργων, η οποία αποσκοπούσε στην ταχύτερη διεκπεραίωση του έργου. Παράλληλα, κλήθηκαν και κατέθεσαν τις απόψεις τους άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς από τις κοινότητες, καθώς πιστεύουμε ότι τέτοια μεγαλεπίβολα έργα θα πρέπει να διεξάγονται με τη μέθοδο της συνδιαβούλευσης και της συμμετοχής των άμεσα ενδιαφερομένων.

Πρόθεσή μου είναι να προωθώ δράσεις που έχουν στο επίκεντρό τους την ορθή διαβίωση και την ένταξη σε ένα ενιαίο περιβάλλον που δεν αποκλείει κανέναν λόγω απόστασης ή ηλικίας. Θέλουμε να παρέχουμε κίνητρα προς νεαρούς ανθρώπους να παραμείνουν στην ύπαιθρο, χωρίς να νιώθουν αποκλεισμένοι από το σύνολο.

Δράττομαι της ευκαιρίας να αναφερθώ στη συλλογικότητα των προσπαθειών που καταβάλλουμε για την καλλιέργεια και υποβοήθηση παιδιών που προέρχονται από προβληματικά περιβάλλοντα με την ίδρυση και λειτουργία φέτος της εθελοντικής οργάνωσης «Ασπίδα των Ανηλίκων». Δε θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η έλλειψη κοινωνικής παιδείας ή η απουσία ενός στερεού οικογενειακού υπόβαθρου που διέπεται από αξίες και αρχές μπορεί να οδηγήσει ένα παιδί στην αναζήτηση της πρόσκαιρης ουτοπίας, η οποία καμουφλάρεται από τους εμπόρους των ναρκωτικών ως η διέξοδος.

Στην Ασπίδα των Ανηλίκων έχουμε επιστρατεύσει έναν αριθμό επαγγελματιών που λειτουργούν συλλογικά για την υποβοήθηση νέων παιδιών που προέρχονται από προβληματικά περιβάλλοντα. Στην Ασπίδα των Ανηλίκων οφείλουμε να μεγαλώνουμε και να εντάσσουμε νέες εξατομικευμένες δράσεις στην προσπάθειά μας να σκιαγραφήσουμε τη ζωή τους με φωτεινά και όχι μελανά χρώματα.

Πάνω από όλα όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε θα πρέπει να ξεχνάμε πως η όποια μετάβαση στη νέα εποχή θα πρέπει να στηρίζεται στους σταθερούς πυλώνες ενός κράτους που διασφαλίζει την εθνική κυριαρχία του, εξακοντίζοντας την οποιαδήποτε απειλή για υπόσκαψη η κατακερματισμό της υπόστασης και της ισχύος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν είναι σε κανέναν μας άγνωστο ότι η Τουρκία ορέγεται τον θαλάσσιο πλούτο στην Ανατολική Μεσόγειο και προχωρεί σε τακτικισμούς που εξυπηρετούν, όχι μόνο τους πάνιους στρατηγικούς της στόχους για έλεγχο της περιοχής, αλλά και τα συμφέροντα χωρών που υποθάλλουν την τρομοκρατία. Η Τουρκία περιφρονεί κάθε έννοια του διεθνούς και θαλάσσιου δικαίου, χλευάζοντας ακόμη και την ίδια την Ευρώπη, με την οποία διατηρεί ισχυρές εμπορικές σχέσεις.

Σε αυτή μας την προσπάθεια για απόσχιση της τουρκικής απειλής σημαντικός εταίρος η Ελλάδα, η οποία, αναγνωρίζοντας το μέγεθος της τουρκικής προκλητικότητας, οχυρώνεται μέσα από τη διπλωματία και την ενίσχυση των σωμάτων ασφαλείας της.

Τον Μάρτιο στη Μάχη του Έβρου έσπευσα στην περιοχή μετά από πρόσκληση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Εκεί μελέτησα τόσο από την αίθουσα επιχειρήσεων όσο και στα ιδιόμορφα πεδία των συγκρούσεων την κατάσταση στο μοναδικό χερσαίο σύνορο της Ελλάδας με την Τουρκία, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο στήθηκαν και λειτούργησαν οι δυνάμεις αποτροπής για παρεμπόδιση της ροής μεταναστευτικών ορδών στα ελληνικά εδάφη. Εν συνεχεία προσκλήθηκα για δεύτερη φορά από τον Υπουργό Άμυνας και ταξίδεψα εκ νέου στην Ελλάδα, όπου και πραγματοποίησα σειρά συναντήσεων με μέλη της ελληνικής ηγεσίας. Κύριο θέμα συζήτησής μας οι τουρκικές ενέργειες και η κορύφωση της έντασης στις θαλάσσιες ζώνες μας, όπως αυτή επιδιώκεται από το καθεστώς Ερντογάν.

Επιβάλλεται η περαιτέρω ενδυνάμωση του πλέγματος των σχέσεων Κύπρου- Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και με χώρες οι οποίες έχουν προσκείμενα με τη δική μας χώρα συμφέροντα στην περιοχή. Ήδη μέσα από τριμερείς και τετραμερείς συνεργασίες έχουμε θεμελιώσει την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων με μεγάλες δυνάμεις, ενώ αυτό που επιτακτικά προβάλλεται ως αδήριτη ανάγκη είναι η ενδυνάμωσή τους σε όλους τους τομείς.

Γνωρίζουμε ότι κανείς δε θα παρατάξει την άμυνα και τα στρατεύματα της δικής του χώρας, για να υπερασπίσει τα δικά μας θαλάσσια ή χερσαία ύδατα, για να απαντήσει και στους επικριτές. Αυτό, συνάδελφοι, είναι δική μας ευθύνη, όπως καθορίζεται άλλωστε και μέσα από το δίκαιο των κρατών για προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων τους. Εντούτοις, συμμαχίες όπως αυτές του άξονα Κύπρου-Ελλάδος-Ισραήλ αλλάζουν το ισοζύγιο δυνάμεων στην περιοχή και ευνοούνται, τουλάχιστον όπως διεφάνη, κυρίως για τα ενεργειακά ζητήματα από χώρες όπως οι ΗΠΑ και αυτό μπορεί να πει πολλά για τη διεθνή πολιτική σκακιέρα. Η ισχύς των ισχυρών μπορεί να καταστεί ικανή για την αλλαγή πλεύσης, ακόμη και από τη δύσκαμπτη Άγκυρα.

Μια πολύ ευνοϊκή εξέλιξη, την οποία θέλω να αναδείξω σήμερα, είναι η προχθεσινή απόφαση του Αμερικανικού Κογκρέσου για την επιβολή κυρώσεων επί της Τουρκίας με κύριο επιχείρημα την αγορά και εγκατάσταση του ρωσικού πυραυλικού συστήματος S-400. Η συντριπτική πλειοψηφία που εξασφάλισε η απόφαση αυτή την καθιστά υποχρεωτική για τον Πρόεδρο και αυτή μας αφορά ως απόφαση, διότι αποτελεί, πρώτον, καίριο πλήγμα στη στρατηγική της Τουρκίας να ακολουθεί πορεία και επί των δύο αξόνων ισχύος της γης, τον αμερικανικό και τον ρωσικό, και, δεύτερον, είναι ένα ισχυρότερο μέτρο στήριξης του άξονα Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας εναντίον των οποίων στρέφονται οι S-400 και μέτρο αποδυνάμωσης του άξονα Ρωσίας-Τουρκίας-Ιράν. Είναι έμπρακτη απόδειξη της νέας αναβαθμισμένης στρατιωτικής σχέσης ΗΠΑ-Ελλάδος, όπως αυτή προωθείται στη βάση της Σούδας και τον ελλιμενισμό σε αυτήν ενός αμερικανικού μεγαθηρίου.

Συμπερασματικά, είναι απόφαση ένοπλης επανόδου των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο και αναχαίτισης της επεκτατικής μανίας της Τουρκίας. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, που φυσικά συμμετείχε στην επιτυχία αυτή, γνωρίζει πολύ καλά πώς να αξιοποιήσει τη σοβαρή αυτή ευνοϊκή εξέλιξη.

Επειδή η οικονομία κάθε χώρας είναι βασικός συντελεστής ισχύος και σταθερότητας, ως μέλος των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Άμυνας και Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων επισημαίνω το επιζήμιο της καταψήφισης του προϋπολογισμού στον νευραλγικό αυτό τομέα. Μέχρι τώρα είμαστε Κύπρος και Ελλάδα οι μόνοι πυλώνες σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο. Ένα πλήγμα προερχόμενο από εμάς τους ίδιους θα έχει ανυπολόγιστες συνέπειες.

Όσο για τις συμμαχίες εντός Ευρώπης, δυστυχώς η συμμετοχή μας ως χώρας μέλους δεν είναι αρκετή από μόνη της, για να υποδείξει την αρχή της αλληλεγγύης. Η Κύπρος χρειάζεται με κάθε μέσο να υπενθυμίζει στους εταίρους της ότι είναι ανεξάρτητο κράτος, χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με το ένα της τμήμα να κατέχεται από τις στρατιωτικές δυνάμεις μιας χώρας που επιδιώκει εμπορικές σχέσεις με την ίδια την Ένωση. Δική μας δουλειά όμως είναι να υποδείξουμε ότι με την κατρακύλα της τουρκικής λίρας τώρα παρά ποτέ η υιοθέτηση επώδυνων οικονομικών κυρώσεων έναντι της Τουρκίας από όλες τις χώρες μέλη μπορεί να καταστεί ικανή να επιφέρει δυσβάστακτο κόστος στο εσωτερικό της.

Η αλλαγή του καθεστώτος της ηγεσίας του ψευδοκράτους δεν αφήνει περιθώρια για εφησυχασμούς. Οι επιδιώξεις από πλευράς Άγκυρας και του εκφραστή της στα κατεχόμενα Ερσίν Τατάρ έχουν δώσει ξεκάθαρο στίγμα προθέσεων σε σχέση με την επιδιωκόμενη λύση δυο κρατών. Η έναρξη των διαπραγματεύσεων θα πρέπει να εκθέτει τις τουρκικές επιδιώξεις, που απέχουν μακράν από το πλαίσιο της επιδιωκόμενης λύσης διζωνικής δικονομικής ομοσπονδίας, με την αλλαγή της βάσης των συνομιλιών, όπως τίθεται από πλευράς Τουρκίας.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες οφείλουν να κατανοήσουν μέσα από τη γλώσσα της διπλωματίας ότι δε νοείται πολιτική δύο μέτρων και δύο σταθμών, όταν πρόκειται για μία χώρα ισχυρή όπως η Τουρκία, η οποία δηλώνει έτοιμη να συνομιλήσει επί δικούς της όρους, την ώρα που εισβάλλει παράνομα μάλιστα στην κυπριακή ΑΟΖ. Οι κυρώσεις έναντι της χώρας, όπως και στην περίπτωση της Λευκορωσίας, αποτελούν το μόνο αποτελεσματικό μέτρο για συμμόρφωση.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους προέδρους των επιτροπών μου κ. Γιώργο Λουκαΐδη, Μαρίνο Σιζόπουλο και Γιώργο Λιλλήκα για την αγαστή συνεργασία και για το γεγονός ότι υπήρξαν πάντοτε σωστοί στη διαχείριση των θεμάτων των επιτροπών μου, τη γραμματεία της Βουλής, την Τόνια, τον Σταύρο, τον Φοίβο, τη Μύρια. Και τέλος τους συνεργάτες μου, τη Νικόλ και τον Μιχάλη, που έχουν αφιερώσει ατέλειωτες ώρες δουλειάς και προσπάθειας.

Επίσης θα ήθελα, κύριοι συνάδελφοι, να κάνουμε ο καθένας από εμάς έναν απολογισμό -και γιατί όχι;- και μια σοβαρή και αυστηρή αυτοκριτική, έναν απολογισμό σκέψεων και δράσεων που θα αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στα πολιτικά πρόσωπα. Στο χέρι μας είναι να εργαστούμε για την επίτευξη μεγαλύτερων τομών, που θα φέρουν αλλαγές προς το καλύτερο. Και, ας μην ξεχνάμε, η αλλαγή ξεκινά πρώτα και πάντα από μέσα μας.

Χρόνια πολλά σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Σταύρου.

Καλώ στο βήμα τον βουλευτή του ΑΚΕΛ κ. Ανδρέα Πασιουρτίδη για τη δική του ομιλία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η φετινή συζήτηση των προϋπολογισμών διεξάγεται μέσα σε ιδιάζουσες και πολύ δύσκολες συνθήκες για ολόκληρη την κοινωνία. Η πανδημία έχει επισκιάσει τα πάντα και έχει αλλάξει άρδην την καθημερινότητα όλων μας. Και, ενώ στα αρχικά στάδια της πανδημίας κάποιες από τις προτάσεις τις οποίες καταθέσαμε για αντιμετώπιση της κατάστασης υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν προς όφελος των πολιτών, από κάποια στιγμή και έπειτα η αλαζονεία, ο εθισθελισμός και η κοινωνική αναλγησία της κυβέρνησης έχουν υψώσει ένα αδιαπέραστο τείχος, στο οποίο προσκρούει η οποιαδήποτε απόπειρα επίλυσης των προβλημάτων και των συνεπειών που αντιμετωπίζει σήμερα ο κυπριακός λαός.

Πάντοτε η προσπάθειά μας είναι να αξιολογούμε αντικειμενικά τα ζητήματα, να επιδεικνύουμε συναινετική διάθεση και να υποβάλλουμε εισηγήσεις που θα συμβάλλουν ουσιαστικά και εποικοδομητικά στην πραγματική ευημερία των ανθρώπων και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.

Οι νέοι άνθρωποι και η νεολαία είναι το μέλλον αυτού του τόπου. Δυστυχώς όμως, το μέλλον αυτό σήμερα προδιαγράφεται ακόμα πιο ζοφερό. Σας καλώ όλους να αναλογιστείτε ποια είναι η προοπτική για οποιοδήποτε νέο άνθρωπο, μαθητή, φοιτητή και εργαζόμενο αναφορικά με την εργασιακή του αποκατάσταση, τη δημιουργία οικογένειας, την απόκτηση στέγης, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του και την αξιοποίηση της δημιουργικότητάς του, για να προσφέρει στον τόπο. Ποιες απαντήσεις μπορούμε να τους δώσουμε, λαμβάνοντας υπόψη τις παρούσες πολιτικές της κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Συναγερμού, οι οποίες κατεδαφίζουν κάθε όνειρο και κάθε ανάγκη της νέας γενιάς;

Να μιλήσουμε για τα ενοίκια, είτε αυτά αφορούν τη στέγαση είτε τη μικρή επαγγελματική στέγη, τα οποία είναι σε δυσθεώρητα ύψη και αφέθηκαν στο έλεος της πανδημίας χωρίς κανένα ολιστικό σχεδιασμό και ουσιαστική αντιμετώπιση από τους κυβερνώντες, παρ' όλες τις προτάσεις μας;

Να πούμε για τις εκποιήσεις και τις εξώσεις για τις οποίες η παρούσα κυβέρνηση, δείχνοντας το «ανθρώπινο» της πρόσωπο, αναπέμπει κάθε νομοθεσία που ψηφίζεται προς προστασία των αδυνάτων ή να πούμε για τις αποφάσεις της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή, για τις καταχρηστικές ρήτρες που εδώ και τρία χρόνια βρίσκονται καλά κλειδωμένες σε κάποιο συρτάρι, χωρίς να έχουν οδηγηθεί στο δικαστήριο;

Να αναφερθούμε στο κλείσιμο εκατοντάδων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες, μη αντέχοντας το οικονομικό βάρος, αναζητούν μάταια σωσίβιο, αλλά καμία κυβερνητική πολιτική δεν τους το παρέχει; Σας καλώ να περπατήσουμε μαζί στο εμπορικό κέντρο της Λάρνακας και να μετρήσουμε τα άδεια καταστήματα, πίσω από τα οποία βρίσκονται χιλιάδες οικογένειες, οι οποίες οδηγούνται στην εξαθλίωση. Φυσικά, δε σας λέω κάτι το νέο, γιατί, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, η ίδια κατάσταση επικρατεί σε ολόκληρη την Κύπρο.

Οι οπισθοδρομικές αντιλήψεις όμως αυτής της κυβέρνησης υπονομεύουν το μέλλον και των μαθητών και φοιτητών μας. Καμία πρόβλεψη, καμία προσπάθεια αντιμετώπισης και καμία υλοποίηση, παρ' όλες τις έγκαιρες υποδείξεις μας για τις ανάγκες και ελλείψεις στα σχολεία, οι οποίες ένεκα και της πανδημίας ήρθαν στην επιφάνεια και σας απογύμνωσαν. Κλασικό παράδειγμα αλλοπρόσαλλης πολιτικής είναι τα κουπόνια στους καθηγητές για αγορά υπολογιστών, κάτι που θεωρείται από τους κυβερνώντες ως τεχνολογική αναβάθμιση.

Περαιτέρω, η επιμονή του Υπουργού Παιδείας για εξετάσεις τετραμήνων, ενώ οι μισοί μαθητές απουσιάζουν από τα σχολεία, τα λύκεια είναι κλειστά και οι καθηγητές κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου καλώντας τον όπως επανεξετάσει το θέμα και ανασταλούν τουλάχιστον για φέτος, αποδεικνύει ότι, όταν κάποιος εσθιαστικά προσπαθεί να τετραγωνίσει τον κύκλο, συγκρούεται με κάθε φωνή συναίνεσης και συνεργασίας.

Να σας υπενθυμίσω, συνάδελφοι, ότι τον Σεπτέμβριο μετατέθηκε το άνοιγμα των σχολείων λόγω τάχα των υψηλών θερμοκρασιών, επιδιώκοντας έτσι την απόκρυψη της γύμνιας και την έλλειψη επαρκούς προετοιμασίας από το υπουργείο. Σήμερα, επειδή είναι χειμώνας, μας φταίει το κρύο. Μην ανησυχείτε όμως, θα δώσουμε κουβερτούλες και οι μαθητές να φορούν πιο χοντρά ρούχα! Δυστυχώς, αυτό είναι το όραμα της παρούσας κυβέρνησης για την παιδεία αυτού του τόπου.

Παράλληλα, η βία και η παραβατικότητα έχουν ριζώσει στην κοινωνία μας, τα ναρκωτικά βρίσκονται μέσα στα σχολεία και στην καθημερινότητά μας, καθώς και άλλες μορφές εξαρτήσεων, όπως το αλκοόλ και ο τζόγος. Εξάρτηση αποτελεί επίσης, καθώς και κοινωνική αποξένωση η έφεση των νέων προς βιντεοπαιχνίδια, τα οποία πολλές φορές προάγουν βίαιες συμπεριφορές. Δεν μπορεί παρά να μας προβληματίσει έντονα το πρόσφατο περιστατικό, όπου δύο μαθητές αποπειράθηκαν να σκοτώσουν συμμαθητή τους. Στόχος της πολιτείας πρέπει να είναι η πρόληψη, ειδικά ανάμεσα στους νέους, η μείωση της χρήσης και των εξαρτήσεων και ταυτόχρονα τα άτομα αυτά να οδηγηθούν σε αναζήτηση θεραπείας και να στηριχθούν, αντί να περιθωριοποιούνται.

Η απουσία ολοκληρωμένων προγραμμάτων πρόληψης και διαφώτισης πρέπει να μας προβληματίσει, καθώς και η ενίσχυση των σχολείων μας με ειδικούς επιστήμονες. Δεν μπορεί και δε γίνεται για κάθε €1 που διαθέτουμε για πρόληψη των εξαρτήσεων να διατίθενται €44 για την καταστολή τους. Επιβάλλεται να αναθεωρηθούν αυτές τις πολιτικές.

Τα πιο πάνω φαινόμενα οφείλονται μεταξύ άλλων στην απουσία υγιούς ενασχόλησης των νέων, με κύρια μορφή έκφρασης τον αθλητισμό, ένας αθλητισμός ο οποίος αφέθηκε στην τύχη του χωρίς καμία στήριξη και ενίσχυση. Όταν μιλούμε για αθλητισμό, δεν εννοούμε μόνο τους ακριβοπληρωμένους ποδοσφαιριστές και αθλητές, αλλά κυρίως αναφερόμαστε στα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, τα οποία επιτελούν κοινωνικό έργο, δίνοντας τη δυνατότητα σε εκατοντάδες νέους να ασχολούνται με τον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα αθλήματα.

Θα πρέπει επιτέλους ο ΚΟΑ να αναλάβει τις ευθύνες του και να σταθεί αρωγός, ώστε να μπορέσουν να επιβιώσουν αυτή τη δύσκολη περίοδο. Ενημερωτικά να σας αναφέρω ότι οι ετήσιες χορηγίες από ΚΟΑ και Υπουργείο Εσωτερικών ακόμα να σταλούν στα σωματεία, με αποτέλεσμα κάποια από αυτά να αδυνατούν να καλύψουν τα πάγια έξοδά τους. Άμεσα το ζήτημα αυτό πρέπει να διευθετηθεί.

Περαιτέρω, αναμένουμε την αναβάθμιση των προγραμμάτων κοινωνικού και μαζικού αθλητισμού του ΚΟΑ, όπως είναι ο Αθλητισμός για Όλους, καθώς και αναβάθμιση της φυσικής αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η εκτόξευση της διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα έχει αγγίξει, όπως επίμονα και επανειλημμένα τονίζουμε, και τον αθλητισμό και συγκεκριμένα το επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Είναι νωπά ακόμα τα δημοσιεύματα, σε συνέχεια παλαιότερων, διεθνών ΜΜΕ για κυκλώματα στημένων αγώνων στην Κύπρο. Αν προσθέσουμε σε αυτά τις επώνυμες μαρτυρίες ξένων ποδοσφαιριστών που πλέον δεν αγωνίζονται σε κυπριακές ομάδες ότι τους ζητήθηκε ή και συμμετείχαν στο στήσιμο αγώνων, αντιλαμβάνεστε ότι επιτέλους οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ασχοληθούν σοβαρά με το ζήτημα. Βαρύγδουπες δηλώσεις περί κάθαρσης του στάβλου του Αυγεία θα πρέπει να αποκτήσουν επιτέλους ουσιαστικό περιεχόμενο.

Σε ολόκληρο το φάσμα του κυπριακού αθλητισμού υπάρχουν πολλά και διαφορετικά συμφέροντα, οικονομικά συμφέροντα, έλλειμμα δημοκρατικής λειτουργίας και άλλα. Ως ΑΚΕΛ έχουμε ήδη καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για εφαρμογή ενιαίας αθλητικής νομοθεσίας με στόχο την οικονομική εξυγίανση, τη λογοδοσία, τη διαφάνεια και την πάταξη της διαπλοκής και του νεποτισμού στον αθλητισμό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αναφορικά με τη Λάρνακα, οι δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας συνεχίζουν να αποδεικνύονται γράμμα κενό. Πέρσι τέτοια περίοδο τονίζαμε ότι θα πρέπει να υπάρξει η απαραίτητη συνεννόηση μεταξύ προεδρίας, Υπουργείων Παιδείας και Οικονομικών και Πανεπιστημίου Κύπρου για την ίδρυση Σχολής Επιστημών και Τεχνολογίας της Θάλασσας στη Λάρνακα. Υπάρχει απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου από τον Οκτώβρη του 2014, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει υλοποιηθεί, αφού οι κυβερνήτες την έχουν γραμμένη στις ελληνικές καλένδες. Είναι προφανές ότι για μία ακόμη φορά οι δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας για το συγκεκριμένο ζήτημα διαψεύστηκαν με τον πιο εμφαντικό τρόπο και οι υποσχέσεις του προς τους Λαρνακείς κατέρρευσαν σαν χάρτινος πύργος.

Το τραγελαφικό της όλης κατάστασης όμως είναι ότι στην προσπάθεια να αποσείσει τις τεράστιες ευθύνες από τους ώμους του και να μην αναλάβει το κόστος της υπαναχώρησης από ακόμα μία υπόσχεσή του για τη Λάρνακα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας καταφεύγει σε δικαιολογίες και επιχειρήματα τα οποία καταρρίπτονται από τους ίδιους τους υπουργούς του. Η κυβέρνηση όχι μόνο γνώριζε το κόστος και το χρονοδιάγραμμα ίδρυσης και λειτουργίας της σχολής, τα οποία ειρήσθω εν παρόδω συζητήθηκαν και στη Βουλή, αλλά παρείχε και σχετική επίσημη ενημέρωση προς βουλευτές. Οτιδήποτε διαφορετικό λέγεται αποτελεί ξεκάθαρα προφάσεις εν αμαρτίαις, για να δικαιολογηθεί η στροφή 180 μοιρών της παρούσας κυβέρνησης για ακόμα ένα κεφαλαιώδους σημασίας ζήτημα που αφορά τη Λάρνακα, η οποία σύσσωμη απαιτεί τη δημιουργία της πανεπιστημιακής σχολής, που θα επιφέρει πολλαπλά οφέλη στην πόλη και επαρχία μας.

Υπενθυμίζουμε ότι η πλειοψηφία των Λαρνακέων, παρά τη διαφωνία ΔΗΣΥ και κυβέρνησης, οι οποίοι προσπάθησαν κατά καιρούς να μετατρέψουν το λιμάνι της Λάρνακας σε ενεργειακό-βιομηχανικό, κατάφερε και πέτυχε επιτέλους, παρ' όλες τις καθυστερήσεις που υπήρξαν, την υπογραφή των συμβολαίων για την ενιαία ανάπτυξη λιμανιού και μαρίνας. Χαιρετίζουμε αυτή την εξέλιξη, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνουμε ότι θα παρακολουθούμε στενά την εν λόγω ανάπτυξη, ώστε να μην παρουσιαστούν τα ίδια προβλήματα που παρουσιάστηκαν με την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού.

Παράλληλα, καλούμε τους κυβερνήτες όπως μεριμνήσουν, ώστε να τηρηθούν τα για πολλοστή φορά συμφωνηθέντα χρονοδιαγράμματα αναφορικά με τη μετακίνηση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου από το παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας, ώστε να υπάρξει ανάπτυξη και αξιοποίηση του συγκεκριμένου παραλιακού μετώπου, το οποίο παραμένει εγκλωβισμένο για δεκαετίες. Καμία επιπλέον καθυστέρηση δεν μπορεί να γίνει ανεκτή και αποδεκτή.

Ένα άλλο θέμα το οποίο ταλανίζει την πόλη και επαρχία Λάρνακας έχει να κάνει με τις σχολικές εγκαταστάσεις και τα σχολικά κτίρια, τα οποία είναι πεταλαιωμένα, υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις και δε συνάδουν με τον σύγχρονο τρόπο εκπαίδευσης. Έχουμε εισηγηθεί και υποβάλει προτάσεις για ετοιμασία ολιστικής μελέτης, που θα καταδείξει τις υπάρχουσες ανάγκες, ώστε να προγραμματιστεί η κατασκευή των απαραίτητων σχολικών μονάδων. Ήδη και σε αυτό το ζήτημα παρατηρείται μια ανεξήγητη καθυστέρηση από πλευράς κυβέρνησης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι ο προϋπολογισμός του 2021 σε καμία περίπτωση δε συνάδει με τις προσδοκίες και απαιτήσεις των πολιτών για ανάπτυξη, πρόοδο και ευημερία. Η οσμή της θεσμικής διαπλοκής και της διαφθοράς στις πολιτικές της παρούσας κυβέρνησης επικαλύπτει και επισκιάζει τα πάντα και η διαφθορά νομοτελειακά προκαλεί κρίση εμπιστοσύνης προς το πολιτικό σύστημα, τους θεσμούς, τα πρόσωπα.

Για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη, χρειάζεται πρώτα απ' όλα το ίδιο το κράτος να σταθεί δίπλα στους πολίτες, δίπλα σ' αυτούς που δεν έχουν φωνή, να τους αντιμετωπίσει με ισονομία και ισοτιμία, με νέες, πιο αυστηρές νομοθεσίες, για να καταπολεμηθεί η ρίζα του προβλήματος, με ενδυνάμωση του νομοθετικού,

δικαστικού και ελεγκτικού πλαισίου, με ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης. Τα ίδια τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι άλλωστε συνυφασμένα με το δικαίωμα στη διαφάνεια, την ισονομία και τον δημοκρατικό έλεγχο.

Απ' εκεί και πέρα, δύσκολα μπορεί να μειωθεί η διαφθορά, αν δεν το απαιτήσει και αν δεν το διεκδικήσει η ίδια η κοινωνία. Και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος ελέγχου και μείωσης της διαφθοράς είναι η ενεργός και υπεύθυνη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και όχι η απαξίωση της πολιτικής και των θεσμών.

Ως ΑΚΕΛ θα σταθούμε ασπίδα προστασίας και ανάχωμα στη θυματοποίηση του λαού, των μαθητών, των φοιτητών, των νέων, των αγροτών και των εργαζομένων, υποδεικνύοντας ότι αυτός ο τόπος δικαιούται και αξίζει κάτι καλύτερο.

Εύχομαι καλές γιορτές σε όλες και όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πασιουρτίδη.

Τον λόγο έχει ο βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Καλημέρα σας.

Έχω ετοιμάσει ένα κείμενο, το οποίο έχω παραδώσει στη γραμματεία και στον Πρόεδρο της Βουλής, αλλά θα μου επιτρέψει ο Πρόεδρος να μιλήσω με τα λόγια της καρδιάς και της συνείδησης και όχι με τα στεγνά πολιτικά λόγια που έχουν τα κείμενα. Εξάλλου, σε λίγη ώρα τα γυαλιά μου θα θολώσουν με αυτή τη μάσκα που φοράω και δε θα μπορώ να διαβάσω, άρα είναι προτιμότερο να μιλώ από καρδιάς παρά από κείμενου.

Λοιπόν, χτες ακούσαμε τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού, του κυβερνώντος κόμματος, να απευθύνει απ' αυτό το βήμα μία έκκληση για συναίνεση και συνεργασία, βασιζόμενος πάνω σ' ένα άρθρο του Φιλελευθέρου. Εγώ, αν ήμουν σήμερα Φιλελεύθερος, θα έβγαινα με πρώτη σελίδα έναν στίχο από το τραγούδι του Σαββόπουλου, από τη Ρεζέρβα, ότι «ο πρώτος προβοκάτορας απ' όλους στη ζωή μου είναι η αφεντιά σου που αντιγράφει τη φωνή μου [...] παίρνεις την αλήθεια μου και μου την κάνεις λιώμα, απ' το πόδι με τραβάς βαθιά μέσα στο χώμα». Αντιγράφω τζαι εγώ τον Σαββόπουλο από το τραγούδι του «Πολιευτής». Στο ίδιο τραγούδι λέει ότι ρητορεύεις απ' τον εξώστη και μιλάς στο πόπολο σαν ναυαγοσώστης και είδαμε αυτή την παράσταση εχτές.

Θέλω να απαντήσω σ' αυτή την πρόκληση για συναίνεση. Αν ήθελαν η κυβέρνηση και ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου συναίνεση, είχαν όλο τον χρόνο μπροστά τους και τις προτάσεις των κομμάτων και ιδιαίτερα του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, για να κάνουν αυτή τη διαδικασία συναίνεσης. Όταν μου ζητά εμένα σήμερα να συναινέσω, ουσιαστικά μου ζητά να συναινέσω στη νομιμοποίηση των παράνομων ορόφων στο Λατσί, στα σχέδια για καταστροφή του βιότοπου του Ακάμα, στην καταστροφή που έχει ήδη συντελεστεί στον Άγιο Γεώργιο της Πέγειας και στις θαλασσινές σπηλιές, στα έργα και στα σχέδια για την καταστροφή της παραλίας και του αρχαιολογικού χώρου στην Ιεροκηπία και στην καταστροφή που έγινε στην παραλία του ΣΟΔΑΠ, στα σχέδια για καταστροφή της Πέτρας του Ρωμιού, στην καταστροφή του αστικού περιβάλλοντος και του φυσικού περιβάλλοντος του κόλπου της Λεμεσού από τους ουρανοξύστες, στη νομιμοποίηση παράνομων ορόφων σε ξενοδοχεία στην Αγία Νάπα και στη Σωτήρα, στους αυτοκινητόδρομους που θα τέμνουν τα δάση στην Αθαλάσσα και στην Αγλαντζιά και τον αστικό ιστό στον Στρόβολο, στα ασφαλικά εργοστάσια στο Δάλι, που ταλαιπωρούν πέντε χιλιάδες κόσμο, στα βοθρολύματα στην Ορούντα τζαι στην Κοκκινοτριμιθιά και σε χιλιάδες άλλα περιβαλλοντικά εγκλήματα, για τα οποία έν' υπεύθυνη αυτή η διακυβέρνηση.

Όταν βγει σ' αυτό το βήμα ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και η κυβέρνηση και να πουν «mea culpa» τζαι να παρουσιάσουν ένα αποτελεσματικό σχέδιο για αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων που έχουν δημιουργήσει ή συντηρούν, τότε να συζητήσουμε και για συναίνεση. Και θα πάω ξανά πίσω στον Σαββόπουλο, θα απαντήσω πάλι με στίχο του Σαββόπουλου, που είπε «μα, κι αν ταΐξεις, του απαντώ, κακάο τη γελάδα, δε θα 'ναι πάλι πιθανόν ν' αρμέξεις σοκολάτα!» Αυτή τη στιγμή και σ' αυτή τη φάση συναίνεση και καλή θέληση δε θα οδηγήσουν σε επίλυση προβλημάτων· θα οδηγήσουν σε διαιώνιση προβλημάτων, θα οδηγήσουν σε διαιώνιση της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος της Κύπρου και του ανθρωποποίητου περιβάλλοντος, αλλά και σε περαιτέρω διάσπαση του κοινωνικού ιστού και της οικονομίας. Και επιπλέον, σε περαιτέρω εμπέδωση ενός κράτους διαφθοράς και διαπλοκής. Όση συναίνεση και καλή θέληση να ταΐσεις το άδικο κράτος, δεν πρόκειται να αρμέξεις δικαιοσύνη. Και για μένα αυτό είναι ξεκάθαρο.

Ο Υπουργός Οικονομικών, μιλώντας χτες από το κρατικό ραδιόφωνο, είπε επί λέξει: «Και στο παρελθόν πολλοί καταψήφισαν προϋπολογισμούς. Άλλο το να θέλει να στείλει ένα κόμμα μήνυμα διαφωνίας και άλλο να διακινδυνεύουμε και να παίζουμε με την ολική διάλυση του κράτους». Κατηγόρησε όσους θα διαφωνήσουν όμως ότι θα οδηγήσουν σε ακρωτηριασμό του κράτους.

Τα τελευταία επτά χρόνια με την κατάρρευση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος επιβλήθηκαν αιματηρές θυσίες στο κοινωνικό κράτος, που προκάλεσαν μόνιμες αναπηρίες στην κοινωνική συνοχή, στην ποιότητα ζωής και στο περιβάλλον της πατρίδας μας, για να βελτιωθούν, έλεγαν, οι δείκτες της κυπριακής

οικονομίας, γεγονός που υποτίθεται ότι θα προσέλκυε επενδύσεις, που στη συνέχεια θα έφερναν θέσεις εργασίας και ευημερία.

Επτά χρόνια μετά, το 2020, η οικονομία μας ταρακουνήθηκε για ακόμη μια φορά λόγω της νόσου COVID-19. Η σοβαρή οικονομική κρίση που έφεραν τα μέτρα αντιμετώπισης του κορωνοϊού αποτελεί το πιο ξεκάθαρο τεκμήριο που στηρίζει την άποψή μας, ότι δηλαδή η επανάκαμψη της οικονομίας μετά την κατάρρευση των κυπριακών τραπεζών το 2013 δε στηρίχθηκε σε αειφόρο και βιώσιμη βάση αλλά στην οικονομία της αρπαχτής και της αισχροκέρδειας.

Το πιο καθοριστικό δείγμα αυτής της κατάστασης είναι το λεγόμενο «Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα», το γνωστό ως πρόγραμμα «χρυσά διαβατήρια». Από το πρόγραμμα αυτό έχει ευνοηθεί μια μικρή ομάδα ανθρώπων στον οικογενειακό και επαγγελματικό κύκλο των κυβερνώντων. Η αναγκαστική διακοπή του προγράμματος «χρυσά διαβατήρια» μετά από ένα όργιο διεθνών αποκαλύψεων, που έχουν δυσφημήσει την κυπριακή οικονομία στα διεθνή φόρα, αφήνει πίσω της ένα τεράστιο περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος.

Στη δεκαετία του 2000-2010 συνέρρευσαν στην Κύπρο τεράστια ποσά για τις υπηρεσίες και τις κατασκευές, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια φούσκα, που έσκασε επώδυνα για την οικονομία και την κοινωνία το 2013. Στη δεκαετία που συμπληρώνουμε, καθώς η κοινωνία αιμορραγούσε από τα σκληρά μέτρα του μνημονίου, τεράστια ποσά συνέρρευσαν και πάλι στην Κύπρο, τα οποία όμως επωφελήθηκαν και πάλι μια ολιγαρχία εκ των ημετέρων, χωρίς τα ανάλογα κέρδη για την κοινωνία και την πραγματική οικονομία.

Το ξαναείπα απ' αυτό εδώ το βήμα και προηγούμενα χρόνια: Το «οικονομικό θαύμα» αυτής της κυβέρνησης στηρίχθηκε στις φίσσιες, στις μίζες και στις βίζες. Και αυτό δεν είναι μόνο φέτος, το ξαναείπαμε. Αυτό το «οικονομικό θαύμα», αφού άφησε το αρνητικό αποτύπωμά του στο φυσικό και ανθρωποποίητο περιβάλλον, έσκασε σαν ένα παραφουσκωμένο μπαλόνι, μια ακόμα καταστροφική για τους πολλούς αλλά χρήσιμη για τους λίγους φούσκα.

Καθώς βρισκόμαστε στην εξέλιξη της παρούσας κρίσης, θα ήταν ωφέλιμο να κάνουμε έναν απολογισμό για τα αποτελέσματα της προηγούμενης κρίσης που πέρασε αυτή η χώρα. Παρά τα δραστικά μέτρα που αποφάσισε η κυβέρνηση με τη βοήθεια της πλειοψηφίας της Βουλής, που περιλάμβαναν το κούρεμα των καταθέσεων και την εφαρμογή άδικων για τους δανειολήπτες νόμων, δε φαίνεται να έχουν ξεπεραστεί τα προβλήματα του τραπεζικού μας συστήματος. Παρά την υπερψήφιση από την πλειοψηφία της Βουλής πιο αυστηρών νομοθεσιών που οδηγούν στη γρηγορότερη εκποίηση ακινήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν και την απαράδεκτη αποστέρηση του δικαιώματος των δανειοληπτών να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, και παρά το ξεπούλημα του συνεργατισμού, φαίνεται να μη διαφοροποιείται σημαντικά ο κίνδυνος από το μεγάλο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μετακινήθηκαν από τις τράπεζες στις «εταιρείες ειδικού σκοπού», οι οποίες έχουν ξεκινήσει ένα κυνήγι με θήραμα τους δανειολήπτες. Το Σχέδιο «Εστία» φαίνεται να μην έχει καταφέρει να προστατεύσει τους ευάλωτους δανειολήπτες. Οι κουρεμένοι καταθέτες και οι κάτοχοι αξιογράφων -οι άνθρωποι που έχουν υποστεί τη μεγαλύτερη ζημιά από τις αποφάσεις του 2013- αναμένουν ακόμα τη δικαιοσύνη μέσω της δίκαιης κατανομής των υπολειμμάτων της Λαϊκής Τράπεζας και ό,τι άφησε η κακή διαχείριση και η εξυγίανση και κυρίως την αποτελεσματική και δίκαιη λειτουργία του Ταμείου Αλληλεγγύης. Η πρόνοια στον κρατικό προϋπολογισμό για χορηγία €25 εκατομ. για την ενίσχυση του Ταμείου Αλληλεγγύης κρίνεται ως απελπιστικά ανεπαρκής.

Διαπιστώνουμε με ανησυχία ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους δεν προώθησαν δυναμικά και αποτελεσματικά τις έρευνες και τις ευθύνες της διοίκησης των τραπεζών, την τιμωρία των υπευθύνων για την παράνομη παραχώρηση του ELA στη Λαϊκή Τράπεζα, την καταδίκη των υπευθύνων για την πώληση των καταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, την οικτρή οικονομική κατάσταση στην οποία βρέθηκε ο συνεργατισμός και τον συνοπτικό τρόπο ξεπουλήματός του στην Ελληνική Τράπεζα, την ανάληψη της ευθύνης για τον ανύπαρκτο έλεγχο από την Κεντρική Τράπεζα και την πολιτική ευθύνη για την οικονομική καταστροφή.

Οι πολιτικοί υπεύθυνοι αυτών των εγκλημάτων κατά του κυπριακού λαού, του κυπριακού κράτους δηλαδή -γιατί κράτος χωρίς λαό δεν υπάρχει- εξακολουθούν να απολαμβάνουν τιμές και αξιώματα από μια πολιτεία που στα μάτια του απλού πολίτη φαίνεται να επιβραβεύει τους κλέφτες, τα λαμόγια, τους απατεώνες και τους διεφθαρμένους. Και μας λένε με αναίδεια: «Oh! This is Cyprus!»! Σηκώνουν το πανάκριβο ποτήρι -από κρύσταλλο Βοημίας, φαντάζομαι- και πίνουν στην υγεία των κορόιδων Κυπρίων πολιτών. Και μας κλείνουν τσαχπίνικα το μάτι!

Αυτό είναι το κράτος που μας ζητά να προστατεύσουμε με την ψήφο μας ο Υπουργός Οικονομικών. Το κράτος μας, κυρίες και κύριοι, δεν είναι κράτος δικαίου. Είναι ένα κράτος διεφθαρμένο, σαθρό και άδικο! Και ξέρετε κάτι; Η αδικία δε μεταρρυθμίζεται. Το φάρμακο στην αδικία δεν είναι η συναίνεση. Η αδικία ανατρέπεται. Να μη μιλούμε λοιπόν για συναινέσεις και μεταρρυθμίσεις αλλά για ανατροπές. Τα καρκινώματα πρέπει όντως να αφαιρεθούν και αυτό δε λέγεται «ακρωτηριασμός», αλλά «κάθαρση».

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική, δεν υπάρχουν στον προϋπολογισμό πρόνοιες που να καλύπτουν ικανοποιητικά το έλλειμμα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων της τάξης των €7,5 δις, παρά τις σχετικές νομοθεσίες και τις κατά καιρούς δεσμεύσεις της κυβέρνησης. Ζητούμε την αποζημίωση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που θα επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας, και

την εισαγωγή δίκαιων μέτρων, όπως η επέκταση της άδειας μητρότητας σε είκοσι εβδομάδες, η καθιέρωση επαρκούς γονικής άδειας, η εισαγωγή της σύνταξης χηρείας για όλους τους άνδρες, ο καθορισμός της ελάχιστης κοινωνικής σύνταξης και η κατάργηση της περικοπής του 12% στις συντάξεις.

Εκτιμούμε τις προσπάθειες που καταβάλλει το Υπουργείο Εργασίας και προσωπικά η υπουργός κ. Αιμιλιανίδου για αντιμετώπιση των συνεπειών από τα μέτρα αντιμετώπισης του κορωνοϊού στην αγορά εργασίας, αφού υιοθέτησε και εφάρμοσε, στο μέτρο του δυνατού και κόντρα στις εργοδοτικές οργανώσεις, την αρχή της διασφάλισης των υφιστάμενων θέσεων εργασίας στα προγράμματα στήριξης των επιχειρήσεων, αλλά δυστυχώς αυτές οι ενέργειες δεν είναι αρκετές.

Περιμένουμε ακόμα να υιοθετηθεί η πρότασή μας για τον εθνικό κατώτατο μισθό, να τροποποιηθούν πρόνοιες του ΕΕΕ και να καταστεί η μεταναστευτική πολιτική πιο ανθρώπινη και συμβατή με τις διεθνείς συνθήκες, δεσμεύσεις και συμφωνίες.

Ο προϋπολογισμός που έχουμε μπροστά μας δε μας αφήνει καμία αμφιβολία ότι επιδιώκει μέσα από τις συνθήκες της αντιμετώπισης μιας πρωτόγνωρης υγειονομικής κρίσης να στηριχθεί σε μια οικονομία βασισμένη ανισομερώς στις υπηρεσίες του τριτογενούς τομέα, μια οικονομία που θα είναι για πάντα εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες και μια διακυβέρνηση που θα ρέπει προς τη διαφθορά και τη διαπλοκή.

Δεν είναι τυχαίο που φέτος τα θέματα που αφορούν την αντιμετώπιση της διαφθοράς και της διαπλοκής σχετίζονται με την έγκριση του προϋπολογισμού. Άλλωστε, οι δείκτες οικονομικής ανάπτυξης συνδέονται πλέον με την αντίληψη για τη διαφθορά σύμφωνα με τους διεθνείς οργανισμούς. Σε αυτά τα ζητήματα η κατάσταση στην Κύπρο είναι καταθλιπτική. Ήδη η υπόθεση με τα «χρυσά διαβατήρια» έχει οδηγήσει στην παραίτηση τον Πρόεδρο της Βουλής και έναν βουλευτή της αντιπολίτευσης, εκθέτει το μισό Υπουργικό Συμβούλιο και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προσωπικά, έχει οδηγήσει στα τάρταρα της ανυποληψίας το πολιτικό προσωπικό της χώρας και αλλά πολλά. Τι πιο φυσικό αυτή η ίδια η υπόθεση των «χρυσών διαβατηρίων» να οδηγήσει και στην καταψήφισή του προϋπολογισμού;

Η στάση των πολιτικών κομμάτων και κινημάτων έναντι του προϋπολογισμού δεν είναι μια λογιστική πράξη. Οι βουλευτές σε κοινοβουλευτικά ή προεδρικά συστήματα και ανεξάρτητα των συνταγματικών ιδιαιτεροτήτων δεν μπορεί να μετατρέπονται σε εγκεκριμένους λογιστές που εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία. Η καταψήφιση του προϋπολογισμού ανοίγει τον δρόμο της παραίτησης για την κυβέρνηση και τη Βουλή. Σας το είπα αυτό άλλωστε απ' αυτό εδώ το βήμα πριν λίγες εβδομάδες, όταν κατέθεσα πρόταση για αυτοδιάλυση της Βουλής. Σήμερα, καθώς αισθάνομαι ότι τα γεγονότα με επιβεβαιώνουν, θεωρώ ότι η Βουλή και η κυβέρνηση οφείλουν να παραιτηθούν άμεσα και ας μας δικάσει ο λαός. Και «γιαία πυρί μειχθήτω»!

Και επειδή είναι ίσως της μόδας να αντιγράψουμε τις εφημερίδες, θα μου επιτρέψετε στα λίγα λεπτά που έχω να κλέψω τζιαι εγώ το σημερινό δημοσίευμα από τον Φιλελεύθερο, που μπορεί να θεωρηθεί και απάντηση της εχτεσινής ομιλίας του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου. Γράφει σήμερα ο φίλτατος Άριστος Μιχαηλίδης στον Φιλελεύθερο: «Από την άλλη, τι προσφέρει στον τόπο ο κρατικός προϋπολογισμός πέραν μιας καθιερωμένης ετήσιας αρπαχτής που συντηρεί τα καλοδιατηρημένα οφίκια των αρχόντων και μερικούς μισθούς ως του χρόνου; Τι προσφέρει, εκτός από ένα κακέτυπο οικονομιών της δύσης, που ο μόνος ορίζοντας που εγγυάται είναι οι ίδιες συζητήσεις του χρόνου, τον Δεκέμβριο του 2021; Μπούρδες! Και αν εγκριθεί και αν δεν εγκριθεί, η κοινωνία είναι καταδικασμένη να τρώει από τα έτοιμα»!

Επομένως, καλά Χριστούγεννα και καλά κρασιά!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Τον λόγο έχει η κ. Ευανθία Σάββα από το ΑΚΕΛ.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΑΒΒΑ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε μια ιδιαίτερα δύσκολη χρονιά για τον τόπο καλούμαστε να συζητήσουμε και να διαβουλευθούμε για ένα από τα θεμελιώδη πολιτικά θέματα, τον κρατικό έλεγχο που ασκεί η Βουλή, τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2021. Το 2020 θα παραμείνει στην ιστορία ως μια από τις δυσκολότερες χρονιές της ανθρωπότητας λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού και των τραγικών απωλειών του σε ανθρώπινες ζωές. Στην Κύπρο θα μείνει στην ιστορία δυστυχώς για ακόμα ένα τραγικό ορόσημο, αυτό της πανωλεθρίας της πολιτικής ευθιξίας και της καταβαράθρωσης θεσμών και ηθικής στην πολιτική ζωή του τόπου.

Η διαφθορά και η διαπλοκή που επί των ημερών της παρούσας διακυβέρνησης ζούμε είναι χωρίς προηγούμενο, ενώ η απαξίωση των κυβερνώντων προς τους θεσμούς και η αμφισβήτηση του ρόλου τους δείχνουν το μέγεθος της διαπλοκής. Όποιος διαφωνεί πάει σπίτι του, σύμφωνα με το «εγχειρίδιο» λειτουργίας

της κρατικής εξουσίας του Νίκου Αναστασιάδη. Όποιον είναι στον κύκλο μας τον στηρίζουμε μέχρι εσχάτων, ακόμα και αν βάζουμε τη χώρα σε περιπέτειες!

Επειδή ζούμε σε καιρούς αστυνομοκρατίας με τις δυνάμεις ασφαλείας να κάνουν έντονη την παρουσία τους στη ζωή μας, ξεκινώ την ομιλία μου με αναφορές σε θέματα αστυνομίας και των Φυλακών. Η «έξοδος» της αστυνομίας στους δρόμους για την επίδοση, με υπερβάλλοντα ζήλο πολλές φορές, προστίμων δεν ήρθε χωρίς κόστος. Από τις αρχές του χρόνου και με δύο μήνες καραντίνας και αυστηρών περιοριστικών μέτρων είχαμε αύξηση σε σχέση με το 2019 των σοβαρών εγκλημάτων που αφορούν απόπειρες φόνου, βιασμούς και εμπρησμούς. Την ίδια ώρα η κοινοτική αστυνόμευση, που θα μπορούσε να συμβάλει τα μέγιστα και εποικοδομητικά στην αναχαίτιση της πανδημίας, είναι υποστελεχωμένη με εβδομήντα πέντε αστυνομικούς για εκατόν οκτώ δήμους και κοινότητες όπου εφαρμόζεται το μέτρο. Παράλληλα, καταγράφεται αύξηση των θανατηφόρων οδικών δυστυχημάτων, σε μια περίοδο μάλιστα περιορισμένης κυκλοφορίας. Αναμένουμε ακόμα τον περιβόητο εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση της αστυνομίας. €546.000 το 2019, €793.000 το 2020 και €111.000 το 2021 είναι τα κονδύλια που αφορούν αυτά τα θέματα, αλλά το αποτέλεσμα αγνοείται! Όπως αγνοείται και το εγχειρίδιο χειρισμού των υποθέσεων ελλείποντων προσώπων, που θα ετοιμαζόταν, ενώ δεν έχουμε ενημέρωση τι έγινε με τις έρευνες για τις ευθύνες λανθασμένων χειρισμών σε τέτοιες υποθέσεις.

Για τις Φυλακές κάθε χρόνο αναφέρουμε και επαναλαμβάνουμε τα ίδια πράγματα, τα ίδια άλματα προβλήματα! Ακτινοδιαγνωστικά μηχανήματα για έβδομη χρονιά στον προϋπολογισμό, σύστημα απενεργοποίησης drone για τέταρτη, σύστημα ελέγχου πινακίδων και κάτω μέρους αυτοκινήτων για τρίτη χρονιά. Τι αναμένει η κυβέρνηση; Να κλείσει η δεκαετία; Ο υπερπληθυσμός συνεχίζεται στις Φυλακές με τους αλλοδαπούς που αναμένουν απέλαση να κρατούνται ακόμα στις Κεντρικές Φυλακές και το θέμα των εναλλακτικών ποινών να παραμένει στα σκαριά. Στους προϋπολογισμούς του 2016 και του 2017 υπήρχε κονδύλι €220.000 για μελέτη της ανέγερσης νέων εγκαταστάσεων, ενώ δαπανήθηκαν τα τελευταία χρόνια €10 εκατομ. για ανακαινίσεις στις Φυλακές. Εάν έχει εγκαταλειφθεί η ιδέα της ανέγερσης νέων εγκαταστάσεων, ενημερώστε μας, να μην την αντιγράφουμε κάθε χρόνο στην ομιλία μας! Εδώ δεν ισχύει ότι η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως. Επανάληψη των ζητημάτων κάθε χρόνο σημαίνει αδυναμία εκτέλεσης των καθηκόντων.

Παρ' όλο που τα ζητήματα τόσο της αστυνομίας όσο και των Φυλακών είναι άκρως σημαντικά, φέτος επιλέγω να εστιάσω την ομιλία μου στα θέματα που αφορούν την προστασία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος. Ο διάσημος γλωσσολόγος, πολιτικός αναλυτής και ένας από τους πιο σπουδαίους στοχαστές του καιρού μας Νόαμ Τσόμσκι σε πρόσφατη συνέντευξή του ανέφερε ότι η κρίση του κορωνοϊού, παρ' όλο που είναι σοβαρή, είναι παροδική. Αυτές που είναι πράγματι σοβαρές «υπαρξιακές απειλές», που έχει να αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα, είναι η απειλή του πυρηνικού πολέμου και η υπερθέρμανση του πλανήτη. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά στη συνέντευξή του, εάν δεν αντιμετωπιστούν αυτές οι δύο απειλές, ενδεχομένως να σημαίνει το τέλος της ανθρωπότητας.

Η Κύπρος ανήκει σε μια από τις δεκαοκτώ χώρες που έχουν ήδη συμφωνήσει να συμμετέχουν στο Green Deal, την λεγόμενη «Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ». Αλλά, μπορεί να συμφωνήσαμε να συμμετέχουμε ως κράτος στην Πράσινη Συμφωνία, που εμείς θα τη θέλαμε ακόμα πιο αισιόδοξη και ανθρωποκεντρική, όμως οι πολιτικές ενέργειες και ο προϋπολογισμός της κυβέρνησης για το περιβάλλον μάλλον μαύρο θυμίζουν και σίγουρα όχι πράσινο, με καθαρά μηδενικό προϋπολογισμό για κατασκευαστικά έργα για το περιβάλλον και τα μόνα κονδύλια αναπτυξιακού χαρακτήρα να είναι οι δαπάνες για μελέτες. Το ίδιο σκληρό επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο με τα κονδύλια για το περιβάλλον να είναι πενιχρά, αλλά και να απουσιάζει ένας στρατηγικός σχεδιασμός προώθησης πράσινων πολιτικών και επίλυσης των πολλών περιβαλλοντικών προβλημάτων της χώρας. Την ίδια ώρα η ΕΕ μάς κατακεραυνώνει στην έκθεση της Κομισιόν για τις παραβιάσεις των ευρωπαϊκών κανονισμών, με μια στις τρεις παραβιάσεις να αφορούν θέματα περιβάλλοντος. Από τις σαράντα τρεις παραβιάσεις που καταγράφονται στην έκθεση της Επιτροπής οι δεκαπέντε αφορούν κανονισμούς για το περιβάλλον, ενώ το 2019 η Κύπρος σύρθηκε στο Δικαστήριο της ΕΕ, γιατί δεν τήρησε τις υποχρεώσεις της για τη διαχείριση αστικών λυμάτων λόγω της απουσίας επαρκών συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας. Στην έκθεση της Επιτροπής επισημαίνεται επίσης η «γενική και μόνιμη αδυναμία» της χώρας μας να διασφαλίσει πως τα έργα ανάπτυξης αξιολογούνται δεόντως όσον αφορά τον σεβασμό και την προστασία περιβαλλοντικά προστατευόμενων περιοχών που ανήκουν στο δίκτυο «Natura».

Στον βωμό του κέρδους έχει αποδείξει πολλάκις η παρούσα κυβέρνηση ότι δεν την εμποδίζει η προστασία οικοσυστημάτων και του περιβάλλοντος. Παραδείγματα έχουμε πολλά. Οι πύργοι στη Λεμεσό, οι βίλες στην Πέγεια, η ανάπτυξη στο Πέρα Πεδί είναι μόνο μερικά από τα επιτεύγματα της «πράσινης» ανάπτυξης των κυβερνήσεων. Πέραν της διαχείρισης των αστικών λυμάτων και της ανάπτυξης χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον, πολλά προβλήματα παραμένουν άλυτα. Η διαχείριση βιομηχανικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων με την παράλληλη απουσία σχεδιασμού για μετακίνηση και αποζημίωση των παράνομων κτηνοτροφικών υποστατικών προκαλεί προβλήματα μόλυνσης του περιβάλλοντος και πρόκλησης οχληρίας σε διάφορες περιοχές. Πολλές ώρες συνεδριάσεων της αρμόδιας επιτροπής δεν κατέληξαν πουθενά, εφόσον, παρ' όλο που ζητήθηκε να διατεθεί κονδύλι για τη μετακίνηση των εν λόγω υποστατικών και την εκπόνηση στρατηγικής για τη χωροθέτησή τους, δεν έχουμε οτιδήποτε νεότερο εκ μέρους της κυβέρνησης.

Η πρόκληση οχληρίας και η ρύπανση του περιβάλλοντος από τις μεγάλες αναπτύξεις ταλανίζει διάφορες περιοχές. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του βιολογικού σταθμού της γνωστής σε όλους μας για τους λάθος λόγους CYPRA. Εδώ να αναφέρουμε απλά πως ο αρμόδιος λειτουργός του Τμήματος Περιβάλλοντος για τη ρύπανση που προκαλεί ο σταθμός δήλωσε ότι θα χρειαστούν εκατό χρόνια, για να επανέλθει το έδαφος στην περιοχή που βρίσκεται ο βιολογικός σταθμός. Στο Δάλι πρόσφατα είχαμε την αποχή από τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη ρύπανση του αέρα που αναπνέουν τα παιδιά από το εργοστάσιο ασφάλτου που γειτνιάζει με κατοικημένες περιοχές. Η κυβέρνηση αποφάσισε από το καλοκαίρι τη μετακίνησή του, μια απόφαση που έφερε αντιδράσεις από άλλες περιοχές στις οποίες η κυβέρνηση σχεδιάζει τη χωροθέτηση των εργοστασίων, αποδεικνύοντας περίτρανα αυτό που αναφέρει η έκθεση της Κομισιόν, τη γενική και μόνιμη αδυναμία να λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικοί παράγοντες στη χωροθέτηση αναπτύξεων, πόσω μάλλον οχληρών αναπτύξεων που επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η απουσία μιας ξεκάθαρης στρατηγικής υπέρ της πράσινης ανάπτυξης δημιουργεί αλυσιδωτά προβλήματα που έχουν επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον όσο και στην υγεία των πολιτών.

Στον προϋπολογισμό που αφορά το περιβάλλον δεν είδαμε καμία εξέλιξη σε σχέση με τη σταδιακή μείωση και πλήρη κατάργηση της πλαστικής σακούλας. Ως ΑΚΕΛ καταθέσαμε και συζητήθηκε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος πρόταση νόμου που αφορά στην αναστολή της διάταξης που προβλέπει ότι το κόστος διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας για τις λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς αναλαμβάνεται από τους εισαγωγείς και κατασκευαστές. Στόχος είναι η άρση της στρέβλωσης που δημιουργήθηκε με τη μεταφορά τους κόστους διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας για τις λεπτές πλαστικές σακούλες από όσους διαθέτουν τις σακούλες στους εισαγωγείς και τους κατασκευαστές. Αναμένουμε ακόμα το νομοσχέδιο για την πλήρη κατάργηση της πλαστικής σακούλας, ενώ το κονδύλι που διατίθεται στην ΟΠΟΚ είναι πολύ μικρό για το έργο που επιτελεί.

Δεν είδαμε επίσης στον προϋπολογισμό το κονδύλι που προνοείται στην πρόσφατη νομοθεσία για τα καταφύγια ζώων. Η νομοθεσία που πρόσφατα ψηφίστηκε, που αποτελεί ένα σημαντικό θετικό ορόσημο στην προώθηση της ευημερίας και προστασίας των ζώων, προνοεί κονδύλι για τα καταφύγια ζώων το οποίο απουσιάζει από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Δεν είδαμε καμία αναφορά στον κρατικό προϋπολογισμό για τα πράσινα σημεία, που από εκατό, που ήταν ο σχεδιασμός, έχουν δημιουργηθεί τριάντα επτά, αλλά λειτουργούν μόνο είκοσι δύο! Στην Αμμόχωστο δε κανένα πράσινο σημείο δεν έχει δημιουργηθεί, ενώ πολλά λειτουργούν σαν σκουβαλότοποι.

Δεν είδαμε καμία αναφορά για το θέμα της θαλάσσιας ρύπανσης στη Λεμεσό, θέμα που εγγράφηκε από το ΑΚΕΛ, για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα από τους αρμόδιους φορείς. Σε ό,τι αφορά δε το διαχειριστικό σχέδιο του Ακάμα, του σημαντικότερου οικοσυστήματος της χώρας μας, τον Οκτώβριο δόθηκε στη δημοσιότητα η ΜΕΕΠ για το σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης, χωρίς παράλληλα να κατατεθεί και η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, ως προνοείται από την Οδηγία, αλλά και την εθνική μας νομοθεσία. Επιπλέον, προωθείται η τελική έγκριση και έναρξη υλοποίησης, πριν κηρυχθεί η χερσόνησος του Ακάμα σε ειδική ζώνη διατήρησης και πριν την έκδοση διατάγματος προστασίας και διαχείρισης της φύσης και άγριας ζωής για την περιοχή Τόπος Κοινοτικής Σημασίας της Χερσονήσου του Ακάμα και της έγκρισης αντίστοιχου διατάγματος για την περιοχή ΖΕΠ (ζώνες ειδικής προστασίας). Επίσης, τα δύο τοπικά σχέδια θα τεθούν ξεχωριστά σε περιβαλλοντική αξιολόγηση, αντιβαίνοντας πάλι στη νομοθεσία της ΕΕ, αφού για τέτοιες περιοχές πρέπει να γίνεται στρατηγική μελέτη επιπτώσεων.

Μείζον πρόβλημα προκύπτει και από το προβλεπόμενο οδικό δίκτυο και τους κόμβους εξυπηρέτησης των επισκεπτών. Εδώ να αναφέρουμε ακόμα μία κατάρτη της κυβέρνησης από την ΕΕ σε ό,τι αφορά την προστασία των οικοτόπων. Όπως επισημαίνει σε πρόσφατη έκθεσή της τον Οκτώβριο η Κομισιόν, η Κύπρος απέχει πολύ από την υλοποίηση των στόχων και την εφαρμογή της νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τα δίκτυα προστασίας της φύσης. Συγκεκριμένα, καλεί την Κύπρο να ολοκληρώσει το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών της, αφού ακόμη δεν έχει υποβάλει εξαντλητικό κατάλογο προτεινόμενων τόπων κοινοτικής σημασίας. Ως εκ τούτου, το δίκτυο «Natura 2000» δεν καλύπτει επαρκώς τους διάφορους τύπους οικοτόπων και τα είδη που χρήζουν προστασίας. Μάλιστα, η ΕΕ έχει δώσει τελεσίγραφο δύο μηνών για διόρθωση της κατάστασης.

Κυρίες και κύριοι συνάδερφοι,

Τα καμπανάκια της Ευρώπης έχουν μετατραπεί σε καμπάνες και επικρέμανται στα κεφάλια των φορολογούμενων πολιτών της Κύπρου. Από τις σαράντα τρεις διαδικασίες επί παραβάσει που κίνησε η Κομισιόν για την Κύπρο οι δεκαπέντε αφορούν περιβαλλοντικά ζητήματα. Έργα και σχέδια χωρίς οικολογική αξιολόγηση, καθυστέρηση στην εναρμόνιση κοινοτικών Οδηγιών, πάσχει η διαχείριση αποβλήτων, κενά στον έλεγχο και ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα από την Ευρώπη συνθέτουν το αντιπεριβαλλοντικό αναπτυξιακό μοντέλο της Κύπρου.

Πριν κλείσω, ως βουλευτρια Λάρνακας δεν μπορώ να μην αναφερθώ σε προβλήματα που χρονίζουν για την επαρχία, αν και καταντούμε να επαναλαμβάνουμε τα ίδια και τα ίδια κάθε χρόνο. Στα θετικά φέτος να αναφέρουμε την υπογραφή της συμφωνίας για την ανάπτυξη του λιμανιού και μαρίνας της πόλης. Ένα έργο πρωταρχικής σημασίας όμως για την τουριστική ανάπτυξη της πόλης είναι ο δρόμος Δεκέλειας-Λάρνακας, που είναι στα σκαριά για χρόνια και δε φαίνεται να κατασκευάζεται σύντομα. Το 2017 ο Πρόεδρος ανακοίνωνε ότι

εντός του 2019 θα ξεκινούσαν τα έργα. Έφυγε και το 2020 και ακόμα σχεδιάζουμε, ενώ διαφαίνεται ότι η κατασκευή του δε θα ολοκληρωθεί σύντομα!

Άλλο σημαντικό ζήτημα δημόσιας ασφάλειας που αφορά την επαρχία Λάρνακας είναι η καθυστέρηση στη μετακίνηση του εργοστασίου πυρίτιδας που γεινιάζει με τις κατοικημένες περιοχές στην Αραδίππου. Το εργοστάσιο δεν έχει μετακινηθεί ούτε έχουν γίνει ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση, παρ' όλο που το πρόβλημα είναι γνωστό σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες και τα υπουργεία και ο κίνδυνος από ένα ατύχημα με ενδεχόμενες ολέθριες συνέπειες υπάρχει και πλανάται πάνω από τα κεφάλια των κατοίκων. Και, για να επιστρέψουμε στα του περιβάλλοντος, ακόμα αναμένουμε το διαχειριστικό σχέδιο της διαχείρισης του υδροβιότοπου της Αλυκής της Λάρνακας από τους αρμόδιους φορείς και ακόμα αναμένω την απάντηση του αρμόδιου υπουργείου για το θέμα σε σχετική μου ερώτηση, ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2018. Ευελπιστώ μέχρι το τέλος της θητείας μου να την πάρω!

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η πράσινη ανάπτυξη δεν είναι ακόμα ένας κλάδος της οικολογίας, είναι αναγκαστική και υποχρεωτική πολιτική πλέον και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπιστεί. Αν κάτι μας έχει διδάξει η πρόσφατη πανδημία είναι ότι η «ανάπτυξη», τα «αόρατα χέρια» και η θυσία των πάντων στον βωμό του κέρδους δεν μπορούν να σώσουν την ανθρωπότητα και μια περιβαλλοντική «πανδημία» θα είναι πολλαπλάσια χειρότερη από αυτή που ζούμε. Δυστυχώς, η παρούσα διακυβέρνηση έχει επιδείξει άλλου είδους «ευαισθησίες», ευαισθησίες για αναπτύξεις τύπου καζίνο -της μεγαλύτερης, όπως τη διαφημίζουν, ανάπτυξης του τόπου- ευαισθησίες για τη διαπλοκή και την εξυπηρέτηση ημετέρων με αρπαχτές «χρυσών διαβατηρίων», ευαισθησίες για συγκάλυψη της διαφθοράς με κάθε τρόπο! Και αν όλα αυτά μπορεί για κάποιους να ακούγονται «λόγια της αντιπολίτευσης», ας «ακούσουμε» με ορθάνοικτα αυτιά τι έχουν να μας πουν τα αποτελέσματα της πρόσφατης Έκθεσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που αποτυπώνει την κατάσταση και την πρόοδο των χωρών της Ευρώπης σε τομείς όπως η ποιοτική υγεία και παιδεία, οι κοινωνικές ανισότητες, η φτώχεια, η περιβαλλοντική πολιτική, η ισότητα των φύλων, η διαφθορά και το κράτος δικαίου.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευανθία, Ευανθία, σταμάτα ένα λεπτό.

Τι θα γίνει, ρε συνάδελφοι; Μπορείτε να μου πείτε τι θα γίνει; Τι έν' τούτη η βαβυλωνία; Σεβαστείτε τζιέινον που μιλά!

ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΑΒΒΑ:

Και κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να δώσω και τα εύσημα στην κυβέρνηση για την «τιμητική» εικοστή όγδοη θέση από τις τριάντα μία χώρες που «επάξια» με την οκτάχρονη διακυβέρνησή της έχει χαρίσει στον τόπο μας!

Θέλω να ευχηθώ σε όλους καλές γιορτές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Σάββα.

Ο Δημήτρης Δημητρίου από τον Δημοκρατικό Συναγερμό έχει τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τις προηγούμενες μέρες ήμουν πολύ προβληματισμένος για το τι θα έλεγα σε αυτό το δεκάλεπτο της τοποθέτησής μου...

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Δεκαπέντε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Εμείς έχουμε δέκα, συνάδελφε.

Στην κορύφωση του κοινοβουλευτικού έτους, στην πράξη της πολιτικής ευθύνης, που είναι η συζήτηση και η ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού, η δημόσια συζήτηση που γίνεται είναι δυστυχώς σε μεγάλη απόσταση από τις ανησυχίες και τις έγνοιες της κοινωνίας, από τις αγωνίες των πολιτών.

Μέσα σε αυτόν μου τον προβληματισμό ο πρόεδρος της παράταξής μας, ο Αβέρωφ Νεοφύτου, δήλωσε ψες από αυτό εδώ το βήμα πως αυτή την ώρα χρειαζόμαστε ομοψυχία και ενότητα. Βάζουμε λοιπόν τα σπαθιά

στα θηκάρια. Τελειώνουμε με τις πολεμικές ανακοινώσεις. Και ως εκπρόσωπος τύπου είμαι ο πρώτος που το κάνω. Ας βάλουμε κάτω την κοινή μας τη λογική και ας σκεφτούμε πώς σε αυτή τη δύσκολη ώρα για όλους θα είμαστε πιο αποτελεσματικοί και πιο χρήσιμοι. Και για τους συμπολίτες μας και για τη χώρα μας.

Αυτή την ώρα χρειάζεται ταπεινότητα. Από όλους μας. Βεβαίως και αυτοκριτική. Την ώρα της μεγαλύτερης ανασφάλειας των τελευταίων χρόνων ανάμεσα στους συμπολίτες μας, το κράτος μας είναι ένα βήμα πριν από τα αχαρτογράφητα νερά. Η συζήτηση και η ψήφιση αυτού του προϋπολογισμού είναι η κρισιμότερη των τελευταίων δεκαετιών.

Ο προϋπολογισμός που έχουμε ενώπιόν μας, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είναι ένας συνηθισμένος προϋπολογισμός. Δεν αρκεί να μετρήσουμε τις λειτουργικές δαπάνες του κράτους και να συνυπολογίσουμε τις αναπτυξιακές δαπάνες. Είναι αδύνατο εν μέσω μιας πρωτοφανούς παγκόσμιας υγειονομικής και οικονομικής κρίσης να αντικρίσουμε τον προϋπολογισμό χωρίς την αναγκαία αίσθηση της έκτακτης ανάγκης. Χρειάζεται να αντιληφθούμε τη σημασία της σύμπτωσης μπροστά σε αυτές τις συνθήκες. Είναι πολύ σημαντικό να πείσουμε με τη στάση, τη σοβαρότητα και τις πράξεις μας τους πολίτες που παρακολουθούν με αγωνία όσα συμβαίνουν στην πατρίδα μας και στον κόσμο ότι είμαστε σε θέση να αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων.

Η κόπωση των πολιτών από την παρατεταμένη αβεβαιότητα που προκαλεί η πανδημία είναι απόλυτα κατανοητή, απαιτείται όμως υπομονή και πίστη στις δυνατότητες του κράτους και του λαού μας για ταχεία ανάκαμψη. Σήμερα χρειάζεται να μπούμε στα παπούτσια των συμπολιτών μας και να διερωτηθούμε τι χρειάζονται από μας τους πολιτικούς. Ποιες είναι οι δικές τους προτεραιότητες; Οι δικές μας συγχρονίζονται με αυτές; Πώς απαντάμε σε έναν σαραντάρη οικογενειάρχη με ένα ή δύο παιδιά που δεν ξέρει αν θα έχει δουλειά το 2021; Που δεν ξέρει πώς θα ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του;

Σήμερα χρειάζεται το προσωπικό μας παράδειγμα, η προσωπική μας ευθύνη εμάς των βουλευτών, εμάς των πενήντα έξι, που εκλεγόμαστε από τους συμπολίτες μας, να καθοδηγούμε με τον τρόπο ζωής μας. Να είμαστε τα φωτεινά παραδείγματα. Μόνο έτσι θα μειωθεί η απόσταση μεταξύ πολιτών και πολιτικών, μόνο έτσι θα πείσουμε για την αξία της πολιτικής.

Η χώρα μας δεν είναι μια φυσιολογική χώρα. Όταν η συζήτηση εδώ, στο κοινοβούλιο, αναλώνεται σε μεγάλο βαθμό -και δικαίως- στο κυπριακό πρόβλημα αντί στη συζήτηση στα όσα ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει, για το πώς υλοποιείται ο σχεδιασμός της κυβέρνησης, αντιλαμβανόμαστε πως απέχουμε από την κανονικότητα. Όταν η δημόσια συζήτηση, αλλά και η συζήτηση στο κοινοβούλιο κατακλύζεται όχι αδικαιολόγητα από τη συζήτηση για τη διαφθορά, επιβεβαιώνει δυστυχώς την απομάκρυνση από τον χαρακτηρισμό του φυσιολογικού κράτους. Και αν, ο μη γένοιτο, καταψηφιστεί αύριο ο προϋπολογισμός, εκεί να δείτε σε ποιες περιπέτειες αντικανονικότητας θα μπούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχουμε μεγάλη ευθύνη απέναντι σε όλους τους πολίτες αυτής της χώρας, απέναντι στα παιδιά και στα εγγόνια μας να δημιουργήσουμε μια καλύτερη χώρα απ' αυτήν που βρήκαμε. Να ψηφίσουμε τις μεταρρυθμίσεις που θα ξεκολλήσουν την πατρίδα μας από τα όσα ξέρουμε από τη δεκαετία του '60. Στη δικαιοσύνη, στην τοπική αυτοδιοίκηση, στη δημόσια υπηρεσία. Να αφήσουμε στην άκρη τη μικροκομματική σκοπιμότητα της λογικής πως θα πάρει τα εύσημα η διακυβέρνηση του Συναγερμού για την εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων. Εμείς ποτέ δεν ήμασταν φειδωλοί στο να αποδώσουμε τα εύσημα σε όσους ενισχύουν την προσπάθεια προόδου της χώρας. Το κάναμε στα χρόνια του μνημονίου, το κάναμε στο ΓΕΣΥ, θα το κάνουμε με το καλό και με όσες άλλες μεταρρυθμίσεις υπερψηφιστούν.

Με την ίδια τόλμη πρέπει να αντιμετωπίσουμε και τα ζητήματα της διαφθοράς. Η κρίση που περνάμε είναι κρίση θεσμική. Τέτοιων διαστάσεων που κατά την άποψή μου δε θα ξεπεραστεί με το να έρθουν στην επιφάνεια άλλα ζητήματα ή δε θα ξεχαστεί με τον καιρό. Είναι η ώρα των αποφάσεων, είναι η ώρα των πράξεων.

Πέραν των νομοθετημάτων για τη δημιουργία της ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς, για το lobbying και για την προστασία μαρτύρων, χρειάζεται να κάνουμε και πολλά άλλα. Να τολμήσουμε να συζητήσουμε το ασυμβίβαστο των βουλευτών και σίγουρα να υπάρξει ένα αυστηρό και διαφανές πλαίσιο δήλωσης συμφέροντος. Να τολμήσουμε να αγγίξουμε το πόθεν έσχες και μέσα από τον κώδικα δεοντολογίας να τελειώνουμε μια και καλή από αυτή τη συζήτηση.

Το καλύτερο αντίδοτο στη διαπλοκή βεβαίως είναι η διαφάνεια. Και εδώ είναι επίσης που χρειάζεται να τολμήσουμε. Να στοχεύσουμε και να καταφέρουμε να καταργήσουμε σε έναν λογικό χρόνο τα γκισέ για όλες τις αιτήσεις που γίνονται στο δημόσιο. Αν πετύχουμε όλες οι αιτήσεις, όλες οι συναλλαγές με το δημόσιο να γίνονται ηλεκτρονικά, τότε δε θα χαθεί ποτέ ξανά κανένας φάκελος και ποτέ ξανά δε θα μπορέσει κανένας να βάλει την αίτηση κανενός πάνω από την αίτηση κάποιου άλλου. Και αυτή θα είναι η καλύτερη εφαρμογή του στόχου της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Χειροπιαστή, κατανοητή, χρήσιμη και αποτελεσματική. Έτσι είναι που θα μετασχηματίσουμε τη χώρα σε μια χώρα ψηφιακή. Και εδώ ξεδιπλώνεται η στρατηγική, ο σχεδιασμός της κυβέρνησης Αναστασιάδη και του Δημοκρατικού Συναγερμού για την επόμενη μέρα, για τα επόμενα χρόνια, για την επόμενη δεκαετία.

Πέραν των μεταρρυθμίσεων που ανέφερα πιο πάνω, ο προϋπολογισμός και ο τριετής δημοσιονομικός σχεδιασμός έχουν στραμμένα τα βλέμματά τους στην επόμενη μέρα και στη νέα γενιά. Περιλαμβάνει τις απαραίτητες πιστώσεις για υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στη βάση της κατευθυντήριας γραμμής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ένας προϋπολογισμός που ενισχύει την επιχειρηματικότητα, ένας προϋπολογισμός ανάπτυξης. Ανάπτυξη που περιλαμβάνει μεγάλα οδικά έργα, το νέο αρχαιολογικό μουσείο στη Λευκωσία, την κυκλική οικονομία.

Υπάρχουν και πολιτικές και για το περιβάλλον και για την ηλεκτροκίνηση και την απόσυρση των ρυπογόνων αυτοκινήτων.

Είναι ένας προϋπολογισμός που αξιοποιεί στο έπακρο τις δυνατότητες που μας παρέχει η μεγάλη μας οικογένεια, η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μακριά από ευρωλαγνικές προσεγγίσεις χρειάζεται να αναγνωρίσουμε πως σήμερα ξεφυσάμε ανακουφισμένοι, επειδή ανήκουμε σε αυτή την οικογένεια. Όχι μόνο για την ενίσχυση των εισοδημάτων και των επιχειρήσεων, κυρίως για τη συνολική πολιτική για τον εμβολιασμό που μόλις χθες παρουσιάστηκε από τον Υπουργό Υγείας και είναι η πολιτική που θα μας βγάλει στην επόμενη μέρα, στον δρόμο προς την κανονικότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία για τη χώρα μας και για τον κόσμο πρέπει να αντεπεξέλθουμε. Δεν έχουμε άλλη επιλογή. Και είναι πιστεύω η ώρα να ορίσουμε ξανά τις προτεραιότητές μας. Προσωπικά, είμαι περήφανος που ανήκω στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Στην παράταξη που κυβερνά τη χώρα και εφαρμόζει χειροπιαστές πολιτικές, που έχουν θετικό αντίκτυπο στις ζωές χιλιάδων συμπολιτών μας.

Προφανώς και μπορούν να γίνουν πολλά περισσότερα. Σε πολλά χρειάζεται η στήριξη των κομμάτων σας. Η στήριξη όλων εσάς. Από αυτό εδώ το βήμα και με απόλυτο σεβασμό, αλλά και ειλικρίνεια προς όλους και όλες θέλω να σας παροτρύνω όπως προχωρήσουμε στην υπερψήφιση του προϋπολογισμού. Ας δούμε επιτέλους τη μεγάλη εικόνα και να κατανοήσουμε πως η κοινωνία, οι πολίτες δεν «αγοράζουν» τα έωλα επιχειρήματα όσων αρνούνται τη λογική, όσων είναι απέναντι από τον ορθολογισμό και όσων αντιτίθενται στην κοινή ανάγκη, για να σταθούμε ο ένας πλάι στον άλλον, να συμπεριφερθούμε με σοβαρότητα και με ειλικρίνεια.

Ας είναι λοιπόν το 2021 η χρονιά της επανεκκίνησης και της οικονομίας και της κοινωνίας και όλων μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου.

Τον λόγο έχει ο κ. Γιαννάκης Γαβριήλ του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Για ακόμα μια χρονιά από αυτό εδώ το βήμα θα ακουστούν κριτικές, ευχολόγια, δεσμεύσεις, παρατηρήσεις και ιδέες για τα αμέτρητα προβλήματα που ταλανίζουν τη χώρα μας. Ο αόρατος εχθρός που μαστίζει όμως ολόκληρη την υφήλιο δεν επιδέχεται καθυστερήσεις, η κάθε αδρανής μέρα στοιχίζει ζωές.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε μπροστά σε μια κρίσιμη καμπή της ανθρώπινης ιστορίας. Η πανδημία έχει αφήσει βαρύ το αποτύπωμα της στην παγκόσμια, ευρωπαϊκή και κατ' επέκταση κυπριακή κοινωνία και οικονομία. Από την πρώτη μέρα του ξεσπάσματος της πανδημίας διαφάνηκε η γύμνια του συστήματος. Αυτός ο ιός, εκτός του ότι ήρθε, για να θυμίσει πόσο εύαλτη είναι η ζωή, ήρθε, για να αποκαλύψει τη σαθρότητα του καπιταλιστικού συστήματος. Η πανδημία του κορωνοϊού αποκάλυψε με τον πιο τραγικό τρόπο πως το σύστημα υγείας επιβάλλεται να έχει στο επίκεντρό του τον άνθρωπο και όχι τον πλούτο.

Ειδικότερα, πέρα από τις παγκόσμιες επιπτώσεις...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνάδελφοι, με συγχωρείτε!

Συνάδελφοι, σας παρακαλώ!

Θέλετε να μιλήσετε, περάστε έξω να μιλήσετε όση ώρα θέλετε. Σεβασμός προς εκείνους που μιλούν!

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ:

Ειδικότερα, πέρα από τις παγκόσμιες επιπτώσεις, όσον αφορά τα κυπριακά δεδομένα είναι πλέον ξεκάθαρο ότι η κρίση δεν είναι μόνο υγειονομική και οικονομική, είναι και θεσμική, είναι και κοινωνική, είναι και πολιτική.

Κύριοι της κυβέρνησης,

Από την πρώτη στιγμή της πανδημίας σπεύσατε να χαρακτηρίσετε το Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου ως νοσοκομείο αναφοράς, αγνοώντας τις ιδιαιτερότητες της επαρχίας μας. Αγνοώντας τις επιστημονικές των ιατρών και των νοσηλευτών για άμεση ανάγκη στελέχωσης του νοσοκομείου με ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό. Αγνοώντας την κραυγή απόγνωσης των ασθενών και των κατοίκων της επαρχίας για τη μη ύπαρξη άλλου ιατρικού κέντρου το οποίο μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ασθενών της επαρχίας. Αγνοώντας τις συστάσεις από παράγοντες της περιοχής να εφοδιάσετε τις δύο επιπλέον πτέρυγες που υπάρχουν στο νοσοκομείο τόσο με υλικοτεχνικό εξοπλισμό όσο και για να τις στελεχώσετε με ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό.

Όλους αυτούς τους μήνες οι γιατροί και νοσηλευτές, στερούμενοι τις οικογένειές τους, φροντίζουν καθημερινά τους πάσχοντες ασθενείς από τον ιό με στοργή, ανιδιοτέλεια και περισσή φροντίδα. Το λιγότερο που οφείλατε να κάνετε, κύριοι, σεβόμενοι τις θυσίες αυτών των ανθρώπων, ήταν να στηρίξετε έμπρακτα το έργο τους, στελεχώνοντας το νοσοκομείο και προσφέροντας υλικοτεχνική στήριξη.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για ακόμα μια φορά θα επαναλάβω ότι στην Αμμόχωστο υπάρχει ενδιαφέρον από νέους για τα πρωτογενή επαγγέλματα, τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία και άλλους τομείς. Τομείς που έχουν στηρίξει και συνεχίζουν να στηρίζουν την οικονομία μας σε δύσκολους καιρούς. Αυτοί οι τομείς χρειάζονται στήριξη και εκσυγχρονισμό. Ως ΑΚΕΛ θεωρούμε πως επιβάλλεται ο καταρτισμός οικολογικών προγραμμάτων στήριξης με την παροχή κινήτρων για την τήρηση επωφελών για το κλίμα και το περιβάλλον πρακτικών. Επίσης, επενδύοντας στην επαγγελματική κατάρτιση των νέων, ούτως ώστε να αξιοποιήσουν τις παραγωγικές δυνατότητες του πρωτογενούς τομέα, βασισμένοι στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες, μόνο θετικά αποτελέσματα θα έχει η κυπριακή οικονομία. Είναι εδώ που αναμέναμε η πολιτεία να σταθεί αρωγός, να προωθήσει και να επιδοτήσει αυτά τα επαγγέλματα, αφού συμπερασματικά έχει διαφανεί πως μετά από κάθε οικονομική κρίση είναι ο πρωτογενής τομέας που βάζει μπρος τις μηχανές.

Κάθε χρόνο οι παράγοντες της επαρχίας Αμμοχώστου κάνουμε έκκληση προς την κυβέρνηση, για να ασχοληθεί σοβαρά με την ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου. Αυτή τη χρονιά, που έχουμε φτάσει στον πάτο, δε θα αναφερθώ ούτε στις ουρές έξω από τα γραφεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων ούτε στις ουρές έξω από τα Γραφεία Εργασίας ούτε στην ανάγκη επιδότησης της εργασίας και όχι της ανεργίας. Ούτε φυσικά θα μιλήσω για την επιβεβλημένη ανάγκη επέκτασης της τουριστικής περιόδου. Δε θα επαναλάβω πως μια οικονομική ανάσα είναι η μεταφορά έστω και ενός πανεπιστημιακού παραρτήματος, η δημιουργία ενός κολυμβητηρίου, η προώθηση του ιατρικού, προσβάσιμου και αθλητικού τουρισμού. Δε θα μιλήσω για την αναγκαιότητα σύνδεσης της ενδοχώρας με το παραλιακό μέτωπο της ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου, με τη διαμόρφωση ποδηλατοδρομικού δικτύου μεταξύ του Κάβο Γκρέκο, λίμνης Παραλιμνίου, ποταμού Λιοπετρίου και αρχαιολογικών χώρων της περιοχής. Αυτά είναι έργα και προγράμματα που θα ενισχύσουν την ποιότητα και θα βοηθήσουν οικονομικά τους κατοίκους της ξεχασμένης επαρχίας Αμμοχώστου. Εξάλλου, αυτά είναι χιλιοειπωμένα. Και θλιβερή διαπίστωση είναι πως οι ιθύνοντες δεν ενδιαφέρονται.

Αυτή τη χρονιά θα μεταφέρω την εικόνα της επαρχίας μετά από μια καταστροφική τουριστική περίοδο. Κάνω αρχή, λέγοντας πως τα πλείστα νοικοκυριά της επαρχίας μας πληρώθηκαν κανονικό μισθό τον Οκτώβριο του 2019. Έπειτα μπήκαν στην ουρά του ανεργιακού, μετά στην αβεβαιότητα της εργασίας, στη συνέχεια στο επίδομα πανδημίας και εν τέλει κατέληξαν να παίρνουν €500 επίδομα πανδημίας. Τώρα είναι, κύριοι, που ανθίζουν τα κοινωνικά παντοπωλεία και οι πολίτες στέκονται στις ουρές για μια τσάντα με τρόφιμα. Σας προκαλώ. Ρίξτε μια ματιά στον ημερήσιο τύπο, για να διαπιστώσετε πόσοι πλειστηριασμοί εκτελούνται καθημερινά. Τα δεδομένα δυστυχώς τρομάζουν.

Και, προτού βιαστείτε να κρίνετε και να επικρίνετε τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω και προτού θεωρήσετε πως έχετε πράξει τα μέγιστα ελέω κορωνοϊού, ακούστε αυτά: Μπορούσατε και οφείλατε να αναπτύξετε μια καθαρά κοινωνική πολιτική με επίκεντρό της τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, να επιδείξετε κοινωνική ευαισθησία, να επενδύατε στην υγεία και στην παιδεία. Να γινόταν μια ισομερής κατανομή πλούτου και να επιτυγχάνατε το αυτόνοτο. Ποιο είναι αυτό; Κανένα νοικοκυριό χωρίς αξιοπρεπείς εισόδημα, κανένα νοικοκυριό χωρίς κάλυψη των βασικών αναγκών. Κανένα παιδί μακριά από την παιδεία, κανένας συνταξιούχος χωρίς στοιχειώδη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Αντί αυτών, βλέπουμε μεμονωμένες πρωτοβουλίες από οργανωμένα σύνολα και μη κυβερνητικές οργανώσεις να προσπαθούν να παίξουν τον ρόλο ενός κράτους πρόνοιας, τη στιγμή που οι κρατικοί μηχανισμοί είναι απόντες.

Αυτών λεχθέντων, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μου επιτρέψετε να αναφερθώ και στο ζήτημα της Αμμοχώστου. Σε αυτή τη δύσκολη χρονικά περίοδο δε θα μπορούσε να λείπει από την έγνοια μας η

πόλη μας, η Αμμόχωστος. Για μας τους Αμμοχωστιανούς, που ζούμε δίπλα από το συρματοπλέγμα, το να αντικρίζουμε την πόλη μας βιασμένη και βεβηλωμένη είναι καθημερινό μαρτύριο. Ζούμε εδώ και τόσα χρόνια δίπλα σε μια πόλη κόσμημα της Μεσογείου, η οποία έχει μεταμορφωθεί σε πόλη φάντασμα. Το Κυπριακό βρίσκεται στην κρισιμότερη στιγμή της ιστορίας. Το αποτέλεσμα των εκλογών στα κατεχόμενα συνιστά αρνητική εξέλιξη για την προοπτική λύσης του Κυπριακού.

Η κυβέρνηση οφείλει να τερματίσει την πολιτική των παλινδρομήσεων. Να αντιληφθεί επιτέλους ότι η έναρξη των συνομιλιών είναι επιβεβλημένη και η διαπραγματευτική διαδικασία πρέπει να συνεχιστεί από το σημείο που έχει μείνει στο Κραν Μοντανά, στη βάση του πλαισίου «Γκουντέρες» και των μέχρι τότε συγκλίσεων.

Ως ΑΚΕΛ δε θα αποδεχτούμε τα οποιαδήποτε τελεσμένα και την επιλογή της διχοτόμησης. Θα συνεχίσουμε να μαχόμαστε για λύση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνοντας τη παρέμβασή μου, καταλήγω αβίαστα σε ένα θλιβερό συμπέρασμα. Σε αυτές τις κρίσιμες ώρες, στις ώρες τις παρατεταμένης αβεβαιότητας, τις ώρες του κοινωνικού αποκλεισμού, θα έπρεπε η κυβέρνηση να επιδείξει σοβαρότητα, ευαισθησία και ενσυναίσθηση. Να σταθεί με ειλικρίνεια δίπλα στον κόσμο, στους εργαζομένους, στους εργάτες, στους αγρότες, στις χιλιάδες των ανέργων και στους ήρωες της πρώτης γραμμής. Να σταθεί με ειλικρίνεια κοντά σε όλους αυτούς που έχουν ανάγκη ένα ενισχυμένο κράτος πρόνοιας και να στηρίξει όλες τις ομάδες του πληθυσμού.

Οφείλατε, κύριοι, να διασφαλίσετε το δικαίωμα της ίσης και απρόσκοπτης πρόσβασης στο αγαθό της δημόσιας υγείας, της δημόσιας παιδείας και της κοινωνικής ευημερίας και συνοχής. Αντ' αυτών, έχετε επιδείξει έναν αόρατο κοινωνικό και οικονομικό σχεδιασμό και στην περίοδο της πανδημίας.

Ευχαριστώ, εύχομαι σε όλους καλές γιορτές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γαβριήλ.

Τον λόγο έχει ο κ. Ευθύμιος Δίπλαρος από τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Αυτή που κρατώ ήταν η ομιλία που θα διάβαζα, αλλά στα πλαίσια της συναίνεσης, στα πλαίσια της προσπάθειας να αντιληφθούμε αυτό το οποίο η κοινωνία των πολιτών επιζητεί, έχω αλλάξει αρκετά και θα πω κάποια τα οποία βγαίνουν μέσα από την ψυχή μας.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η παρουσία μας εδώ δυστυχώς δε γίνεται υπό τις καλύτερες συνθήκες. Κατά τη διάρκεια μιας πρωτόγνωρης πανδημίας η Βουλή των Αντιπροσώπων έπρεπε να ήταν ενωμένη γύρω από έναν και μόνο σκοπό: Να εξέλθουμε από όλο αυτό το κακό με τις μικρότερες αρνητικές συνέπειες. Αντ' αυτού, αρκετοί από εμάς επέλεξαν τον δρόμο της πώλησης και του οππορτουισμού. Επέλεξαν να τραβήξουν γραμμές και να ορίσουν εχθρούς, αντί να βάλουν πάνω από όλα το καλό της πατρίδας και να ενώσουν δυνάμεις μαζί μας.

Μετά το βίντεο της ντροπής που μας έκανε όλους να εξοργιστούμε, οφείλαμε, αγαπητοί συνάδελφοι, να δώσουμε το σωστό παράδειγμα, θωρακίζοντας τον θεσμό τον οποίο υπηρετούμε από ένα τεράστιο τσουνάμι απαξίωσης. Να προχωρήσουμε με τη σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, αλλά και την προστασία προσώπων που καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς. Να προχωρήσουμε στη ρύθμιση για το ασυμβίβαστο των βουλευτών, αλλά και την οριζόντια ψηφοφορία. Να κάνουμε αποδοτικότερη τη δημόσια υπηρεσία προς όφελος των πολιτών. Οι πολίτες που μας παρακολουθούν ζητούν από εμάς να αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων, να βρούμε λύσεις, να κάνουμε εκείνες τις αλλαγές που έχει ανάγκη ο τόπος. Τώρα όμως, όχι αύριο. Αύριο θα είναι πολύ αργά, η απαξίωση θα έχει ήδη διογκωθεί δραματικά.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, ταγμένος στις αξίες και ιδέες του Γλαύκου Κληρίδη, μαθήματα ηθικής δε δέχεται από κανέναν. Θα συνεχίσουμε να πολεμάμε με κάθε τρόπο για τη διασφάλιση της έννομης τάξης, να είμαστε η φωνή του ρεαλισμού, η φωνή της λογικής, να παραδεχόμαστε τα λάθη μας, όταν και όπου πρέπει.

Θα πρέπει όμως να είμαστε ειλικρινείς με τους εαυτούς μας. Βήματα προόδου έχουν γίνει στον τομέα πάταξης της διαφθοράς. Κανένας απολύτως δείκτης διαφθοράς δεν παρουσιάζει αύξηση. Αντίθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Moneyval και η Greco επισημαίνουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην Κύπρο στα θέματα πάταξης της διαφθοράς. Η μοναδική αύξηση που καταγράφεται αναφέρεται στο αίσθημα του λαού για

τη διαφθορά και αφορά τους δείκτες που μετρούν την αντίληψη για τη διαφθορά. Αυτό είναι αναμενόμενο, είναι λογικό, λόγω των πολλών ποινικών υποθέσεων που καταχωρίστηκαν στα δικαστήρια και των καταδικών που επιβλήθηκαν εις βάρος πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων επί διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη. Κανένα σκάνδαλο δεν έχει συγκαλυφθεί.

Φίλε Πρόεδρε της Βουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τούτη την ώρα οι σκέψεις μας είναι με αυτούς που πάλεψαν με τον άορατο εχθρό και δεν τα κατάφεραν, με τις οικογένειες που φέτος δε θα γιορτάσουν τα Χριστούγεννα, που δεν κατάφεραν να σφιχταγκαλιάσουν τα αγαπημένα τους πρόσωπα και να τους πουν το «αντίο» που ήθελαν -πιστέψτε με, το βιώσαμε και εμείς- οι σκέψεις μας είναι και με αυτούς που αγωνίζονται με κίνδυνο της ζωής τους, για να μην έχουμε άλλους νεκρούς, τους γιατρούς, τους νοσηλευτές μας και όλους τους επαγγελματίες υγείας, τους εργαζόμενους και τους εκπαιδευτικούς μας. Σε όλους αυτούς που με αφοσίωση στο καθήκον αποδεικνύουν καθημερινά την αλληλεγγύη και τον αλtruισμό τους. Σας ευχαριστούμε από καρδιάς.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όπως γνωρίζετε, η τουριστική βιομηχανία πλήγηκε ανεπανόρθωτα. Η εστίαση τραυματίστηκε βαριά. Το εμπόριο επίσης. Οι μεταφορές, η ψυχαγωγία και ο πολιτισμός δέχθηκαν βαρύ πλήγμα. Γυμναστήρια, σχολές χορού έχουν κατεβάσει ρολά και η ζημιά είναι ανεπανόρθωτη για τους ιδιοκτήτες με τα ενοίκια να τρέχουν, την ώρα που τα έσοδα είναι μηδενικά. Ιδιαίτερα και δυσανάλογα υποφέρουν οι εργαζόμενοι, οι μικροί και οι μεσαίοι επιχειρηματίες, οι αυτοεργοδοτούμενοι. Οι νέες οικογένειες, που δανείστηκαν, για να κάνουν ένα σπίτι, μια επιχείρηση, βλέπουν τα σχέδια και τις ζωές τους να πηγαίνουν πίσω, το εμπόρεμά τους να μένει αναξιοποίητο, τα χρέη τους να διογκώνονται και δυστυχώς η κρίση χτυπά περισσότερο τους πιο ευάλωτους από εμάς.

Άδειασαν οι εκκλησίες μας. Σίγησαν οι καμπάνες. Οι πιστοί αρκέστηκαν στην προσευχή από το σπίτι. Ναι, μπορεί να μην κινδυνεύει η πίστη, αλλά οι πιστοί έχουν ανάγκη τον θείο λόγο του Κυρίου. Έχουν ανάγκη να νιώσουν την κατάνυξη στους ιερούς μας ναούς αυτές τις άγιες μέρες. Είναι γι' αυτό που πρέπει η επιστημονική επιτροπή να εξετάσει τις εισηγήσεις της Ιεράς Συνόδου για άνοιγμα των εκκλησιών όσο και άλλων φορέων για άνοιγμα των εμπορικών κέντρων και χώρων εστίασης ενόψει των Χριστουγέννων. Να γίνει επαναξιολόγηση, με βάση πάντα τα επιδημιολογικά δεδομένα. Προτάσεις και εισηγήσεις που ο αρμόδιος Υπουργός Υγείας ανέφερε χθες πως κατέθεσε ενώπιον της επιστημονικής ομάδας.

Η διαχείριση της πανδημίας από την κυβέρνηση ήταν πολύ καλή. Αυτό μαρτυρούν άλλωστε και οι ίδιοι οι αριθμοί. Η Κύπρος είναι η δεύτερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους λιγότερους θανάτους σε αναλογία πληθυσμού. Είναι η τέταρτη χώρα σε διαγνωστικούς ελέγχους για τον ιό στην Ευρώπη. Δεν πρέπει να μηδενίζεται η προσπάθεια που γίνεται σε όλους τους τομείς. Είμαστε η μοναδική ευρωπαϊκή χώρα που δεν εφάρμοσε δεύτερο καθολικό lockdown.

Φυσικά έγιναν λάθη -ήταν επόμενο στη διαχείριση μιας πρωτοφανούς πανδημίας- λάθη όμως που δε στοίχησαν ανθρώπινες ζωές από αμέλεια ή ολιγωρία. Και αυτό είναι το διακύβευμα, αγαπητοί συνάδελφοι, η ανθρώπινη ζωή.

Αντιλαμβάνομαι πλήρως ότι όλοι έχουμε κουραστεί, όλοι είμαστε στα όριά μας, όλοι νιώθουμε ότι οι δυνάμεις μας μάς εγκαταλείπουν, όμως βρισκόμαστε σχεδόν στο τέλος και στηριζόμενοι ο ένας στον άλλο θα τα καταφέρουμε, θα αντέξουμε. Πρέπει να αντέξουμε, για τις γιαγιάδες και τους παππούδες μας, για τους γονείς μας, για τα παιδιά μας, για όλα τα αγαπημένα μας πρόσωπα. Ειδικότερα εμείς, οι αντιπρόσωποι του λαού, έχουμε μεγαλύτερη ευθύνη να παλέψουμε, για να τα καταφέρουμε.

Φίλε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σήμερα είμαστε εδώ, για να δώσουμε με την ψήφο μας την απαιτούμενη έγκριση που χρειάζεται ο προϋπολογισμός. Είμαστε εδώ, για να υποστηρίξουμε το μέλλον του τόπου και των παιδιών μας. Είμαστε εδώ, για να σιγουρευτούμε πως η ορθολογιστική διαχείριση δε θα εκτροχιαστεί λόγω του λαϊκισμού και του τυχοδιωκτισμού. Ο προϋπολογισμός για το νέο έτος, παρά τις τεράστιες αντιξοότητες που περνά η Κύπρος μας, είναι ένας από τους πιο γενναϊόδωρους προϋπολογισμούς που είχε ποτέ η Κυπριακή Δημοκρατία. Την ίδια ώρα η κυβέρνηση κλήθηκε να δώσει έναν διπτό αγώνα, να πολεμήσει την εξάπλωση του ιού, για να σώσει όσες περισσότερες ανθρώπινες ζωές μπορεί, και ταυτόχρονα να υποστηρίξει με όλα τα δημοσιονομικά αποθέματα που διαθέτει τις δοκιμαζόμενες επιχειρήσεις.

Αυτός είναι και ο πρώτιστος στόχος του προϋπολογισμού που έχετε ενώπιόν σας, αγαπητοί συνάδελφοι. Να ενισχύσει τον δοκιμαζόμενο τομέα της υγείας και να υποστηρίξει με κάθε διαθέσιμο τρόπο τους εργαζόμενους που είδαν το εισόδημά τους να απειλείται από την πανδημία. Για τον λόγο αυτό, παρά την αναμενόμενη μείωση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, η κυβέρνηση, αξιοποιώντας τη σωστή και υπεύθυνη οικονομική διαχείριση των προηγούμενων χρόνων, κατάφερε να καταθέσει έναν προϋπολογισμό αυξημένο κατά €742 εκατομ. σε

σχέση με τον προϋπολογισμό του 2020. Η συνολική αύξηση του προϋπολογισμού αντιστοιχεί σε επιπλέον €100 εκατομ. προς ενίσχυση του συστήματος υγείας.

Οι νοσηλευτές μας και οι γιατροί μας, οι άνθρωποι της πρώτης γραμμής, χρειάζονται τη βοήθεια της πολιτείας και η πολιτεία, ως οφείλει, θα πράξει αυτό που πρέπει. Επίσης, μέρος της αύξησης του προϋπολογισμού αντιστοιχεί στην έμπρακτη στήριξη των εισοδημάτων 200 000 εργαζομένων, ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και επιχειρήσεων που πλήγηκαν από την πανδημία. Ο προϋπολογισμός όμως δε μένει στην υποστήριξη των πληγέντων. Συνεχίζει την περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης με αύξηση κατά €117 εκατομ. του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας. Την αύξηση αυτή θα την αντιληφθούν άμεσα οι χαμηλοσυνταξιούχοι μας, που χρειάζονται τη βοήθειά μας και θα δουν αισθητή αύξηση των συντάξεών τους, για να ανταπεξέλθουν και στις νέες δύσκολες συνθήκες.

Την ίδια ώρα η κυβέρνησή μας έχει θέσει ως βασική επιδίωξή της τη δημιουργία νέων συνθηκών, ευεργετικών για τη νέα γενιά, για να την υποστηρίξει στον αγώνα που δίνει για μια καλύτερη ζωή και ταυτόχρονα μια καλύτερη Κύπρο. Σε αυτή βασιζόμαστε για ένα καλύτερο αύριο, από αυτή θα έρθει η πολυπόθητη αλλαγή. Τα νέα μυαλά είναι ο πλούτος μας και σε αυτά θα επενδύσουμε. Και επειδή η σημερινή κυβέρνηση περνά από τα λόγια στις πράξεις, πήρε τη γενναία απόφαση να τριπλασιάσει, σας παρακαλώ, τον προϋπολογισμό για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ο οποίος έχει αυξηθεί στα €400 εκατομμύρια. Επίσης, μόνο ως «ιστορική» μπορεί να χαρακτηριστεί η απόφαση δαπάνης €140 εκατομ. για έργα επέκτασης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και του ψηφιακού μετασχηματισμού. Η σημερινή κυβέρνηση, σε αντίθεση με τις προηγούμενες, δε μένει στις βαρύγδουπες υποσχέσεις, αλλά προχωρά σε έργα. Ενδεικτικά να πω πως για σειρά ετών οι προηγούμενες κυβερνήσεις δεν είχαν ξοδέψει ούτε σεντ για την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Παρά τις οικονομικές επιπτώσεις που είχε η πανδημία στα κρατικά ταμεία, η κυβέρνηση δεν υποχωρεί από τις σπουδαίες μεταρρυθμίσεις που έχει εξαγγείλει. Όταν λέγαμε ότι το κράτος μας χρειάζεται σημαντικές τομές και εκσυγχρονισμό, το εννοούσαμε μέχρι και το τελευταίο «ι». Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπιζουμε σήμερα περιστρέφονται γύρω από δυσλειτουργίες του κράτους μας, οι οποίες με το πέρασμα των χρόνων διογκώθηκαν. Η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη αποφάσισε να κόψει τον γόρδιο δεσμό και ας δεχτεί πολιτικό κόστος. Οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης και των δικαστηρίων όχι μόνο συνεχίζονται κανονικά, αλλά επιταχύνονται, γιατί, αγαπητοί συνάδελφοι, ο λαός έχει βαρεθεί να περιμένει. Πρόκειται για δύο βασικές μεταρρυθμίσεις, που θα αυξήσουν σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των πολιτών, καθώς έρχονται να επαναπροσδιορίσουν με τρόπο γενναίο δύο βασικούς τομείς του κυπριακού κράτους.

Λαμβάνοντας υπόψη τη γεωπολιτική αστάθεια που επικρατεί στην περιοχή, η κυβέρνηση αποφάσισε όπως ο προϋπολογισμός του 2021 περιλαμβάνει και σημαντικές αυξήσεις στις δαπάνες για αμυντική θωράκιση. Επειδή το ζήτημα είναι ευαίσθητο, θα αρκεστώ λέγοντας ότι ο προϋπολογισμός είναι αυξημένος -και σημειώστε το- κατά €71 εκατομ. σε σύγκριση με αυτόν του 2020.

Αυτά και άλλα τόσα είναι που θα καταψηφίσετε, αγαπητοί συνάδελφοι. Προσπαθείτε δυστυχώς να καταστρέψετε τις τεράστιες προοπτικές που δημιουργεί ο προϋπολογισμός του 2021. Όλα αυτά που ανέφερα θα παραμείνουν στα χαρτιά, αν καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός, αλλά αυτό είναι το μικρότερο κακό. Το μεγαλύτερο κακό είναι η ενδεχόμενη οικονομική κατάρρευση του κράτους. Σε ποια περίοδο; Ομολογουμένως τη χειρότερη που διανύει όλος ο πλανήτης, αλλά και τη χειρότερη για μας μετά το 1974.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας καλώ να σκεφτείτε τον απλό κόσμο, να μπειτε στη θέση του, να αντιληφθείτε την ευθύνη που μας αναλογεί. Αν καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός, το ωστικό κύμα που θα προκληθεί από την οικονομική κατάρρευση του κράτους θα συμπαρασύρει τη μικρομεσαία τάξη και όχι μόνο.

Καλές γιορτές και εύχομαι να πρυτανεύσει η λογική για τα παιδιά μας, για το μέλλον μας, για την Κύπρο μας.

Καλά Χριστούγεννα!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ, Ευθύμια.

Τον λόγο έχει ο κ. Χρίστος Ορφανίδης από το Δημοκρατικό Κόμμα.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ:

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων των προϋπολογισμών των προηγούμενων χρόνων και μετά αποκαλούσατε το Δημοκρατικό Κόμμα «υπεύθυνο» κόμμα. Εσείς που, όποτε ήσασταν στην αντιπολίτευση, ουδέποτε ψηφίσατε τον προϋπολογισμό του κράτους. Τώρα, μέσω του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, μας αποκαλείτε «πρωταθλητές στον λαϊκισμό». Ο αγαπητός μου Νίκος Τορναρίτης μάς αποκαλεί «εκβιαστές». Μιλάτε για το «σκάνδαλο Μιλόσεβιτς», για το οποίο ο δικός σας Γενικός Εισαγγελέας, ο μακαριστός Αλέκος

Μαρκίδης, απεφάνθη ότι δεν υπήρχε τίποτα το μεμπτό. Ο αρχηγός της παράταξής σας μας αποκαλεί «μάγκες» με την έννοια της έλλειψης ενδιαφέροντος από μέρους μας. Μας αποκαλεί «κυποκρίτες» ο εκπρόσωπος τύπου του κόμματός σας, μας λέτε ότι έχουμε γινάτι και έναν σωρό άλλους χαρακτηρισμούς.

Εφόσον εμείς είμαστε οι «λαϊκιστές», οι «εκβιαστές», οι «μάγκες», «αυτοί που δεν μας κόφτει τίποτε», πώς εσείς, οι αμόλυντοι, οι αξιοπρεπείς, αυτοί που νοιάζονται μόνο για τον λαό και την πατρίδα, εσείς που δεν έχετε τίποτε εις βάρος σας, ζητάτε στήριξη από το άλλοτε «υπεύθυνο» Δημοκρατικό Κόμμα, τους λαϊκιστές;

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω την ομιλία μου με ένα σχόλιο.

Ο νυν Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τότε πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού Νίκος Αναστασιάδης στην ομιλία του για την ψήφιση του προϋπολογισμού που αφορούσε το 2006 είχε δηλώσει ότι ήθελε να υποδείξει ότι «οι εκάστοτε κυβερνήσεις οφείλουν να είναι ανοιχτοί και ανεκτικοί στην άσκηση της κριτικής και να μην την εκλαμβάνουν ως υπονόμηση».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά το γεγονός της σχετικής οικονομικής ανάπτυξης που είχαμε μέχρι πρόσφατα, το δημοσιονομικό έλλειμμα διογκώνεται και είναι το χειρότερο των τελευταίων χρόνων, κάτι που μας ανησυχεί. Το πρώτο εξάμηνο του 2020 από €21,5 δις εκτοξεύτηκε στα €24,4 δις. Η οικονομική διαχείριση οδεύει ασυγκράτητη.

Να σας θυμίσω, συνάδελφοι του κυβερνήσαντος κόμματος, όταν μιλούσατε, για να σπείρετε ανησυχίες, όταν δηλώνατε μέσω του τότε αρχηγού του κόμματός σας στη συζήτηση του προϋπολογισμού που αφορούσε το 2006 ότι: «Ο εθνικός και στρατηγικός στόχος της ένταξής μας στην Ευρωζώνη φαίνεται να απομακρύνεται σταθερά». Ασφαλώς και διαψευστήκατε στην πορεία. Παράλληλα δηλώνατε: «Αυτό που επιβάλλεται με τόλμη να κάνουμε είναι να βρούμε τρόπους μείωσης των σπαταλών και αντιπαραγωγικών δραστηριοτήτων του κράτους». Αυτά τα ξεχάσατε επί διακυβερνήσεώς σας από το 2013, όπως ασφαλώς ξεχάσατε πόσο αποδοτική ήταν η διακυβέρνηση του μακαριστού Τάσου Παπαδόπουλου. Μιλούσατε ότι θα χάσουμε το πλεονέκτημα στο μεγάλο κεφάλαιο της ΟΝΕ και μιλούσατε για ανυπαρξία στρατηγικής για ένταξη μας στην ΟΝΕ. Πάλι διαψευστήκατε.

Η φούσκα της οικονομικής πολιτικής σας, ένα πρόγραμμα που μας οδήγησε σε μπελάδες, που σταματημό δεν έχουν, γιατί λειτουργείτε με τη λογική της αρπαχτής. Το οικονομικό σας μοντέλο είναι ευάλωτο και βασίζεται σε εξωγενείς παράγοντες και γιατρό δε βρήκατε για θεραπεία. Όλη η πολιτική σας κατεύθυνση περιστρέφεται γύρω από το ίδιο μοτίβο. Βλέπετε πολιτική διαπλοκή με το αποκαλούμενο «επενδυτικό πρόγραμμα πολιτογραφίσεων» με την πολιτογράφηση Κινέζων, Μαλαισιανών, Καμποτζιανών, Σαουδαράβων κ.λπ. Οδηγήσατε την κοινή γνώμη να ασχολείται με αυτά και την πανδημία να είναι η πρώτη και η καθημερινή είδηση, για να επισκιάζει τα υπόλοιπα που έπρεπε να σας απασχολούν.

Κατεβείτε κάτω στον λαό, ακούστε τη δυσαρέσκειά του για την κατάσταση παρακμής που ευρίσκεται. Μιλήστε με τους μικρομεσαίους, να σας πουν οι δικοί σας τις διαφωνίες τους. Μιλήστε με τους γεωργούς που είναι σε απόγνωση. Μιλήστε με τους άνεργους που είναι σε απόγνωση. Μιλήστε με όλο τον κόσμο που απειλείται να βγει έξω από το σπίτι του. Η κομματική αφοσίωση δεν έχει πλέον οπαδούς. Η ρεκλάμα ότι θα ανακοινωθούν μέτρα κατά της διαφθοράς ακούγεται σήμερα όπως την κωμωδία Μπένι Χιλ που παρακολουθεί κάποιος. Σήμερα, όταν κάποιος εκφράσει αντίθετη άποψη με εσάς ή διανοηθεί να προβληματιστεί, βλέπετε «γινάτια», ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος μιλάει για «πρωταθλητές στον λαϊκισμό», την ίδια ώρα που εσείς σπαταλάτε τον χρόνο σας κρυβόμενοι ή δίνετε ανεκπλήρωτες υποσχέσεις, όπως έργα υποδομής που αφορούν την πόλη και την επαρχία μου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχω κουραστεί να απαριθμώ τις φορές που έχει εξαγγελθεί η ίδρυση πανεπιστημιακών σχολών στη Λάρνακα. Το 2017, λίγους μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές, είχε επαναληφθεί από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο μακαριστό Κτήμα Μακένζυ και δόθηκαν διαβεβαιώσεις και οδηγίες στους παρευρισκόμενους υπουργούς της κυβέρνησης περί τούτου. Ακολούθως, το 2018, λίγους μήνες μετά την εκλογή του, ο Πρόεδρος ανακοίνωσε τη λειτουργία των σχολών πάλι σε ενοικιαζόμενους χώρους μέχρι την τελική εγκατάστασή τους. Ακολούθως, με ζαβολιές ανακοινώθηκε ότι δε θα γίνουν στον αρχικό χώρο που προγραμματιζόνταν αλλά σε δύο άλλους, που δεν μπορούν να υλοποιηθούν. Σε αυτό το παιχνίδι βρήκατε άξιο συμπαράστατη τον νέο πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου που δεν επιθυμεί την έλευση και ίδρυση αυτών των πανεπιστημιακών σχολών στη Λάρνακα. Απόδειξη το μηδενικό ενδιαφέρον του εκτός από αοριστολογίες. Ταφόπλακα ήρθε το κερασάκι στην τούρτα από τον Υπουργό Παιδείας, που πριν λίγους μήνες ανακοίνωσε την ακύρωση των σχεδιασμών αυτών και τους «πέταξε» σε βάθος χρόνου. Για όλες αυτές τις εξαγγελίες είχα πάντα ανησυχίες και τις εξέφραζα σε μία μοναχική πορεία από την αρχή. Επιβεβαίωση αυτών που έλεγα είναι -για

όποιον τα αμφισβητεί- να ανατρέξει στις προηγούμενες ομιλίες μου στους προϋπολογισμούς, αφού κάθε φορά αναφερόμουν στα θέματα αυτά.

Κάθε χρόνο εξαγγέλλονται έργα κάποιων δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, που αφορούν την επαρχία μου. Ένα μεγάλο κονδύλι αφορά κάθε χρόνο και τον δρόμο Λάρνακας-Δεκέλειας, Γ' και Δ' φάσεις, έναν δρόμο ταλαιπωρημένο από την αναποφασιστικότητά σας να γίνει πράξη. Ακόμη και τώρα προχωρήσατε σε εξαγγελία και δίνετε νέες ελπίδες, αλλά παραβλέπετε -όπως σας επισήμανα πάρα πολλές φορές- ότι, για να προχωρήσει το όλο έργο, είναι η λήξη και όχι η έναρξη του διατάγματος απαλλοτριώσεων, αφού οι προηγούμενες απαλλοτριώσεις είχαν ακυρωθεί. Κάποιοι από χρόνια το εξαγγέλλουν απλά χάριν επευφημιών και μπράβο. Δεν έχουν αντιληφθεί ακόμη ότι ο κόσμος τούς έχει πάρει χαμπάρι και αντιλαμβάνεται τι γίνεται στην πραγματικότητα.

Μετά από δεκατέσσερις ημερομηνίες παράδοσης επιτέλους ολοκληρώθηκε η νέα πτέρυγα του Νοσοκομείου Λάρνακας. Να θυμίσω ότι αυτή δε θα έχει καρδιοχειρουργικό τμήμα, όπως ήταν στον αρχικό σχεδιασμό, με αποτέλεσμα οι διαμένοντες στην πόλη και επαρχία Λάρνακας και στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου να ταλαιπωρούνται και να παρακαλούν τότε θα βρεθεί κρεβάτι και γι' αυτούς, για να εισαχθούν σε μονάδες εκτός επαρχίας. Η έλλειψη καρδιολόγων στο τμήμα του νοσοκομείου κανέναν δεν απασχολεί. Οι σημερινές ανάγκες είναι για δεκατέσσερις γιατρούς και απασχολούνται μόνο πέντε. Το ορθοπεδικό τμήμα παρακαλεί να πάει κάποιος στη Λευκωσία, για να μπορέσει να κάνει μια διαγνωστική εξέταση, και ο ΟΚΥΠΥ κλείνει τα μάτια και τα αυτιά του. Ο εξοπλισμός της νέας πτέρυγας ακόμη να παραγγελθεί, παρ' όλο που έπρεπε να είναι έτοιμος με την ολοκλήρωση του έργου.

Στο σημείο αυτό θέλω να αναφερθώ σε ένα θέμα που φοβούμαστε να αγγίξουμε, τη Pfizer. Ξέρω ότι είναι δύσκολο, αλλά θα κάνω τη σχετική αναφορά, για να έχω ήσυχη τη συνείδησή μου και ας προβληματιστούμε. Ποια είναι η Pfizer; Το παρελθόν της δημιουργεί ανησυχίες για το παρόν και το μέλλον. Ένα παρελθόν διανθισμένο με απάτες, δωροδοκίες γιατρών, εξαγορές ανταγωνιστών, υπερτιμολογήσεις, κυκλοφορίας φαρμάκων χωρίς έγκριση, ειδικές σχέσεις με γιατρούς. Καταδικάστηκε επανάληψη για διαφθορά με ποινικά προστίματα δεκάδων εκατομμυρίων και το μεγαλύτερο της πρόστιμο ανήλθε στα τρία κόμματα δισεκατομμύρια για προώθηση φαρμάκων και δωροδοκίες γιατρών. Καταδικάστηκε για ελαττωματικές καρδιακές βαλβίδες, καταδικάστηκε για υπερτιμολόγηση ενός φαρμάκου για την επιληψία, καταδικάστηκε με 430 εκατομ. δολάρια, λόγω του ότι πλήρωνε γιατρούς για συνταγογραφήσεις για το πιο πάνω φάρμακο, ενώ αυτό δεν είχε εγκριθεί. Καταδικάστηκε για αντιβιοτικό φάρμακο οξείας ηπατικής ανεπάρκειας. Καταδικάστηκε για το ότι χρησιμοποίησε αντιβιοτικό σε παιδιά στη Νιγηρία χρησιμοποιώντας τα ως πειραματόζωα. Καταδικάστηκε ότι κυκλοφόρησε παυσίπονο χωρίς έγκριση. Και δεκάδες άλλες καταδίκες.

Οι μικρές κοινότητες της ορεινής Λάρνακας μαραίνονται λόγω του ότι το κράτος δε δίνει μία εξαίρεση όσον αφορά τα μέτρα ύψους των κοινοτήτων αυτών, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα εγκατάστασης νεαρών ζευγαριών. Κοινότητες όπως η Βάβλα, η Λάγεια, η Ορά, η Οδού, η Μελίνη, οι Άγιοι Βαβατσινιάς, η Βαβατσινιά, ο Κάτω Δρυς, τα Κάτω Λεύκαρα, σύνολο δέκα, έχουν από σαράντα έως εκατό άτομα πληθυσμό, αγαπητοί συνάδελφοι.

Πριν από κάποια χρόνια είχε δοθεί από τον αρμόδιο υπουργό υπόσχεση για ίδρυση τριτοβάθμιας σχολής εκπαίδευσης, Γαλακτοκομικής Σχολής, στην Αθήναι. Πληροφορίες που έχουν έρθει εις γνώσιν μου λένε ότι τέτοιες υποσχέσεις έχουν δοθεί και σε άλλους δήμους και κοινότητες. Τελικά τι γίνεται; Περπατάμε και δίνουμε υποσχέσεις;

Ως μέλη της επιτροπής Γεωργίας μάς απασχόλησε επανειλημμένα το θέμα της εγγραφής του χαλλουμιού. Εάν κάποιος ανατρέξει στα πρακτικά των συνεδριάσεων της 4^{ης} Οκτωβρίου 2016 και στα πρακτικά της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2019 και σε όσες άλλες φορές ασχολήθηκε η επιτροπή και όχι μόνο, θα δει και θα διαβάσει υποσχέσεις και κούφια λόγια, που επαληθεύουν με το πέρασμα του χρόνου ό,τι μας έλεγαν ακόμη και οι υπουργοί. Και δεν έχω άλλη λέξη να δώσω, πιο κατάλληλο χαρακτηρισμό, από το να πω ότι μας έλεγαν «αρλούμπες». Η παντελής έλλειψη στρατηγικής δυστυχώς οδηγεί στο να πωλούν όλοι παντού σε όλες τις χώρες χαλλούμι. Οι φάκελοι πάνε και έρχονται και τα ακούμε χωρίς να έχει κανένας ευθύνη. Αλήθεια, τι έγινε η έρευνα των υπαλλήλων του Υπουργείου Εμπορίου; Η αλήθεια όμως για το χαλλούμι είναι μία και είναι η ακόλουθη: Ενώ υποβλήθηκε ο φάκελος στις Βρυξέλλες και η διαδικασία για την έγκριση προχωρούσε, οι Τούρκοι αντέδρασαν με τη δικαιολογία ότι έπρεπε να ανοίξει η Πράσινη Γραμμή, για να διέρχονται προϊόντα από τα κατεχόμενα στις ελεύθερες περιοχές. Τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συμφώνησε και έτσι ο φάκελος παραμένει στάσιμος. Συνεπώς, η πρόταση της κυβέρνησης να εμπλέξει τους Τουρκοκυπρίους είναι ο βασικός λόγος που η αίτησή μας μπήκε στα συρτάρια της Κομισιόν. Να δείτε που στο τέλος θα αγοράζουμε χαλλούμι από τρίτους!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεν είναι όμως μόνο το χαλλούμι.

Η Κύπρος διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) από τη γεωργική μας παραγωγή με εξαιρετική και μοναδική ποιότητα. Η προώθηση κυπριακών αγροτικών προϊόντων ήταν ανέκαθεν από τους πιο εξαγωγικούς κλάδους της Κύπρου. Η προβολή τους αποτελεί την καλύτερη

διαφήμιση για την πατρίδα μας και πρέπει να είναι η προτεραιότητα των αρμοδίων. Χρειάζεται σωστή στρατηγική και η κυβέρνηση πρέπει να εξεύρει περαιτέρω τρόπους διαφήμισης των προϊόντων αυτών.

Η Τουρκία ανενόχλητη συνεχίζει τις παραβιάσεις της στην κυπριακή ΑΟΖ και τα σχέδια εις βάρος της Κύπρου, σε συνδυασμό με την απουσία στρατηγικής, δίνουν απλόχερα στην τούρκικη πλευρά το δικαίωμα να προωθή τα δικά της συμφέροντα εις βάρος μας και να εξασφαλίζει όλο και περισσότερες υποχωρήσεις εκ μέρους μας. Τα πρόσφατα γεγονότα που αφορούν την Αμμόχωστο αποδεικνύουν ότι η Τουρκία δεν είναι χώρα που μπορεί να πειστεί ότι έχει ειλικρινείς σκοπούς για συνεργασία. Γι' αυτό εμείς οφείλουμε να διαφυλάξουμε τη Δημοκρατία μας, που αποτελεί το βασικό μας όπλο για επιβίωση. Επιβίωση όμως με πίστη στο δικαίό μας, στα ιδανικά της πατρίδας μας, ό,τι δηλαδή πράττουν όλοι οι λαοί και όλες οι χώρες που αγαπούν πραγματικά την πατρίδα τους.

Τελειώνοντας, ερωτώ: Εμείς αποδεχθήκαμε την πρόταση Κώστα Κληρίδη. Εσείς; Έχετε μέχρι αύριο να αποφασίσετε.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Χρίστου Ορφανίδη τον Πρόεδρο της Βουλής αντικατέστησε στην έδρα η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ τον κ. Ορφανίδη.

Τον λόγο έχει η κ. Μαριέλλα Αριστείδου, γιατί δεν είναι στην αίθουσα ο κ. Γεώργιος Γεωργίου, που είναι ο επόμενος στον κατάλογο των ομιλητών.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι με ιδιαίτερη ανησυχία και προβληματισμό που σήμερα βρίσκομαι σ' αυτό το βήμα, καθώς η επιβίωση του κράτους, αλλά και χιλιάδων πολιτών εξαρτάται από το τι θα πράξει η κάθε πολιτική παράταξη για τους προϋπολογισμούς του 2021. Δεν μπορώ να μην εκφράσω και εγώ την ανησυχία μου και να προειδοποιήσω ότι θα πρέπει όλοι να επιδείξουμε σοβαρότητα και υπευθυνότητα, μακριά από μικροπολιτικές και κομματικές σκοπιμότητες, εάν πραγματικά επιθυμούμε να προστατεύσουμε το κράτος, εάν πραγματικά επιθυμούμε να προστατεύσουμε τους πολίτες μας, ιδιαίτερα τη στιγμή που βρίσκονται κάτω από τρομερή και πρωτοφανή πίεση συνεπεία της πανδημίας.

Η φετινή χρονιά χαρακτηρίζεται ως μία από τις δυσκολότερες, ένεκα της πανδημίας του κορωνοϊού που ταλανίζει το παγκόσμιο, αλλά και τη χώρα μας. Όλοι, εργαζόμενοι, επαγγελματίες, επιχειρηματίες, βιώνουν πρωτόγνωρες καταστάσεις. Το σύστημα υγείας δέχεται μεγάλες πιέσεις και δεν μπορώ να μην ευχαριστήσω από αυτό εδώ το βήμα όλους τους επαγγελματίες υγείας που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή και δίνουν τον δικό τους αγώνα εδώ και σχεδόν έναν χρόνο κάτω από δύσκολες συνθήκες κατά της πανδημίας. Αντιλαμβάνομαι ότι τα μέτρα έχουν κουράσει όλους μας, καθώς η πανδημία ανέτρεψε την καθημερινότητά μας και συνεχίζει να αποτελεί απειλή για τη δημόσια υγεία και παράλληλα επηρεάζει σημαντικά την οικονομία.

Η κυβέρνηση από τον Μάρτιο μέχρι και σήμερα ανακοίνωσε πακέτα στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και καταβλήθηκαν προσπάθειες για διασφάλιση των θέσεων εργασίας που πλήττονται από την πανδημία. Κάνουμε ό,τι είναι δυνατό, προκειμένου να περιορίσουμε την πανδημία. Αυτό που συνιστώ σε όλους είναι υπομονή, σύνεση, ψυχραιμία και υπευθυνότητα, ώστε να ξεπεραστεί όλο αυτό το κακό με όσο το δυνατόν λιγότερες απώλειες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Νιώθω ιδιαίτερα ικανοποιημένη ως μέλος αρχικά και κατόπιν ως πρόεδρος της επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, καθώς έχουμε παράξει ένα σημαντικό έργο για προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας. Για να διορθώσουμε εκεί και όπου υπάρχουν στρεβλώσεις, εκεί και όπου υπάρχουν διακρίσεις, εκεί και όπου καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένα πολύ σημαντικό γεγονός που έγινε φέτος είναι που για πρώτη φορά έχουμε τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας», όπου η κάθε γυναίκα ή το κάθε κορίτσι θα έχει τη στήριξη που χρειάζεται. Δυστυχώς, κυρίες και κύριοι, τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας έχουν αυξηθεί βάσει και των τελευταίων στατιστικών στοιχείων που έχουν δημοσιευτεί. Σίγουρα πολλά παραμένουν πίσω από κλειστές πόρτες, με τα θύματα να βρίσκονται υπό καθεστώς φόβου και να μην τα καταγγέλλουν. Για πρώτη φορά σύντομα θα έχουμε Εθνική Στρατηγική για την Προστασία και Προαγωγή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αντίστοιχο εθνικό σχέδιο δράσης, που θα συμβάλει στον σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων για καταπολέμηση των φαινομένων παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως βουλευτριά Κερύνειας, που είναι η πρώτη επαρχία που δέχθηκε τα δεινά του Τούρκου κατακτητή, δεν μπορώ να παραβλέπω το ζήτημα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας από την Τουρκία, η οποία εδώ και σαράντα έξι χρόνια στερεί από τους νόμιμους ιδιοκτήτες των κατεχομένων περιοχών μας το δικαίωμα της ιδιοκτησίας των περιουσιών, αλλά και το δικαίωμα της διαμονής και ελεύθερης διακίνησης. Απέναντί μας έχουμε έναν νέο σουλτάνο κατακτητή με επιθετικές προθέσεις έναντι της Κύπρου και της Ελλάδας και ευρύτερα του ελληνισμού, ο οποίος δεν υπολογίζει κανέναν και τίποτα. Ο κίνδυνος είναι ορατός από τις εστιακές και προκλητικές ενέργειες και συμπεριφορές της κατοχικής Τουρκίας τόσο στην κυπριακή αποκλειστική οικονομική ζώνη και στα Βαρώσια όσο και στην ελληνική υφαλοκρηπίδα και χωρικά ύδατα, αλλά και σε άλλες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου.

Μπροστά σε αυτή την προκλητική και επιθετική στάση της Άγκυρας δε μένουμε απαθείς, ενισχύουμε την άμυνά μας, αλλά και τις συμμαχίες και συνεργασίες μας με κράτη και δυνάμεις που προάγουν και στηρίζουν την ειρήνη. Αυτή η κυβέρνηση και ο Πρόεδρος Αναστασιάδης κατάφερε να εξασφαλίσει συμμαχίες και φίλους που στέκονται δίπλα μας. Την ίδια ώρα επιδιώκουμε και στηρίζουμε τον διάλογο και τις συνομιλίες για την εξεύρεση μίας κοινά συμφωνημένης και δίκαιης λύσης στη βάση των αποφάσεων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Μία λύση στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας όπως συζητείται όλα αυτά τα χρόνια. Ναι, θέλουμε επανέναρχη των συνομιλιών από εκεί που σταμάτησαν στο Κραν Μοντανά, όπως επίσημα εξέφρασε και ο ίδιος ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες.

Είμαι της άποψης ότι τα πράγματα δυσκολεύουν, από τη στιγμή που η Άγκυρα με τους εδώ εγκάθετους της μεθοδεύει και επιδιώκει αλλαγές στους στόχους της λύσης, προωθώντας τη διχοτόμηση της Κύπρου μας με τη δημιουργία δύο ξεχωριστών κρατών. Ήδη από την πρώτη στιγμή της εκλογής του ο Ερσίν Τατάρ, ως ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ξεκίνησε, έχοντας στήριγμά του τον Ερντογάν, να μιλά για λύση δυο κρατών.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο στόχος και η επιδίωξή μας είναι η κατάργηση της κατοχής, η απελευθέρωση και η επανένωση της πατρίδας μας. Επιδιώκουμε και αγωνιζόμαστε για την Κερύνεια μας, την Αμμόχωστο, τη Μόρφου, την Καρπασία και για όλα τα κατεχόμενα εδάφη μας.

Έχουν περάσει σαράντα έξι ολόκληρα χρόνια και ο τόπος εξακολουθεί να ζει και να βιώνει τις συνέπειες της τραγωδίας του 1974 και της τουρκικής κατοχής. Ένα τεράστιο βάρος, το οποίο επωμιζόμαστε όλοι οι εκτοπισμένοι, κάτω από δύσκολες και αντίξοες συνθήκες, κρατώντας και συνεχίζοντας να κρατάμε ψηλά το λάβαρο του αγώνα για επιστροφή. Ένα βάρος, το οποίο το κράτος προσπαθεί να ελαφρύνει με διάφορους τρόπους, εφαρμόζοντας σχέδια και προγράμματα, προκειμένου να διευκολυνθεί η επιβίωση μέσα σε ανθρωπίνες συνθήκες.

Κυρία Πρόεδρε,

Δεν μπορώ να μην αναφερθώ στις προσπάθειες της κυβέρνησης που, παρά τα όποια οικονομικά προβλήματα και ενόσω διαπραγματευόταν με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς την περίοδο της οικονομικής κρίσης, κατάφερε να κρατήσει ενεργά σχέδια και προγράμματα για τον προσφυγικό κόσμο, όπως την παροχή οικονομικής βοήθειας για στέγαση νέων ζευγαριών, ανακαινίσεις και αναστηλώσεις οικιών και πολυκατοικιών σε συνοικισμούς, συντηρήσεις και ανακατασκευές τουρκοκυπριακών οικιών, υποστατικών που στεγάζουν εκτοπισμένους. Σήμερα έχουμε αυξημένη οικονομική ενίσχυση προς τον προσφυγικό κόσμο, διεύρυνση των εισοδηματικών κριτηρίων με απλοποίηση των διαδικασιών, για να καταστεί δυνατή η στήριξή τους. Παρά τις δυσκολίες αυτής της χρονιάς, δαπανήθηκαν €58 εκατομ. από το Υπουργείο Εσωτερικών και επιπρόσθετα €28 εκατομ. από το Υπουργείο Οικονομικών για τον Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών.

Αναφορικά δε με τον Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών, αυτό που θα πρέπει να αναγνωρίσουμε όλοι είναι την καλή λειτουργία του, αλλά και τον ρόλο του στη στήριξη του προσφυγικού κόσμου, γεγονός που αναδεικνύεται ως ένα αποκούμπι για τον πρόσφυγα. Μέσω των διάφορων σχεδίων και προγραμμάτων που υπάρχουν στον Φορέα, δίνεται η ευκαιρία σε νέους επιστήμονες και όχι μόνο να στηριχθούν επαγγελματικά. Δίνεται η ευκαιρία για στέγαση με την επιδότηση επιτοκίου, για στήριξη των νέων στις σπουδές τους, αλλά και παρέχεται σημαντική βοήθεια στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Για τους προϋπολογισμούς 2021-2023 το σύνολο θα φτάσει στα €313 εκατομ., μέσα από το οποίο φαίνεται ότι αυξάνουμε τη βοήθεια και δεν τη μειώνουμε, δηλαδή ενισχύουμε την προσφυγική μας πολιτική.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μέσα στους σχεδιασμούς οι οποίοι ήδη εξετάζονται είναι και η απώλεια χρήσης. Από την αρχή λέγαμε ότι δεν είναι εύκολο εγχείρημα, καθότι προκύπτουν πολλά εμπόδια μετά από σαράντα έξι χρόνια, όμως αυτή η κυβέρνηση κατάφερε να δημιουργήσει ένα πολύ σημαντικό εργαλείο, το Μητρώο Προσφύγων. Έναν μηχανισμό που θα ενισχύει την προσφυγική πολιτική, κατά τρόπο που να επωφελοούνται οι ιδιοκτήτες κατεχόμενης περιουσίας.

Σίγουρα, δεν ξεχνούμε και τους εγκλωβισμένους μας, τους ήρωες του σαρανταεξάχρονου αγώνα για επιστροφή, οι οποίοι, παρά τις αντίξοες συνθήκες που ζουν και βιώνουν, εξακολουθούν να κρατούν ζωντανή την ελπίδα της ελευθερίας.

Εδώ θα ήθελα να σημειώσω και την εφαρμογή του σχεδίου της κυβέρνησης για επανεγκατάσταση νέων ζευγαριών στην περιοχή της Καρπασίας και όχι μόνο, προσφέροντας διάφορα κίνητρα βοήθειας. Όπως όμως γίνεται αντιληπτό, δεν είναι εύκολο εγχείρημα, καθότι έχουν να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια που βάζει το κατοχικό καθεστώς.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σίγουρα με όλα αυτά δεν μπορούν να εξαλειφθούν τα προβλήματα του προσφυγικού κόσμου που απώλεσε τις περιουσίες του. Η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση αυτού του τύπου είναι μία, είναι η απελευθέρωση της πατρίδας μας. Δυστυχώς, με την πάροδο του χρόνου δημιουργούνται νέα τετελεσμένα. Ήδη η Τουρκία με διάφορες μεθοδεύσεις και τεχνάσματα επιχειρεί, εκμεταλλευόμενη την ανέχεια των ιδιοκτητών κατεχόμενων περιουσιών, να αποσπάσει τις περιουσίες τους. Είναι γι' αυτό που εμείς, το κράτος οφείλει να τους προστατεύσει και να σταθεί αρωγός στηρίζοντάς τους.

Όλοι γνωρίζουμε πως το προσφυγικό θα επιλυθεί μέσα από μία δίκαιη και βιώσιμη λύση. Μέχρι τη στιγμή εκείνη όμως πρέπει και θα στεκόμαστε δίπλα στον προσφυγικό κόσμο με κάθε δυνατή προσπάθεια. Εμείς συνεχίζουμε τις προσπάθειές μας, προκειμένου να φτάσουμε σε μία λύση που να διορθώνει όλα αυτά τα κακά που έχει προκαλέσει η βάρβαρη τουρκική εισβολή του 1974, ιδιαίτερα σε εμάς τους Κερυνειώτες, τους Μορφίτες, τους Βαρωσιώτες και Καρπασίτες και όλους που έχασαν τις περιουσίες τους.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχηθώ σε όλες και όλους καλά Χριστούγεννα και είθε το 2021 να είναι έτος σωτήριο για την πατρίδα, αλλά και ένα νέο έτος χωρίς πανδημίες και στερήσεις!

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Αριστείδου.

Λόγω της απουσίας του κ. Μαρίνου Μουσιούττα, την ομιλία του θα διαβάσει ο κ. Άγγελος Βότσης, ο οποίος έχει και τον λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Όπως έχει αναφερθεί από την κ. Πρόεδρο, θα αναγνώσω την ομιλία του συναγωνιστή Μαρίνου Μουσιούττα, ο οποίος, ακολουθώντας τα ιατρικά πρωτόκολλα, λόγω του COVID-19, δεν μπορεί να βρίσκεται μαζί μας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού για το 2021 μάς βρίσκει στο τέλος μιας χρονιάς, αλλά και στο κατώφλι μιας άλλης που αποδεικνύεται δυστυχώς κρίσιμη για την κυπριακή οικονομία. Τα τελευταία χρόνια η πορεία της οικονομίας μας βρισκόταν σε ρυθμούς ανάκαμψης μετά και την προηγούμενη οικονομική κρίση, δυστυχώς όμως η πανδημική κρίση της νόσου COVID-19 έχει οδηγήσει την κυπριακή οικονομία σε ρυθμούς ύφεσης της τάξης του 5,5%.

Είναι ηλίου φαεινότερον ότι οι ουσιαστικές θυσίες και η συμβολή του λαού μας τα τελευταία χρόνια στην αναστροφή της κακής εικόνας της οικονομίας μας μετά και την κρίση του 2013 θα χρειαστεί να επαναληφθούν, για να ξεπεράσουμε και αυτή την κρίση. Η κυβέρνηση θα πρέπει να στηρίξει με όλες της τις δυνάμεις, μέσω γενναιόδωρων κοινωνικών παροχών και σχεδίων ανάκαμψης, τον κυπριακό λαό και ειδικά τις ευάλωτες ομάδες, αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, που έχει πληγεί περισσότερο. Είναι η ευκαιρία της κυβέρνησης να εφαρμόσει το μοντέλο της μικτής οικονομίας, για να δώσει την ώθηση στην οικονομία που χρειάζεται. Ο κόσμος χρειάζεται δουλειές και όχι ελεημοσύνη.

Για να γίνει αυτό, πρέπει να αναπτυχθούν παραμελημένοι τομείς, όπως παραδείγματος χάριν ο γεωργικός, ο αγροτικός, η πράσινη οικονομία, η μεταποιητική βιομηχανία, να στηριχτούν σχέδια για τη νεανική και τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Ιδιαίτερα αναφέρω ότι για τη νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα έχω εγγράψει το θέμα και έχει συζητηθεί στην επιτροπή Εμπορίου, ώστε να επισπευσθούν και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες εξέτασης των αιτήσεων.

Η αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια, την έκταση, αλλά και την ένταση της κρίσης αυτής είναι ένα τεράστιο πρόβλημα. Για τον ίδιο λόγο ο κρατικός προϋπολογισμός του 2021 έχει ετοιμαστεί με βάση κάποια δεδομένα και υποθέσεις αβεβαιότητας, με κίνδυνο οι προβλέψεις της κυβέρνησης να διαψευστούν. Επιβάλλεται η στενή και τακτική παρακολούθηση των στόχων και προβλέψεων και εκεί που θα διαπιστώνεται ότι απαιτείται

αναθεώρηση των προβλέψεων να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις, προκειμένου οι στόχοι να καταστούν εφικτοί.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής επανέρχεται στην έδρα.)

Υπάρχουν όμως και επιπρόσθετοι παράγοντες, εκτός της πανδημίας, που επιβαρύνουν το κλίμα αβεβαιότητας. Προκαλεί ανησυχία το ότι είμαστε μια χώρα που έχουμε άμεση εξάρτηση από τον τουρισμό και ο τουρισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πορεία της πανδημίας. Ο τομέας αυτός είναι ήδη σε δύσκολη θέση και τυχόν τρίτο κύμα πανδημίας θα επιδεινώσει ακόμη περισσότερο την οικονομική δραστηριότητα του τουριστικού τομέα. Θεωρώ ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να στραφεί στον εγχώριο τουρισμό. Να δημιουργήσει συνθήκες που να προωθήσει, αλλά και να καταστήσει προσίτο το τουριστικό προϊόν στον μέσο Κύπριο, τόσο παραθαλάσσια όσο και στις ορεινές περιοχές. Ήδη ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων καταθέσαμε πρόταση ενάντια στην αστυφιλία και για την ενθάρρυνση νεαρών να κατοικήσουν στις περιοχές αυτές, κάτι που θα ενισχύσει και την τουριστική ανάπτυξη.

Προβληματισμό προκαλούν και οι μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας λόγω του υψηλού ποσοστού μη εξυπηρετούμενων δανείων. Παρά τη σημαντική μείωση των ΜΕΔ, ενδέχεται να υπάρξει αύξηση του δείκτη στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, λόγω των επιπτώσεων από τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και ειδικά μετά τη λήξη της περιόδου της αναστολής δόσεων των δανείων.

Η κατάργηση του παρόντος επενδυτικού προγράμματος, εν μέσω και των προκλήσεων που δημιουργεί η πανδημία, είναι επίσης ένας παράγοντας ο οποίος θα επηρεάσει αρνητικά την κυπριακή οικονομία. Το σχέδιο, όπως αποδείχτηκε, είχε διαχρονικές αδυναμίες και έτυχε καταχρηστικής εκμετάλλευσης από διάφορους πολιτικούς, δικηγόρους, λογιστές και επιχειρηματίες, με αποτέλεσμα να διασυρθεί η χώρα μας ανεπανόρθωτα και να πληγεί η οικονομία. Η ευθύνη της κυβέρνησης είναι μεγάλη. Πρώτον, γιατί επέτρεψε τα κενά και τις τρύπες στη νομοθεσία και, δεύτερον, γιατί δεν προστάτευσε το σχέδιο, ώστε να επωφεληθεί ο Κύπριος πολίτης. Το μεγάλο ερώτημα είναι τι γίνεται με όσους έχουν καταχραστεί το σχέδιο, αφού μήνες μετά ακόμα δεν έχουμε δει καμία ανάληψη ευθυνών, καμία τιμωρία. Καλώ για ακόμη μια φορά την κυβέρνηση να μας δώσει στοιχεία με τι ποσά, σε ποιους τομείς και με ποιο τρόπο επωφελήθηκε η πραγματική οικονομία από το συγκεκριμένο σχέδιο.

Τέλος, δημοσιονομικοί κίνδυνοι ενδέχεται να προκύψουν και από άλλους παράγοντες, όπως παραδείγματος χάριν το περιεχόμενο της συμφωνίας εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη νέα συμφωνία διπλής φορολογίας με τη Ρωσία, την εξέλιξη της λειτουργίας του ΓΕΣΥ, το οποίο στηρίζαμε μεν, στηρίζουμε και θα συμβάλουμε στη συνεχή βελτίωσή του με όλες μας τις δυνάμεις δε.

Καλούμε μέσω του κρατικού προϋπολογισμού του 2021 να υλοποιηθούν και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πέραν του ΓΕΣΥ, όπως παραδείγματος χάριν στη δημόσια διοίκηση, στην τοπική αυτοδιοίκηση και στο δικαστικό σύστημα και στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, οι οποίες μεταρρυθμίσεις θα βοηθήσουν, ώστε να τεθούν οι βάσεις για ανάκαμψη της οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Επίσης, είμαστε έτοιμοι να στηρίζουμε τα νομοσχέδια που προωθούνται στο πλαίσιο των μέτρων κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής, τα οποία αφορούν μέτρα προστασίας για άτομα τα οποία καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς και τις διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων.

Αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός επίσης σημαίνει ότι θα υιοθετηθεί η πρότασή μας για οριζόντια ψηφοφορία, ασυμβίβαστο και καθορισμό θητειών πολιτειακών αξιωματούχων.

Όσον αφορά το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, με την πανδημική κρίση φαίνεται να έχει αυξητική τάση, γι' αυτό θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη βελτίωση των κοινωνικών δεικτών, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται και να αποτρέπονται οι εισοδηματικές και κοινωνικές ανισοσκελίες, διότι είναι φανερό ότι τα κυπριακά νοικοκυριά βρίσκονται σε πολύ δύσκολη θέση, η μεσαία τάξη συρρικνώνεται επικίνδυνα, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι.

Σε σχέση με τους ημικρατικούς οργανισμούς, στηρίζουμε τη διατήρηση, την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό τους, για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, πάντα προς όφελος του καταναλωτή.

Σχέδιο «Εστία». Συμβάλαμε ουσιαστικά στη δημιουργία αυτού του σχεδίου, δώσαμε όλες μας τις δυνάμεις να πειστεί ο κόσμος να υποβάλει τις αιτήσεις και τώρα αγωνιζόμαστε, ώστε με τη μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία να αντιμετωπιστούν οι συμπατριώτες μας οι οποίοι έχουν υποβάλει αιτήσεις προς το «Εστία», και αναμένουμε επιτέλους από την κυβέρνηση να προτείνει, να έχει έτοιμη τη λύση που θα δώσει σε όσους αδυνατούν να πληρώσουν έστω και την όποια δόση προκύπτει και να τους έχει συγκεκριμένη πρόταση, για να μπορούν να την ακολουθήσουν.

Τομέας της υγείας. Βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη καμπή σε σχέση με την ομαλή πορεία του γενικού συστήματος υγείας, όμως δεν μπορούμε να μην πιστώσουμε την κυβέρνηση για την κατάθεση του σχετικού νομοσχεδίου και τη Βουλή για τη θετική στάση της. Η κυβέρνηση έχει υποχρέωση να στηρίξει τα δημόσια νοσηλευτήρια και να ηγηθεί της προσπάθειας για την πλήρη εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Είναι καθήκον της να

διαφυλάξει αυτό τον κρατικό θησαυρό ως κόρην οφθαλμού. Το ΓΕΣΥ έχει προσδώσει σημαντικά οφέλη στην κοινωνία, αλλά χρειάζεται συνεχής εποπτεία και διορθωτικές κινήσεις, έτσι ώστε να μην εκτροχιαστούν οι προβλέψεις του κράτους.

Ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, θα παρακολουθούμε και θα παρεμβαίνουμε με διορθωτικές εισηγήσεις, όταν διαπιστώνουμε καταχρήσεις στο σύστημα, περαιτέρω καθυστερήσεις και προβλήματα στη διαδικασία αυτονομής των δημόσιων νοσηλευτηρίων και όταν παρατηρούμε μη ορθή διαχείριση. Πιστεύω σε αυτό το κοινωνικό αγαθό και θα είμαστε μπροστάριδες για την τελική υλοποίησή του. Πρόσθετα, για σκοπούς διαφύλαξης της δημόσιας υγείας, ενέγραφα και συζητήσαμε στην επιτροπή Υγείας το θέμα των τσαρλατάνων γιατρών που παρουσιάζουν πλαστά διπλώματα, εξασκούν το επάγγελμα του ιατρού και βάζουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία.

Μέτρα κοινωνικής πολιτικής. Ο τομέας των κοινωνικών υπηρεσιών χρήζει περαιτέρω εξορθολογισμού, παρά τις όποιες καλοδεχούμενες διορθωτικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα. Λαμβάνοντας υπόψη και την παρατεταμένη πανδημία, με τα τόσα προβλήματα που έχει δημιουργήσει στα κυπριακά νοικοκυριά, κρίνεται επιτακτική ανάγκη η συνέχιση και επαύξηση μέτρων για βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, κυρίως των αδύναμων ομάδων του πληθυσμού, γιατί για εμάς δεν πρέπει να υπάρχουν πολίτες δυο ταχυτήτων.

Ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, εισηγηθήκαμε μέτρα προς την κυβέρνηση, τα οποία υιοθετήθηκαν από την εκτελεστική εξουσία και εντάχθηκαν μέσα στον προϋπολογισμό του 2021. Πιο συγκεκριμένα, εμβολιάσαμε τον προϋπολογισμό με τα εξής μέτρα: Αύξηση ή μάλλον παραχώρηση επιδομάτων για τους καλλιτέχνες. Αναμένουμε την εξαγγελία εντός των ημερών. Πρόσθετο κονδύλι ύψους €5 εκατομ. που αφορά το Εθνικό Ταμείο Αλληλεγγύης. Πετύχαμε διαφοροποίηση των κριτηρίων ένταξης νεαρών ζευγαριών στο Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών και Μειονεκτούντων Περιοχών. Τα πιο πάνω μέτρα έχουν ως στόχο να βοηθήσουν και να στηρίξουν συγκεκριμένες κατηγορίες πολιτών, κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, που τόσο τα προηγούμενα χρόνια όσο και ιδιαίτερα σήμερα δέχθηκαν και δέχονται ιδιαίτερα βάρη λόγω της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας που μαστίζει την οικονομία και τον λαό μας.

Στα εργασιακά θέματα πρωτοστατήσαμε, παρά τον πόλεμο και την άρνηση κάποιων, στην ψήφιση της νομοθεσίας για τη δημιουργία της Ενιαίας Υπηρεσίας Επιθεωρητών Εργασίας. Για το θέμα της αναδιאμόρφωσης των συντάξεων θα παρακολουθούμε στενά το θέμα αυτό, ώστε να υλοποιηθεί το συντομότερο και να καταστεί δικαιότερο. Τέλος, θα σταθούμε εμπόδιο για οποιαδήποτε προσπάθεια της κατάργησης του δέκατου τρίτου μισθού.

Κυπριακό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήταν πολιτικά αδόκιμο να αναφερόμαστε σε διάφορα προβλήματα που ταλανίζουν την κοινωνία και να μην αναφερθούμε στο μεγαλύτερο πρόβλημα, που δεν είναι άλλο από το κυπριακό πρόβλημα.

Δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι, έχουμε στη γειτονιά μας έναν διεθνή ταραξία, όπως εξελίσσεται η Τουρκία. Η διαχρονική της μαξιμαλιστική πολιτική έχει παραβιάσει όλα τα άρθρα του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ και όλες τις διεθνείς συμβάσεις που διέπουν το διεθνές δίκαιο. Το ποινικό της μητρώο είναι μακροσκελές και φροντίζει να το εμπλουτίζει καθημερινά. Η νέα διαπραγματευτική διαδικασία η οποία είναι στα σκαριά, με τη στάση της Τουρκίας, θα μας οδηγήσει νομοτελειακά σε αδιέξοδο.

Το πρόβλημα βέβαια γίνεται πιο ανησυχητικό, αφού τα όποια διπλωματικά μέτρα λάβαμε εναντίον της Τουρκίας δεν έφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Δυστυχώς, η ποντιοπυλαϊκή στάση με τις απλές δηλώσεις συμπαράστασης από τους Ευρωπαίους εταίρους μας χωρίς ουσία, η απουσία ουσιαστικών μέτρων ή κυρώσεων κατά της Τουρκίας δίνουν χώρο στην Τουρκία να συνεχίσει την κατοχή και τις καθημερινές παραβιάσεις του θαλάσσιου και εναέριου χώρου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οδηγείται σε μια πενταμερή με αχαρτογράφητα νερά, γεμάτα παγίδες και με τα σημερινά δεδομένα, θα τολμούσα να πω, με ένα αδιέξοδο αποτέλεσμα. Η Τουρκία έχει θέσει τις κόκκινες της γραμμές, προκαταβάλλοντας το αποτέλεσμα. Θεωρώ ότι είναι η ώρα της πολυπόθητης πολιτικής ενότητας και της χάραξης μιας εθνικής διεκδικητικής πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα τα οποία διαμορφώθηκαν τα τελευταία δύο χρόνια, μετά τις τελευταίες συνομιλίες στο Κραν Μοντανά.

Μεταρρύθμιση δημόσιας υπηρεσίας. Ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, θα συνεργαστούμε ειλικρινά και εποικοδομητικά τόσο με την κυβέρνηση όσο και με τις υπόλοιπες δυνάμεις, ούτως ώστε να αποκτήσουμε μια σύγχρονη, παραγωγική και ανθρώπινη δημόσια υπηρεσία το συντομότερο δυνατόν. Καλούμε την αρμόδια επιτροπή Οικονομικών να το θέσει στις προτεραιότητές της, ώστε να μην υπάρξει άλλη κωλυσιεργία. Εκφράζω ξανά την απαρέσκειά μου για τη συνέχιση και ενδυνάμωση του συστήματος υπαλλήλων πολλών ταχυτήτων που φαίνεται να προωθείται συστηματικά από την εκτελεστική εξουσία. Μόνιμοι, έκτακτοι, έκτακτοι ορισμένου χρόνου, έκτακτοι αορίστου χρόνου, συμβασιούχοι και άλλοι. Προωθήσαμε προτάσεις νόμου, ώστε να φέρουμε την εκτελεστική εξουσία ενώπιον των ευθυνών της, συζητώντας το θέμα στην αρμόδια επιτροπή

Οικονομικών. Η μπάλα βρίσκεται τώρα στο γήπεδο της εκτελεστικής εξουσίας για υποβολή εφικτών εισηγήσεων για οριστική επίλυση του θέματος. Δυστυχώς όμως δε φαίνεται φως στην άκρη του τούνελ.

Τοπική αυτοδιοίκηση. Ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, νιώθουμε ικανοποίηση, γιατί πολλές από τις εισηγήσεις μας έχουν βρει απήχηση και έχουν περιληφθεί στην κυβερνητική πρόταση για μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πιστεύω ότι οι θέσεις μας αντικατοπτρίζουν τις θέσεις της πλειοψηφίας των πολιτών, διότι γνώμονας της όλης προσπάθειας είναι οι πολίτες να απολαμβάνουν την ποιότητα ζωής που τους αξίζει σε ένα οικονομικά βιώσιμο μοντέλο.

Η μείωση των δήμων στους δεκαεφτά και οι περαιτέρω συμπλεγματοποιήσεις των υπηρεσιών τους και η συμπλεγματοποίηση των κοινοτήτων, η διοικητική και οικονομική αυτονόμηση των νέων δήμων, η μεταφορά εξουσιών και αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος στην τοπική αυτοδιοίκηση έχουν ως στόχο να καταστήσουν την τοπική αυτοδιοίκηση σε πραγματικό υπηρέτη του δημότη, εφαρμόζοντας έτσι πιστά την αρχή της επικουρικότητας που περικλείει τη σύγχρονη φιλοσοφία της τοπικής αυτοδιοίκησης, για να είμαστε κοντά στον πολίτη πιο παραγωγικά και πιο οικονομικά. Με δική μας επιμονή καταφέραμε να ανατραπεί η πρόταση για δημιουργία ενός υπερδήμου στη Λευκωσία, που, κατά την άποψή μου, θα είναι ανομοιογενής και κυρίως δυσλειτουργικός. Θα συνεχίσουμε ασταμάτητα την προσπάθεια, έτσι ώστε η νέα τοπική αυτοδιοίκηση να γίνει φωτεινή, δίκαια ορθολογιστική, ανθρώπινη, κομματικά αχρωμάτιστη για το καλό των πολιτών της εδώ και τώρα.

Λευκωσία. Άποψη μου ως βουλευτή Λευκωσίας είναι ότι θα πρέπει να καταρτιστεί στρατηγικό πλάνο με ορίζοντα δεκαετίας, με στόχο την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της πρωτεύουσας. Στόχος μου είναι να εμπλουτιστεί με ουσιαστικά κίνητρα, ώστε να σταθμιστούν οι ανισότητες μεταξύ των παραλιακών πόλεων και της πρωτεύουσας σε σχέση με το επίπεδο ζωής των κατοίκων, που είναι πλέον ορατές. Αρκετά αναπτυξιακά έργα φαίνεται να παίρνουν τον δρόμο για υλοποίησή τους μέσα από τις επίμονες προσπάθειές μας προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ κάποια άλλα είναι ακόμη στα συρτάρια των αρμόδιων υπουργείων. Τρανό παράδειγμα είναι η κατασκευή του δρόμου Λευκωσίας-Τροόδους, που επιτέλους φαίνεται ότι θα ξεκινήσει η κατασκευή του το 2021. Το έργο αυτό είναι προτεραιότητα για την ανάπτυξη της δυτικής Λευκωσίας και θα προσδώσει σημαντικά οφέλη στις ορεινές περιοχές της Λευκωσίας. Είναι υπόσχεσή μου ότι θα παρακολουθώ στενά την εξέλιξη του έργου και θα επεμβαίνω δραστικά εκεί και όπως πρέπει μέχρι τη συνολική υλοποίησή του. Ανάλογη σπουδή θα έχουμε και για την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας-Παλαιχωρίου και του περιμετρικού δρόμου Λευκωσίας.

Με λύπη μου παρατηρώ ότι η δημιουργία του αρχαιολογικού μουσείου κινείται με ρυθμούς χελώνας. Η ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι συνυφασμένη με τη δημιουργία ενός μουσείου εφάμιλλου με την ιστορία αυτού του τόπου και ειδικότερα της πρωτεύουσας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι όσοι ζούμε στη Λευκωσία, αλλά και οι πολυπληθείς επισκέπτες της καθημερινά βιώνουμε το κυκλοφοριακό χάος σε όλες σχεδόν τις περιοχές της αστικής Λευκωσίας. Οι απαντήσεις που δίνουν οι αρμόδιοι των υπουργείων για αποσυμφόρηση της κατάστασης δε μας πείθουν πλέον. Χρειάζεται επανασχεδιασμός του οδικού συστήματος, δημιουργία αξιόπιστων δημόσιων μέσων συγκοινωνίας - γιατί όχι και τραμ- και όραμα για χρήση λιγότερου αυτοκινήτου.

Να είστε σίγουροι ότι στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου θα είμαι εκεί, για να ασκήσω τις απαραίτητες πιέσεις για την προώθηση των δικαίων αιτημάτων των Λευκωσιανών. Η Λευκωσία μας θα πρέπει επιτέλους να πάρει τη θέση που της αξίζει!

Καταληκτικά, σε σχέση με τα κεφαλαιώδη ζητήματα που προανέφερα, όπως η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, το ΓΕΣΥ, η μεταρρύθμιση στον δημόσιο τομέα, τα εργασιακά δικαιώματα, τα προβλήματα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και για όλες εκείνες τις σημαντικές πτυχές που αφορούν την κοινωνία μας, θα συνεχίσω να δουλεύω άοκνα και να στηρίζω πολιτικές που στηρίζουν και εξυπηρετούν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του πολίτη.

Ο κ. Μαρίνος Μουσιούπτας σάς εύχεται καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος, σε εσάς και σε όλο τον κυπριακό λαό!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Μαρίνο Μουσιούπτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

(Αστειευόμενος)

Είπα το, για να μεν συγχυστεί ο κόσμος, αφού έσει μισή ώρα που μιλώ για τον Μαρίνο!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γελώντας)

Ναι, ναι!

Μα, νομίζω ήσουν σαφής από την αρχή ότι διαβάξεις την ομιλία του Μαρίνου!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Είπα να το ξαναπώ, γιατί μπορεί να μην το άκουσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, σειρά έχει ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Κώστας Κώστα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επιτρέπετέ μου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είπαμε για τον κ. Μουσιούττα. Νομίζω ότι εν έγινε αναφορά για τον συνάδελφο, τον βουλευτή του ΑΚΕΛ-Αριστερά Νέες Δυνάμεις, τον Νίκο τον Κέττηρο, ο οποίος δεν είναι στη λίστα ομιλητών, τον έχουμε αφαιρέσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ήταν να το πω...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όπως γνωρίζετε, έχει...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...στο τέλος της συνεδρίας τούτο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

...υπέστη δυστυχώς ένα σοβαρό...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, είχε ένα ατύχημα ο συνάδελφος ο Νίκος ο Κέττηρος, με αποτέλεσμα να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση για ένα κατάγμα που είχε ο άνθρωπος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Σοβαρό κατάγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έπεσε και χτύπησε. Είναι στο νοσοκομείο και φαντάζομαι γι' αυτό και δεν είναι στη λίστα των ομιλητών, γιατί ο άνθρωπος είναι νοσηλευόμενος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Υποβλήθηκε και χθες σε εγχείρηση, υποβάλλεται και σήμερα...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, και σήμερα, ναι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

...είναι σε τρία σημεία τα κατάγματα, είναι σοβαρά. Δυστυχώς, δε θα είναι μαζί μας. Να του ευχηθούμε, είμαι σίγουρος εκ μέρους όλων των συναδέλφων...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιώργο, εκ μέρους της ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων ευχόμαστε περαστικά στον συνάδελφο τον Νίκο τον Κέττηρο και σύντομα να είναι ξανά πίσω μαζί μας!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Και με την άδειά σας, κύριε Πρόεδρε, η ομιλία του που είχε ετοιμάσει θα κατατεθεί τζιαι θα δοθεί τζιαι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης κανονικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Απλώς, δε θα διαβαστεί από του βήματος της Βουλής, όμως θα δοθεί στη δημοσιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Ευχαριστώ, κύριε Λουκαΐδη.

Κώστα, έχεις τον λόγο.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η διαχείριση του θέματος των υδρογονανθράκων πρέπει να γίνει με σοβαρότητα και σωστό σχεδιασμό προς όφελος του συνόλου του κυπριακού λαού. Το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΑΟΖ μας πρέπει να προχωρήσει στα πλαίσια ενός ευρύτερου ενεργειακού σχεδιασμού, τον οποίο θα πρέπει επιτέλους να εκπονήσει η κυβέρνηση. Από αυτό το βήμα εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας για την περαιτέρω εξέλιξη του ερευνητικού μας προγράμματος λόγω των παράνομων και απαράδεκτων ενεργειών της Τουρκίας, αλλά και της αναβολής των προγραμματισμένων γεωτρήσεων από τις εταιρείες λόγω της πανδημίας.

Ανησυχούμε επίσης και για τις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης για δημιουργία ή όχι του θερματικού σταθμού υδροποίησης, τονίζοντας για μια ακόμα φορά ότι θα μπορούσαμε να ήμασταν έτοιμοι με όλες τις τεχνοοικονομικές μελέτες, για την ολοκλήρωση των οποίων απαιτούνται τρία χρόνια, και να προχωρούσαμε στην εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή με την εξεύρεση των αναγκαίων ποσοτήτων φυσικού αερίου. Ανησυχίες εκφράζουμε επίσης και για το τέλμα στις διαπραγματεύσεις Κύπρου-Ισραήλ για την ανάπτυξη του κοιτάσματος «Αφροδίτη», του μοναδικού επιβεβαιωμένου κοιτάσματος, το οποίο δέκα χρόνια μετά την ανακάλυψή του παραμένει αναξιοποίητο, τονίζοντας ότι εδώ και επτά χρόνια οι δύο κυβερνήσεις δεν έχουν καταφέρει να καταλήξουν σε συμφωνία συνεκμετάλλευσης.

Η ανακάλυψη υδρογονανθράκων μπορεί να αλλάξει το μέλλον του τόπου μας. Δυστυχώς, η κυβέρνηση την αντιμετώπισε περισσότερο ως επικοινωνιακό εργαλείο για εσωτερική κατανάλωση, καλλιεργώντας πολλές φορές ψευδαισθήσεις στον λαό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθορίσει ως δεσμευτικό στόχο για το 2020 τη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο ηλεκτρικό ισοζύγιο σε ποσοστό 16%, ώστε να μειωθεί η παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος με συμβατικά καύσιμα. Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σπεύδει την υστάτη και με τεράστια καθυστέρηση να εξαγγείλει νέα σχέδια, για να προωθηθούν οι ΑΠΕ. Εμείς δηλώνουμε για μια ακόμα φορά ότι η κυβέρνηση επέδειξε απίστευτη αδιαφορία και είναι αδύνατο, γνωρίζοντας τα προβλήματα, αλλά και τη γραφειοκρατία τα νέα έργα να ξεταστούν, να αδειοδοτηθούν και να υλοποιηθούν άμεσα, για να καλυφθεί το ποσοστό υλοποίησης που ανακοινώνει το τελευταίο διάστημα η κυβέρνηση. Παράλληλα, στον τομέα των μεταφορών ο στόχος ανέρχεται στο 10% και μέχρι το τέλος του χρόνου θα φτάσει στο 7,5% και αυτό με την περαιτέρω πρόσμιξη βιοκαυσίμων σε βενζίνη και πετρέλαιο κίνησης, η οποία αυξάνει τις ήδη πολύ υψηλές τιμές των καυσίμων.

Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας διαβεβαίωσε την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή ότι η είσοδός μας στην ελεύθερη ανταγωνιστική αγορά για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, ώστε να καλύψουμε τον στόχο μας αναφορικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ, αλλά και τον δεσμευτικό μας στόχο από την Ευρωπαϊκή Ένωση για υλοποίηση μέχρι το 2020 θα γινόταν τον Ιούλιο του 2016, κάτι το οποίο δεν έγινε. Η ΡΑΕΚ προχώρησε σε ρυθμιστική απόφαση με οδικό χάρτη μέχρι τον Ιούλιο του '19.

Οι φόβοι μας για περαιτέρω καθυστερήσεις επιβεβαιώθηκαν για ακόμα μια φορά στην τελευταία συνεδρία της επιτροπής Εμπορίου, που ασχολήθηκε με το θέμα, αφού οι διαδικασίες πιθανώς να ολοκληρωθούν το 2022 και πιθανότατα να μας επιβληθεί βαρύτατο πρόστιμο. Και όλα αυτά, ενώ η κυβέρνηση μέχρι σήμερα δεν κατανοεί ότι ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, τον οποίο διόρισε, φέρει βαρύτερες ευθύνες γι' αυτή την κατάσταση.

Κύριε Πρόεδρε,

Δικαιολογημένα οι πολίτες αντιδρούν έντονα για το ακριβό ηλεκτρικό ρεύμα που πληρώνουν. Ποιες όμως είναι οι ευθύνες της κυβέρνησης; Η ΑΗΚ εδώ και χρόνια ζητά από την κυβέρνηση να την προμηθεύσει με φυσικό αέριο για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής, έτσι ώστε να μειωθεί το κόστος αγοράς καυσίμων, αλλά και να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθορίσει ως δεσμευτικό στόχο για την Κυπριακή Δημοκρατία την εισαγωγή φυσικού αερίου για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2020. Υπενθυμίζουμε ότι το 2011 ήμασταν ένα βήμα πριν από την υπογραφή συμβολαίων για έλευση φθηνού φυσικού αερίου. Δυστυχώς όμως, οι σημερινοί κυβερνώντες φρόντισαν να υποσκάψουν και να ακυρώσουν εκείνη τη συμφωνία με την οποία, αν είχε υπογραφεί, σήμερα θα πληρώναμε πολύ πιο φθηνό ρεύμα. Με αλλαγές στόχων, διαδικασιών και μετάθεση χρονοδιαγραμμάτων η κυβέρνηση απέτυχε τρεις φορές να εισαγάγει φυσικό αέριο.

Οι εργασίες ανέγερσης του σταθμού εισαγωγής υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου άρχισαν μόλις πριν από μερικούς μήνες και θα ολοκληρωθούν σε δύο περίπου χρόνια. Ελπίζουμε ότι δε θα κληθούν οι πολίτες να πληρώσουν τα πιθανά πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και όλα αυτά την ώρα που ακόμα αναμένουμε, ως Βουλή, το νομοσχέδιο που θα μετατρέπει τη ΔΕΦΑ σε οργανισμό δημοσίου δικαίου, αλλά και πιθανές τροποποιήσεις σε νομοθεσίες, για να μπορέσει να λειτουργήσει η πρώτη φάση αγοράς φυσικού αερίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αισχροκέρδεια από τις εταιρείες πετρελαιοειδών συνεχίζεται σε βάρος του καταναλωτή. Οι τιμές των καυσίμων παραμένουν πολύ υψηλές, ενώ διεθνώς η τιμή του πετρελαίου έχει ειλικρινά βυθιστεί. Γιατί η κυβέρνηση δεν προχωρεί στην εφαρμογή ουσιαστικών μέτρων για την επίλυση του προβλήματος; Γιατί δεν υλοποιεί τις εισηγήσεις της δικής της μελέτης για τη δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού που σήμερα είναι ανύπαρκτες; Γιατί η κυβέρνηση συνεχίζει να επιβάλλει ΦΠΑ και επί του φόρου κατανάλωσης; Γιατί δεν προωθεί την υγραεριοκίνηση;

Τονίζουμε για ακόμα μια φορά την ανάγκη παροχής κινήτρων που να προωθούν την υγραεριοκίνηση, όπως η επιδότηση τοποθέτησης συστημάτων, η μείωση της άδειας κυκλοφορίας οχημάτων που κινούνται με υγραέριο, πρακτική που ακολουθείται σε άλλες χώρες. Κάτι τέτοιο θα δώσει την ευκαιρία στους πολίτες να προμηθεύονται πιο φθηνό καύσιμο, με φόρο κατανάλωσης μόνο επτά σεντς ανά λίτρο, αντί σαράντα τέσσερα σεντς ανά λίτρο, που επιβάλλεται στη βενζίνη και στο πετρέλαιο κίνησης. Ίσως αυτός να είναι και ο λόγος που η κυβέρνηση δεν προωθεί την υγραεριοκίνηση και την ηλεκτροκίνηση.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αδικία της μη συμπερίληψης των ασθενών με πολλαπλή σκλήρυνση και των αιμοκαθαιρόμενων νεφροπαθών με περιτονιακή κάθαρση στην ειδική διατίμηση 08 στους λογαριασμούς κατανάλωσης της ΑΗΚ ξεκίνησε από τον Δεκέμβριο του '16, με απόφαση του τότε Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, και από τον Μάρτη του '17 ενεγράφη για συζήτηση στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή. Στις 7 Νοεμβρίου του 2017, παρακαλώ, και μετά από αρκετές συνεδρίες για το θέμα, ο τότε γενικός διευθυντής του υπουργείου ανέφερε στα μέλη της επιτροπής ότι έχουν καταλήξει στα κριτήρια ένταξης της ειδικής διατίμησης όλων των κατηγοριών των ασθενών και ότι ήταν σε διαδικασία ετοιμασίας των εντύπων των αιτήσεων. Τέσσερα χρόνια μετά την απόφαση, τίποτα δεν έχει γίνει, παρά τις υποσχέσεις που δόθηκαν, ακόμα και από τον ίδιο τον υπουργό ενώπιον της επιτροπής στις 15 του Μάη το 2018, ότι σε έναν μήνα θα εκδοθεί διάταγμα στο οποίο θα προστίθεντο και οι τυφλοί, μέχρι να ετοιμάσει το υπουργείο ολική λύση. Η κυβέρνηση απλώς λέει τώρα ότι το διάταγμα είναι στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο εδώ και καιρό.

Ενώ οι εναρμονιστικές νομοθεσίες για τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα ψηφίστηκαν από τον Ιούνιο του '17, ακόμα ως Βουλή αναμένουμε τους σχετικούς κανονισμούς, την ίδια ώρα που σε όλες τις επιχειρήσεις, κυρίως μικρομεσαίες, καθημερινά μπαίνουν διάφοροι, άλλοι για πνευματικά άλλοι για συγγενικά δικαιώματα, οι οποίοι ζητούν να εισπράξουν τέλη που οι ίδιοι καθορίζουν. Οι κανονισμοί με τους οποίους θα καθορίζονται κριτήρια για τον τρόπο υπολογισμού των τελών που θα εισπράττουν οι οντότητες διαχείρισης από τους χρήστες και το νομοσχέδιο με το οποίο θα μεταφερθεί η Οδηγία 115 του 2006, σύμφωνα με την οποία μόνο μία οντότητα θα μπορεί να εισπράττει από τις επιχειρήσεις πνευματικά ή συγγενικά δικαιώματα, η οποία εκκρεμεί, παρακαλώ, από το 2006, ακόμα δεν είναι έτοιμα, αφού αναμένεται ο νομοτεχνικός έλεγχος από τη Νομική Υπηρεσία, στην οποία η κυβέρνηση τα έστειλε με τεράστια καθυστέρηση.

Η Νομική Υπηρεσία τον Σεπτέμβριο του '18 δεσμευόταν ενώπιον της Βουλής ότι θα ολοκλήρωνε τον έλεγχο τον Οκτώβριο του '18. Οι κανονισμοί ακόμα αγνοούνται. Στις 6 του Οκτώβριο του 2020 ο Επίτροπος Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαντώντας σε επιστολή του ευρωβουλευτή Γιώργου Γεωργίου για τη δραματική κατάσταση που επικρατεί στην Κύπρο με τις καταχρηστικές ρήτρες και την παραβίαση του δικαιώματος των δανειοληπτών για προσφυγή στη δικαιοσύνη, απάντησε ότι από το 2013 η επιτροπή είχε κινήσει διαδικασία επί παραβάσει κατά της Κύπρου, επειδή διαπίστωσε ότι οι κυπριακές αρχές δεν εφάρμοζαν αποτελεσματικά την ευρωπαϊκή Οδηγία 93/13/EOK σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες. Και, επειδή δε δόθηκε

λύση σε όλες τις αιτιάσεις, η επιτροπή επανέλαβε τη διαδικασία επί παραβάσει τον Ιούλη του '19 και απέστειλε συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή.

Μετά από επτά χρόνια και αφού η κυβέρνηση καθυστέρησε σχεδόν πέντε χρόνια να στείλει το πολυνομοσχέδιο για την προστασία των καταναλωτών με το οποίο μεταφέρονται οι πρόνοιες της ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις καταχρηστικές ρήτρες στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, η οποία καθυστέρησε ακόμα είκοσι οκτώ μήνες να το εξετάσει, κατατέθηκε πριν από μερικές μέρες το νομοσχέδιο αυτό και την περασμένη εβδομάδα ξεκίνησε η συζήτησή του στην επιτροπή Εμπορίου. Επτά χρόνια η κυβέρνηση αρνείτο να προστατεύσει τους πολίτες της από την ασυδοσία των τραπεζών. Επτά χρόνια η κυβέρνηση κώφευε στις επίμονες και συνεχείς εκκλήσεις μας επιτέλους να εφαρμόσει τις ευρωπαϊκές Οδηγίες και να σταματήσει την κλοπή των δανειοληπτών από τις τράπεζες μέσω των καταχρηστικών τους ρητρών.

Από το βήμα της ολομέλειας της Βουλής καλούμε για ακόμα μια φορά τη Νομική Υπηρεσία να προχωρήσει άμεσα στην κατάθεση στο δικαστήριο και των υπόλοιπων πέντε αποφάσεων της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή για καταχρηστικές ρήτρες σε δανειακές συμβάσεις πολιτών με τράπεζες, μετά από πέντε χρόνια απαράδεκτης καθυστέρησης. Τονίζουμε ξανά και με τον πιο έντονο τρόπο ότι, ως κόμμα, δεν πρόκειται να αποδεχθούμε οι τρεις υποθέσεις που κατατέθηκαν στο δικαστήριο να αποσυρθούν από τη Νομική Υπηρεσία, γιατί τάχα οι τράπεζες έχουν αφαιρέσει τις καταχρηστικές ρήτρες από τις συμβάσεις, όπως αφέθηκε να νοηθεί από τους εκπροσώπους της Νομικής Υπηρεσίας στις 20 του Οκτώβρη το 2020 στη συνεδρία της επιτροπής Εμπορίου.

Θέλω να τονίσω ότι είναι με ικανοποίηση που ακούσαμε την Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε τρεις συνεδρίες της επιτροπής ότι έχει στείλει σχετική επιστολή στη Νομική Υπηρεσία με την οποία λέει ότι η κυβέρνηση, το υπουργείο, δεν πρόκειται να αποδεχθεί κάτι τέτοιο.

Κύριε Πρόεδρε, όλα τα πιο πάνω συμβαίνουν, ενώ οι πολίτες ακόμα περιμένουν να τους προστατεύσει η κυβέρνηση, περιμένουν να αρθούν οι αδικίες. Και οι ευθύνες για όλα τα πιο πάνω, καταχρηστικές ρήτρες, πνευματικά δικαιώματα, ειδική διατίμηση ΑΗΚ για ασθενείς, δε βαραίνουν μόνο τη Νομική Υπηρεσία, αλλά βαραίνουν πρωτίστως την κυβέρνηση, που, αν ήθελε να προστατεύσει τους πολίτες, θα απαιτούσε από τη Νομική Υπηρεσία να τελειώσει άμεσα, όπως έκανε με νομοσχέδια που είχαν στόχο να προστατεύσουν τις τράπεζες και των οποίων ο νομοτεχνικός έλεγχος τέλειωσε σε πέντε ώρες και όχι σε πέντε χρόνια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση ακύρωσε τη δημιουργία του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου στο Πεντάκωμο, ως βασικής υποδομής για την προαγωγή της έρευνας, της καινοτομίας και της υψηλής τεχνολογίας στην Κύπρο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της έξυπνης εξειδίκευσης, την υλοποίηση της ψηφιακής στρατηγικής της χώρας μας, αλλά και τη μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό κέντρο εφαρμοσμένης γνώσης. Ενός τόσο σημαντικού έργου, το οποίο θα δώσει χιλιάδες θέσεις εργασίας σε άνεργους νέους και ώθηση στην οικονομία.

Πολλές φορές κάνουμε αναφορά στο γειτονικό Ισραήλ και στα επιτεύγματά του στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας, που του αποφέρουν τεράστια ποσά κάθε χρόνο. Απλώς, να πούμε ότι το Ισραήλ έχει τριάντα πέντε τεχνολογικά πάρκα και εμείς ούτε ένα δεν είμαστε ικανοί να κάνουμε. Προσπαθούμε εδώ και είκοσι πέντε χρόνια.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα μπορούσα να πω ακόμα περισσότερα, αλλά δε με παίρνει ο χρόνος, για:

- τα πολύ σοβαρά προβλήματα με τις βιομηχανικές περιοχές, όπως η αδυναμία του κράτους να εισπράξει οφειλόμενα ενοίκια, αλλά και τα ζητήματα ασφάλειας,
- την καθυστέρηση στην πιστοποίηση παραδοσιακών προϊόντων και το θέμα της κατοχύρωσης του χαλλουμιού,
- την καθυστέρηση μετακίνησης από τη Λάρνακα των εγκαταστάσεων των πετρελαιοειδών και υγραερίου,
- τις καθυστερήσεις -το πολύ γνωστό θέμα- στην εξέταση αιτήσεων για τα διάφορα σχέδια επιχορήγησης και στην ανάγκη ενίσχυσης με προσωπικό της αρμόδιας υπηρεσίας,
- τις πολύ σοβαρές δυστυχώς καθυστερήσεις στην κατάθεση στη Βουλή εναρμονιστικών νομοσχεδίων, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουμε συνεχώς ως Δημοκρατία με βαρύτατα πρόστιμα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Κύριε Πρόεδρε, παρατηρούμε βεβιασμένες αποφάσεις και αποφάσεις με κόστος δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ από την τσέπη του φορολογούμενου, για να προσπαθήσουμε την υστάτη να καλύψουμε στόχους, πιθανά πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία θα πληρώσει ο πολίτης, και συνεχιζόμενο εμπαιγμό της Βουλής εδώ και αρκετό καιρό.

Τι συμβαίνει επιτέλους; Οι ευθύνες γι' αυτή την κατάσταση ανήκουν μόνο στους δημόσιους υπαλλήλους; Όχι! Επαναλαμβάνουμε με έμφαση ότι οι ευθύνες είναι πρωτίστως πολιτικές. Και όλα αυτά αποδεικνύουν, για ακόμα μια φορά, ότι την ανικανότητα, την προχειρότητα και την ανευθυνότητα των κυβερνήσεων την πληρώνουν δυστυχώς οι πολίτες και ο τόπος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Κώστα.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος Ανδρέας Κυπριανού από τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σκοπός μου δεν ήταν σήμερα να σχολιάσω οποιαδήποτε από τις αναφορές των συναδέλφων, αλλά δεν μπορώ να μη σημειώσω τον απαξιωτικό τρόπο με τον οποίο αναφέρθηκε χθες ο γενικός γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ σε σχέση με τις κυρώσεις που επέβαλε η αμερικανική κυβέρνηση στην Τουρκία στα πλαίσια του νόμου CAATSA. Να ενημερώσω τον γενικό γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ ότι σείεται η Τουρκία από τις συγκεκριμένες κυρώσεις. Καταργείται ουσιαστικά ή μπαίνει στον πάγο η τουρκική αμυντική βιομηχανία, το πρόγραμμα υποστήριξης των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων, είτε αυτό αφορά τα μαχητικά αεροσκάφη F16 είτε αφορά τις φρεγάτες MILGEM είτε αφορά τα επιθετικά ελικόπτερα είτε ακόμα και τα άρματα μάχης «Altay», τα οποία έχουν και πρέπει να λαμβάνουν αμερικανικά συστήματα, για να μπορούν να λειτουργήσουν. Αυτό πλήττει επίσης σε τεράστιο βαθμό την εξαγωγική προσπάθεια της τουρκικής αμυντικής βιομηχανίας και θα έπρεπε, ως πολιτεία, όχι μόνο να χαιρετίσουμε αυτές τις κυρώσεις για τη συμπεριφορά της Τουρκίας, αλλά και να ζητήσουμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να ακολουθήσει το παράδειγμα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ίσως αυτή να είναι η πιο δύσκολη περίοδος κατά την οποία ένας βουλευτής παίρνει το επίσημο βήμα της ολομέλειας για τη δική του παρέμβαση σε σχέση με τον προϋπολογισμό. Και αυτό γιατί δε νιώθω ότι είναι η κατάλληλη ώρα, για να υποστηρίξω μέσα στα λίγα λεπτά της δικής μου ομιλίας την τεράστια παραγωγή έργου από την κυβέρνηση, τις δεκάδες μεταρρυθμίσεις που έγιναν ή είναι στη διαδικασία να ολοκληρωθούν, το πέρασμα από την οικονομική κόλαση του 2013 σε μια ακμάζουσα οικονομία το 2019, ούτε ακόμα θεωρώ πως είναι η ώρα να αναδείξω τις τεράστιες προοπτικές που υπάρχουν -και υπάρχουν- γι' αυτή τη μικρή κατεχόμενη πατρίδα.

Και αυτό, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, ισχύει, γιατί νιώθω έντονα πως όλοι μαζί έχουμε «καταφέρει» να οδηγήσουμε αυτή την πολιτεία στα όρια της παρακμής με την πλειοψηφία των πολιτών να απαξιώνει οριζόντια όλους τους θεσμούς, μαζί και όλους εμάς, αλλά ταυτόχρονα να αμφισβητεί την ίδια τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Ο πολίτης πλέον αμφισβητεί τα κίνητρα όλων, είτε αυτός είναι υπουργός είτε είναι βουλευτής είτε είναι Γενικός Εισαγγελέας είτε είναι Γενικός Ελεγκτής είτε είναι δικαστής του Ανωτάτου είτε είναι επίτροπος είτε είναι οτιδήποτε άλλο, κρατικός αξιωματούχος, δημοσιογράφος κ.λπ. Μέσα από την προσπάθεια υλοποίησης προσωπικών ή κομματικών στόχων με τη χρησιμοποίηση φίλιων δυνάμεων στον χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης, αλλά και με εκτεταμένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης προσπαθούν κάποιοι να δημιουργήσουν εικόνες, θεωρώντας ότι με αυτό τον τρόπο κερδίζουν τη μάχη της επικοινωνίας, άρα και πολιτικούς πόντους. Φυσικά, και οι αντίπαλοι δε μένουν με σταυρωμένα χέρια και απαντούν με ακριβώς τον ίδιο τρόπο, με αποτέλεσμα κανένας να μην κερδίζει τίποτα απολύτως, αλλά όλοι μαζί να χάνουμε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας των πολιτών.

Αυτό το κλίμα, που όλοι μαζί έχουμε δημιουργήσει, οδηγεί σε φαινόμενα αποσταθεροποίησης, αντιεξουσιαστικής συμπεριφοράς και ενισχύει φαινόμενα περιθωριακών δυνάμεων και στοιχείων και οδηγεί σιγά σιγά σε πολύ επικίνδυνες καταστάσεις τον τόπο. Αυτή η εικόνα στα μάτια των πολιτών ενισχύθηκε τα μέγιστα μέσα από τις αποκαλύψεις και την παρουσίαση του διαβόητου βίντεο του Al Jazeera, που αποκάλυψε με τον πλέον τραγικό τρόπο, και μάλιστα στο υψηλότερο επίπεδο, την πελατειακή σχέση, που ήταν κανόνας λειτουργίας διαχρονικά της κυπριακής πολιτείας.

Ένα πελατειακό κράτος που ξεκίνησε από τη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας, κορυφώθηκε στη δεκαετία του '80 και δυστυχώς συνεχίζεται ακόμα μέχρι σήμερα. Ένα πελατειακό σύστημα που ξεκινά από τα πλέον απλά και μικρά και φτάνει μέχρι τα πλέον σοβαρά και επικίνδυνα. Ένα κατεστημένο βασισμένο στα βασίλεια, στη γραφειοκρατία και στις πολυνομοθεσίες, που αναγκάζει τον πολίτη να ζητήσει στήριξη, προσφέροντας ανταλλάγματα, πολιτικά πολλάκια, οικονομικά κάποτε, για να μπορέσει να διεκπεραιώσει την

καθημερινότητά του. Και ας μη στρουθοκαμηλίζουμε. Ποιον από εσάς δεν έχει πιάσει πολίτης να του ζητά να παρέμβει, για να εκδοθεί στην ώρα της η πολεοδομική του άδεια, το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, για να εγκριθεί ο συγγενής του που πρέπει να πάει στο εξωτερικό για μία επέμβαση; Αυτά είναι τα μικρά που ανέφερα. Αλλά τα μικρά, όταν το κράτος είναι πελατειακό, οδηγούν στα μεγάλα και γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ποια είναι τα μεγάλα.

Ο πολίτης σήμερα έχει σοβαρές και δικαιολογημένες ανασφάλειες. Μέσα από την πανδημία έχει αλλάξει ο τρόπος ζωής του. Του αποστερείται η πνευματική τροφή που του δίνει ο εκκλησιασμός, και μάλιστα τις μέρες των Χριστουγέννων. Νιώθει την οικονομική πίεση από τη συνέχιση των μέτρων. Οι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες δίνουν ξανά μεγάλο και άνισο αγώνα επιβίωσης. Η ασυδοσία των τραπεζών συνεχίζει να πιέζει τους πάντες και, αντί για αναδιρθρώσεις, προσπαθεί με τακτικισμούς να υπαρπάξει όλα τα περιουσιακά στοιχεία πρωτοφειλετών και εγγυητών. Είναι φυσιολογικό επόμενο ο πολίτης μέσα από τα δικά του προβλήματα να απαξιώνει τους πάντες και τα πάντα και να μην μπορεί να διακρίνει τους σωστούς και τους ειλκρινείς από τους τυχοδιώκτες και τα λαμόγια.

Βλέποντας ο πολίτης το βίντεο της ντροπής, βρήκε αμέσως την ευκαιρία να ισοπεδώσει τα πάντα. Ήταν η επιβεβαίωση που χρειαζόταν, για να τους βάλει όλους στο ίδιο καλάθι. Βρήκε τη διέξοδο να χρεώσει σε όλους μας τα πολλαπλά του προβλήματα, προβλήματα που όντως αντιμετωπίζει. Και εμείς, αντί να προστατεύσουμε την πολιτεία και τη δημοκρατία, αντί να δώσουμε προτάσεις και λύσεις με έργα, χτίζαμε όλοι πάνω στο ψεύτικο κλίμα που δημιουργήθηκε, προσπαθώντας με κορονομαχίες να κερδίσουμε τη μάχη των εντυπώσεων. Η κοινωνία ζητά συναίνεση, ζητά ομοψυχία, ζητά εκσυγχρονιστικές προτάσεις, ζητά προστασία από τους κλέφτες και τους επιτήδειους. Ζητά απλοποίηση των διαδικασιών, ζητά τη στήριξή μας σε δύσκολες εποχές, ζητά έργα, όχι λόγια. Ζητά να της δώσουμε ξανά την ελπίδα.

Η Κύπρος βρίσκεται σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι. Οι ευθύνες όλων μας είναι τεράστιες, κορυφαίες. Σε μια εποχή που η Τουρκία ξεδιπλώνει τους στρατηγικούς της σχεδιασμούς μέσα από τον αναθεωρητισμό και νεοοθωμανισμό της, που δείχνει αποφασισμένη να υλοποιήσει το όραμα της «γαλάζιας πατρίδας» εις βάρος του ελληνισμού και της επιβίωσής του, αυτή τη στιγμή δυστυχώς έχουμε ένα εσωτερικό μέτωπο διαλυμένο, κατατεμαχισμένο, το οποίο δυσκολεύει τη δυνατότητα αντιμετώπισης του κοινού εχθρού ακόμα περισσότερο. Τη στιγμή που ο υβριδικός πόλεμος συνεχίζεται και χιλιάδες μετανάστες κατακλύζουν την Κύπρο, αλλοιώνοντας τον δημογραφικό χαρακτήρα, αλλά και διαλύοντας τον κοινωνικό ιστό, κάποιοι ακολουθούν πολιτικές εθνομηδενισμού, προσπαθώντας να χτίσουν επιχειρήματα μέσα από τα ανθρωπιστικά συναισθήματα των Ελλήνων, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο -ελπίζω άθελά τους- την υλοποίηση των τουρκικών σχεδιασμών.

Μέσα σε αυτό το εξαιρετικά δύσκολο και επικίνδυνο περιβάλλον που ζούμε όλοι μας, θα ήθελα στο κλείσιμό μου να εκφράσω τη μεγάλη μου ικανοποίηση και μάλιστα να δώσω και ως παράδειγμα τον τρόπο λειτουργίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, της οποίας έχω την τιμή να προεδρεύω, για το τεράστιο, ουσιαστικό και κατά κανόνα ομόφωνο έργο το οποίο επιτελεί.

Μέσα από δεκάδες νομοσχέδια, αλλά και προτάσεις νόμου, αλλά και μέσα από τη συζήτηση αυτεπάγγελτων θεμάτων, έχουμε καταφέρει να αναδείξουμε και να τροχοδρομήσουμε προς την επίλυσή τους θέματα που αφορούν τα δικαιώματα του καταναλωτή: τις σχέσεις δανειοληπτών-τραπεζών, τα προβλήματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ανάγκη στήριξής τους για την επιβίωση, τη συνέχιση του ενεργειακού προγράμματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρά τις απειλές της Τουρκίας, την ανάγκη στήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού και της απλοποίησης των διαδικασιών στο δημόσιο, τη μείωση της γραφειοκρατίας, τον εκσυγχρονισμό του Γραφείου του Εφόρου Εταιρειών, την τεράστια προσπάθεια δημιουργίας αγροτικής οικονομίας και πάταξης της αστυφιλίας, τη θεσμοθέτηση της οικοτεχνίας, που θα δώσει, αντιλαμβάνεστε, τεράστιες δυνατότητες στο οικογενειακό εισόδημα, στο εισόδημα της οικογένειας που θα παραμείνει στην ύπαιθρο. Θέματα που αφορούν την πιστοποίηση με κρατική στήριξη -για πρώτη φορά με κρατική στήριξη- για την προώθηση, εγγραφή και πιστοποίηση των παραδοσιακών προϊόντων, την ολοκλήρωση του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού για τον τουρισμό 2020-2030. Την αλλαγή που δίδει τη θεσμοθέτηση των αυτοεξυπηρετούμενων τουριστικών καταλυμάτων, ένα νέο μέγεθος, ένας νέος πυλώνας στήριξης της τουριστικής μας βιομηχανίας, τα τύπου AirBnB, που πλέον μπαίνουν σε θεσμοθετημένη βάση οι πλατφόρμες αυτές, την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και την ενίσχυση υπαλλακτικών μορφών τουρισμού. Και καλό θα ήταν να μελετήσετε την Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2020-2030, γιατί πολλά που άκουσα από τους ευπαίδευτους συναδέλφους συμπεριλαμβάνονται σε αυτή τη νέα στρατηγική: οι νέες μορφές τουρισμού, θρησκευτικός, αθλητικός τουρισμός κ.λπ.

Τέλος, θέματα που αφορούν τη στήριξη του βιομηχανικού κόσμου, τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας και την προσπάθεια για δράσεις που αφορούν την καινοτομία και την έρευνα. Να πω μόνο ότι €14 δις είναι ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υψηλής αμυντικής τεχνολογίας συστήματα. Και αυτό έχει συζητηθεί και χαίρομαι, γιατί το Υπουργείο Άμυνας υλοποιεί προγράμματα στα πλαίσια αυτού του τεράστιου κονδυλίου σε συνεργασία με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Τελειώνοντας, γιατί άκουσα και το κουδούνι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Την καμπάνα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Την καμπάνα...

(Γελώντας)

Θα τις ακούσουμε τις καμπάνες, κύριε Πρόεδρε, στις εκκλησιές μας τα Χριστούγεννα, να γιορτάσουμε τη γέννηση του Θεανθρώπου, έστω και μέσα σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες.

Θέλω, κλείνοντας λοιπόν, να ευχαριστήσω τις δύο γραμματείς της επιτροπής μου, τη Θεοδώρα και τη Δανάη, το Νομικό Τμήμα της Βουλής για την εξαιρετική στήριξη στην επιτροπή, την Υπηρεσία Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, αλλά και όλους τους συναδέλφους, ανεξαρτήτως κόμματος, για την τεράστια συνεργασία, την άφογη συνεργασία.

Και να κλείσω, λέγοντας το εξής, κύριε Πρόεδρε: Η υπεύθυνη συμπεριφορά σε αυτή την εξαιρετικά δύσκολη περίοδο για τον τόπο πρέπει να είναι το χαρακτηριστικό του κάθε πολιτικού και της κάθε πολιτικής δύναμης. Η οποιαδήποτε προσπάθεια δημιουργίας κλίματος αποσταθεροποίησης τιμωρεί τους πολίτες και εξυπηρετεί τα συμφέροντα αυτών που θέλουν να δουν την Κύπρο να βουλιάζει. Ας καταλάβουν επιτέλους όλοι ότι μέγιστο καθήκον τους είναι η προστασία της πατρίδας από τους εχθρούς της, ανεξάρτητα αν αυτοί είναι εντός ή εκτός των τειχών.

Καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού!

Στο βήμα ο βουλευτής του ΑΚΕΛ κ. Ανδρέας Καυκαλιάς.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Καλό θα ήταν πολλά απ' αυτά που λέγονται σήμερα, αλλά και χθες από τους βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού περί ανεπάρκειας του κράτους, διαπλοκής, διαφθοράς, για ανάγκη υπεύθυνης στάσης να τα ακούει καλά και η κυβέρνηση.

Στην ομιλία μου: «Πρέπει να επιδιώξουμε τον επαναπροσδιορισμό του αναπτυξιακού μοντέλου της Κύπρου και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλους τους βασικούς της τομείς, περιλαμβανομένου και του πρωτογενούς τομέα, εντοπίζοντας, ενεργοποιώντας και ενισχύοντας όλους τους δυνητικούς μοχλούς ανάπτυξης στους τομείς αυτούς». Διαπιστώσεις του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της γεωργίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η φθίνουσα πορεία του αγροτικού τομέα ως προς τη συμμετοχή του στην ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας δυστυχώς συνεχίζεται.

Πιο συγκεκριμένα, το 2019 η συνεισφορά του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ έχει περιοριστεί κάτω από το 2%, ενώ η απασχόληση στον τομέα ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης έχει μειωθεί στο 3,4%. Είκοσι χιλιάδες ο αριθμός απασχολουμένων στον αγροτικό τομέα το 2011, δεκαπέντε χιλιάδες περίπου το 2019. Την ίδια στιγμή τα εισοδήματα των αγροτών είναι μειωμένα, δυσχεραίνοντας ακόμα περισσότερο την ήδη βεβαρημένη θέση στην οποία βρίσκονται. Συνεπώς, εκ του αποτελέσματος αποδεικνύεται ότι ο αγροτικός τομέας δεν αποτελεί προτεραιότητα στο μοντέλο ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας και στους σχεδιασμούς της κυβέρνησης. Και αυτό είναι που πρέπει να αλλάξει. Να επαναπροσδιοριστεί το αναπτυξιακό μοντέλο της κυπριακής οικονομίας και να υιοθετηθεί ένα νέο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης που να περιλαμβάνει ως έναν από τους σημαντικούς πυλώνες του τον πρωτογενή τομέα. Επιπλέον, οι επιπτώσεις της πανδημίας επαναβεβαιώνουν με έναν σκληρό τρόπο την αξιακή βαρύτητα του αγροτικού τομέα και αναδεικνύουν την ανάγκη ενίσχυσής του.

Την ίδια στιγμή βγαίνουν στην επιφάνεια, οξυμένα, τα διαχρονικά προβλήματα που ταλαιπωρούν τον αγροτικό κόσμο. Σε αυτό το πλαίσιο παρατίθενται πιο κάτω συγκεκριμένες εισηγήσεις:

- Επιπτώσεις από την πανδημία και μέτρα στήριξης. Αναγνωρίζουμε την αξία και τη συμβολή κάθε μέτρου στήριξης προς τους αγρότες. Ωστόσο, η κυβέρνηση καλείται να προσεγγίσει το θέμα της στήριξης των αγροτών ως μια δυναμική διαδικασία, να αξιολογήσει εκ νέου τα δεδομένα και να καταθέσει αναθεωρημένο πακέτο μέτρων στήριξης. Οι προβλεπόμενες δημοσιονομικές περικοπές στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης στο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027, όπως αυτές προωθούνται μέσα από τη νέα ΚΑΠ, αλλά και η μείωση της χρηματοδότησης στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης δε συναντούν τις ανάγκες

των καιρών ούτε συνάδουν με τους φιλόδοξους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Διαμόρφωση νομοθετικού πλαισίου για ενδυνάμωση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών και των καταναλωτών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, προκειμένου να τερματιστεί η εκμετάλλευση των γεωργών από τους μεσάζοντες. Η κυβέρνηση καλείται στη βάση και των ευρωπαϊκών κανονισμών του 2019 να επισπεύσει τις διαδικασίες για κατάθεση νομοσχεδίου που να αντιμετωπίζει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και να ενδυναμώνει τη διαπραγματευτική θέση των αγροτών και των καταναλωτών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.
- Υιοθέτηση πολιτικών οι οποίες θα προστατεύουν και θα ενισχύουν τη θέση των κυπριακών προϊόντων και θα στηρίζουν την προώθησή τους. Σε αυτό το πλαίσιο η κατάθεση νομοσχεδίου για την πιστοποίηση και απονομή σήματος στα κυπριακά προϊόντα είναι καθοριστικής σημασίας. Περαιτέρω, η αναζήτηση νέων αγορών, αλλά και η αξιοποίηση της εσωτερικής αγοράς και κρατικών υπηρεσιών, όπως είναι ο στρατός, τα νοσοκομεία και άλλες υπηρεσίες, είναι σημαντικές κινήσεις που θα βοηθήσουν στη διάθεση της τοπικής παραγωγής.
- Οι επιδόσεις της κυβέρνησης στην εγγραφή τοπικών προϊόντων ως προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, αλλά και προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης δεν είναι καθόλου ικανοποιητικές. Το παράδειγμα του φακέλου του χαλλουμιού, που κινδυνεύει να περάσει στα αζήτητα των γραφείων των Βρυξελλών, είναι χαρακτηριστικό. Για ακόμη μια φορά να εκφράσουμε την ανησυχία και την απογοήτευσή μας για το γεγονός ότι η διαδικασία κατοχύρωσης του χαλλουμιού εκκρεμεί από το 2015 και ο κίνδυνος να απολέσει τη δυναμική του ως ένα σημαντικό προϊόν στον τομέα των εξαγωγών πολλαπλασιάζεται.
- Αντιμέτωπη μονοπωλιακών καταστάσεων. Τα μονοπώλια ή και ολιγοπώλια που έχουν δημιουργηθεί εξαιτίας των πολιτικών της κυβέρνησης, η οποία αποφάσισε να παραδώσει στα ιδιωτικά συμφέροντα τον έλεγχο, αλλά και τον ρυθμιστικό της ρόλο, έχουν προκαλέσει ζημιά στον αγροτικό τομέα και στην οικονομία του τόπου. Το παράδειγμα με τα σφαγεία, ο τρόπος που αυτά λειτούργησαν, ο τρόπος που εκμεταλλεύτηκαν τη δεσπόζουσα θέση επιβεβαιώνουν τους κινδύνους από την καθιέρωση των μονοπωλίων. Η κυβέρνηση δείχνει να μην ενοχλείται από όλα αυτά, εξού με αποφάσεις που έλαβε προχωρεί στη δημιουργία ανάλογων μονοπωλιακών καταστάσεων και στον τομέα των σιτηρών. Το κλείσιμο της Επιτροπής Σιτηρών θα δημιουργήσει ένα άκρως επισφαλές πλαίσιο με απρόβλεπτες συνέπειες.
- Αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας, της έρευνας και της καινοτομίας. Παροχή επαρκών και στοχευμένων κινήτρων. Να εξευρεθούν τρόποι, ώστε η υπάρχουσα τεχνογνωσία και εμπειρογνωμοσύνη να φτάνει στους αγρότες.
- Λύσεις στο πρόβλημα των υψηλών λειτουργικών κόστων.
- Δημιουργία μηχανισμών και διαμόρφωση ειδικών σχεδίων, εν απουσία και του συνεργατισμού, για κάλυψη κεφαλαιουχικών αναγκών και εξεύρεση πόρων για συμμετοχή σε επενδυτικά προγράμματα και συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας.
- Κίνητρα για προσέλκυση νέων στον τομέα και εγκατάστασής τους σε ορεινές και άλλες εκμεταλλεύσιμες περιοχές.
- Ουσιαστική ενίσχυση των αρδευτικών τμημάτων.
- Σωστή κατανομή και αξιοποίηση των καλλιεργήσιμων τεμαχίων γης.
- Οργάνωση της λειτουργίας των κτηνοτροφικών μονάδων.
- Αντιμέτωπη των κακών πρακτικών στη λειτουργία των λαϊκών αγορών. Όλοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι οι λαϊκές αγορές είναι για τους παραγωγούς και τα κυπριακά προϊόντα.
- Βελτίωση των αδυναμιών που έχουν παρουσιαστεί στο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων γεωργικής δραστηριότητας.
- Αποτελεσματική εφαρμογή του Μητρώου Αγροτών.

Είναι ξεκάθαρο ότι, για να αλλάξουν ουσιαστικά τα πράγματα στον αγροτικό τομέα, πρέπει να γίνουν τομές που να αγγίζουν τα θεμέλια ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Ο προϋπολογισμός που κατατέθηκε δεν έχει αυτό τον προσανατολισμό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να περάσουμε και στα της παιδείας. Αν η κυβέρνηση εφαρμόζε οποιοδήποτε σύστημα αξιολόγησης - διαμορφωτική, συγκριτική, εξετάσεις τετράμηνων, τελικές εξετάσεις, εξετάσεις οκταετούς διακυβέρνησης- για να αξιολογήσει τις επιδόσεις της στα θέματα παιδείας, ο βαθμός που θα έπαιρνε θα ήταν απροβίβαστος και μάλιστα σημαντικά κάτω από τη βάση!

Στάσιμη η κυβέρνηση, συνάμα και ανεπίδεκτη μαθήσεως, αφού δείχνει ότι δε συνειδητοποιεί τις πραγματικότητες. Η βασική έγνοια τους είναι η επικοινωνιακή διαχείριση, γεγονός που επιδεινώνει την κατάσταση. Έχουμε πραγματικά χάσει τον λογαριασμό προσπαθώντας να μετρήσουμε πόσες φορές ο Υπουργός Παιδείας έκανε λόγο για την πλήρη ετοιμότητα του υπουργείου του, ζητώντας ενίοτε και τα «μπράβο» της κοινωνίας γι' αυτό. Στην πράξη ωστόσο αυτό που βιώνει η κοινωνία είναι πολιτικές πωγωνισμάτων και συντηρητικοποίησης της παιδείας, υπόσκαψης του δημόσιου σχολείου, αλλά και την έλλειψη σχεδιασμού και οργάνωσης από το Υπουργείο Παιδείας.

- Εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Μεγάλα κενά και ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό και σύνδεσης με το διαδίκτυο. Πέντε χιλιάδες ηλεκτρονικοί υπολογιστές αναμένονται ακόμα στα σχολεία, ενώ πολλοί μαθητές δεν έχουν ηλεκτρονικές συσκευές και πρόσβαση στο διαδίκτυο, άρα και μια ισότιμη συμμετοχή στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, γεγονός που επιφέρει ανισότητες και διακρίσεις, όσο και αν το Υπουργείο Παιδείας αρνείται να παραδεχθεί και να μιλήσει για αυτές.

Εννιά μήνες μετά το ξέσπασμα της πανδημίας και μόλις πριν έναν μήνα συστάθηκε συμβουλευτική επιστημονική ομάδα για θέματα αξιοποίησης της ψηφιακής τεχνολογίας και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Εννιά μήνες μετά και η εφαρμογή ειδικής μεθοδολογίας, καθώς και η παραγωγή και η διανομή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν έχει ακόμη προχωρήσει. Εννιά μήνες μετά και καμία ειδική εφαρμογή για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρίες υπάρχει. Εννιά μήνες μετά και οι σπουδαστές στα εσπερινά σχολεία δεν έχουν ακόμα προμηθευτεί με ηλεκτρονικές συσκευές, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να συμμετέχουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Εννιά μήνες μετά και -επειδή θέλω να είμαι δίκαιος- το υπουργείο βρήκε επιτέλους τη λύση: Οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό, μάλιστα με επιχορήγηση €200! Μα δε ντρέπονται καθόλου εκεί στο υπουργείο;

- Εφαρμογή υγειονομικών πρωτοκόλλων: Το άνοιξε-κλείσε των σχολείων έχει προκαλέσει μεγαλύτερες πιέσεις στη λειτουργία τους και περαιτέρω άγχος στους μαθητές. Η απόφαση ωστόσο που ήταν παντελώς ανεξήγητη και αδικαιολόγητη αφορούσε στις δημόσιες μεταφορές. Εκατό τοις εκατό η πληρότητα των λεωφορείων για τις σχολικές διαδρομές. Στοιβαγμένοι οι μαθητές σαν σαρδέλες μέσα στα λεωφορεία, για να πάνε στα σχολεία τους. Είναι άξιοι απορίας! Δεν αντιλαμβάνονται οι αρμόδιοι ότι με αυτό τον τρόπο σε έναν μεγάλο βαθμό τα μέτρα υγειονομικής προστασίας εντός των σχολικών μονάδων ακυρώνονται;
- Εξετάσεις τετραμήνων: Κλειστά τα σχολεία για άλλες δέκα μέρες. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση μετ' εμποδίων. Χιλιάδες μαθητές σε καραντίνα. Απώλεια σημαντικού διδακτικού χρόνου. Αδυναμία στην προσαρμογή και κάλυψη της ύλης. Αφόρητο άγχος και πίεση. Και, ενώ συμβαίνουν όλα τα πιο πάνω, ο Υπουργός Παιδείας αισθάνεται ότι η χρονιά θα κερδηθεί με τις εξετάσεις των τετράμηνων! Καλά, έχει χαθεί κάθε επαφή με την πραγματικότητα; Μέσα σε αυτές τις συνθήκες ζητούμενο είναι να εξεταστούν τα παιδιά μας με ένα κεντρικό δοκίμιο, αγνοώντας τις ιδιαιτερότητες και τις ανισότητες που υπάρχουν; Αλήθεια, για να αποδείξουμε τι; Για να πετύχουμε τι; Καλούμε και από αυτό το βήμα τον Υπουργό Παιδείας επιτέλους να ευθυγραμμιστεί με τη λογική και να ακυρώσει για φέτος τις εξετάσεις των τετραμήνων, οι οποίες το μόνο που θα πετύχουν είναι να φορτώσουν μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς με πρόσθετο άγχος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι λογικό οι έκτακτες συνθήκες που δημιουργήθηκαν λόγω πανδημίας να απαιτούν προσαρμογές στους σχεδιασμούς της κυβέρνησης. Αυτό όμως σε καμία περίπτωση δε δικαιολογεί την αδράνεια της κυβέρνησης να δώσει λύσεις στα προβλήματα που ταλαιπωρούν τον χώρο της παιδείας.

Ενδεικτικά σημειώνω τα εξής:

- Τομέας Συμβουλευτικής Αγωγής: Παραμένει υποβαθμισμένος και αδύνατος να επιτελέσει αποτελεσματικά την αποστολή του.
- Τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση: Επιβάλλεται ουσιαστικότερη στήριξη και κάλυψη των κτιριακών αναγκών για ικανοποίηση του αυξημένου ενδιαφέροντος που υπάρχει.
- Τα κενά στα προγράμματα στήριξης και αλφαριθμητισμού, αλλά και στις εκπαιδευτικές πολιτικές για τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.
- Τη στασιμότητα που σημειώνεται στην κατάθεση εκσυγχρονιστικής νομοθεσίας για την ενιαία εκπαίδευση.
- Την απουσία αποτελεσματικών πολιτικών για την αντιμετώπιση φαινομένων βίας και παραβατικότητας στα σχολεία. Η Βουλή πολύ πρόσφατα ενίσχυσε το νομοθετικό πλαίσιο. Στα χέρια πλέον της κυβέρνησης να το εφαρμόσει.

- Την ανάγκη ενίσχυσης της Σχολιατρικής Υπηρεσίας και του Τομέα Ασφάλειας και Υγείας του Υπουργείου Παιδείας.
- Η θυματοποίηση χιλιάδων νέων εκπαιδευτικών τους οποίους η κυβέρνηση εξακολουθεί να εργοδοτεί με τη μέθοδο της αγοράς υπηρεσιών, έστω και αν αυτό έχει κριθεί από το δικαστήριο ότι δεν ήταν επιτρεπτό, συνεχίζεται.
- Σοβαρά ζητήματα υπάρχουν και με τη φοιτητική πρόνοια, με τα κονδύλια να παραμένουν χαμηλότερα από τις πραγματικές ανάγκες, ενώ τα φοιτητικά επιδόματα από τα οποία αφαιρέθηκε το επίδομα για αγορά βιβλίων δεν έχουν ακόμη καταβληθεί. Σε μια άλλη εξέλιξη η κυβέρνηση με τροποποίηση στον προϋπολογισμό του 2021 μειώνει και το κονδύλι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου κατά €2 εκατομ. Είναι απαράδεκτο να γίνονται εξοικονομήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό εις βάρος των φοιτητών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Επιτρέψτε μου να κλείσω την ομιλία μου με τον πολιτισμό. Με τον ξεχασμένο, παραγκωνισμένο, αφημένο στις τελευταίες θέσεις των προτεραιοτήτων αυτής της κυβέρνησης πολιτισμό. Γεγονός που μας υπενθύμισε και ο αρμόδιος υπουργός μεσοσύσης της πανδημίας: «Είχαμε άλλα προβλήματα να ασχοληθούμε και μετά να δούμε τον πολιτισμό» δήλωσε. Γεγονός που επίσης επιβεβαιώνεται με την αρνητική πρωτιά που καταλαμβάνει η κυβέρνηση ως προς τα κονδύλια που προϋπολογίζει για τον πολιτισμό. Μόλις το 0,002% των συνολικών κρατικών δαπανών είναι οι διαθέσιμες δαπάνες προς τον τομέα του πολιτισμού. Σε πρόσφατες δηλώσεις τους άνθρωποι του πολιτισμού έκαναν λόγο για ντροπιαστική αμέλεια από την πολιτεία. Για μια κατάσταση που οδηγεί τον τομέα του πολιτισμού και τους δημιουργούς του σε ανυποληψία και δυστυχώς έχουν δίκαιο. Μας το έδειξε και απέδειξε και η πανδημία που λειτούργησε ως καθρέφτης της αντικειμενικής πραγματικότητας. Για μήνες η κυβέρνηση προσπαθούσε να καταγράψει τους καλλιτέχνες, χωρίς να φτάσει στο ζητούμενο, αφού μεταξύ άλλων καμία κατοχύρωση, κανένα μητρώο υπάρχει. Και θεώρησε η κυβέρνηση ότι ξόφλησε με τα €900 που παραχώρησε ως επίδομα στους ανθρώπους του πολιτισμού για εννιά μήνες, κουτσουρεμένης ή καθόλου εργασίας, τη στιγμή που η πλειοψηφία των επαγγελματιών του χώρου λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών έχουν ελάχιστη ή ανύπαρκτη προστασία κοινωνικής ασφάλισης. Είναι υποχρέωση της κυβέρνησης να καταθέσει σχέδιο ουσιαστικής στήριξης για τους ανθρώπους του πολιτισμού, που να ανταποκρίνεται στην αξία της προσφοράς τους και να διαφυλάττει την αξιοπρέπειά τους.

Κάποια άλλα σημαντικά ζητήματα:

Υφυπουργείο Πολιτισμού: Με αρκετή καθυστέρηση η κυβέρνηση εξήγγειλε την ίδρυση του Υφυπουργείου Πολιτισμού. Εκφράζουμε την υποστήριξή μας στην ίδρυση υφυπουργείου, υπό την προϋπόθεση ότι θα συμφωνήσουμε στο περιεχόμενό του.

Καθεστώς του καλλιτέχνη: Η θέσπιση νομοθεσίας που να κατοχυρώνει τους καλλιτέχνες και τα δικαιώματά τους, όπως αυτά διασφαλίζονται μέσα από διεθνείς συμβάσεις, ευρωπαϊκές νομοθεσίες, αλλά και αποφάσεις της ΟΥΝΕΣΚΟ, είναι απολύτως επιβεβλημένη.

Αρχαιότητες: Η κυβέρνηση, ενδίδοντας στις πιέσεις του Αρχιεπισκόπου και στα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, προχώρησε στον αποχαρακτηρισμό ενός σημαντικού μνημείου στη Γεροσκήπου. Η εξέλιξη αυτή θέτει σε κίνδυνο τις αρχαιότητες και την πολιτιστική μας κληρονομιά στον βωμό του κέρδους. Είναι γι' αυτό που απαιτούμε την ανάκληση των αποφάσεων που έχουν ληφθεί.

Έργα τέχνης: Να εφαρμοστεί επιτέλους η νομοθεσία που προνοεί τον εμπλουτισμό με έργα τέχνης των υπό ανέγερση δημόσιων κτιρίων.

Τιμητικά χορηγήματα: Καμία πρόθεση δυστυχώς εκ μέρους της κυβέρνησης για επαναφορά του σχετικού επιδόματος, το οποίο έχει αποκοπεί από το 2013.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κλείνω την ομιλία μου με το εξής: Ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει ανάχωμα στην κρίση, μέσο ανάπτυξης, βασικό εργαλείο, για να αντιμετωπίσουμε τη βαρβαρότητα των καιρών, να πάρει μπροστά την κοινωνία, αρκεί να του προσδώσουμε την αξία που του αναλογεί.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Χρόνια πολλά! Ό,τι καλύτερο σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Καυκαλιά.

Ο κ. Γεώργιος Γεωργίου του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι που μιλά -επειδή απουσίαζες στην ώρα σου- στη θέση της κ. Μαριέλλας Αριστείδου, που έχει μιλήσει προηγουμένως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η σημερινή συζήτηση του προϋπολογισμού για το 2021 γίνεται κάτω από τις πιο πρωτόγνωρες και δύσκολες συνθήκες που ζήσαμε ποτέ για την οικονομία και την υγειονομική εικόνα της χώρας μας λόγω της νόσου COVID-19. Σε αυτή λοιπόν την κρίσιμη καμπή που βρίσκεται η χώρα μας σε καιρό πανδημίας, αντί να υπάρξει αλληλεγγύη για αντιμετώπιση και επιμερισμό των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας, για να διατηρήσουμε την αναπτυξιακή μας πολιτική, την κοινωνική μας δικαιοσύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη, υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις που όχι για δημοσιονομικούς λόγους επιζητούν την ασύμμετρη οικονομική καταστροφή της χώρας, επιζητούν πολιτική κρίση, η οποία θα προκύψει σε περίπτωση καταψήφισης του κρατικού προϋπολογισμού.

Ομιλίες ιστοπεδωτικής αντιπολίτευσης και αναφορές γεμάτες ειρωνεία, κακόπιστη κριτική χωρίς επιχειρήματα, χωρίς προτάσεις, μόνο εμπάθειες και έντονες προσωπικές επιθέσεις στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους υπουργούς του. Όπως παραλάβαμε μια οικονομία σε βαθιά ύφεση και καμένη γη το 2013, όπως παραλάβαμε ένα υπέρογκο δημόσιο έλλειμα, που υπερέβαινε το ένα δισεκατομμύριο τον χρόνο και το 2019-2020 είχαμε πλεόνασμα ένα δισεκατομμύριο, που ήταν το «μάννα» της κυβέρνησης Αναστασιάδη στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού, όπως παραλάβαμε την ανεργία στο 16,5% και σήμερα με αυτές τις συνθήκες είναι στο 8%, όπως παραλάβαμε τραπεζικό σύστημα υπό κατάρρευση και σήμερα έχει σταθεροποιηθεί και εξυγιανθεί σε μεγάλο βαθμό, όπως παραλάβαμε μια οικονομία υποβαθμισμένη και αποκλεισμένη από τις διεθνείς αγορές και σήμερα είμαστε στην επενδυτική βαθμίδα και απολαμβάνουμε άνετη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, έτσι και τώρα θα αντιμετωπίσουμε τα δύσκολα. Θα τα καταφέρουμε! Γιατί δεν έχουμε δικαίωμα να αφήσουμε τους εαυτούς μας στην κρίσιμη κατάσταση που βρίσκεται η χώρα μας να διολισθαίνουν στην περιδίνηση του λαϊκισμού και του χάους, όπως και δε θα παρασυρθούμε στη μάταιη αναζήτηση μιας ευτελούς επίκαιρης δημοσιότητας, που το μόνο που εξυπηρετεί είναι τη θεωρία του χάους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, στο οποίο πρωτίστως θα αναφερθώ, κατευθυντήριο στόχος για το 2020-2021 είναι η ανάπτυξη ενός κράτους δικαίου με την ενδυνάμωση του αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης, την αριότερη και ταχύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τη διαφύλαξη και τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, τη διασφάλιση της έννομης προστασίας, τη σχεδίαση και εφαρμογή της σωφρονιστικής πολιτικής και την προαγωγή της διαφάνειας σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου με τον ενεργό έλεγχο των πολιτών. Είναι η πρώτη φορά που το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως χαράσσει πολιτική μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς της δραστηριότητάς του με σοβαρότητα και υπευθυνότητα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στρατηγική επιδίωξη είναι η ολιστική μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης. Ένα ολοκληρωμένο και φιλόδοξο πρόγραμμα θεμελιωδών διαρθρωτικών αλλαγών του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης. Σε αυτή την επιδίωξη εντάσσεται η δέσμη νομοσχεδίων για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό του δικαστικού συστήματος μεταξύ άλλων, για την αναδιάρθρωση του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τη θέσπιση διαδικασιών ελέγχου, τη λειτουργία ξεχωριστού εφετείου και τη διεύρυνση του Δικαστικού Συμβουλίου με δικηγόρους και δικαστές από όλες τις βαθμίδες. Τα νομοσχέδια αυτά συζητήθηκαν στην επιτροπή Νομικών σήμερα ενώπιον της ad hoc επιτροπής υπό την προεδρία της Υπουργού Δικαιοσύνης, που συστάθηκε ειδικά γι' αυτό τον σκοπό, και σύντομα θα τεθούν εκ νέου ενώπιον της Βουλής για ψήφιση.

Μεγάλες τομές στη δομή της δικαιοσύνης αποτέλεσαν επίσης η δημιουργία του Διοικητικού Δικαστηρίου, καθώς και η δημιουργία ξεχωριστού Διοικητικού Δικαστηρίου Διεθνούς Προστασίας. Ιδιαίτερα για το Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας θα ήθελα να επισημάνω ότι πρόκειται για το σημαντικότερο ίσως εργαλείο της Δημοκρατίας για την εφαρμογή της μεταναστευτικής πολιτικής, για την εφαρμογή της οποίας ψηφίσαμε πρόσφατα τέσσερα νομοσχέδια, που εξετάστηκαν από την επιτροπή Νομικών κατά τρόπο αποτελεσματικό και με πλήρη συμμόρφωση στους ευρωπαϊκούς και διεθνείς κανόνες που διέπουν την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τον πολύ μεγάλο όγκο υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν του, αλλά και αυτών που αναμένεται να καταχωριστούν στο επόμενο διάστημα, ενισχύσαμε περαιτέρω το δικαστήριο με πέντε πρόσθετους δικαστές, ήτοι συνολικά δέκα, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται με επάρκεια και ταχύτητα.

Πέραν των πιο πάνω θέσεων, είναι ενώπιον της επιτροπής Νομικών δύο σημαντικά νομοσχέδια, τα οποία θα εισαγάγουν μια καινοτομία στην αστική δικαιοδοσία, η οποία αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο πρόβλημα των καθυστερήσεων. Πρόκειται για τα νομοσχέδια που προβλέπουν την ίδρυση Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου, το οποίο θα αναλάβει με συντρέχουσα με τα επαρχιακά δικαστήρια δικαιοδοσία την εκδίκαση με ταχείες διαδικασίες εμπορικών διαφορών και ναυτικών υποθέσεων μεγάλου ύψους επίδικης διαφοράς (άνω των €2 εκατομ.). Η δημιουργία των εν λόγω δικαστηρίων, πέραν της επίδρασης στην απνομή της δικαιοσύνης, αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου ως κέντρου παροχής υπηρεσιών, αλλά και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Η συζήτηση των νομοσχεδίων αυτών ομόφωνα αποφασίστηκε να ξεκινήσει αμέσως μετά την έγκριση της δέσμης νομοσχεδίων για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό του δικαστικού μας συστήματος.

Ταυτόχρονα, σε εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία για την αναθεώρηση των θεσμών πολιτικής δικονομίας ως επιπρόσθετο βήμα προς την κατεύθυνση της μείωσης του υφιστάμενου χρονικού διαστήματος που απαιτείται για την ολοκλήρωση της εκδίκασης των υποθέσεων. Αδήριτη ανάγκη αποτελεί και η αναβάθμιση του τομέα της δικαιοσύνης με αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές, όπως αυτές απαντώνται στα δικαστήρια των αναπτυγμένων χωρών της Ευρώπης.

Στο πλαίσιο αυτό, με πρωτοβουλία της επιτροπής Νομικών, τον περασμένο Απρίλη και εν μέσω των προβλημάτων που δημιούργησε η πανδημία στον χώρο της δικαιοσύνης, προωθήσαμε και εφαρμόζεται από τον ερχόμενο Γενάρη σε πρώτη φάση, ως ενδιάμεσος σταθμός, η ηλεκτρονική καταχώριση δικογράφων στα δικαστήρια. Σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η πρόσφατη υπογραφή της σύμβασης για τη δημιουργία ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος στη δικαιοσύνη, έργο το οποίο έχει ήδη αρχίσει να υλοποιείται υπό την καθοδήγηση του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής.

Επένδυση στον ανθρώπινο παράγοντα για την απνομή της δικαιοσύνης ήταν και η ψήφιση των δύο νομοσχεδίων που προνοούν τη δημιουργία, διά νόμου, Σχολής Δικαστών και θεσμοθετούν την υποχρέωση παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων από τους δικαστές. Η δημιουργία της Σχολής Δικαστών θεωρείται ουσιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας της δικαιοσύνης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαι μέλος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ελέγχου από το 2001 και διετέλεσα πρόεδρος της για δέκα χρόνια. Ένα είναι το συμπέρασμά μου: Στην Κύπρο η πρόληψη και η καταπολέμηση της διαφθοράς, η αποδοκιμασία και απαξίωση φθοροποιών φαινομένων στη δημόσια ζωή γίνεται κατά κανόνα με κηρύγματα ηθικολογίας και γενικόλογες ρητορείες, που συνήθως συνιστούν υποκριτικές υπεκφυγές. Οι ρητορείες αυτές βρίσκονται σε έξαρση διαχρονικά, όταν ένα σκάνδαλο είναι επίκαιρο, το οποίο όλοι θέλουν να αξιοποιήσουν όχι για την ολιστική αντιμετώπιση και πάταξή του.

Είμαστε έτοιμοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να συγκρουστούμε ολομέτωπα με τη διαπλοκή, τη διαφθορά και τη σήψη στη δημόσια ζωή; Είμαστε έτοιμοι να συγκρουστούμε με κάθε κατεστημένο που νέμεται ασύδοτα τη θέση του σε βάρος των συμφερόντων του λαού; Είμαστε έτοιμοι να καθιερώσουμε νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που θα εγκαθιδρύσουν τη διαφάνεια, την αξιοκρατία και αδιαπέραστους αμυντικούς μηχανισμούς απέναντι σε επίδοξα τρωκτικά του δημόσιου χρήματος; Είμαστε έτοιμοι να αλλάξουμε το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας και διορισμού των μελών της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας, της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, του Εφοριακού Συμβουλίου, της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών; Του τρόπου διορισμού του προέδρου και των μελών των διοικητικών συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών;

Δεν είμαστε έτοιμοι! Να το ομολογήσουμε. Γιατί; Γιατί το κάθε πολιτικό κόμμα ευελπιστεί να πάρει εξουσία, θέλει το «μερτικό» του από το πολιτικό σύστημα. Άλλωστε, γι' αυτό το «μερτικό» έγιναν και δημόσιες δηλώσεις από πολιτικούς αρχηγούς. Είναι γι' αυτούς τους λόγους που η κοινωνία των πολιτών μάς απαξιώνει συνεχώς. Είναι γι' αυτό τον λόγο που οι πολίτες είναι θυμωμένοι, αγανακτισμένοι, οργισμένοι. Και θυμώνουν, αγανακτούν και οργίζονται περισσότερο, όταν το πολιτικό σύστημα και το πολιτικό προσωπικό, τα πολιτικά κόμματα και τα πολιτικά πρόσωπα επιχειρούν να αποποιηθούν ευθύνες για φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής.

Η κατάπτωση του πολιτικού ήθους, η πτώχευση αρχών και αξιών, η διαπλοκή και διαφθορά στη δημόσια ζωή δεν είναι έργο εξωγήινων, είναι έργο του πολιτικού συστήματος. Και, για να υπάρξει η αναγκαία κάθαρση και αναγέννηση, είναι αναγκαία μια γενναιοψυχη αυτοκριτική χωρίς ευθυνοφοβία. Χωρίς ασφαλώς ισοπεδώσεις, που τείνουν να συγκαλύψουν ενόχους και ενοχές, γιατί η ισοπέδωση υπευθύνων και ευθυνών, η εξίσωση και η εξομοίωση ενόχων και αθών εξυπηρετεί τους ενόχους και τους διευκολύνει στη συνέχιση του φθοροποιού τους έργου.

Θα πρέπει ακόμα η αυτοκριτική να επεκταθεί και στις συμπεριφορές των τελευταίων δεκαετιών. Στο κυνήγι του εύκολου κέρδους, τον ακραίο ατομικισμό, την απληστία, την επιδειξιμανία, την ασυλλόγιστη ψηφοθηρική διόγκωση του δημόσιου τομέα, την αλόγιστη συμπεριφορά μικρομεγαλισμού των κυπριακών

τραπεζών όπως τον ζήσαμε μέχρι την κατάρρευσή τους το 2013. Σε καμία περίπτωση η ευθύνη για την απαξίωση της πολιτικής ως χρήσιμης διαδικασίας προορισμένης να επιδιώκει το κοινό καλό δε βαραίνει την κοινωνία. Η αντιμετώπιση της κοινωνικής και θεσμικής κρίσης που παρατηρείται σήμερα δεν επιτυγχάνεται με πολιτικούς εκβιασμούς. Δεν επιδιώκεται με αποσταθεροποίηση της χώρας.

Είμαστε λοιπόν μάγκες; Με ομόφωνο ψήφισμα να καλέσουμε την Ελεγκτική Υπηρεσία να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο με έναν μοναδικό λόγο προσφυγής: Δικαιούται ή όχι να πάρει τους φακέλους των πολιτογραφήσεων για έλεγχο, όταν για τους φακέλους αυτούς βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία στην Ερευνητική Επιτροπή που διορίστηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα; Την απάντηση δε θα τη δώσουν η επιτροπή Νομικών, στην οποία, ειρήσθω εν παρόδω, κύριε Πρόεδρε, παραπέμφθηκε από την ολομέλεια, για να γνωμοδοτήσουμε. Δε θα τη δώσουν οι συζητήσεις στα μέσα μαζικής επικοινωνίας και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στη δημοκρατία που ζούμε δεν υπάρχουν αδιέξοδα. Στη δημοκρατία που ζούμε υπάρχουν λύσεις.

Είμαστε έτοιμοι να δώσουμε αυτές τις λύσεις; Επιτέλους ας δώσουμε ελπίδα στην κοινωνία! Να την ανορθώσουμε με αισιόδοξα μηνύματα, ότι σοβαρευτήκαμε, ότι αλλάξαμε τις προτεραιότητές μας, ότι αποβάλαμε τις προσωπικές και κομματικές μας ατζέντες ιεραρχώντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πατρίδα μας, την οποία κινδυνεύουμε να χάσουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι η τελευταία μου ομιλία για τη συζήτηση των προϋπολογισμών του κράτους. Δε θα είμαι ξανά υποψήφιος στις προσεχείς βουλευτικές εκλογές του 2021, γι' αυτό και δράττομαι της ευκαιρίας αυτής να απαντήσω δημόσια, εκ μέρους και των υπολοίπων μελών της επιτροπής Νομικών, στην εργολαβική προσπάθεια κάποιων να αποδομήσουν την κοινοβουλευτική εργασία και να μειώσουν το νομοθετικό έργο που επιτελείται στην επιτροπή Νομικών, αναφερόμενοι σε κωλυσιεργία και αδυναμία της επιτροπής να εξετάσει έγκαιρα τα ενώπιόν της νομοσχέδια.

Με βάση λοιπόν στατιστικά στοιχεία που ετοίμασε η Υπηρεσία Κοινοβουλευτικών Επίτροπων, από τον Σεπτέμβριο του 2016 μέχρι τον περασμένο Οκτώβριο η επιτροπή Νομικών συνήλθε σε εκατόν ενενήντα έξι τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις με φυσική παρουσία και επιπλέον έξι συνεδριάσεις με τηλεδιάσκεψη την περίοδο Μάρτη-Απρίλη. Η μόνη κοινοβουλευτική επιτροπή στα χρονικά της Βουλής με τις περισσότερες συνεδριάσεις σε τέτοια χρονική περίοδο και κάτω από τέτοιες συνθήκες. Σε αυτή την κοινοβουλευτική περίοδο λοιπόν κατατέθηκαν στην επιτροπή Νομικών τριακόσια τριάντα ένα νομοσχέδια και προτάσεις νόμου και ψηφίστηκαν από την ολομέλεια τα διακόσια τριάντα επτά. Υπολείπονται για εξέταση ενενήντα τέσσερα νομοσχέδια, εκ των οποίων τα πλείστα είχαν κατατεθεί κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Ειρήσθω εν παρόδω, κύριε Πρόεδρε, και κλείνω, την περασμένη βδομάδα από τα εξήντα έξι νομοσχέδια που κατατέθηκαν από την εκτελεστική εξουσία τα είκοσι έξι παραπέμφθηκαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

Αυτό που παρατηρείται κατά κανόνα είναι η μεγάλη καθυστέρηση στην επανακατάθεση των νομοσχεδίων, όταν αυτά αποσύρονται από την εκτελεστική εξουσία για αναθεώρηση. Περαιτέρω, παρατηρείται με εξαιρετικά μεγάλη καθυστέρηση η κατάθεση στη Βουλή νομοσχεδίων προς εναρμόνιση με ευρωπαϊκές Οδηγίες και ιδιαίτερα μετά τη λήψη από τη δημοκρατία προειδοποιητικών επιστολών επί παραβάσει, ακόμα δε και αιτιολογημένης γνώμης, με αποτέλεσμα ασθμαίνοντας να τα καταθέτουν στην επιτροπή Νομικών, η οποία επανειλημμένα βρίσκεται προ τετελεσμένων και προ αχρείαστων διλημμάτων, πρακτικές που δεν τιμούν τη χώρα μας. Την ευθύνη δεν τη φέρει η επιτροπή Νομικών και η Βουλή, κύριε Πρόεδρε, αλλά τα αρμόδια υπουργεία και η Νομική Υπηρεσία.

Κύριε Πρόεδρε,

Πάρα το γεγονός ότι πρόσφατα ως Βουλή αναθεωρήσαμε τον κανονισμό λειτουργίας του σώματος, είναι η πεποίθησή μου ότι η νέα Βουλή θα πρέπει να επανεξετάσει αυτόν τον κανονισμό. Απλούστατα, διαπιστώθηκε τον τελευταίο χρόνο ότι προκάλεσε δυσλειτουργία των κοινοβουλευτικών επιτροπών και της Βουλής γενικότερα, ιδιαίτερα όσον αφορά τον τρόπο εξέτασης και παρουσίασης των νομοσχεδίων και προτάσεων νόμου στην ολομέλεια του σώματος. Η νέα Βουλή, κύριε Πρόεδρε, το πρώτιστο το οποίο θα πρέπει να εξετάσει είναι το θέμα αυτό.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

Καλές γιορτές, καλή νέα χρονία!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου.

Επέτρεψα στον κ. Γεωργίου να υπερβεί τον χρόνο του κατά πέντε λεπτά. Αυτό δε θα γίνει με κανέναν άλλο. Σας το δηλώνω από τώρα, δεν πρέπει να ξεφύγουμε από τις ώρες, έχουμε απογευματινή συνεδρία.

Θέλετε να κάνετε δεκαπέντε λεπτά διάλειμμα μόνο και να συνεχίσουμε; Γιατί έτσι που το πάτε...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γεώργιο Γεωργίου)

Μα, έσκει τζαι άλλους που μπορεί να πουν «έν' η τελευταία μου ομιλία, έθθα ξαναβάλω υποψηφιότητα». Αν έν' έτσι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Αννίτα Δημητρίου)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ξέρω το, αφαιρείται από τον χρόνο του κόμματος. Ξέρω το.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ναι, επειδή κάποιιοι και από εμάς εμίλησαν λιγότερο, προστίθεται. Εάν μιλούν κάποιιοι περισσότερο, αφαιρείται, όπως κάμνουμε κάθε φορά τζαι όπως εσυμφωνήθηκεν. Μα, έν' έτσι που κρατούμε...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ακριβώς έτσι, κύριε Πρόεδρε, καταγράφονται...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στη θέση του κ. Πιπτοκοπίτη, που ήταν τώρα να μιλήσει, να μιλήσει η κ. Χαραλαμπίδου.

Ο κ. Πιπτοκοπίτης ευγενώς παραχώρησε τη θέση του στην κ. Χαραλαμπίδου, γιατί η κ. Χαραλαμπίδου έχει ειλημμένη υποχρέωση.

Κυρία Χαραλαμπίδου, έχετε τον λόγο.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η διαφθορά διαβρώνει τη δημοκρατία και καταστρατηγεί το κράτος δικαίου, ενώ πλήττει καίρια την ευημερία των πολιτών. Πόσω μάλλον, όταν αναφερόμαστε πλέον σε θεσμική διαφθορά. Και τι εννοούμε με αυτό; Να καθίσταται αδύνατη η πάταξη της διαφθοράς, αφού το βασικό εργαλείο, που είναι οι θεσμοί, οι οποίοι θεμελιώνουν τη δημοκρατία, καθίστανται αναποτελεσματικοί να πατάξουν τα φαινόμενα διαφθοράς ή να τιμωρήσουν συμπεριφορές που δυναμιτίζουν το κράτος δικαίου. Αυτό, είτε γιατί δεν υπάρχει πολιτική βούληση από την κεντρική κυβέρνηση, στην οποία οφείλουν το διορισμό τους οι διάφοροι δήθεν ανεξάρτητοι αξιωματούχοι του κράτους, είτε γιατί οι εν λόγω αξιωματούχοι επιλέγουν να συμπλέουν με την εξουσία, αντί να ασκούν τον απαιτούμενο έλεγχο.

Η Κύπρος είναι μια μικρή χώρα και θα μπορούσε να αποτελεί διεθνές πρότυπο χρηστής διοίκησης, κάτω από την αποφασιστικότητα μιας κυβέρνησης που θα έθετε το συμφέρον και την ευημερία του πολίτη πάνω απ' όλα. Αυτή όμως δυστυχώς δεν είναι η δική μας πραγματικότητα. Τις προάλλες έπεσε το μάτι μου σε μια γελοιογραφία του Γιώργου Μιτίδη, η οποία αποτυπώνει εν πολλοίς την επικαιρότητα, αλλά και την αντίληψη μερίδας της κοινής γνώμης: «Στην Αμερική λέγεται μαφία, στην Ιαπωνία γιακούζα, στην Ιταλία καμόρα, στη Σικελία κόζα νόστρα και στην Κύπρο κυβέρνηση». Συγκάλυψη, αδιαφάνεια, δωροδοκίες, χειραγώγηση της κοινής γνώμης, η οποία αρχίζει με ισχυρισμούς για δήθεν στοχοποίηση από τους Ευρωπαίους και καταλήγει στην εκμετάλλευση του πατριωτικού αισθήματος των πολιτών.

Χαρακτήρισαν τον Al Jazeera τουρκόφιλο κανάλι, για να ξεμπερδέουν με την κοινή γνώμη και να παίξουν με το λαϊκό αίσθημα και τον πατριωτισμό των πολιτών. Αυτό προσπάθησε να κάνει το κυβερνών κόμμα και υπουργοί το πρώτο βράδυ προβολής του βίντεο, σε συνέχεια της επικοινωνιακής πολιτικής της κυβέρνησης, μέχρι που το οπτικό απέδειξε πλέον ότι είναι θέμα μεγάλης διαφθοράς και όχι πατριωτισμού. Το Al Jazeera δεν έκανε τίποτα περισσότερο από το να αποκαλύψει την όλη χυδαιότητα της κουλτούρας συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων. Άλλο βέβαια να τα λέει η αντιπολίτευση, στην οποία αποδίδονται από τον Κυβερνητικό Εκπρόσωπο «εμμονές δίωξης του Προέδρου», άλλο να τα λένε οι Ευρωπαίοι, στους οποίους επίσης αποδίδουν κίνητρα, και άλλο να παρακολουθείς live την πολιτική υποκρισία, την κατάχρηση εξουσίας, την ανηθικότητα και τη διαπλοκή, κάτω από την ταμπέλα «This is Cyprus»! Αυτή πάντως δεν είναι η δική μας Κύπρος.

Αυτό που εξόργισε περισσότερο στο οπτικό που παρακολουθήσαμε ήταν η αναίδεια των πρωταγωνιστών, οι οποίοι ένιωθαν τις ισχυρές προεδρικές πλάτες. Νόμιζαν πως ήταν άτρωτοι, όπως άτρωτος ένιωθε και ο πρώην συναγωνιστής του κ. Συλλούρη και του Προέδρου Αναστασιάδη, ο κ. Ρίκκος Ερωτοκρίτου, κάτω από το ίδιο πέπλο προεδρικής προστασίας και εκείνος, πέπλο που απλώθηκε και στις δικαστικές αίθουσες. Η αλαζονεία αποτελεί πρόκληση για τον κάθε πολίτη. Δεν είναι αφελείς οι πολίτες ούτε είναι πιο έξυπνοι αυτοί που νέμονται

τον πλούτο, καταχρώμενοι την εξουσία τους. Πώς χαρακτήρισε τους πολίτες βουλευτρία του Δημοκρατικού Συναγερμού; «Οικονομικά αναλφάβητους», γιατί δεν κατανοούν τα τεχνάσματα των τραπεζών, όπως προφανώς τα κατανοεί η ίδια, αναλαμβάνοντας να τους επιμορφώσει. Ούτε «οικονομικά αναλφάβητοι» ούτε «πολιτικά αναλφάβητοι» είναι οι Κύπριοι, απλώς πίστωναν με απομεινάρια εντιμότητας και αξιοπρέπειας αυτούς που τους κυβερνούν.

Με τις αποκαλύψεις από ξένα μέσα μαζικής επικοινωνίας που αφορούσαν στις υποθέσεις ξεπουλήματος της κυπριακής ιθαγένειας σε εγκληματίες φορτωμένους μαύρο χρήμα χρεωκόπησε και η επικοινωνιακή υπεροψία της κυβέρνησης. Στα πρωτοσέλιδα του διεθνούς τύπου φιγουράριζαν πλέον Κύπριοι συμπατριώτες μας με πλούσιο ποινικό μητρώο. Τους έχρισε η κυπριακή κυβέρνηση «Ευρωπαίους πολίτες». Αποτέλεσμα; Ο διεθνής διασυρμός της χώρας μας από την ίδια την κυβέρνησή της. Και πώς αντιδρούσαν στις προειδοποιήσεις της αντιπολίτευσης; Μας χαρακτήριζαν εχθρούς της ανάπτυξης και μας καλούσαν να σιωπήσουμε. Είναι ένα, κύριοι συνάδελφοι, να υπερασπίζεσαι τη χώρα σου και είναι άλλο να θεωρούν ότι έχεις υποχρέωση να υπερασπίζεσαι τη διαφθορά αυτών που κυβερνούν τη χώρα σου. Αποδείχτηκε τελικά ότι ούτε οι ξένοι μάς είχαν στοχοποιήσει ούτε τα δήθεν τουρκόφιλα κανάλια επιζητούσαν την εξόντωσή μας. Απλώς μας έδειξαν τον βασιλιά γυμνό! Με τον πλέον παραστατικό τρόπο! Την ευθύνη για τον διεθνή διασυρμό της χώρας μας έχει η απληστία ενός συγκεκριμένου κυκλώματος, με πρόσβαση στον Πρόεδρο, τους υπουργούς και άλλους ημετέρους. Κυβερνάται η χώρα μας από ασυνείδητους, άπληστους τυχοδιώκτες ή απλώς είναι «αναλφάβητοι» σε θέματα σύγκρουσης συμφέροντος και πολιτικής ηθικής; Για να χρησιμοποιήσω δικές τους εκφράσεις.

Το επενδυτικό πρόγραμμα θα μπορούσε να λειτουργεί προς όφελος όλων των Κυπρίων, αν η κυβέρνηση, αντί να συγκαλύπτει την απάτη, την κτυπούσε στη ρίζα της έγκαιρα και την τιμωρούσε. Είναι θρασύτητα να ακούς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να ισχυρίζεται ότι όλο αυτό το φιάσκο οφείλεται σε κάποιους επιτήδειους, οι οποίοι βρήκαν παραθυράκια. Τους προειδοποιούσαμε και τους δείχναμε αυτά τα παραθυράκια και αυτούς τους επιτήδειους. Μόλις τον περασμένο Ιούλιο το κυβερνών κόμμα έφερε κανονισμούς στο κοινοβούλιο, για να ανοίξει και άλλα παράθυρα στους επιτήδειους. Αναρωτήθηκαν άραγε πώς νιώθει ο Κύπριος πολίτης, όταν καλείται να δείξει το κυπριακό διαβατήριό και διαισθάνεται την καχυποψία, μόλις το παρουσιάσει για έλεγχο σε ευρωπαϊκά αεροδρόμια; Έγιναν ψευδείς δηλώσεις, χρησιμοποιήθηκαν πλαστά έγγραφα, γίνονταν αποδεκτά χωρίς έλεγχο από δικηγόρους ελεγκτές, λειτουργούς των υπουργείων, διευθυντές των υπουργείων, γίνονταν αποδεκτά από την κυβέρνηση χωρίς την παραμικρή διασταύρωση δεδομένων, το λεγόμενο «due diligence». Είναι κάποιιοι υπό διαθεσιμότητα και δεν το μάθαμε στα εμπλεκόμενα υπουργεία; Κλήθηκε ελεγκτής ή δικηγόρος να δώσει εξηγήσεις για τους διάσημους Κύπριους απατεώνες που πολιτογράφησε; Κλήθηκε υπουργός που συγκατέθεσε να παραχωρήσει ιθαγένεια να απολογηθεί; Άρχισαν ελέγχους συγκριτικούς οι ανακριτές στα γραφεία που χρησιμοποιούσαν πλαστά έγγραφα και τους επιχειρηματίες ανάπτυξης γης που διέθεταν διαμερίσματα προς πώληση; Ερεύνησε κανείς αν υπήρχαν σταθερές συνεργασίες δικηγορικών γραφείων με συγκεκριμένους επιχειρηματίες; Και αν προϊόν αυτής της συνεργασίας ήταν και εγκληματίες πολιτογραφηθέντες;

Ο μόνος που καλείται σε απολογία από την κυβέρνηση και απειλείται να οδηγηθεί στο Ανώτατο για ανάρμοστη συμπεριφορά είναι ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας. Ο μόνος θεσμικός αξιωματούχος που έχει επιδείξει έργο σε θέματα πάταξης της διαφθοράς με αποκαλυπτικές εκθέσεις. Θα τολμήσει άραγε ποτέ -και τον προκαλώ- ο Γενικός Εισαγγελέας, που καλεί σε τάξη τον Γενικό Ελεγκτή, να διερευνήσει τη βαλίτσα με τα σαράντα διαβατήρια που δόθηκαν στον Σαουδάραβα ιδιοκτήτη του τζετ, φίλο της προεδρικής οικογένειας, πριν από το ταξίδι στις Σεύχελλες; Ας το πράξει, για να μας αποδείξει ότι είναι ένας ανεξάρτητος θεσμός, στη βάση των ευρημάτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Και ο Έφορος Φορολογίας; Περί άλλων τυρβάζει! Του έστειλα σχετική ερώτηση τις προάλλες, διαπιστώνοντας τη βολικότατη αδράνεια της υπηρεσίας του. Δεν υπάρχει πολιτική βούληση, γιατί όλοι είναι μέρος του ίδιου προβλήματος. Ο καθένας γνωρίζει πολλά για τον άλλο και δεν μπορεί να ακουμπάς τους μισούς και οι ημέτεροι να μένουν απ' έξω!

Όσο για τη Νομική Υπηρεσία, έχει προφανώς άλλες προτεραιότητες, την απομάκρυνση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας από τη θέση του. Συλλέγει στοιχεία, στοιχεία όμως συλλέγει και ο INTOSAI, γιατί υπάρχουν και αρχές εκτός της Κύπρου, που δεν είναι ελεγχόμενες. Την ημέρα της έναρξης της συζήτησης για τους προϋπολογισμούς αποφάσισαν να κάνουν έφοδο σε δύο γραφεία, το λεγόμενο «φύλλο συκής».

Για πρώτη φορά η κυβέρνηση βρίσκεται ενώπιον καταψήφισης κρατικού προϋπολογισμού. Η ψήφιση του προϋπολογισμού είναι πολιτική πράξη και η αντιπολίτευση έχει κάθε δικαίωμα να καταψηφίσει. Ως ΑΚΕΛ, έχουμε εκφράσει τη διαφωνία μας ως προς την κοινωνικοοικονομική πολιτική της κυβέρνησης, αλλά, κυρίως, τη διαφωνία μας με την εντιμότητα και το ήθος της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Επιπρόσθετα, εύκολα θα μπορούσε να υπερψηφιστεί κατά πλειοψηφία ο προϋπολογισμός, αν το πείσμα και το μένος εναντίον της Ελεγκτικής Υπηρεσίας δεν κυριαρχούσε έναντι της πολιτικής λογικής. Η άρνηση αυτή μας κάνει να αναρωτιόμαστε: Τόσο πολύ τελικά φοβούνται όσα θα τολμήσει να αποκαλύψει ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης; Ήδη αποκάλυψε αρκετά στην επιτροπή Ελέγχου, με βάση μόνο πέντε φακέλους.

ΔΗΣΥ, κυβέρνηση χρησιμοποιούν τον φόβο, την αβεβαιότητα ως εργαλείο, για να χειραγωγήσουν το δημόσιο αίσθημα. Πρόταξαν επιδόματα, συντάξεις για εκφοβισμό. Αυτή λοιπόν η κυβέρνηση, που νοιάζεται τόσο πολύ για τους πολίτες, για τα επιδόματά τους, για τις συντάξεις τους, γιατί δε λύνει το πρόβλημα, αφού μπορεί; Δεν είναι αυτοί που λένε όλα στο φως; Αφού τα θέλουν όλα στο φως, η λύση είναι πολύ απλή, για να

υπερψηφιστεί ο προϋπολογισμός: να δώσουν τους φακέλους των πολιτογραφήσεων για έλεγχο στην Ελεγκτική Υπηρεσία. Στο φως η διαφθορά δεν κρύβεται.

Κατά συνέπεια, αποκλειστική ευθύνη για την πιθανή καταψήφιση του προϋπολογισμού έχει το μένος που διακατέχει την κυβέρνηση Αναστασιάδη εναντίον της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Ουδείς άλλος. Εμείς συνεργοί της κυβέρνησης δε θα γίνουμε! Ούτε θα σιωπήσουμε, όπως μας κάλεσαν οι ίδιοι να πράξουμε με ανακοίνωσή τους -από τα γραφεία του ΔΗΣΥ η ανακοίνωση- το βράδυ της προβολής του βίντεο. Η πάταξη της διαφθοράς δεν είναι ταμπέλες και τίτλοι σε νομοσχέδια, που επί της ουσίας δε λένε τίποτα, απλώς συντηρούν επικοινωνιακή στρατηγική. Η πάταξη της διαφθοράς είναι πολιτική βούληση, την οποία αυτή η κυβέρνηση δεν έχει. Είναι ενίσχυση των ανεξάρτητων θεσμών και όχι υπόσκαφή τους. Είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και όχι η συσκοτίση με την άρνηση ενημέρωσης, ακόμα και της Βουλής, με ψεύτικες δικαιολογίες και προφάσεις.

Πάταξη της διαφθοράς είναι η τήρηση αρχών δημόσιας ακεραιότητας και όχι η συμμετοχή του μισού Υπουργικού Συμβουλίου σε πολιτογραφήσεις, που μετά εγκρίνουν οι ίδιοι. Είναι η τήρηση των αρχών λογοδοσίας, που σημαίνει αποτελεσματική διερεύνηση του τεράστιου αυτού σκανδάλου, και όχι ο Γενικός Εισαγγελέας να κουνά το δάχτυλο και να βγάζει γνωματεύσεις, για να σταματήσει τον Γενικό Ελεγκτή από το να ελέγξει αποφάσεις στις οποίες ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας συμμετείχε.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Είναι μεγάλο το πάρτι διαπλοκής αυτής της κυβέρνησης. Μεγάλος θα είναι και ο λογαριασμός που θα έρθει για το πάρτι αυτό. Ένας ακριβός λογαριασμός που θα κληθεί να πληρώσει ο Κύπριος φορολογούμενος, ο Κύπριος πολίτης.

Κλείνοντας, θέλω να ευχηθώ καλές γιορτές σε όλους και εύχομαι με τη νέα χρονιά να καταφέρουμε να ξεκολλήσουμε από τον πάτο στον οποίο βρισκόμαστε και επιτέλους να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των πολιτών! Η ευθύνη δεν ανήκει στους πολίτες αλλά σε όλους εμάς. Οι συμπολίτες μας κουράστηκαν από τα πολλά λόγια και από τα μεγάλα λάθη αυτής της κυβέρνησης. Δοκιμάστηκαν από τη δημαγωγία και την ανικανότητα. Δε ζητούν υποσχέσεις, αλλά επιμένουν σε αποτελέσματα. Επιμένουν σε πάταξη της διαφθοράς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Χαραλαμπίδου. Καλές γιορτές!

Τον λόγο έχει ο κ. Μάριος Μαυρίδης.

Κοιτάξετε, η ώρα είναι μία παρά είκοσι, είναι ο κ. Μαυρίδης, είναι ο κ. Πιττοκοπίτης και είναι και ο κ. Ζαχαρίας Ζαχαρίου. Ίσως θα πρέπει να τροποποιήσουμε...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Σκέφτομαι να το πάρω μέχρι τρεις και τέταρτο, τρεισήμισι, να έσκει κάποιον χρόνον να πάμε να κάνουμε μεσημέρι.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επιτρέπεται ηλεκτρονικά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιατί; Απαγόρευσέ σου το κανέναν;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ο κ. Ομήρου παλιά απαγόρευσέ μου το.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ξέρω τι θέλετε να ακούσετε, γι' αυτό περιμένω να τελειώσετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Όι, είμαι σίγουρος ότι διέκοψες, όταν άκουσες για φαγητό!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Πάντα το φαγητό είναι δελεαστικός παράγοντας, ευχαριστώ!

Λοιπόν, ο Άγιος Βασίλης έρχεται στη Βουλή νωρίτερα κάθε χρόνο και δεν έρχεται μόνο ένας, αλλά πενήντα έξι. Δε θα εξαιρέσω τον εαυτό μου. Όλοι μας θέλουμε μεγαλύτερο κράτος, περισσότερες κοινωνικές παροχές, περισσότερες θέσεις εργασίας στο δημόσιο, περισσότερα χρήματα για αναπτυξιακές δαπάνες, ωσάν να είναι μόνο το κράτος που μπορεί να κάνει επενδύσεις. Αν εισακουσθούν οι εισηγήσεις των συναδέλφων που έχω ακούσει σήμερα και που μάλλον θα ακούσουμε και μετά και ενσωματωθούν στον προϋπολογισμό, τότε θα χρειάζεται διπλάσιο ποσό στον προϋπολογισμό και ως αποτέλεσμα διπλάσια φορολογικά έσοδα. Και, επειδή τα χρήματα δε φυτρώνουν στα δέντρα, αλλά παράγονται με πολύ κόπο και μόχθο, θα πρέπει να είμαστε πιο προσεκτικοί και να επιδεικνύουμε περισσότερο σεβασμό στα χρήματα των φορολογουμένων.

Ας δούμε όμως τι λένε τα στοιχεία του προϋπολογισμού που αναγράφονται στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2021. Προβλεπόμενες δαπάνες προσωπικού €3 δις, αύξηση 2,6%, προβλεπόμενες λειτουργικές δαπάνες €900 εκατομ., αύξηση 15,6% από το προηγούμενο έτος, κεφαλαιουχικές δαπάνες, κρατικές επενδύσεις δηλαδή, €530 εκατομ., αύξηση 2%, όμως οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι πολύ περισσότερες. Σύνολο δαπανών €7,3 δις, αύξηση 8%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν από προβλεπόμενα έσοδα για το 2021, τα οποία έχουν ως εξής: Άμεσοι φόροι, δηλαδή φόρος εισοδήματος και εταιρικός φόρος, €2,2 δις, δηλαδή μείωση 2,9% λόγω της οικονομικής ύφεσης. Έμμεσοι φόροι όμως €2,9 δις, αύξηση 7,9%, και μη φορολογικά έσοδα €1,37 δις, αύξηση 28,7%, κυρίως λόγω των αυξημένων κονδυλίων από την Ευρώπη, τα οποία με τη σειρά τους όμως χρηματοδοτούνται από εισφορές των κρατών-μελών. Δηλαδή αυτά που παίρνουμε τα πληρώνουμε σε εισφορές. Σύνολο εσόδων €6,5 δις. Υπολείπονται €800 εκατομ., για να καλύψουν τις δαπάνες, τα οποία θα προέλθουν από δανεισμό του κράτους από τις αγορές, με πολύ χαμηλό επιτόκιο ευτυχώς, λόγω των καλών αξιολογήσεων των οποίων τυγχάνει η χώρα μας από τους διεθνείς οίκους.

Ας μη λησμονούμε ότι το συνολικό δημόσιο χρέος ανέρχεται στα €23 δις, δηλαδή 115% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και κάθε χρόνο η κυβέρνηση πληρώνει πέραν των €500 εκατομ. για τοκοχρεολύσια. Πριν από μερικά χρόνια το μεσοσταθμικό κόστος δανεισμού της κυβέρνησης ήταν 4%, σήμερα είναι 2% και συνεχίζει να υποχωρεί. Είναι για αυτό τον λόγο -και όχι μόνο- που θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί σε ό,τι αφορά τα δημόσια οικονομικά, αλλά και την απρόσκοπτη λειτουργία του κράτους. Η κυβέρνηση θα πρέπει να ακολουθεί πιστά τους κανόνες της δημοσιονομικής πειθαρχίας και αυτό πράττει τα τελευταία επτά χρόνια. Ως αποτέλεσμα, η πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου έχει αναβαθμιστεί από όλους τους οίκους αξιολόγησης και τα ομόλογα της Δημοκρατίας βρίσκονται σήμερα σε επενδυτική βαθμίδα.

Θα επικεντρωθώ τώρα στο φλέγον θέμα της ψήφισης του κρατικού προϋπολογισμού και στους κινδύνους που ελλοχεύουν σε περίπτωση καταψήφισής του. Θα πρέπει όλοι μας να αντιληφθούμε τι ακριβώς διακυβεύεται και ποιο είναι το τίμημα που θα υποστεί η οικονομία και κατ' επέκταση η κοινωνία σε περίπτωση καταψήφισής του προϋπολογισμού. Είναι που είναι δύσκολη η κατάσταση, λόγω του Covid-19, τα κάνουμε εμείς οι ίδιοι πιο δύσκολα. Πέρα από τα λειτουργικά προβλήματα των κρατικών υπηρεσιών, που έχουν αναφερθεί από συναδέλφους, η μη ψήφιση του προϋπολογισμού θα αυξήσει την αβεβαιότητα στην οικονομία, με αποτέλεσμα να μειωθεί η κατανάλωση και οι επενδύσεις. Ενδεχομένως να ρίξει την οικονομία σε ύφεση, πιο βαθιά από αυτήν που βιώνουμε σήμερα, με συνέπεια την αύξηση της ανεργίας, τη μείωση των φορολογικών εσόδων και αναγκαστικά πλέον την αύξηση του δανεισμού από τις διεθνείς αγορές, για να καλύψουμε τις δαπάνες, οι οποίες σαφώς δε μειώνονται. Οι οίκοι αξιολόγησης δεν είναι καντηλανάφτες ούτε ερασιτέχνες. Είναι επαγγελματίες και ειδικοί σε αυτό που κάνουν. Παρακολουθούν συνεχώς τις εξελίξεις και είναι πολύ ευαίσθητοι, ιδιαίτερα για εκείνες τις χώρες που έχουν υψηλό δημόσιο χρέος, όπως η Κύπρος, επειδή αυτές χρειάζονται συνεχώς αναχρηματοδότηση, των ομολόγων που λήγουν δηλαδή.

Πέρα από τα δημόσια οικονομικά και τις μεταρρυθμίσεις, η πολιτική σταθερότητα αποτελεί σημαντικό κριτήριο για τις αξιολογήσεις που διενεργούν οι οίκοι στα ομόλογα των κρατών που χρειάζονται χρηματοδότηση και αναχρηματοδότηση. Διότι είναι δύο θέματα: Χρηματοδότηση είναι να δανείζεσαι φρέσκο χρήμα και αναχρηματοδότηση να αντικαθιστάς ομόλογα τα οποία λήγουν, πάλι με το να δανείζεσαι φρέσκο χρήμα. Εάν ο προϋπολογισμός καταψηφιστεί, τότε αυτό θα σημαίνει πολιτική αστάθεια και ενδεχομένως υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας μας. Αυτό θα είναι μια τραγική συνέπεια, η οποία θα οφείλεται ξεκάθαρα σε εμάς και μόνο σε εμάς. Δεν έχουμε δικαίωμα να προκαλέσουμε αυτή τη δυσάρεστη εξέλιξη για τη χώρα.

Όμως, υπάρχει και κάτι άλλο που θα πρέπει να λάβουμε υπόψη. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ενδεχόμενη καταψήφιση του προϋπολογισμού θα δημιουργήσει αβεβαιότητα περισσότερη από όση υπάρχει σήμερα, μείωση της κατανάλωσης, μείωση των επενδύσεων και οικονομική ύφεση. Αυτό σημαίνει ότι τα φορολογικά έσοδα θα υποστούν μείωση, ενώ οι δαπάνες θα παραμείνουν ως έχουν. Δηλαδή το δημοσιονομικό έλλειμμα θα είναι πολύ μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο, που είναι σήμερα στον προϋπολογισμό. Με το δημόσιο χρέος να βρίσκεται ήδη στο 115% του ΑΕΠ, αντιλαμβάνεστε τι σημαίνει να ζητούμε περισσότερα

χρήματα από τα προβλεπόμενα από τις διεθνείς αγορές. Οπωσδήποτε θα ζητήσουν υψηλότερο επιτόκιο και το κόστος δανεισμού θα αυξηθεί και η αύξηση στο κόστος δανεισμού δε θα είναι μόνο για τη χρηματοδότηση του δημοσιονομικού ελλείμματος του 2021, αλλά και για την κάθε επιπρόσθετη έκδοση ομολόγων, που εκδίδονται προς αντικατάσταση των ομολόγων που λήγουν κάθε χρόνο, και μετά θα κλαίμε επί των ερειπίων που εμείς οι ίδιοι δημιουργήσαμε.

Προσπάθησα να δώσω την πραγματική διάσταση της οικονομικής πτυχής σε μια ενδεχόμενη καταψήφιση του προϋπολογισμού. Υπάρχει και μια άλλη πτυχή πιο σημαντική, η κοινωνική, την οποία ήδη βιώνουν τα κυπριακά νοικοκυριά, λόγω της κρίσης του κορωνοϊού. Αυτή η δυσάρεστη κατάσταση που βιώνει η κυπριακή κοινωνία μπορεί να επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο, αφού ακόμα δε βλέπουμε φως στην άκρη της σήραγγας. Είναι κρίμα, πραγματικά κρίμα, να συμβάλουμε και εμείς στην επιδείνωση της κατάστασης με την καταψήφιση του προϋπολογισμού.

Εμείς, οι εκπρόσωποι του λαού, αντί να τον εξυπηρετούμε, τον ταλαιπωρούμε ακόμα περισσότερο, αφού με τις πράξεις μας, δηλαδή με ενδεχόμενη καταψήφιση του προϋπολογισμού, μπορεί να οδηγήσουμε πολλούς συμπολίτες μας στη φτώχεια και τη μιζέρια.

Στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω πάρα πολύ τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, τους γραμματείς και τους υπόλοιπους συνεργάτες για τη σκληρή δουλειά που έχουν επιδείξει για την ολοκλήρωση της διαδικασίας της συζήτησης του προϋπολογισμού, τόσο στις επιτροπές όσο και στην ολομέλεια.

Και με την ευκαιρία εύχομαι σε όλους καλά Χριστούγεννα και καλό νέο έτος!

Στην ώρα μου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πάρα πολύ καλά, οκτώ λεπτά και πενήντα ένα δεύτερα.

Τον λόγο έχει ο κ. Χαράλαμπος Πιττοκοπίτης από το Δημοκρατικό Κόμμα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΙΤΤΟΚΟΠΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η επέλαση της πανδημίας και τα περιοριστικά μέτρα που λαμβάνονται από τον περασμένο Μάρτιο, σε συνάρτηση με την αστοχία των κυβερνήσεων, έχουν οδηγήσει την οικονομία στα πρόθυρα της καταστροφής και τους συμπολίτες μας σε απόγνωση, σε συνθήκες φτώχειας, ανέχειας και εξαθλίωσης. Δυστυχώς και το δεύτερο κύμα του κορωνοϊού μάς βρίσκει, ως κράτος, απροετοίμαστους, να τρέχουμε πίσω από τα γεγονότα, λειτουργώντας ως επιμηθείς αντί ως προμηθείς. Ως Δημοκρατικό Κόμμα, προειδοποιούσαμε και ζητούσαμε από τον περασμένο Σεπτέμβριο όπως η κυβέρνηση πάρει έγκαιρα μέτρα για θωράκιση της υγείας και της οικονομίας του τόπου, προβλέποντας τον ερχομό του νέου κύματος. Δυστυχώς, οι προβλέψεις των κυβερνήσεων ήταν πολύ διαφορετικές, με αποτέλεσμα το δεύτερο κύμα της πανδημίας, που είναι χειρότερο από το πρώτο, να μας βρίσκει ουσιαστικά απροετοίμαστους και ανείτοιμους να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά και τα θέματα της υγείας και τα θέματα της οικονομίας.

Επιπρόσθετα, δυστυχώς η Κύπρος έχει να αντιμετωπίσει και την εξάπλωση της διαφθοράς, που έχει οδηγήσει στον άτακτο τερματισμό του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος, με καταστροφικές συνέπειες για την κυπριακή οικονομία. Ειδικά για την επαρχία Πάφου, της οποίας η οικονομία σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στον κατασκευαστικό τομέα, ο τερματισμός του προγράμματος θα οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις στα πρόθυρα πτώχευσης και πολλούς εργαζομένους στην ανεργία, με πολύ αρνητικά συνεπακόλουθα. Να τονίσω εδώ, αγαπητέ φίλε Πρόεδρε, ότι ήδη κατασκευαστικές εταιρείες στην Πάφο έχουν αρχίσει τις απολύσεις και πολλοί εργαζόμενοι μπαίνουν στην ανεργία.

Κυρίες και κύριοι,

Οι πολίτες σήμερα έχουν να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα, όπως τα κόκκινα δάνεια και οι εκποιήσεις, που απειλούν ακόμη την πρώτη κατοικία και την επαγγελματική στέγη. Εμείς αναμέναμε ένα κράτος με περισσότερο ανθρώπινο πρόσωπο, ένα κράτος κοντά στον πολίτη και τα καθημερινά του προβλήματα. Αντί αυτού, βλέπουμε τους συνταξιούχους μας να ζουν μέσα σε συνθήκες φτώχειας, ανέχειας και εξαθλίωσης.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα, ζητούσαμε και ζητούμε τον καθορισμό κατώτατης σύνταξης, για να εξαιρεθούν τα απαράδεκτα φαινόμενα των συντάξεων κάτω του ορίου της φτώχειας, ζητούμε τον καθορισμό εθνικού κατώτατου μισθού. Θεωρούμε ότι το υφιστάμενο συνταξιοδοτικό σύστημα έχει κλείσει τον κύκλο ζωής του και θα πρέπει να υπάρξει ριζική αναθεώρηση εκ βάθρων, για να αντιμετωπισθούν οι σημερινές αδικίες και στρεβλώσεις. Δυστυχώς, στα αιτήματα αυτά η εκτελεστική εξουσία απαντά ότι γίνονται ακόμα μελέτες. Ζητούμε επίσης τον τερματισμό της αποκοπής του 12% από όσους εργαζομένους αποχωρούν από την εργασία στο 63^ο έτος της ηλικίας τους, αρχίζοντας από τα ανθυγιεινά επαγγέλματα, αυτούς που για διάφορους λόγους δεν

μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται μετά την ηλικία των 63 ετών, και όσους έχουν υπηρετήσει στην Εθνική Φρουρά πέραν της κανονικής θητείας εξαιτίας της τουρκικής εισβολής το 1974.

Πρέπει να υπάρξει βελτίωση των διαδικασιών παραχώρησης του ανεργιακού επιδόματος, καθώς και του επιδόματος ασθενείας, ούτως ώστε οι δικαιούχοι να παίρνουν τη βοήθεια που δικαιούνται, την ώρα που την έχουν πραγματικά ανάγκη. Δυστυχώς, βλέπουμε την ανεργία να βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα και ειδικότερα στους νέους να έχει κτυπήσει κόκκινο. Η φυγή των νέων μας στο εξωτερικό για εξασφάλιση εργασίας αποτελεί για την πατρίδα μας τον τρίτο Αττίλα, αφού επιτείνει ακόμη περισσότερο το δημογραφικό μας πρόβλημα.

Αλληλένδετο πρόβλημα είναι και η υπογεννητικότητα και η στήριξη της μητρότητας. Δυστυχώς, στη ευρωπαϊκή Κύπρο, με τα τόσα προβλήματα υπογεννητικότητας και δημογραφικής υποχώρησης του κυπριακού ελληνισμού, με την ανοχή και του κράτους μερίδα εργοδοτών θεωρεί τη μητρότητα σοβαρό κόστος για τις επιχειρήσεις και δε διστάζει να απολύει εγκύους γυναίκες.

Εμείς, ως ΔΗΚΟ, λέμε ότι είναι εθνική επιταγή η στήριξη και η ενθάρρυνση της μητρότητας από το ίδιο το κράτος με συγκεκριμένα πρακτικά μέτρα. Δυστυχώς, το κράτος απέτυχε να εκτιμήσει έγκαιρα και τον κίνδυνο από τις συνεχείς αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές και να πάρει τα αναγκαία μέτρα, με αποτέλεσμα η Κύπρος να δέχεται αναλογικά με τον πληθυσμό της τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων και οικονομικών μεταναστών σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Αυτό έχει ως συνέπεια να αντιμετωπίζουμε σοβαρά προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής υφής, καθώς επίσης προβλήματα ασφάλειας και αλλοίωσης της δημογραφικής σύνθεσης της χώρας μας. Εδώ να τονίσω ότι σε αρκετές κοινότητες της Πάφου αντιμετωπίζουμε πολύ έντονα το σοβαρό αυτό πρόβλημα, όπως είναι η Χλώρακα, η Γεροσκήπου, η Έμπα και οι κοινότητες της ορεινής Πάφου. Στον τομέα της προσφυγικής πολιτικής, δυστυχώς η κυβέρνηση εξακολουθεί να παραμένει στις βαρύγδουπες διακηρύξεις και εξαγγελίες υπέρ των προσφύγων. Η πραγματικότητα όμως είναι πολύ διαφορετική.

Σημειώνουμε επίσης στους υπό συζήτηση προϋπολογισμούς την έλλειψη επαρκών δαπανών για τους σημαντικότερους τομείς της άμυνας, της υγείας και της παιδείας. Συγκεκριμένα, στον τομέα της υγείας, πρόσφατες έρευνες από την Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνουν ότι είμαστε τελευταίοι στις δαπάνες στον τομέα αυτό και δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι τα δημόσια νοσηλευτήριά μας βρίσκονται σε πλήρη κατάρρευση (Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, Πόλη Χρυσοχούς, Πρώτες Βοήθειες, Νεφρολογική Κλινική, για την οποία υπήρχε γραπτή δέσμευση του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας ότι η Νεφρολογική Κλινική στην Πάφο θα λειτουργούσε αρχές του 2021, ακόμα δεν έχουν ξεκινήσει). Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στον τομέα της παιδείας, που και εδώ οι στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μας εμφανίζουν πάλι στην τελευταία θέση στην ποιότητα γνώσεων.

Όλοι μιλούμε για την ανάγκη στήριξης της τεχνικής εκπαίδευσης, κύριε Χατζηγιάννη, όλοι μιλούμε για την ανάγκη όπως ενθαρρύνουμε τους μαθητές μας στην επιλογή και της τεχνικής εκπαίδευσης, για να έχουν καλύτερες προοπτικές εργοδότησης, αλλά, ως κράτος, ως πολιτεία, παραμένουμε στα λόγια. Πώς θα το πετύχουμε αυτό χωρίς τεχνικές σχολές; Συγκεκριμένα, στην Πάφο έχουμε μια τεχνική σχολή, η οποία εδώ και χρόνια είναι κορεσμένη και αναγκάζονται πολλοί μαθητές που ενδιαφέρονται για τεχνική εκπαίδευση τελικά να καταλήγουν στα λύκεια. Η ανάγκη δεύτερης τεχνικής σχολής στην Πάφο είναι πέρα από αναγκαία σήμερα, εάν πραγματικά θέλουμε οι μεγαλόστομες διακηρύξεις μας για στήριξη της τεχνικής εκπαίδευσης να συμβαδίζουν και με τις αποφάσεις μας. Εδώ να υπενθυμίσω ότι πρόσφατα η Επιτροπή Παιδείας της Βουλής επισκέφθηκε την Πάφο και με ομόφωνη απόφασή της ξανατόνισε την αναγκαιότητα για τη δημιουργία δεύτερης τεχνικής σχολής στην Πάφο.

Παρ' όλο ότι έχουμε βγει από τα μνημόνια και έχουμε απαλλαγεί από την Τρόικα, στο όνομα μνημονιακών δεσμεύσεων βλέπουμε να επιχειρείται ξεπούλημα δημόσιας περιουσίας και ειδικότερα κερδοφόρων ημικρατικών οργανισμών, όπως η Cyta και η ΑΗΚ. Εμείς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, στέλνουμε για μια ακόμη φορά το ξεκάθαρο μήνυμα ότι είμαστε υπέρ του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης των δημόσιων αυτών οργανισμών, αλλά σε καμία περίπτωση δε θα συγκατανεύσουμε στο ξεπούλημά τους. Ως Δημοκρατικό Κόμμα, μας ανησυχεί επίσης η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων στήριξης του γεωργικού τομέα της πατρίδας μας, όπως είναι η δημιουργία του μητρώου γεωργών, καθώς και η ρύθμιση της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, ειδικά αυτή την περίοδο, που, λόγω των περιοριστικών μέτρων για αντιμετώπιση του Covid-19, η παραγωγή των γεωργών μας είτε μένει αδιάθετη και καταστρέφεται είτε διατίθεται σε εξευτελιστικά χαμηλές τιμές. Τα κίνητρα για ενθάρρυνση νεαρών ατόμων να ασχοληθούν με τη γεωργία είναι σχεδόν ανύπαρκτα.

Σε αυτό το σημείο να υπογραμμίσω, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι, έστω και με καθυστέρηση δύο χρόνων, το Υπουργικό Συμβούλιο προχώρησε στη διεύρυνση και διόρθωση των κενών και στρεβλώσεων που παρουσίαζε η Στεγαστική Πολιτική, που εξαγγέλθηκε τον Ιούλιο του 2019, η οποία είχε ως μοναδικό κριτήριο συμμετοχής κοινότητες με υψόμετρο πέραν των 600 μέτρων, με αποτέλεσμα μέχρι σήμερα το ενδιαφέρον να είναι μηδαμινό. Το νέο στεγαστικό σχέδιο που τίθεται σε εφαρμογή από την 1^η Ιανουαρίου 2021, παρ' όλων ότι κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, εντούτοις αφήνει εκτός σχεδίου αριθμό κοινοτήτων χωρίς επαρκείς λογικές εξηγήσεις.

Και εδώ, φίλε Κώστα Κωνσταντίνου, να τονίσω ότι μένει εκτός η Αγία Μαρίνα Κελοκεδάρων παραδείγματος χάριν μια κοινότητα, κύριε Πρόεδρε, με τριάντα πέντε κατοίκους. Και μένει εκτός, γιατί η απόσταση από την Πάφο είναι 29,5 χιλιόμετρα και όχι τριάντα.

Σημειώνω επίσης την ανάγκη επαναφοράς του θεσμού της μεμονωμένης κατοικίας ως κοινωνικού θεσμού με τη δήλωση πολιτικής, κάτι που θα λειτουργήσει θετικά προς την κατεύθυνση στήριξης της υπαίθρου και των μικροϊδιοκτητών.

Φίλε κύριε Πρόεδρε,

Με την ευκαιρία της συζήτησης των προϋπολογισμών του κράτους, θα ήθελα να μεταφέρω προς την εκτελεστική εξουσία τη δυσαρέσκεια, απογοήτευση και αγανάκτηση των συνεπαρχιωτών μου για τον τρόπο με τον οποίο συνεχίζει να αντιμετωπίζεται η επαρχία μου από το κεντρικό κράτος. Σημαντικότερα έργα που έπρεπε να εκτελεστούν εδώ και χρόνια στην πόλη και την επαρχία της Πάφου και θα έδιναν προοπτική και ανάπτυξη στην επαρχία μου δυστυχώς, με διάφορες προφάσεις, έχουν αφεθεί στα χρονοντούλαπα της εκάστοτε κεντρικής εξουσίας. Σημαντικότερα έργα υποδομής, όπως είναι ο δρόμος Πόλεως Χρυσοχούς-Πάφου. Αναμένουμε ότι θα ξεκαθαρίσει το θέμα και με το συμβούλιο προσφορών, για να αρχίσει επιτέλους αυτό το έργο, το οποίο χρονολογείται πέραν των είκοσι πέντε χρόνων. Ο δρόμος από την Κάτω Πάφο μέχρι το αεροδρόμιο έχει μείνει ημιτελής και προβάλλονται περιβαλλοντικοί λόγοι, η κατασκευή μαρίνας στα Πότιμα, η δημιουργία φράγματος παρά την Επισκοπή... Επίσης, το Διαχειριστικό Σχέδιο για τον Ακάμα, κύριε Πρόεδρε, ένα θέμα, μια ανοικτή πληγή για τις κοινότητες του Ακάμα, που υπάρχει εδώ και τριάντα χρόνια. Ακούμε συνέχεια υποσχέσεις, δεσμεύσεις. Δυστυχώς, έργα δε βλέπουμε. Οι κοινότητες ξεκληρίζονται, έχουν μετατραπεί σε πραγματικά γηροκομεία και ακόμα περιμένουμε από τους κυβερνώντες να υλοποιήσουν τις υποσχέσεις και τις δεσμεύσεις τους.

Δυστυχώς, κύριε Πρόεδρε, και είστε και εσείς Παφίτης, η Πάφος αντιμετωπίζει και αντιμετωπίζεται από το κεντρικό κράτος ως ο φτωχός συγγενής και οι Παφίτες ως πολίτες δεύτερης και τρίτης κατηγορίας. Δυστυχώς, να πούμε ότι, αγαπητοί συνάδελφοι, ακόμη και στη λήψη περιοριστικών μέτρων στα πλαίσια αντιμετώπισης της εξάπλωσης του Covid-19, η πόλη και η επαρχία της Πάφου έχουν αντιμετωπιστεί δυσμενώς και τιμωρητικά από τους κυβερνώντες.

Μη γελάτε, κύριε Χατζηγιάννη.

Συγκεκριμένα, στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου, η Πάφος μπήκε σε καθολικό lockdown, κάτι το οποίο δεν δικαιολογείτο ούτε από τον αριθμό των κρουσμάτων ούτε από τους επιδημιολογικούς δείκτες. Στη συνέχεια είχαμε άλλα μέτρα για τους χώρους εστίασης, να κλείνουν η ώρα 7.00 μ.μ., κάτι παράνομο και εξωπραγματικό, που έχει οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις στο να κλείσουν και εργαζομένους να βρεθούν στην ανεργία. Τα συνεχιζόμενα περιοριστικά μέτρα δυστυχώς έχουν δώσει τη χαριστική βολή στην οικονομία της Πάφου και στις μικροεπιχειρήσεις.

Είναι γνωστό ότι η οικονομία της Πάφου βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στον τουρισμό και στον τομέα των κατασκευών, δύο πυλώνες οι οποίοι έχουν πληγεί καίρια, τόσο από τα περιοριστικά μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση του Covid-19 όσο και από τον τερματισμό του επενδυτικού προγράμματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Δε θα αφήσω επίσης ασχολίαστο το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα γίνεται μια ενορχηστρωμένη προσπάθεια από πλευράς Δημοκρατικού Συναγερμού και από πλευράς κυβέρνησης να πληγεί η αξιοπιστία του ΔΗΚΟ και του Νικόλα Παπαδόπουλου, γιατί τολμήσαμε να συνδέσουμε την ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού με τα θέματα της διαπλοκής και της διαφθοράς. Ξαφνικά, φίλε Πρόεδρε και αγαπητοί συνάδελφοι, για τον Δημοκρατικό Συναγερμό και την κυβέρνηση έχουμε γίνει το μαύρο πρόβατο της πολιτικής στην Κύπρο, επαναλαμβάνω, γιατί ζητήσαμε τα αυτόνομα, γιατί έχουμε στοιχιστεί με την απαίτηση των πολιτών για αποκάλυψη των σκανδάλων, της διαφθοράς, της διαπλοκής και ζητούμε κάθαρση και τιμωρία.

Έχω παρακολουθήσει με πολλή προσοχή, κύριε Πρόεδρε, τη χθεσινή ομιλία του προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού, που να πούμε ότι ήταν αρκετά συναισθηματικά φορτισμένη, και εκεί ο κ. Αβέρωφ θυμήθηκε «τι καλό παιδί που ήταν το Δημοκρατικό Κόμμα και ο Νικόλας Παπαδόπουλος, που συνεργαζόταν και στήριζε τον τόπο και την οικονομία από το 2008» και ξαφνικά σηκώσαμε κεφάλι και, επαναλαμβάνω, ζητήσαμε τα αυτόνομα και για αυτό έχουμε γίνει το μαύρο πρόβατο και θέλουν να μας ρίξουν στο πυρ το εξώτερον. Μας έχουν αποκαλέσει «εκβιαστές» και «λαϊκιστές». Γιατί; Γιατί έχουμε, επαναλαμβάνω, ζητήσει αυτό που ζητά η κοινωνία των πολιτών, αποκάλυψη των σκανδάλων, τιμωρία των ενόχων. Και επειδή ο φίλος πρόεδρος του Συναγερμού έχει πει και έχει καλέσει τα κόμματα σε συστράτευση για να σώσουμε τον τόπο, γιατί, αν δεν περάσουν οι προϋπολογισμοί, θα καταστραφεί ο τόπος, εμείς λέμε ας κάνει το πιο απλό, το πιο εύκολο: Ας αφήσουν τον Γενικό Ελεγκτή να κάμει τη δουλειά του. Ας αφήσουν τον Γενικό Ελεγκτή να έχει πρόσβαση στους φακέλους πολιτογραφήσεων, ούτως ώστε να λάμψει η αλήθεια, για να δούμε ποιος και τι έχει κάνει.

Εν πάση περιπτώσει, εμείς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, στα πλαίσια της συναίνεσης, έχουμε αποδεχτεί και την πρόταση του πρώην Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας Κώστα Κληρίδη, η οποία πόρρω απέχει από τη δική μας θέση, αλλά την αποδεχτήκαμε αποκλειστικά και μόνο σε μια προσπάθεια, ναι, να βρεθεί η λύση, ούτως

ώστε και οι προϋπολογισμοί να περάσουν και να μην επέλθουν όλα αυτά τα οποία προαναγγέλλουν οι κυβερνώντες και ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Ίδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα, αγαπητοί συνάδελφοι. Τα πράγματα είναι απλά. Επαναλαμβάνω, στα παφίτικα, κύριε Πρόεδρε: Ας αφήσουν τον Γενικό Ελεγκτή να κάμει τη δουλειά του και εδώ είμαστε να δούμε και τους προϋπολογισμούς και οτιδήποτε άλλο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι παφίτικο τούτο; Εγώ περίμενα να μου πείτε έτσι κανένα βαρετό παφίτικο!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΙΤΤΟΚΟΠΙΤΗΣ:

Ευχαριστώ.

Να ευχηθούμε καλές γιορτές, συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ κ. Πιττοκοπίτη.

Τελευταίος ομιλητής για την πρωινή συνάντηση που έχουμε εδώ είναι ο φίλος Ζαχαρίας Ζαχαρίου του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Και ασφαλώς θα μιλήσουμε και για ενότητα και για ομόνοια, όπως τα είπε ο Στέφανος. Ας έν' καλά που έν' τζιαι βαφτιστιζή μας, της ΑΕΚ, η Ομόνοιά σας τζιαι καλοπερνούν!

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι η τελευταία συνεδρία που συμμετέχω σε προϋπολογισμούς. Είχα στο μυαλό μου να κάνω κάτι διαφορετικό από αυτά που έκανα κάθε χρόνο. Σε ένα τέμπο πιο ήρεμο, επισημαίνοντας τις εμπειρίες δεκαπέντε χρόνων στη Βουλή, το πού φτάσαμε και πώς είμαστε, το πώς μας βλέπει ο κόσμος σήμερα, αλλά δυστυχώς πρέπει να ξεκινήσω λίγο ανάποδα από ό,τι είχα προγραμματίσει.

Το να είσαι θετικός σε μια αρνητική κατάσταση, όπως είναι η σημερινή, δεν είναι αφέλεια. Είναι ψυχραιμία, αλλά και λατρεία της τεκμηριωμένης αλήθειας. Δεν μπορώ να βλέπω σύσσωμη την αντιπολίτευση να ζητά επιπλέον έργα από αυτά που υπάρχουν στον προϋπολογισμό και να καταψηφίζουν τον προϋπολογισμό. Ποιον κοροϊδεύουν; Με ποια λεφτά θα γίνουν αυτά τα έργα; Δεν μπορώ να ακούω συνάδελφο να μεταφέρει την ομιλία του προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος, τον κ. Λεωνίδα, και να μας λέει ότι όσοι θα ψηφίσουμε τον προϋπολογισμό είμαστε διεφθαρμένοι. Δεν μπορώ σήμερα να βλέπω συναδέλφισσα να τοποθετείται από το βήμα έντονα -και εννοώ την κ. Χαραλαμπίδου- και να ονομάζει την κυβέρνηση «μαφία». Μα ποια μαφία και ποιον αρχιμαφιόζο; Εκείνον που ανέβηκες στο Τρόδος να τον παρακαλέσεις να μην πάει ο γιος σου στρατό, γιατί είσαι να πάει πανεπιστήμιο;

Υπάρχουν και κάποια πράγματα τα οποία έχουν και τα όριά τους. Δεν μπορεί η συναδέλφισσα όλους τους θεσμούς να τους ονομάζει «αναξιοκρατικούς θεσμούς», δεν έχουν δηλαδή αξιοπιστία, και ο μοναδικός, ο εις και μόνος θεσμός του Γενικού Ελεγκτή έχει αξιοπιστία! Όλοι οι θεσμοί έχουν αξιοπιστία και όλους τους θεσμούς είμαστε υπόχρεοι να τους στηρίξουμε, αν θέλουμε να λειτουργήσει ένα σωστό κράτος. Εμείς τι κάνουμε; Όλη μέρα κατηγορεί ο ένας τον άλλο, αλλά, αντί να κατηγορούν κάποιοι συγκεκριμένο πολιτικό ή τεκμηριωμένα, χαρακτηρίζουν, με αποτέλεσμα στην κοινωνία να βγαίνει μια εικόνα ότι είναι όλοι απατεώνες εδώ πέρα, είναι όλοι διεφθαρμένοι. Και μετά έχουμε παράπονο, γιατί μας αντιμετωπίζει έτσι ο κόσμος. Δηλαδή εγώ σήμερα που είμαι εδώ είμαι εκπρόσωπος μαφιόζικης κυβέρνησης; Που θα ψηφίσω τον προϋπολογισμό είμαι διεφθαρμένος; Δε θέλω να συνεχίσω έντονα και δε θα συνεχίσω.

Θα πάω στα σημερινά της Κύπρου, η οποία διέρχεται μια πανδημία με αρκετές δυσκολίες. Και δεν τη διέρχεται με δυσκολίες μόνο η μικρή μας πατρίδα, τη διέρχεται όλος ο πλανήτης και είναι λογικό, όταν προσπαθείς και την υγεία των πολιτών να την κρατήσεις σε ένα υψηλό επίπεδο, αλλά και την οικονομία να μην την πεθαίνεις, ότι μπορεί να γίνουν και λάθη. Και είναι ίσως η πρώτη φορά που κυπριακή κυβέρνηση χρησιμοποιεί τεχνοκράτες στη λήψη αποφάσεων. Μια ζωή όλοι φώναζαν «χρησιμοποιήστε αυτούς που καταλαβαίνουν, μην κάνετε ότι ως πολιτικοί τα ξέρετε όλα». Και τη μοναδική φορά, ίσως τη μοναδική που χρησιμοποιούμε στο φουλ τους τεχνοκράτες, τους έχουμε βγάλει «άχρηστους» και αυτούς. Έχουμε επιδημιολόγους του Facebook, των καφενείων, των δρόμων. Όλοι όλα τα ξέρουν! Δυστυχώς, δεν είναι εύκολη η κατάσταση και δυστυχώς δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές, για να μπορέσουν τα μέτρα να είναι τέτοια, που να είναι για όλους ικανοποιητικά.

Υπάρχει όμως μια προοπτική. Υπάρχει μια έναρξη εμβολιασμού στην Ευρώπη από τον νέο μήνα, από τον νέο χρόνο, που μας δίνει σταδιακά και σιγά σιγά την προοπτική να βγούμε μέσα από τα αδιέξοδα της πανδημίας. Η κυβέρνηση είναι εδώ με πολιτικές, για να στηρίξει και τον εργαζόμενο και τις επιχειρήσεις. Διερωτώμαι όμως, δίχως προϋπολογισμό τον Γενάρη, πώς θα τους στηρίξουμε; Δίχως προϋπολογισμό τον Γενάρη, θα έχουμε τη δυνατότητα να πάρουμε τα εμβόλια; Δίχως προϋπολογισμό τον Γενάρη, θα μπορέσουμε να κάνουμε καμπάνια τουριστική, για να αναζωογονηθεί η οικονομία;

Σε μια φάση κατά την οποία δολοφονήθηκε το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα, έχουν σταματήσει όλα τα κτίσματα, η ανεργία καθημερινά ξεκίνησε να ανεβαίνει, εμείς μπλοκάρουμε ακόμα περισσότερο τα προβλήματα, καταψηφίζοντας τον προϋπολογισμό, για θέμα που δεν έχει καμία σχέση με τον προϋπολογισμό. Απόλυτος ο σεβασμός στον Γενικό Ελεγκτή, να κάμει ό,τι το σύνταγμα και οι νόμοι προνοούν, και, αν υπάρχει διχογνωμία, στο σύνταγμα δεν υπάρχουν αδιέξοδα και στη δημοκρατία, υπάρχει το Ανώτατο Δικαστήριο να καθορίσει τα όρια του καθενός.

Όμως, είναι κρίμα και άδικο να τινάζουμε στον αέρα την έναρξη της νέας χρονιάς, που ξεκινά ουσιαστικά με ηθικό λόγο τον εμβολιασμό. Να βλέπουμε την υπόλοιπη Ευρώπη να μπορεί να στηρίξει τον επιχειρηματικό κόσμο και τον εργαζόμενο, και να βλέπουμε την Κύπρο απλώς να τσακωνόμαστε εμείς! Είναι για αυτό που μας έστειλε στη Βουλή ο κόσμος; Για τα γινάτια; Έγινε τόσο άσχημη η κυβέρνηση φέτος, που της καταψηφίζουμε τον προϋπολογισμό; Πέρσι, πρόπερσι ήταν καλύτερη; Διότι τώρα είναι εύκολα, είναι Δεκέμβρης, θα ξαναπούμε τον Γενάρη πώς θα πάμε. Βγείτε έξω στον κόσμο, στον επιχειρηματία, στον εργαζόμενο, τον εργαζόμενο που έχει να βάλει μεροκάματο σπίτι του πλην των βοθηθιών της κυβέρνησης εδώ και οκτώ μήνες. Επιχειρήσεις που επιβιώνουν μόνο με τη βοήθεια του κράτους. Πού θα βρούμε τα λεφτά τον Γενάρη; Δεν υπήρχε τέτοιο κονδύλι τον Γενάρη του 2020 ούτε με δωδεκατημόριο μπορούμε να τους καλύψουμε. Και θα είμαστε ευχαριστημένοι, γιατί πλήξαμε την «κυβέρνηση της μαφίας»; Διερωτώμαι, όταν το άκουσα, «κυβέρνηση της μαφίας», γιατί μου έκατσε στο στομάχι... Και γυρνώ το κεφάλι μου δεξιά και θυμάμαι το βίντεο και αναρωτιέμαι, αν είχε συναγερμικό βουλευτή μέσα στο βίντεο, τι θα μας εκάμαν;

Θα προχωρήσω και θα πω τα εξής: Ο μηδενισμός στην πολιτική και ο λαϊκισμός είναι αυτά που μας έχουν φθείρει όλους. Είναι για αυτά που έχει δίκαιο η κοινωνία να μας κατηγορεί. Οφείλουμε και τα λάθη στις πολιτικές μας να τα παραδεχόμαστε, αλλά οφείλουμε να έχουμε και μια τεκμηριωμένη απόλυτη άποψη, ακόμα και αν συγκρούεται και με πολλούς.

Δεν μπορείς να έχεις μηδενίσει το έργο μιας κυβέρνησης. Δεν άκουσα έναν να πει ότι έκαμε κάτι θετικό η κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Δεν άκουσα έναν. Είναι όλα αρνητικά. Έχει από το 2013 που διοικεί, μόνο αρνητικά. Δεν έκαμε ΓΕΣΥ, δεν έφερε νομοσχέδια τοπικής αυτοδιοίκησης, δεν επιχειρήσε να εκσυγχρονίσει τη δημόσια υπηρεσία, δε δημιούργησε υφυπουργεία, δεν προσπαθεί για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, δεν προσπαθεί για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Τίποτε, μα τίποτε δεν έκαμε! Όλα αυτά τα πράγματα που ανέγνωσα είναι επιτεύγματα της σημερινής διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη, πράγματα τα οποία έπρεπε να γίνουν πριν από δεκαετίες γίνονται τώρα.

Πολιτική και μετανάστευση. Ποιος έβαλε κάτω στο χαρτί και σχεδίασε την αύξηση των δικαστών, τις γρήγορες διαδικασίες, ώστε να μην έχουμε συνέχεια αυξημένες ροές μεταναστών, με σεβασμό και με ευαισθησία στον κάθε πρόσφυγα πολέμου και βασανισμένο άνθρωπο, για να μην τα γυρίσουμε και ανάποδα. Και ύστερα θέλουμε να μας λαμβάνουν υπόψη και στέλνουμε το μήνυμα σήμερα ότι μέσα σε τούτη τη χώρα τσακωνόμαστε.

Κυπριακέ λαέ που μας ακούεις, το 95% των νομοσχεδίων τούτης της Βουλής είναι ομόφωνα που περνούσε. Ο τσακωμός είναι για να τον παρακολουθείς εσύ. Πάρτε τα πρακτικά. Αν έχω πέσει από το 95%, θα έχω πέσει στο 94%. Απλώς, επιλέγονται κάποια θέματα, για να δείχνουν ότι «σφαζόμαστε», για να φανατίζουν κόσμο για αυτά τα πράγματα. Δε θέλουμε τον κόσμο φανατισμένο. Θέλουμε τον κόσμο προβληματισμένο, θέλουμε τον κόσμο διαβασμένο. Να μας κρίνει και για τα σωστά μας και για τα λάθη μας. Και για να φτάσουμε σε αυτή την κατάντια και ως Βουλή, φταίμε όλοι. Δεν έχει κανέναν άμοιρο ευθυνών. Και είναι η ώρα, στα πολλά που μας ενώνουν, γιατί ο κυπριακός λαός μάς έστειλε εδώ για να μας ενώνουν τα πολλά και όχι για να μας διαχωρίζουν, να βρούμε κοινούς παρονομαστές, να βρούμε πρώτα κοινούς παρονομαστές να φτιάξουμε τα του οίκου μας, της Βουλής, τον τρόπο λειτουργίας μας, τη διόρθωση του πόθεν έσχες, τον κώδικα δεοντολογίας, την ψήφιση για έλεγχο των λόμπις, την αρχή κατά της διαφθοράς, να στείλουμε τα σωστά μηνύματα, να χρυσιοποιήσουμε τεχνοκράτες στον έλεγχο των περιουσιακών μας στοιχείων, να ορίσουμε εμείς, που είμαστε αυτοδιοικούμενοι και αυτοελεγχόμενοι, ανθρώπους άλλους να μας ελέγχουν. Πρέπει να δώσουμε το παράδειγμα.

Θα είμαι ένας από εκείνους που θα είναι εκτός Βουλής σε λίγους μήνες, αλλά η αγάπη που έχω για τον κοινοβουλευτισμό είναι τέτοια, που πάντοτε θα παρακολουθώ τις εργασίες τούτης της Βουλής, γιατί θεωρώ ότι ο κοινοβουλευτισμός είναι η βάση της δημοκρατίας. Θεωρώ όμως ότι όλοι μας ξεφύγαμε από τις ρόδες τις σωστές της δημοκρατίας και πρέπει με κινήσεις δικές μας να επανέλθουμε, να λέμε ότι είμαστε βουλευτές και να είμαστε περήφανοι, όχι να λέμε ότι είμαστε βουλευτές και ο απέναντι να σκέφτεται «τι έκλεψε και τι έφαγε».

Δυστυχώς, αυτή είναι η ωμή πραγματικότητα και σήμερα, που συζητούμε τους προϋπολογισμούς, μπορούμε με επιχειρήματα να τεκμηριώσουμε τις θέσεις μας. Αλλά να ξέρετε ότι σε ένα σύστημα προεδρικής

δημοκρατίας η καταψήφιση προϋπολογισμών δε ρίχνει κυβερνήσεις, στέλνει κάποια πολιτικά μηνύματα. Συνήθως είχαμε την ευχέρεια όλες αυτές τις δεκαετίες μέσα από τη συζήτηση να κατορθώνουμε να περνούν οι προϋπολογισμοί, διότι στο τέλος της ημέρας είναι τον κόσμο που θα πλήξουμε τον Γενάρη, αλλά και την Κύπρο σε μια περίοδο πάρα λόμπι πολύ δύσκολη. Εύχομαι και ελπίζω ότι τούτο το ταρακούνημα της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας που θα επέλθει με την καταψήφιση του προϋπολογισμού να είναι σύντομο και βλέποντάς το από μακριά, μετά από κάποιους μήνες, να μας συνετίσει και να μας δείξει ότι στην προεδρική δημοκρατία πρέπει να υπάρχει η συναίνεση, να βρίσκονται οι κοινοί παρονομαστές, να περνούν οι προϋπολογισμοί για το καλό του τόπου.

Έχουμε ένα γνώρισμα ως κοινοβούλιο, που πολλά άλλα κοινοβούλια δεν το έχουν. Μπορεί να κατηγορούμαστε για χίλια δύο πράγματα, δεν είδαμε ποτέ έντονες κόντρες και φασαρίες μεταξύ συναδέλφων. Και ξέρετε γιατί; Γιατί το ίδιο το σύστημα, το ίδιο το σύνταγμα, η προεδρική δημοκρατία μάς δημιούργησε μια κουλτούρα συνεργασίας. Τούτη την κουλτούρα συνεργασίας την έχει ανάγκη αυτή τη στιγμή η πατρίδα μας, για να μπορέσει να προχωρήσει.

Σας ευχαριστώ.

Καλές γιορτές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αγαπητέ Ζαχαρία, σε ευχαριστώ πάρα πολύ, ήσουν και μέσα στα χρονικά περιθώρια που δόθηκαν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα διακόψουμε τώρα. Θέλετε να το παρατείνουμε μέχρι 15.15 ή 15.00, όπως είναι γραμμένο; 15.00.

Λοιπόν, θα επανέλθουμε στην αίθουσα στις 15.00 η ώρα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Ωρα διακοπής: 1.25 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 3.07 μ.μ.)

Καλό απόγευμα!

Τον λόγο έχει η κ. Ρούλα Γεωργιάδου της Αλληλεγγύης, η πρώτη ομιλήτρια του απογεύματος.

ΡΟΥΛΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2021 είναι προϋπολογισμός εκτάκτου ανάγκης, λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης της κυπριακής οικονομίας εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Ο κρατικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί αναπτυξιακός, με όραμα και ελπίδες για την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά μάλλον διαχειριστικός, για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο προϋπολογισμός του κράτους που έχουμε ενώπιόν μας δε λαμβάνει υπόψη το επί θύραις πρόγραμμα «Next Generation» του προϋπολογισμού εκτάκτου ανάγκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα σημαντικό πρόγραμμα, που θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να απορροφήσουν σημαντικά κονδύλια και να δώσουν ώθηση σε μια βιώσιμη ανάκαμψη. Ένα χρήσιμο πρόγραμμα, που θα προστατεύσει την επιχειρηματικότητα και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας για την επίτευξη μιας πιο πράσινης, πιο ψηφιακής και ανθεκτικής Ευρώπης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πανδημία έχει αλλάξει τη ζωή μας. Η προστασία της δημόσιας υγείας είναι πάνω απ' όλα. Οι οικονομικές απαιτήσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας είναι μεγάλες, για να καλυφθούν. Να καλύψουν τι;

1. Δεκάδες ασθενείς στις μονάδες εντατικής θεραπείας, με τεράστιο κόστος ημερήσιας νοσηλείας;
2. Τη λειτουργία του νοσοκομείου αναφοράς στην Αμμόχωστο;
3. Τα πολλαπλά διαγνωστικά τεστ για όλους τους πολίτες, που πρέπει να εξετάζονται συχνά, για να σταματήσει η εξάπλωση του επικίνδυνου κορωνοϊού SARS-CoV-2;
4. Την προμήθεια, την αποθήκευση και την οργάνωση των εμβολιασμών;
5. Τις καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση προγραμματισμένων ιατρικών πράξεων;

Ακόμα, το κράτος πρέπει να καλύψει το κόστος από τις απουσίες εργαζομένων λόγω μόλυνσης ή επαφής με κρούσματα, το κόστος για τις ειδικές συνθήκες λειτουργίας των σχολείων και των πανεπιστημίων, το κόστος

για το αυξημένο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας, που είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο της επιβολής των υγειονομικών μέτρων, το κόστος για πολλές άλλες ανελαστικές δαπάνες.

Είναι λοιπόν φανερό ότι -και ο καθένας το αντιλαμβάνεται- τα έξοδα για την αντιμετώπιση της πανδημίας είναι τεράστια. Ο αυξημένος προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας είναι ένα θετικό στοιχείο. Ο αυξημένος προϋπολογισμός θα είναι ένα επιπλέον εργαλείο στα χέρια του υπουργείου για την πετυχημένη αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, που έχει γονατίσει την οικονομία και την κοινωνία.

Η Αλληλεγγύη επισημαίνει ότι εν μέσω πανδημίας κάποιοι ασυνείδητοι και απάτριδες εκμεταλλεύονται την κατάσταση και πλουτίζουν αθέμιτα από τον κορωνοϊό. Δυστυχώς, οι υπηρεσίες δεν είναι σε θέση να ελέγξουν την κατάσταση αυτή με τα σημερινά δεδομένα, αφού μάλλον με την ανοχή του κράτους δόθηκε η ευκαιρία σε ορισμένους να κερδίσουν με αθέμιτα μέσα τεράστια ποσά από τη διαχείριση της νόσου και τον πανικό του πληθυσμού. Το να επικαλεστούμε τον πατριωτισμό μερικών εμπόρων υγείας είναι γράμμα κενόν.

Πέρα από τον απαιτούμενο έλεγχο στις δαπάνες για τον κορωνοϊό, το Υπουργείο Υγείας πρέπει να αποκτήσει ισχυρό έλεγχο και στις δαπάνες για την ανάπτυξη του Γενικού Συστήματος Υγείας. Η Αλληλεγγύη διαπιστώνει στρεβλώσεις, ελλείψεις, λάθη, σκοπιμότητες και καταγγέλλει καταχρήσεις εξουσίας και οικονομικών πόρων από αυτούς που είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη του ΓΕΣΥ. Η Αλληλεγγύη δε θα δείξει ανοχή στις παρανομίες, τα σκάνδαλα και τη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος. Η Αλληλεγγύη δε θα ανεχθεί καταχρήσεις και εγκληματικές συμπεριφορές που θα καταστρέψουν τη μέχρι σήμερα προσπάθεια να εδραιωθεί το ΓΕΣΥ ως ένα καθολικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας για όλους τους πολίτες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όπως ήδη έχω πει, η οικονομία καταρρέει. Πολλές μικρομεσαίες και οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν κλείσει, πολλοί μισθοσυντήρητοι είναι άνεργοι και τα πεινχρά βοηθήματα που παρέχει το κράτος φθάνουν καθυστερημένα στους δικαιούχους, ενώ υπάρχει και ένας τεράστιος αριθμός πολιτών που για καθαρά τυπικούς/γραφειοκρατικούς λόγους δε λαμβάνουν κανένα βοήθημα.

Ο γεωργικός και ο κτηνοτροφικός τομέας αργοπεθαίνουν, διότι η αγοραστική ικανότητα των πολιτών έχει μειωθεί κατακόρυφα, τουρισμός δεν υπάρχει και οι εξαγωγές, τουλάχιστον για τα γεωργικά προϊόντα, είναι λιγοστές.

Η κυβέρνηση οφείλει να επανεκκινήσει την οικονομία με διαφοροποίηση των πυλώνων της και με υπερπροσπάθεια άντλησης κονδυλίων από τα ταμεία στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Αλληλεγγύη απαιτεί να υπάρχει συνεχής έλεγχος στη διάθεση των κονδυλίων στήριξης στους πραγματικούς δικαιούχους, που είναι οι αυτοεργοδοτούμενοι, οι μικρές, οι πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και οι νέες δυναμικές επιχειρήσεις και όχι οι συνήθεις ευνοούμενοι του συστήματος, οι μεγαλοεπιχειρηματίες της διαπλοκής.

Κανείς δεν ξέρει πόσο θα διαρκέσει η ύφεση, γι' αυτό και η κυβέρνηση οφείλει να είναι προετοιμασμένη για μακροχρόνια κρίση, διαθέτοντας αποθέματα ασφαλείας και αναζητώντας συνεχώς στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ακριβώς πράττουν επιτυχώς και τα άλλα κράτη μέλη.

Και ας μην περιμένει κανείς ανάκαμψη λόγω αύξησης του τουρισμού, διότι, και να ελεγχθεί η πανδημία με το εμβόλιο, οι πλείστοι πολίτες στις χώρες από τις οποίες περιμένουμε τουρισμό είναι ήδη αρκετά ταλαιπωρημένοι οικονομικά, που δεν πρόκειται να αρχίσουν τα ταξίδια, μόλις σταματήσουν οι καραντίνες.

Ούτε ο αριθμός των ανέργων θα μειωθεί· απεναντίας, με το οριστικό κλείσιμο κι άλλων επιχειρήσεων θα αυξηθεί, ενώ το ποσοστό των συμπολιτών μας που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και συνεπώς χρειάζονται στήριξη από το κράτος φτάνει περίπου το 30% του πληθυσμού.

Η φτώχεια επελαύνει στην κυπριακή κοινωνία και αυτό συνεπάγεται αύξηση του κοινωνικού αποκλεισμού και εμφάνιση αστέγων στην Κύπρο. Ένα τραγικό φαινόμενο, που απειλεί την κοινωνική συνοχή. Ακόμα, η εκτεταμένη διαφθορά είναι βόμβα στα θεμέλια της κυπριακής πολιτείας. Η Αλληλεγγύη υποστηρίζει σφόδρα και απαιτεί τη διαλεύκανση όλων των περιπτώσεων διαφθοράς, από το χρηματιστήριο μέχρι το Al Jazeera.

Επιπλέον, επισημαίνω ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αδυνατούν να επιτελέσουν αποτελεσματικά το βαρύτερο έργο τους, με αποτέλεσμα ο χρόνος διεκπεραίωσης κάθε υπόθεσης να αυξάνεται δραματικά.

Οι υπηρεσίες του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, το Τμήμα Μετανάστευσης πρέπει να στελεχωθούν και να εκσυγχρονιστούν. Πρέπει να επιλυθούν τα προβλήματα που η Ελεγκτική Υπηρεσία εντοπίζει στην τελευταία της έκθεση για τις υπηρεσίες αυτές. Επιβάλλεται η αναδιοργάνωση των ανώτερων υπηρεσιών με εισαγωγή νέων μεθόδων διοίκησης και εργασίας, χρήση της τεχνολογίας και διάθεση του αναγκαίου αριθμού υπαλλήλων, όπως απαιτεί ο όγκος

εργασίας τους. Η Αλληλεγγύη αναγνωρίζει ότι οι εργαζόμενοι στις υπηρεσίες αυτές καταπονούνται σωματικά και ψυχολογικά στον υπέρτατο βαθμό.

Ζητάμε από το Υπουργείο Εργασίας να αναγνωρίσει την καταπόνηση των υπαλλήλων του και να βρει τους τρόπους, ώστε να διασφαλίσει την ψυχική υγεία των εργαζομένων και την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών προς όφελος των πολιτών.

Επιπλέον, το κίνημα Αλληλεγγύη έχει τις ακόλουθες θέσεις:

1. Απαιτεί από το Υπουργείο Εργασίας να θεσπίσει ένα ειδικό επίδομα διαβίωσης για όλους τους συμπολίτες μας που δεν έχουν εισοδήματα και δε λαμβάνουν κανένα τακτικό ή έκτακτο επίδομα από το κράτος.
2. Απαιτεί από το Υπουργείο Οικονομικών να στηρίξει τους αυτοεργοδοτούμενους, τις μικρές, τις πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, διασφαλίζοντας τη συνέχιση της αναστολής των δόσεων των δανείων τους τουλάχιστον για 6 μήνες ακόμα και την κάλυψη των λειτουργικών τους εξόδων με επιχορήγηση μέρους των λειτουργικών τους δαπανών, όπως τα ενοίκια και το ηλεκτρικό.
3. Οι μικροεπιχειρηματίες των οποίων οι επιχειρήσεις υπολειπονται ή κλείνουν λόγω των περιοριστικών μέτρων πρέπει να βοηθηθούν, ώστε να λαμβάνουν μικρά δάνεια με κρατική εγγύηση για ανάκαμψη της δραστηριότητάς τους.
4. Η Αλληλεγγύη ζητά τη μείωση του ορίου ηλικίας των δικαιούχων του ΕΕΕ από τα 28 έτη στα 25, αλλά και τη θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής κοινωνικής εργασίας αντί της φυλάκισης για τους λήπτες ΕΕΕ που φυλακίζονται λόγω αστικών χρεών.
5. Ζητούμε τη θέσπιση της ελάχιστης εγγυημένης σύνταξης με μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, με στόχο τον σταδιακό διπλασιασμό των χαμηλών συντάξεων σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.
6. Θεωρούμε ότι η Κύπρος θα εξοικονομήσει πολλούς πόρους, αν προχωρήσει και θεσπίσει το δικό της γενικό πιστοποιητικό εκπαίδευσης, που θα είναι ανάλογο των αγγλικών GCE και θα αποτελεί κατάλληλο εκπαιδευτικό έγγραφο για εισαγωγή στα πανεπιστήμια της Κύπρου και του εξωτερικού.
7. Επιπλέον, ζητούμε από το Υπουργείο Παιδείας να καταρτίσει ένα ειδικό σχέδιο οικονομικής ενίσχυσης εν είδει «δεύτερης ευκαιρίας» σε φοιτητές που λόγω οικονομικής αδυναμίας έχουν εγκαταλείψει τις σπουδές τους.
8. Μαζί με αυτά ζητούμε να αντιμετωπιστούν οι σοβαροί κίνδυνοι από τη δημογραφική φτώχεια με κίνητρα για αύξηση των γεννήσεων.
9. Εισηγούμαστε όπως αποσυμφορηθούν οι φυλακές είτε με άμεση αποφυλάκιση καταδικασθέντων είτε με βάση τον θεσμό «Conditional Release - Parole Board», για μικροπταίσματα και χρέη. Ζητούμε την ένταξη των χρηστών ουσιών σε κέντρα απεξάρτησης και την εφαρμογή πλέον ευέλικτων κανόνων αποφυλάκισης όσων επιδεικνύουν καλή συμπεριφορά, με τις γνωστές εξαιρέσεις φυσικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω τα μεγάλα προβλήματα από τη διοχέτευση μεγάλου όγκου μεταναστών που διακινούνται λαθραία και με σχεδιασμό από την Τουρκία. Τα κύματα της λαθρομετανάστευσης πρέπει να ανακοπούν. Πρέπει να βρεθούν τρόποι για γρήγορη απέλαση των παράνομων μεταναστών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι αποσταθεροποίησης της κοινωνικής συνοχής και της ασφάλειας του κράτους. Επιπλέον, σημειώνω ότι όσοι από αυτούς εισέρχονται στην Δημοκρατία πρέπει να έχουν αφενός διακριτική παρακολούθηση -για τους κινδύνους που ανέφερα προηγουμένως- αφετέρου να τυγχάνουν ανθρώπινης συμπεριφοράς, με βελτίωση των όρων διαμονής τους. Προς τούτο εισήγησή μας είναι η μεταστέγαση συμπατριωτών προσφύγων μας -ηλικιωμένων κυρίως- που ζουν σε σχεδόν εγκαταλελειμμένους προσφυγικούς οικισμούς σε νέες οικιστικές δομές και η χρήση αυτών των προσφυγικών οικισμών να αξιοποιηθεί για στέγαση των μεταναστών που θα παραμείνουν νόμιμα στην Κύπρο.

Ολοκληρώνοντας, σημειώνω ότι είναι χρέος της πολιτείας προς όσους συμπολίτες μας υστερούν να οικοδομήσουμε ένα λειτουργικό σύστημα πρόνοιας που να προστατεύει την κοινωνική συνοχή και να ενισχύει τους ευάλωτους και μη προνομιούχους συνανθρώπους μας.

Η πανδημία έχει πολλαπλασιάσει το ποσοστό των πολιτών που βρίσκονται αντιμέτωποι με οξυμμένα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα και κινδυνεύουν να παραμείνουν στο περιθώριο. Παρά τις μέχρι σήμερα ηχηρές εξαγγελίες, ελάχιστα έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση. Μέσα σε αυτές τις δύσκολες και επικίνδυνες συνθήκες το ελάχιστο που απαιτούμε είναι η εξασφάλιση ενός απόλυτα αξιοπρεπούς και αποδεκτού επιπέδου διαβίωσης για όλους τους πολίτες που έχουν ανάγκη την κοινωνική πρόνοια, τους συνταξιούχους, τους πρόσφυγες, τα άτομα με αναπηρίες, τους πολύτεκνους και τις μονογονεϊκές οικογένειες.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και σας εύχομαι καλά Χριστούγεννα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Γεωργιάδου.

Τον λόγο έχει ο κ. Αντρέας Φακοντής από το ΑΚΕΛ.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2021 είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός για τον οποίο τοποθετούμαι από το επίσημο βήμα της Βουλής. Θα ήθελα πραγματικά η τοποθέτησή μου να ήταν εντελώς διαφορετική, αλλά δυστυχώς η νεοφιλελεύθερη συνταγή στη διαμόρφωση και του φετινού προϋπολογισμού, το μεγάλο έλλειμα κοινωνικής πολιτικής και η απουσία αναπτυξιακής πνοής δε μου το επιτρέπουν.

Από τη μία τα σκάνδαλα, η διαφθορά και η θεσμική διαπλοκή, που έχουν εκτοξευτεί επί διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού, οι συνδιαλλαγές της κυβέρνησης προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων ημετέρων, όπως πολύ πρόσφατα ο αποχαρκτηρισμός του τεμαχίου της Αρχιεπισκοπής στη Γεροσκήπου από «Αρχαίο Μνημείο Β΄ Πίνακα» και το θάψιμο αντί η ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, οι αδυναμίες και τα προβλήματα που υπέβασκαν στην κυπριακή οικονομία και καλύπτονταν από το επικοινωνιακό τέχνασμα του «success story» της κυβέρνησης Αναστασιάδη, τα οποία αναδείχθηκαν με την πανδημία του κορωνοϊού, η κατάσταση στην οικονομία και την κοινωνία του τόπου, που κουβαλά ακόμη στις πλάτες της την κληρονομιά των νεοφιλελεύθερων πολιτικών που εφαρμόστηκαν από το 2013 και τις επιπτώσεις αυτών να πλήττουν δυσανάλογα τα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα, οι περικοπές στις κοινωνικές παροχές και η έλλειψη πολιτικής βούλησης των κυβερνήσεων να εγκύψουν στα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν διάφορες ομάδες του πληθυσμού και από την άλλη η απαράδεχτα χαμηλή υλοποίηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού μόλις στο 39%, αφού τα λιγοστά αναπτυξιακά έργα μένουν στα χαρτιά και μεταφέρονται από χρόνο σε χρόνο. Παράδειγμα ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, η μαρίνα στην Πάφο, η αίθουσα αιμοκάθαρσης στο νοσοκομείο της Πάφου και πολλά άλλα. Όλα αυτά προδιαγράφουν ένα ακόμα πιο αβέβαιο και δύσκολο μέλλον για τον τόπο και τους συμπολίτες μας, που ήδη βιώνουν στο πετσί τους την κοινωνική ανασφάλεια, τη φτώχεια και τις ανισότητες.

Κύριε Πρόεδρε,

Η πανδημία ανέδειξε με έντονο τρόπο τις δομικές αδυναμίες του νεοφιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου που εφαρμόζει εδώ και οκτώ χρόνια η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ. Οι εργαζόμενοι και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεχίζουν να πιέζονται ασφυκτικά και αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους και να καλύψουν τις συσσωρευμένες υποχρεώσεις, τη στιγμή που τα εισοδήματά τους μειώθηκαν δραστικά.

Η ανεργία εκτοξεύτηκε στο 10,5% και, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat, η Κύπρος παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεγαλύτερο είναι ακόμη το πρόβλημα στους νέους, τη γενιά που θα ζήσει χειρότερα απ' όλες τις προηγούμενες.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι αυτοεργοδοτούμενοι, η ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας, ασφυκτιούν. Μετά την απόφαση των κυβερνήσεων για κατάργηση της αργίας της Κυριακής για χιλιάδες εργαζομένους στο λιανικό εμπόριο, κάτι που οδήγησε στο κλείσιμο εκατοντάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, έρχονται να προστεθούν οι επιπτώσεις από την πανδημία. Η απουσία ουσιαστικών μέτρων μακράς πνοής, αλλά και οι λανθασμένες και αλλοπρόσαλλες αποφάσεις της κυβέρνησης οδηγούν πολλές επιχειρήσεις στην πτώχευση. Στην Πάφο, όπως και σε άλλες επαρχίες, πολλές πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δε θα καταφέρουν να επαναλειτουργήσουν.

Τα έκτακτα μέτρα που λήφθηκαν για στήριξη των εργαζομένων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τις επιπτώσεις της πανδημίας, τα οποία διαμορφώθηκαν μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τις παρεμβάσεις τόσο του ΑΚΕΛ όσο και άλλων κομμάτων, κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση για αντιμετώπιση των άμεσων προβλημάτων που προκύπτουν. Δεν μπορούν όμως να απορροφήσουν τους κραδασμούς και να αντιμετωπίσουν μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα τις επιπτώσεις από την πανδημία του κορωνοϊού.

Σε κάθε περίπτωση, η συνέχιση των σχεδίων αυτών είναι επιβεβλημένη, καθώς οι επιπτώσεις από την πανδημία θα είναι οδυνηρές για τους εργαζομένους, τους άνεργους, τους αυτοεργοδοτούμενους και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Μια μεγάλη ομάδα πολιτών που εξάντλησαν το ανεργιακό τους επίδομα από τον Ιούλιο του 2020 και μετά δυστυχώς δεν καλύπτεται από κανένα ειδικό σχέδιο, με αποτέλεσμα να βρίσκονται στα όρια της δυσπραγίας.

Ως ΑΚΕΛ ζητούμε την προώθηση ειδικού έκτακτου σχεδίου για κάλυψη των μακροχρόνια ανέργων που δεν είναι δικαιούχοι οποιουδήποτε επιδόματος. Για πέντε και πλέον μήνες οι άνθρωποι αυτοί είναι χωρίς εισοδήματα και η κυβέρνηση σφυρίζει αδιάφορα. Επίσης, ζητούμε την εκπόνηση ενός συνολικού και δραστικού σχεδίου στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων και των επιχειρήσεων των συνταξιούχων αυτοτελώς εργαζομένων και των συνταξιούχων ιδιοκτητών επιχειρήσεων, το οποίο να καλύπτει τουλάχιστον τις

λειτουργικές τους δαπάνες. Ζητούμε να δοθεί λύση στα ζητήματα των ενοικίων και των τραπεζικών δόσεων που πνίγουν επιχειρηματίες και νοικοκυριά και να στηριχθούν οικονομικά οι οικογένειες που έχουν παιδιά που σπουδάζουν. Ζητούμε από την κυβέρνηση να σταματήσει να εμποδίζει την εφαρμογή των νομοθεσιών που ψήφισε η Βουλή για προστασία των ευάλωτων ομάδων από εξώσεις και εκποιήσεις. Ζητούμε με πρόταση νόμου να δοθεί ξανά το αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα στους δανειολήπτες να προσφεύγουν στα δικαστήρια εναντίον των τραπεζών και τερματισμό των εκποιήσεων μέχρι την απόφαση από το δικαστήριο.

Αγαπητές συναδέλφισσες,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η υπόσκαψη της σταθερής μισθωτής απασχόλησης έχει ενταθεί και έχει προωθηθεί η φθηνή, ευέλικτη και απροστάτευτη εργασία, με δυσμενέστερους όρους εργασίας και χαμηλότερες αμοιβές. Οι κυβερνήτες αντικατέστησαν τη μόνιμη και σταθερή εργασία με την αγορά υπηρεσιών και την ψευδοαπασχόληση. Το 1/3 των εργαζομένων στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα είναι έκτακτοι ή/και με συμβόλαια. Για το ΑΚΕΛ είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε η νομοθετική ρύθμιση για υιοθέτηση μηχανισμού καθορισμού κατώτατου μισθού κατ' επάγγελμα, καθώς και για ελάχιστους όρους απασχόλησης, εκεί και όπου οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε επιχειρήσεις οι οποίες δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις. Η θέση των κυβερνήτων ότι ο κατώτατος μισθός θα ρυθμιστεί, όταν η ανεργία στην Κύπρο θα είναι κάτω του 5%, είναι εντελώς λανθασμένη και παραπέμπει στη λαϊκή ρήση «απόν θέλει να πά' στον μύλο πέντε μέρες κοσσινίζει». Καλούμε δε την κυβέρνηση να μεριμνήσει, ώστε να διασφαλιστεί η παραχώρηση του 13^{ου} μισθού σε όσους εργαζομένους τον λάμβαναν το προηγούμενο έτος.

Στο κεφαλαιώδες ζήτημα της αντιμετώπισης της απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων, το ΑΚΕΛ κατέθεσε προτάσεις νόμου για νομοθετική ρύθμιση της υποχρέωσης όλων των εργοδοτών να εφαρμόζουν τη συμφωνημένη συλλογική σύμβαση του κλάδου τους, καθώς και για καθορισμό των χαρακτηριστικών της μισθωτής απασχόλησης, με στόχο να αναχαιτίσουμε το φαινόμενο της υπόκρυψης της πραγματικής σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου.

Κύριε Πρόεδρε,

Μια άλλη μεγάλη ομάδα του πληθυσμού που παλεύει για να τα βγάλει πέρα είναι οι συνταξιούχοι. Είναι οι άνθρωποι που μας έφεραν στη ζωή, οι γονείς, οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, οι παλαίμαχοι της ζωής, οι βετεράνοι αγωνιστές του μεροκάματου, οι οποίοι αδυνατούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά και να απολαύσουν μια αξιοπρεπή διαβίωση.

Ως ΑΚΕΛ παλεύουμε εδώ και μερικά χρόνια για αύξηση των χαμηλών συντάξεων, ώστε κανένας συνταξιούχος να μην έχει εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας, διασφαλίζοντας μια αξιοπρεπή σύνταξη και διαβίωση για όλους. Διεκδικούμε ελάχιστη εθνική σύνταξη, συμπεριλαμβανομένου του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου, η οποία θα ανέρχεται στα €800 για μονήρες άτομο και στα €1.200 για ζευγάρι συνταξιούχων. Ευελπιστούμε ότι η έντονη πίεση που ασκούμε, αλλά και η ωρίμανση του στόχου αυτού θα επιφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Είναι με ικανοποίηση που ακούσαμε σήμερα από το βήμα της Βουλής και άλλα κοινοβουλευτικά κόμματα να τοποθετούνται θετικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Ζητούμε επίσης την κατάργηση της αναλογιστικής μείωσης του 12% σε όσους συνταξιοδοτούνται στο 63^ο έτος της ηλικίας τους. Είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε όπως η κατάργηση αυτή σε πρώτη φάση καλύψει όσους λαμβάνουν την κατώτατη σύνταξη, όσους εργάζονται σε βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα και όσους συνεισέφεραν για πέραν των σαράντα ετών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σε ένα δεύτερο στάδιο όπως επεκταθεί και καλύψει όλους τους συνταξιούχους που λαμβάνουν πρόωρα τη σύνταξή τους. Η υλοποίηση αυτής της πρότασης θα συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των συνταξιούχων, στην ενθάρρυνση της πρόωρης αφυπηρέτησης, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας και της φτώχειας.

Διεκδικούμε επίσης την ίση αντιμετώπιση όλων των χήρων αντρών για παραχώρηση σύνταξης χηρείας σε όλους τους δικαιούχους, χωρίς ημερολογιακούς αποκλεισμούς. Χήρος είναι κάποιος που έχασε τη σύζυγό του ανεξαρτήτως του πότε και όχι αυτός που έχασε τη σύζυγο του από την 1^η του Γενάρη του 2018 και μετά.

Συναδέλφισσες,

Συνάδελφοι,

Ο καθρέφτης της επιτυχίας ή αποτυχίας μιας κυβέρνησης είναι η ύπαρξη ενός κράτους πρόνοιας. Δυστυχώς στην Κύπρο βρισκόμαστε πολύ μακριά από τη δημιουργία ενός πραγματικού κοινωνικού κράτους. Ενδεικτικό της κατάστασης που φανερώνει τη «γύμνια» μας, το «τρύπιο» κοινωνικό κράτος είναι τα τραγικά συμβάντα θανάτων και κακοποίησης παιδιών και ενηλίκων. Ακόμα και το τελευταίο περιστατικό της σύλληψης τριανταπεντάχρονης γυναίκας, επειδή άφησε μόνα στο σπίτι τα τρία ανήλικα παιδιά της, για να πάει στο μεροκάματο, προκαλεί συγκλονισμό και επιβεβαιώνει το μεγάλο έλλειμμα κοινωνικής πολιτικής που αντιμετωπίζει ο τόπος μας.

Οι δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας, αντί να καταγράφουν άνοδο, καταγράφουν σημαντική μείωση σε σχέση με το 2020 και υπολείπονται €70 εκατομ. σε σύγκριση με το 2013, την ώρα που τα επίσημα στοιχεία της Eurostat για το 2019 καταδεικνύουν ότι στην Κύπρο το ποσοστό φτώχειας έφτασε το 22,3%. Ο ένας δηλαδή στους τέσσερις Κυπρίους ζει στο όριο ή κάτω από το όριο της φτώχειας. Εξακολουθεί να παραμένει πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την ώρα, κύριε Μαυρίδη, που ο Άγιος Βασίλης ήρθε νωρίς, αλλά ήρθε μόνο για τους λίγους και όχι για τους πολλούς. Την ώρα που κάποιος πεινάνει και κάποιος άλλος το γλεντάνει (δέστε χρυσά διαβατήρια). Την ώρα που τα φαινόμενα αστέγων πολλαπλασιάζονται. Την ώρα που ανθρώπινες ζωές χάνονται ή αφήνονται στη μοίρα τους λόγω απουσίας δομών και της αδυναμίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας να παρέχουν την απαιτούμενη στήριξη στους συνανθρώπους μας που την έχουν ανάγκη. Την ώρα που τα άτομα με αναπηρία και ειδικότερα τα παιδιά με μέτρια αναπηρία στερούνται την αναγκαία στήριξη της κυβέρνησης.

Εδώ και χρόνια ακούμε για εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και εκσυγχρονισμό δε βλέπουμε! Η αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας πρέπει να προχωρήσει άμεσα. Ήδη μας ξεπέρασε ο χρόνος και οι ανάγκες της κοινωνίας. Η καθυστέρηση που παρατηρείται έχει τραγικά αποτελέσματα, όπως το τραγικό περιστατικό με τον θάνατο του δεκαπεντάχρονου Στυλιανού, το περιστατικό κακοποίησης δεκαεννιάμηνου παιδιού πριν από μερικούς μήνες, οι θάνατοι ατόμων που ήταν υπό την επίβλεψη των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, η μαζική επιμόλυνση των ηλικιωμένων στις στέγες ηλικιωμένων από τον COVID-19, καθώς και άλλες ανθρώπινες τραγωδίες που δυστυχώς δεν εντοπίζονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και αποκαλύπτουν τα αποτελέσματα της δογματικής κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης και την ανεπάρκεια του σημερινού κοινωνικού κράτους.

Το ΑΚΕΛ διαφωνεί έντονα με την προτεινόμενη αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, που θέλει το κράτος να είναι απλός διαμεσολαβητής σ' αυτό τον νευραλγικής σημασίας τομέα. Ως εκ τούτου, συμβάλλοντας δημιουργικά, δώσαμε εδώ και έναν χρόνο στη δημοσιότητα τις προτάσεις μας για την αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, προτάσεις που στηρίζουν την πραγματική αναβάθμισή τους και όχι τη διάλυσή τους.

Κατ' επανάληψη έχουμε καταθέσει συγκεκριμένες εισηγήσεις, ώστε το ΕΕΕ, μια νομοθεσία η οποία κτίστηκε με τρόπο που παραγνωρίζει τις πραγματικές ανάγκες του πολίτη, να καταστεί ένα πραγματικό δίκτυο προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Η ανεπάρκεια του κοινωνικού κράτους και η απουσία ολοκληρωμένου σχεδιασμού και μέτρων στήριξης επηρεάζουν αρνητικά και τα άτομα με αναπηρία, τα οποία οδηγούνται στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το κίνημα των αναπήρων δίκαια διαμαρτύρεται πως δεν εισακούονται οι κραυγές απόγνωσής τους, καθώς η κυβέρνηση δεν προχωρεί σε ουσιαστικά μέτρα για τη διασφάλιση της ζωής τους με αξιοπρέπεια και χωρίς διακρίσεις, ενώ παιδιά και οικογένειες αφήνονται χωρίς τη στήριξη της κοινωνικής πρόνοιας. Η Κύπρος βρίσκεται στην τρίτη θέση από το τέλος σε παροχές για τα άτομα με αναπηρία, ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ συνεχίζει να κωλυσιεργεί στην υιοθέτηση και εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Ως ΑΚΕΛ πιστεύουμε ακράδαντα ότι η μεγαλύτερη επένδυση που έχει ανάγκη ο τόπος σήμερα είναι ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος πρόνοιας, γι' αυτό και διεκδικούμε τον επανασχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης, ώστε να δημιουργηθεί ένα πραγματικό κράτος πρόνοιας, να λειτουργήσουν δομές παιδικής προστασίας και μακροχρόνιας φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία, με τη συμβολή και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ζητούμε τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για τις στέγες ηλικιωμένων, τις οποίες οι ηλικιωμένοι μοιράζονται σήμερα με τα άτομα με αναπηρίες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ζητούμε την εφαρμογή σχεδίου επιδότησης του κόστους φροντίδας παιδιών και βρεφών για οικογένειες με χαμηλά και μεσαία εισοδήματα, την αναγνώριση των τρίτεκνων οικογενειών ως πολυτέκνων, τη στήριξη των μονογονιών, την αύξηση της περιόδου άδειας μητρότητας, καθώς και την εισαγωγή σχεδίου πληρωμένης γονικής άδειας. Διεκδικούμε άμεση εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και δημιουργία ξεχωριστής νομοθεσίας με αφετηρία τις ανάγκες που η κάθε αναπηρία δημιουργεί.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες και συνάδελφοι,

Ο λαός μας κάτω από το βάρος της βρομιάς που αναδύεται από τα σκάνδαλα, τη διαφθορά, τη διαπλοκή και την άρνηση ελέγχου, κάτω από το βάρος της συμπίεσης των μισθών, την απουσία κράτους πρόνοιας, την πτώχευση μεγάλου αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ανυπαρξία έργων ανάπτυξης από την κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ αντιδρά και φωνάζει στεντόρεια: «Φτάνει πια! Ως εδώ και μη παρέκει! Δεν πάει άλλο!»

Το ΑΚΕΛ ως αναπόσπαστο μέρος του λαού απαιτεί καθαρή, διαφάνεια και καθαρότητα. Αγωνίζεται και διεκδικεί ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης, όπου ο παραγόμενος πλούτος θα διοχετεύεται στους πολλούς και όχι στους λίγους και προνομιάς. Μακριά από φαινόμενα αρπαχτής, «χρυσών διαβατηρίων» και εξυπηρέτησης ημετέρων. Με αναπτυξιακά έργα που να εκτελούνται και να μην παραμένουν στα χαρτιά. Για ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος, που θα έχει στην προσοχή του τον απλό άνθρωπο και τις ανάγκες του. Για μια Κύπρο που

να γεννά ελπίδα, οικονομική αναγέννηση, ένα καλύτερο εργασιακό περιβάλλον και ένα κράτος δικαίου για τον λαό μας.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι σε όλους καλές γιορτές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Η κ. Ξένια Κωνσταντίνου του Δημοκρατικού Συναγερμού έχει τον λόγο.

ΞΕΝΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Διαφορετικές οπωσδήποτε ήταν οι προσδοκίες όλων μας από το 2020 και διαφορετική δυστυχώς ήταν η εξέλιξη του, γιατί ακριβώς μέσα σ' αυτό το έτος βρέθηκε και η δική μας η πατρίδα, όπως και όλη η υφήλιος, να μαστίζεται από την πανδημία, με ανυπολόγιστες βεβαίως επιπτώσεις στο σύστημα υγείας, στην οικονομία, στις μεταφορές, στα ατομικά δικαιώματα. Μια πανδημία που ανέτρεψε κυριολεκτικά την όποια κανονικότητα. Το 2020 ήταν μια εξαιρετικά δύσκολη χρονιά, η οποία όμως πλησιάζει χρονολογικά και υγειονομικά στο τέλος της. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η νοικοκυρεμένη και αναπτυξιακή πολιτική που ακολουθήσαμε κατά τα προηγούμενα έτη στάθηκε ως αποκούμπι για την αντιμετώπιση αυτής της έκτακτης και δύσκολης κατάστασης.

Σήμερα πλέον η επιστημονική ανακάλυψη του εμβολίου και ο προγραμματισμένος εμβολιασμός αρχές του έτους μάς γεμίζει με ελπίδα και αισιοδοξία για το νέο ξεκίνημα. Εντούτοις, οι οικονομικές πληγές παραμένουν και οι οικονομικές επιπτώσεις θα συνεχιστούν.

Οι γιατροί, οι νοσοκόμοι, οι επιστήμονες βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή. Έχουν κάνει τη δική τους δουλειά και την έκαναν άριστα, με θυσίες και αυταπάρνηση και τους ευχαριστούμε και τους ευγνωμονούμε γι' αυτό. Τώρα όμως πλέον, κυρίες και κύριοι, στην πρώτη γραμμή είναι ξανά οι πολιτικοί, η Βουλή, όλοι εμείς, γιατί εμείς αύριο αποφασίζουμε αν αυτό θα αποτελέσει όντως μια κακή ανάμνηση ή αν θα περάσουμε σ' έναν νέο κύκλο κρίσης, ανασφάλειας και ύφεσης. Τώρα είναι η ώρα που πρέπει να μαζέψουμε ξανά τα κομμάτια μας και να δώσουμε ξανά ελπίδα, προοπτική και σταθερότητα. Είναι η ώρα της ανάκαμψης, γι' αυτό και είναι η ώρα της πολιτικής ευθύνης.

Σας καλώ να αναλογιστείτε ποιοι είμαστε, τον λόγο για τον οποίο βρισκόμαστε εμείς σήμερα σ' αυτή την αίθουσα. Θεσμικά και συνταγματικά είμαστε πρώτα και κύρια εκπρόσωποι του λαού. Βρισκόμαστε όλοι εδώ, επειδή ο λαός μάς έχει αναθέσει την ευθύνη να τον εκπροσωπούμε. Ένας λαός ο οποίος έχει υποφέρει τα πάνδεινα από τη γένεση της Κυπριακής Δημοκρατίας και του οποίου την τύχη και το μέλλον κρατάτε σήμερα στα χέρια σας, συνάδελφοι. Ένας λαός ο οποίος εδώ και εννέα μήνες βιώνει μια νέα και πρωτόγνωρη ανασφάλεια για την υγεία του, για τα οικονομικά του, για τα σχέδια της ζωής του και που κανείς δεν έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί σ' αυτό τον κόσμο την ομαλή μετάβαση στην επόμενη ημέρα, στη μετά της πανδημίας εποχή, με οικονομική ασφάλεια και με την προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να στερήσει στον κυπριακό λαό την επαναφορά στην πολυπόθητη κανονικότητα.

Και, όπως ζητάμε εμείς όλοι εδώ και εννέα μήνες από τον κάθε πολίτη ξεχωριστά να αναλάβει τη δική του πολιτική ευθύνη έναντι στο σύνολο, έτσι καλώ κι εγώ σήμερα όλους εσάς, συνάδελφοι, να αναλάβετε τη δική σας πολιτική ευθύνη έναντι στο σύνολο. Παραφράζοντας τον μεγάλο Έλληνα Νίκο Καζαντζάκη, να αγαπάς την ευθύνη, να λες «εγώ, μονάχος μου εγώ έχω χρέος να σώσω τη γης»!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κατά την προηγούμενη περίοδο μια από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις που έγιναν στη χώρα μας, αυτή του ΓΕΣΥ, δοκιμάστηκε γερά, όταν στο ξεκίνημά του βρέθηκε αντιμέτωπο με την έκτακτη υγειονομική κατάσταση που δημιούργησε η πανδημία. Η κυβέρνηση και η Βουλή ειδικότερα στάθηκαν αρωγοί και ενίσχυσαν το σύστημα υγείας με εκατόν επιπλέον εκατομμύρια ευρώ. Επιπλέον, πέραν της στήριξης εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων και των επηρεαζομένων επιχειρήσεων, στηρίχθηκαν και συνεχίζεται η προσπάθεια στήριξης του τομέα των υπηρεσιών, του τουριστικού τομέα, των μεταφορών και του αγροτικού. Πήραμε γενναία μέτρα για την απορρόφηση των κραδασμών των οικονομικών παρενεργειών της πανδημίας με πιο εμβληματική βεβαίως τη στήριξη των δανειοληπτών με το πρόγραμμα δεκάμηνης αναστολής δανειακών δόσεων, τα προγράμματα επιχορήγησης επιτοκίων και την αναστολή των εκποιήσεων.

Σήμερα πλέον έχουμε μπροστά μας προς ψήφιση έναν κρατικό προϋπολογισμό που θέλει να αντιμετωπίσει επιθετικά και πολυεπίπεδα τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουμε, για να ανακάμψουμε άμεσα και βιώσιμα. Γι' αυτό και είναι αυξημένος κατά €742 εκατομμ., δηλαδή κατά 10,6% σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2020. Περιλαμβάνονται κονδύλια επιδότησης της εργασίας και των μισθών των εργαζομένων, για να αναχαϊστούμε την ανεργία και τα αρνητικά της συνακόλουθα. Συνεχίζει να στηρίζει οικονομικά τις επιχειρήσεις

με απευθείας χρηματοδότηση και σχέδια που αφορούν τη χορήγηση των επιτοκίων επιχειρηματικών δανείων. Οι κοινωνικές παροχές αυτή τη δύσκολη ώρα είναι αυξημένες κατά €146 εκατομ. σε σχέση με το 2020 και ανέρχονται σε €2 δις και €914 εκατομ. στο σύνολό τους, ενώ παράλληλα αυξάνονται και οι δαπάνες για την άμυνα γύρω στο 20%.

Πολύ σημαντικό στοιχείο για τον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας προς ψήφιση είναι επίσης το χαρακτηριστικό της περαιτέρω συνέχισης των αναπτυξιακών έργων και των ευρύτερων μεταρρυθμίσεων. Η επιχειρηματικότητα ενισχύεται με τριπλάσια κονδύλια για την περίοδο 2021-2027 με τα πρώτα να υλοποιούνται εντός του 2021. Η πράσινη ανάπτυξη ενισχύεται με πενήντα νέα αναπτυξιακά προγράμματα και πολιτικές για παροχή κινήτρων για ηλεκτροκίνηση, απόσυρση ρυπογόνων αυτοκινήτων, αλλά και την ταυτόχρονη μετατόπιση του φορολογικού βάρους σε περιβαλλοντικά επιζήμιες δραστηριότητες.

Η εμβληματική μεταρρύθμιση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ενισχύεται περαιτέρω με τον πιο ψηλό προϋπολογισμό στα ιστορικά. Για να γίνει επιτέλους πράξη ο ψηφιακός μετασχηματισμός, που θα δώσει λύσεις σε ζητήματα γραφειοκρατίας και ταλαιπωρίας των πολιτών και που θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του κρατικού μηχανισμού. Τα αναπτυξιακά έργα ενισχύονται επίσης σημαντικά με αυξημένα κονδύλια για μια σειρά από έργα που προβλέπονται να ξεκινήσουν εντός του 2021, όπως ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, ο αυτοκινητόδρομος Αστρομερίτη-Ευρύχου, Λευκωσίας-Παλαιχωρίου και ο κόμβος στην είσοδο της Λευκωσίας.

Το τρένο της ανάπτυξης και των μεταρρυθμίσεων, κυρίες και κύριοι, επιβάλλεται να συνεχίσει απρόσκοπτα την πορεία του. Σ' αυτή την πορεία είναι που κινείται και η επιδιωκόμενη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με δομικές αλλαγές, με σκοπό τη διευκόλυνση της καθημερινότητας του πολίτη με ποιοτικότερες υπηρεσίες και ταυτόχρονη εξοικονόμηση δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ προς όφελος της κοινωνίας. Η μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης προχωρά, το κράτος προνοιάς εκσυγχρονίζεται, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αναδιοργανώνονται, όπως και η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια τίθεται σε εφαρμογή. Το νομοθετικό πλαίσιο για τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων είναι πλέον γεγονός. Το Σπίτι της Γυναίκας ξεκινά τη λειτουργία του. Η ενεργειακή αναβάθμιση των σχολικών μονάδων με ταυτόχρονη επέκταση των φωτοβολταϊκών συστημάτων ξεκίνησε και προχωρά απρόσκοπτα. Το σχέδιο δημιουργίας ψηφιακών τάξεων, που υλοποιεί από κοινού το Υπουργείο Παιδείας με το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, τρέχει ήδη με €11,2 εκατομ. Η δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού έχει ήδη εγκριθεί, το Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση εφαρμόστηκε ήδη στη μέση εκπαίδευση και από την επόμενη χρονιά θα γίνει και στη δημοτική.

Η γενικότερη προσπάθεια μεταρρύθμισης έρχεται να ενισχυθεί με €1 δις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εκθέσεις της Moneyval και της Επιτροπής Εμπειρογνομητών του Συμβουλίου της Ευρώπης αναφέρουν την πολύ σημαντική πρόοδο που έκανε η Κύπρος τα τελευταία χρόνια στα ζητήματα αντιμετώπισης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι μέσα σ' αυτό το σώμα επιτελείται ουσιαστική δουλειά, η οποία βελτιώνει τη χώρα, η οποία κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, την οποία κάνουμε όλοι μαζί, αριστεροί, δεξιοί, κεντρώοι, σοσιαλιστές κι ανεξάρτητοι, και δεν μπορούμε με μια μονοκονδυλιά να τη διαγράψουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι πολιτικές διαφωνίες δε θα τερματιστούν με τυχόν καταψήφιση του προϋπολογισμού. Με την αλληλοεπίρριψη ευθυνών για την καταψήφιση δε θα βγει κάποιος κερδισμένος και κάποιος χαμένος, επειδή σ' αυτή την περίπτωση θα έχει χάσει η Κύπρος και, όταν χάνει ο τόπος, χάνουμε όλοι, γιατί είμαστε όλοι στην ίδια βάρκα.

Κλείνει, συνάδελφοι, σε μερικές ημέρες ένας χρόνος που έχει σημαδευτεί όχι μόνο από την πανδημία, αλλά και από μια τεράστια πολιτική κρίση ή καλύτερα κρίση πολιτικής ηθικής, η οποία έχει ταλανίσει τη χώρα και την έχει εκθέσει διεθνώς, μια κρίση της εμπιστοσύνης προς το πολιτικό ζήτημα, της αξιοπιστίας των θεσμών, της ηθικής ακεραιότητας των βουλευτών.

Θέλουμε πράγματι αυτή την ώρα να θυματοποιήσουμε την κυπριακή κοινωνία και την οικονομία, για να αποδείξουμε τι; Θα μετατρέψουμε την ψήφιση των προϋπολογισμών, την πιο σημαντική κοινοβουλευτική πράξη που έχουμε, το χρέος και την ευθύνη να συζητήσουμε και να ψηφίσουμε σ' άλλον έναν πολιτικό καβγά για το ποιος είναι τάχα μου πιο διαφανής, πιο αυστηρός, πιο αξιόπιστος.

Την εκτίμηση και τον σεβασμό την κερδίζεις, όταν ο κόσμος που σε παρακολουθεί αξιολογεί ότι κρίνεις κάθε φορά τι προέχει. Τι είναι πιο ουσιαστικό, αν πάνω απ' οτιδήποτε άλλο θέτεις όντως το συλλογικό καλό; Το συλλογικό καλό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιβάλλει αύριο να υπερψηφίσουμε τον προϋπολογισμό της χώρας μας. Αυτό επιβάλλει η πολιτική ευθύνη. Αυτό επιβάλλει το χρέος μας έναντι στους πολίτες, επειδή καταψήφιση σημαίνει άμεση οικονομική αποσταθεροποίηση, σημαίνει άμεση υποβάθμιση της οικονομίας της χώρας, σημαίνει χάος και ανασφάλεια.

Πολιτικές διαφωνίες υπήρχαν και πάντα θα υπάρχουν και θα έχουμε βουλευτικές εκλογές σε πέντε μήνες και θα τεθούμε όλοι ανεξαιρέτως υπό την κρίση των πολιτών. Είναι βεβαίως κατανοητή η διαφωνία πολιτικών δυνάμεων με το περιεχόμενο του κρατικού προϋπολογισμού και είναι σεβαστή η επιλογή τους. Εξάλλου, ο καθένας μπορεί να έχει τη δική του οικονομική προσέγγιση, να την υποστηρίζει και να την τεκμηριώνει. Όμως, δεν είναι κατανοητή η διαφωνία κάποιων άλλων οι οποίοι, ενώ συμφωνούν με τη φιλοσοφία του κρατικού προϋπολογισμού, θα τον καταψηφίσουν διασυνδέοντάς τον με άλλα ζητήματα πολιτικής αντιπαράθεσης, τα οποία είναι άκρως σημαντικά μιν, είναι άσχετα με τον προϋπολογισμό δε. Δεν είναι κατανοητή η σπουδή με την οποία κάποιοι προτίθενται να καταψηφίσουν κάτι με το οποίο συμφωνούν και το οποίο υποστηρίζουν, για να αποδείξουν κάτι άλλο που μπορούν να υποστηρίξουν ούτως ή άλλως.

Άρα λοιπόν, σε πέντε μήνες έχουμε εκλογές και οι πολιτικές του κάθε κόμματος θα κριθούν εκεί. Αυτή την ώρα αυτό που κρίνεται είναι η σταθερότητα της οικονομίας. Η πολιτική σύνεση και η λογική πρέπει να πρυτανεύσουν. Σε μερικούς ανθρώπους έρχεται μια μέρα που πρέπει να πούνε το μεγάλο «ναι» ή το μεγάλο «όχι». Μην αφήσετε, συνάδελφοι, το αυριανό σας το «όχι» στον κρατικό προϋπολογισμό να καταβάλλει εσάς και τους συμπολίτες μας, μην αρνηθείτε στο τόπο την προοπτική.

Επειδή, αγαπητέ κύριε Φακοντή, σ' αυτή την περίπτωση, τον Ιανουάριο όλοι θα πεινάνε και κανένας δε θα γλεντά. Γι' αυτό μην επιτρέψετε στον βωμό της πολιτικής αντιπαράθεσης να βάλετε τη χώρα σε περιπέτειες. Δώστε ανακούφιση, ελπίδα, προοπτική και μέλλον. Ο τόπος και οι άνθρωποί του τα έχουν ανάγκη.

Σας ευχαριστώ! Σας εύχομαι καλές γιορτές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας ευχαριστώ, κυρία Κωνσταντίνου.

Ο κ. Γιώργος Τ. Γεωργίου, εκ Λεμεσού ορμώμενος, του ΑΚΕΛ.

Κύριε Γεωργίου, έχετε τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ Τ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα να προσφωνήσω και έναν εκ των υπουργών της κυβέρνησης, αλλά δυστυχώς δε μας έκαναν την τιμή. Ίσως έχουν πολλές άλλες υποχρεώσεις.

Άκουσα χτες με πολλή προσοχή την ομιλία του κ. Αβέρωφ και το κάλεσμα του για ενότητα. Είναι αλήθεια ότι είναι το ίδιο τροπάριο που χρησιμοποιεί ο κ. Αβέρωφ κάθε χρόνο. Φέτος χρησιμοποίησε μια πιο πολεμική έκφραση, για να βάλουμε τα σπαθιά στα θηκάρια. Πέρσι, θυμάστε, μας είπε ότι οικοδομεί γέφυρες, πρότερον μας είπε «ψηφίστε, γιατί χανόμαστε»!

Ο κ. Αβέρωφ επικοινωνιακά προσπαθεί ασφαλώς να επιδιώξει να στηριχθούν οι πολιτικές του κυβερνήσεως κόμματος και της κυβέρνησής του, παρ' όλο που γνωρίζει ότι σε καθημερινό επίπεδο κρίνεται και κρινόμαστε. Και ο Δημοκρατικός Συναγερμός και η κυβέρνησή του γνωρίζουν πολύ καλά ότι, αν ήθελαν τη συναίνεση, την ενότητα, θα έπρεπε προ πολλού να επιδιώξουν και τη διαβούλευση και την εθνική συνεννόηση.

Αντίθετα, όλα αυτά τα χρόνια και με αφορμή αυτό τον προϋπολογισμό πουλούν του κόσμου αέρα στο σακί και ζητούν από τις πολιτικές δυνάμεις δίχως άλλο να τον ψηφίσουμε και, επειδή μέχρι πέρσι ήταν όλα δεδομένα, γιατί γνώριζαν ότι είχαν τις πλειοψηφίες, φέτος θεωρούν ότι η άσκηση κριτικής ή ακόμα και της καταψήφησης του προϋπολογισμού ισοδυναμεί με καταστροφή. Μα, πού είναι η λογική τούτη; Από πότε κινδυνεύει η Δημοκρατία και το πολιτικό σύστημα, αν οι πολιτικές δυνάμεις ελεύθερα, δημοκρατικά... Και ιδιαίτερα για το κόμμα μας, που ποτέ δε μετέτρεψε την πολιτική σε πόκερ ούτε αγόταν και φερόταν ανάλογα με τα συμφέροντα και τους υπολογισμούς, να φέρουμε εμείς ευθύνη, γιατί ο Δημοκρατικός Συναγερμός και η κυβέρνησή του δεν κατάφεραν έγκαιρα να επιδιώξουν σύνθεση, μάλιστα σε συνθήκες κρίσης, πανδημίας. Αυτό δεν έπρεπε να είναι το κυρίαρχο, το κύριο;

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο ουσιαστικό ερώτημα «ποιος είναι ο χαρακτήρας του φετινού κρατικού προϋπολογισμού;» ποια είναι η απάντηση; Ασφαλώς, είναι απλή, πλήρης η χρεοκοπία του αναπτυξιακού μοντέλου το οποίο εφάρμοσε μέχρι σήμερα. Αποδόμηση του νεοφιλελευθερισμού και σε παγκόσμιο επίπεδο και σε τοπικό επίπεδο. Γιατί ακριβώς η πανδημία του κορωνοϊού έδειξε τη φτώχεια μας, τη γύμνια μας και στην υγεία και στις κοινωνικές παροχές, που φροντίσατε στο πλαίσιο της φιλοσοφίας του λιγότερου κράτους να αποδομήσετε το κράτος, να το αποψιλώσετε και να μην αφήσετε τίποτε πίσω στη θέση του. Να σας θυμίσω ότι οι προηγούμενες κυβερνήσεις είχαν δεκατέσσερα σχέδια στέγης, σήμερα εμείνατε με μια μικρή οικονομική βοήθεια και απαξιώσατε πλήρως τους πρόσφυγες και καταργήσατε κάθε έννοια. Το ίδιο σε σχέση με τον προϋπολογισμό, ωραιοποίηση της

κατάστασης, υπεραισιόδοξες προβλέψεις, τη μια λέτε έτσι, την άλλη αλλιώς, πέφτετε συνέχεια έξω. Ένας διαχειριστικός προϋπολογισμός που δε διακρίνεται και στερείτε μάλλον παντελώς οράματος σ' ό,τι αφορά το παρόν και το μέλλον της χώρας μας. Και προσπαθείτε με αφηρημένες και πρακτικές λογικές να επιδιώξετε να εξασφαλίσετε και στήριξη από τις πολιτικές δυνάμεις.

Δυστυχώς, αυτό το οποίο καταφέρατε μέσα από αυτό τον προϋπολογισμό ή, αν θέλετε, και μέσα απ' αυτό τον προϋπολογισμό είναι να συντηρήσετε ένα χρεοκοπημένο αναπτυξιακό μοντέλο, που η ίδια η ζωή το ξεπέρασε. Η κυβέρνηση δεν ασχολείται με και δεν ανησυχεί για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες, όπως είναι οι εκποιήσεις, τα ενοίκια, οι δόσεις δανείων και πολλά άλλα. Το ΕΣΤΙΑ απέτυχε, σχέδια για μη εξυπηρετούμενα δάνεια ευάλωτων ομάδων δεν υπάρχουν, για τα δάνεια σήκωσαν τα χέρια ψηλά, για τις δόσεις δε λέει κανείς τίποτα. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δίνουν μάχη καθημερινά για επιβίωση.

Ενώνουμε τη φωνή μας με όλο τον κόσμο, τους ιδιοκτήτες εστίασης που πονούν και υποφέρουν και που με τα διατάγματά σας, με τις διακρίσεις τις οποίες εφαρμόζετε καθημερινά, την αντιφατικότητα, τα σκαμπανεβάσματά σας τους φέρατε σε συνθήκες θανάτωσης, καταστροφής. Και είναι η ώρα, ακριβώς επειδή συζητούμε και τον προϋπολογισμό, να αναλάβετε τις ευθύνες σας έναντι αυτών των ανθρώπων που βλέπουν τις οικογένειές τους, τις ιδιοκτησίες τους, τις επιχειρήσεις τους να φθείρονται και να καταστρέφονται καθημερινά. Και το χειρότερο απ' όλα αυτά, μετά τον διασυρμό της χώρας μας από τη βιομηχανία των χρυσών διαβατηρίων που η ίδια έστησε, δε δείχνει να ανησυχεί. Ανησυχεί περισσότερο για το τι θα βρεθεί από τις έρευνες για το σκάνδαλο των χρυσών διαβατηρίων και γι' αυτό εμποδίζει και τον Γενικό Ελεγκτή να ολοκληρώσει την έρευνα που κάνει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Όσα αναφέρει ο Επίτροπος Δικαιοσύνης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιβεβαιώνουν ότι η κυβέρνηση γνώριζε τα προβλήματα που προκάλεσε η βιομηχανία μαζικής παραχώρησης χρυσών διαβατηρίων. Γνώριζε, αλλά τίποτα δεν έπραξε. Δυστυχώς, διεσύρθη η Κυπριακή Δημοκρατία εξαιτίας του γεγονότος, του πρωτοφανούς γεγονότος, που ποτέ προηγουμένως δεν έχει συμβεί σε καμία χώρα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και οι υπουργοί του να εγκρίνουν παραχώρηση πολιτογραφήσεων για τα δικά τους δικηγορικά γραφεία και για τα δικά τους συμφέροντα. Γι' αυτό είσαστε εκτεθειμένοι στη συνείδηση του λαού, γι' αυτό μένετε για ακόμα μια φορά ίδια τάξη, γιατί δεν μπορείτε να ανταποκριθείτε στη διαφάνεια, στη λογοδοσία, για να υπάρξει κάθαρση και δικαιοσύνη.

Ναι, κύριοι κυβερνώντες, είναι στο DNA σας να δημιουργείτε κρίσεις. Το παρελθόν σας είναι εκεί και θυμίζει χρηματιστήριο, τραπεζική κρίση, φούσκα των ακινήτων, κλείσιμο του συνεργατισμού, χρυσά διαβατήρια, σφαγείο «Cyrpa». Γι' αυτό και δε σας εμπιστευόμαστε, γι' αυτό και θα καταψηφίσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2021.

Οι πολιτικές του λιγότερου κράτους είναι που έφεραν και τη δημόσια υγεία στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Η δημόσια υγεία είναι πολύτιμο αγαθό και θα έπρεπε να αποτελεί μεγάλη προτεραιότητα για τους κυβερνώντες. Δυστυχώς, έμειναν σε διακηρύξεις και αοριστολογίες. Για εμάς η υγεία αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα, αποτελεί έναν από τους ισχυρούς πυλώνες που κρίνουν το επίπεδο διαβίωσης των ανθρώπων.

Δυστυχώς, για τον τόπο μας τα πράγματα στη δημόσια υγεία νοσούν σοβαρά και αυτό επιβεβαιώνεται από σειρά μελετών. Η δημοσίευση των εκθέσεων της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας που αφορούν τις κρατικές δαπάνες για την υγεία στη χώρα μας μόνο θλίψη και απογοήτευση προκαλούν. Βεβαίως, δεν είναι η πρώτη φορά που τα τελευταία χρόνια η χώρα μας διεκδικεί πρωτιά αρνητικής εικόνας στα θέματα υγείας. Αυτά δεν τα λέει το ΑΚΕΛ αλλά επιστημονικές διεθνών και ευρωπαϊκών εκθέσεων που κατατάσσουν την Κύπρο στις πρώτες θέσεις σε ό,τι αφορά το κόστος της υγείας και στις τελευταίες σε ό,τι αφορά τις κρατικές δαπάνες.

Για άλλη μια χρονιά οι κυβερνώντες στερούνται οράματος για την υγεία, καταθέτοντας έναν προϋπολογισμό που δεν ανταποκρίνεται στις τεράστιες ανάγκες των δημοσίων νοσηλευτηρίων. Ο κρατικός προϋπολογισμός για την υγεία ήταν φυσικό να αναμένετο με ενδιαφέρον, αλλά και αγωνία, γιατί εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού οι ανάγκες και οι απαιτήσεις κορυφώνονται. Φυσιολογικά, τα παθήματα στον χώρο της δημόσιας υγείας, με αφορμή το πρώτο κύμα της πανδημίας, θα έπρεπε να γίνονταν μαθήματα. Η πανδημία του κορωνοϊού έχει αναδείξει σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο τη δημόσια υγεία ως μέγιστη εθνική προτεραιότητα. Μια κυβέρνηση που διεκδικεί όμως τα εύσημα στο πρώτο κύμα συλλαμβάνεται σήμερα στο δεύτερο κύμα ανίκανη, ανεπαρκής και ανήμπορη να δώσει λύσεις προστασίας και φροντίδας της υγείας του λαού.

Η δημόσια υγεία νοσεί, το σύστημα υγείας πάσχει και δυστυχώς οι κυβερνώντες κωφεύουν. Και εξηγούμε: Πώς είναι δυνατό εν μέσω πανδημίας τα δημόσια νοσηλευτήρια να εργάζονται με μειωμένο προσωπικό είτε σε γιατρούς είτε σε νοσηλευτές είτε σε άλλους επαγγελματίες υγείας; Πώς μπορούν να πιστεύουν οι κυβερνώντες ότι θα εξασφαλιστεί η ποιότητα προσφοράς υγείας, όταν υπάρχουν ελλείψεις φαρμάκων, αναλωσίμων, καθυστέρηση στις αναλύσεις και λίστες αναμονής;

Βρισκόμαστε στη δεύτερη φάση του ΓΕΣΥ και ακόμα αυτοσχεδιάζουν, πολλές φορές ακόμη και ερασιτεχνικά. Η συζήτηση πρόσφατα στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας για τα προβλήματα των επαρχιακών νοσοκομείων ανέδειξε ένα ιδιαίτερα κρίσιμο θέμα. Οι διευθύνσεις δεν έχουν επικοινωνία με την

κεντρική διεύθυνση. Πλήρης αλληλοαμφισβήτηση, με αποτέλεσμα σήμερα να διαιωνίζονται τα προβλήματα και τα δημόσια νοσηλευτήρια να βρίσκονται επί ξυρού ακμής.

Ούτε για τις επεκτάσεις προβλέπεται κάτι συγκεκριμένο. Στη Λεμεσό χρονίζουν οι μελέτες που ετοιμάστηκαν. Δεν είναι απάντηση το ότι στο πλαίσιο του ΓΕΣΥ γίνονται συνέργειες με τον ιδιωτικό τομέα. Τα δημόσια νοσηλευτήρια πρέπει να είναι αρκούντως ικανά και επαρκή σε υποδομές. Σήμερα ασκείται, αγαπητοί συνάδελφοι, ιατρική στους διαδρόμους και στα κοντέινερ και όσοι έχει χρόνια να πάτε στα νοσοκομεία σας παρακαλώ να το πράξετε και να το δείτε από κοντά. Ταλαιπωρείται αφάνταστα ο κόσμος από επαρχία σε επαρχία, για να κάνει μια εξέταση. Ένας πεπαιτωμένος εξοπλισμός που βρίσκεται συνεχώς για επιδιόρθωση χρήζει άμεσα αντικατάστασης και ανανέωσης με νέο που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ιατρικές τεχνολογίες. Ακόμα δε μας είπαν τι θα γίνει με την ανέγερση του νέου κτιρίου για το κρατικό χημείο, τι θα γίνει με το ψυχιατρείο και τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας. Δεσμεύσεις και υποσχέσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας προεκλογικά, μάλιστα εν είδει ιδιαίτερης επικοινωνιακής ανάδειξης στο συγκεκριμένο θέμα. Άνθρακες ο θησαυρός!

Ρωτήσαμε ακόμα τι θα γίνει με την υπόσχεση-δέσμευση για την επένδυση €100 εκατομ. στον τομέα της υγείας για τον COVID; Ξέρετε τι μας απάντησαν; Αγοράσαν μάσκες. Εννά φάμε τα λεφτά μας στα αναλώσιμα και οι κυβερνώντες θα δώσουν δυστυχώς σ' αυτή την κρίσιμη φάση τον χειρότερο τους εαυτό και θα επικαλούνται την ατομική ευθύνη του κυπριακού λαού. Η ατομική ευθύνη του κυπριακού λαού είναι δεδομένη. Τα διατάγματα και τα μέτρα τους, οι υποδομές τους είναι που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες. Και δεν πρέπει να κρυβόμαστε πίσω από τα διατάγματα και από τις εξουσίες, τις οποίες αυτοκρατορικά έχουν, αλλά να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Πότε θα αναλάβουν οι κυβερνώντες τις ευθύνες τους ως προς τα θέματα που αφορούν τα διατάγματα, τη στέρηση ελευθεριών, τα δικαιώματα, τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών, τα οποία εφαρμόζουν κατά το δοκούν και με πολλές αντιφάσεις και διακρίσεις. Γι' αυτό και ο κόσμος είναι θυμωμένος και αγανακτισμένος.

Από τον περασμένο Μάιο το ΑΚΕΛ κατέθεσε δεκαοκτώ εισηγήσεις για προετοιμασία του κράτους και των νοσηλευτηρίων. Ζητήσαμε μέτρα για την κάλυψη αναγκών σε προσωπικό, αναλώσιμα και εξοπλισμό, δημιουργία μονάδων εντατικής θεραπείας σε όλα τα νοσοκομεία και την αύξηση των κλινών στις μονάδες εντατικής, μέτρα προφύλαξης των επαγγελματιών υγείας, αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα. Τι έχει εισακουστεί από όλα αυτά; Τι σχεδιασμούς έκανε και φτάσαμε στο σημείο η ελεύθερη Αμμόχωστος ουσιαστικά να μην έχει νοσοκομείο να ανταποκριθεί στις άλλες ανάγκες των κατοίκων, αφού σχεδόν όλο το νοσοκομείο Αμμοχώστου εκκενώθηκε για τη νοσηλεία ασθενών με κορωνοϊό; Δυστυχώς, αποτύχατε στον τομέα της υγείας, αγαπητοί συνάδελφοι, και γι' αυτό τον σκοπό δε σας εμπιστευόμαστε, γι' αυτό θα καταψηφίσουμε τον προϋπολογισμό.

Στη συνέχεια θα καταθέσω μερικούς προβληματισμούς για τα θέματα της υπαίθρου. Η υπαίθρος βρίσκεται σε συνθήκες άθλιες, φθίνει, εγκαταλείπεται καθημερινά. Οι πολίτες, ο κόσμος της υπαίθρου εκπέμπουν κραυγή απόγνωσης. Απουσιάζουν παντελώς τα έργα υποδομής, τα κίνητρα, για να παραμένει ο κόσμος στην υπαίθρο. Και δεν αρκούσε όλο αυτό, που αφήσατε τον κόσμο σε εγκατάλειψη, εκλείσατε και τα υποκαταστήματα των τραπεζών, στο πλαίσιο που πουλήσατε τον συνεργατισμό, όπου μια υπεραγορά αγόρασε ένα περίπτερο - το αντίθετο- ένα περίπτερο αγόρασε μια υπεραγορά, και δεν κατορθώσατε τουλάχιστον να προστατεύσετε τον κόσμο. Κλείνουν τα χωριά μας. Τα πλείστα χωριά έχουν πενήντα και εκατό κατοίκους και σύντομα θα έχουμε σοβαρό πρόβλημα.

Ολοκληρώνω με τα θέματα πολιτισμού. Για εμάς, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι το συγκριτικό πλεονέκτημα για την επιβίωσή μας. Δεν μπορεί να αποτιμάτε με κερδοζημιές, δεν μπορεί να θεωρείτε ζημιά την καλλιτεχνική δημιουργία. Ενώνουμε τη φωνή μας με τους καλλιτέχνες, με τους ηθοποιούς, τις σχολές χορού, τα ωδεία, με όσους ασχολούνται με τον πολιτισμό και καλούμε την κυβέρνηση στο πλαίσιο αυτού του προϋπολογισμού να αναλάβει πρωτοβουλίες, να σώσουμε αυτό τον κόσμο που στερείται κατά 80% τα εισοδήματά του.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη διεύθυνση της Βουλής, τους λειτουργούς και γραμματείς και γενικά όλο το προσωπικό για τη βοήθεια και τη στήριξη που μας προσφέρουν, καθώς και τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες.

Θέλω να ευχηθώ σε όλους ολόψυχα καλά Χριστούγεννα, χρόνια πολλά γεμάτα υγεία, ασφαλώς με ασφάλεια και είτε το 2021 να είναι η χρονιά για μια καλύτερη Κύπρο, για δικαίωση των ονείρων και των προσδοκιών του λαού μας! Και ασφαλώς να ευχηθούμε ο λαός, που είναι η μόνη δύναμη, ο μόνος που μπορεί να αλλάξει τα πράγματα, το 2021 να το κάνει πραγματικότητα!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου, βουλευτή του ΑΚΕΛ Λεμεσού και τέως δήμαρχε των Πολεμιδιών, για να μεν διαμαρτύρονται οι εκ δεξιών!

Να φωνάξω έναν άλλο Γιώργο στο βήμα τώρα, τον κ. Γιώργο Κάρουλλα του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αγαπητέ Γιώργο, έχεις τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δυστυχώς μόλις έχουμε ακούσει ακόμα μια φορά το ποίημα της αντιπολίτευσης με την άκρως μηδενιστική τακτική που ακούμε συχνά πυκνά τα τελευταία χρόνια. Και διερωτάται κανείς, ο πολίτης έξω που μας ακούει... Έχουμε βιώσει, αντί μηδενισμού, ένα πακτωλό μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς ανεξαιρέτως. Δε λέμε ότι όλα είναι ρόδινα. Υπάρχουν ελλείψεις. Υπάρχουν κενά. Έχουν επισημανθεί από αυτό το βήμα αυτές τις δύο μέρες πάρα πολλά. Και η απάντηση σε αυτά είναι μία: Με τον ορθολογισμό και το μέτρο να μετρήσουμε τις συνέπειες της καταψήφισης του προϋπολογισμού και την ίδια στιγμή, ναι, την ίδια στιγμή αυτά τα κενά δε θα μπορούμε να τα καλύψουμε. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα!

Σε αυτή την υγειονομική κρίση που περνούμε, η συνεργασία όλων και η συνεννόηση είναι άκρως απαραίτητη, ούτως ώστε ο κόσμος έξω να μη μετρά αύριο, τον Γενάρη και τον Φλεβάρη, συνέπειες για το μέλλον του. Ας αφουγκραστούμε αυτή την ανησυχία του κόσμου, ας δεχτούμε αυτό τον προβληματισμό και ας επιφέρουμε και τα κατάλληλα αποτελέσματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συνεπής και φέτος η Βουλή στο κάλεσμα για τον προϋπολογισμό. Είμαστε εδώ σήμερα, ενώπιον του λαού, μπροστά στο δίλημμα της συνέχειας ή της στασιμότητας, με αποτελέσματα επιβραδυντικά ή ακόμα και καταστροφικά, χωρίς να θέλω να κινδυνολογήσω φυσικά. Η απάντηση σε αυτά είναι η ένωση των δυνάμεών μας δημιουργικά για την αγωνία μας για το μέλλον του τόπου.

Οι συνθήκες τις οποίες βιώνουμε και τις οποίες συζητούμε σήμερα είναι πρωτόγνωρες, παρατηρώντας μέσα από διαφορετικές οπτικές και διαμορφώνοντας μια πολυπρισματική θεώρηση. Μπορεί να ακούγονται επαναλαμβανόμενες τοποθετήσεις, αλλά τίποτε δεν μπορεί να είναι το ίδιο όπως τις προηγούμενες χρονιές. Από τη μια είναι η πανδημία και οι υγειονομικές συνθήκες, οι μακροοικονομικές και μικροοικονομικές ιδιαιτερότητες, οι επακόλουθες δυσκολίες του λαού μας και οι συνεχείς απειλές της Τουρκίας, ο πρωτίστως αδιάστατος εμποικισμός της Αμμοχώστου και, προσθετικά σε όλα αυτά, το άνευ προηγουμένου πολιτικό σκηνικό, που στο τέλος της ημέρας κουράζουμε τον λαό μας και, αντί να ενδυναμώνουμε τον πολιτικό μας πολιτισμό, απαξιώνουμε την πολιτική ακόμα περισσότερο εμείς οι πολιτικοί στα μάτια του απλού Κύπριου πολίτη.

Πρέπει να παραδεχτούμε ότι γίνονται πολλά, δημιουργικά, πραγματοποιούνται έργα εν μέσω πανδημίας, η Κύπρος παίρνει πρωτιές στη διαχείριση των επιδομάτων για την πανδημία και συνεχίζει το 2021 με τον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας να αντιμετωπίζει τις δυσκολίες των χρόνων αυτών.

Στη σύντομη αυτή τοποθέτηση θα επιχειρήσω να δώσω ενώπιον του σώματος τις βασικές ιδιαιτερότητες του προϋπολογισμού των Υπουργείων Εσωτερικών και Άμυνας. Όσον αφορά το Υπουργείο Άμυνας, πρέπει να σημειώσουμε και φέτος τη συνεχή αύξηση των κονδυλίων για την αμυντική θωράκιση και την καθιέρωση πλέον της υπέρβασης του ποσού των εκατό εκατομμυρίων ευρώ ανά έτος τα τελευταία τέσσερα χρόνια, γεγονός που πρέπει να αναγνωριστεί από όλους και που, μέσα από την προμήθεια νέων οπλικών συστημάτων, μας επιτρέπει να ενδυναμώνουμε συνεχώς την αποτρεπτική μας ισχύ. Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι μέσα σε αυτή την ευρύτερη γεωπολιτική αστάθεια στην ανατολική Μεσόγειο η Κύπρος καθίσταται σημαντικός υπολογισμός εταίρος ειρήνης, ασφάλειας και σταθερότητας και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα μέσα από τις διεθνείς ασκήσεις και στον χερσαίο και στον θαλάσσιο μας χώρο. Που κάποτε κάποιοι εδώ ψήφιζαν είτε ενάντια είτε απείχαν για σχετικά νομοθετήματα. Τώρα που η Κύπρος όχι μόνο δίνει, αλλά και παίρνει από τις συνεργασίες αυτές, τα έργα μιλούν από μόνα τους.

Πρωτίστως προωθείται η συνεχής ανάπτυξη των σχέσεων αμυντικής συνεργασίας της Κύπρου με άλλα κράτη και αδιαμφισβήτητα και με την Ελλάδα, για την οποία συνεργασία δε χρειάζονται τίτλοι για το βάθος και το ύψος της. Μέσα από την ενίσχυση της εξωστρεφούς αμυντικής μας πολιτικής, η Κυπριακή Δημοκρατία, με την οικοδόμηση περιφερειακών συνεργασιών, διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στις προσπάθειες δημιουργίας συνθηκών ασφάλειας, ειρήνης και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο, δεδομένων των ενεργειακών μας προοπτικών, των μεταναστευτικών πιέσεων και της εμφάνισης νέων ασύμμετρων απειλών. Αυτό που συνδυάζεται συστημικά με τα πιο πάνω είναι η ενδυνάμωση της επιχειρησιακής δυνατότητας της Εθνικής Φρουράς. Δεν πανηγυρίζουμε για τα επιτεύγματα αυτά, αλλά ο λαός πρέπει να γνωρίζει ότι ενδυναμώνουμε το αίσθημα ασφάλειας αυτού του λαού του ταλαιπωρημένου.

Αυτό που ξεχωρίζει μέσα στο οργανωσιακό σύστημα δεν είναι τίποτε άλλο από την εφαρμογή καινοτόμων και μεταρρυθμιστικών δράσεων που η υλοποίησή τους επιτυγχάνεται μέσα από την πλέον αποδοτική και αποτελεσματική εφαρμογή των οικονομικών μας πόρων. Για το 2020 έχει γίνει εφικτό η απορροφητικότητα να φτάσει στο 96%. Αναγνωρίζοντας δε τη συνεχή μέριμνα για το προσωπικό, καθιστούμε σαφές ότι το Υπουργείο Άμυνας πρέπει να προχωρήσει τάχιστα στην οικοδόμηση της πυραμίδας των θέσεων, τόσο για αξιωματικούς όσο και για υπαξιωματικούς, έτσι που όχι μόνο να ανταποκρίνεται στη νέα δομή

δυνάμεων, αλλά και να προσδίδει την αναγκαία προοπτική για κάθε στέλεχος, επενεργώντας θετικά και στο ηθικό και αίροντας την όποια διαχρονική αδικία. Η μέριμνα αυτή επεκτείνεται επίσης και μέσα από την ετοιμασία και την επικείμενη κατάθεση στη Βουλή των κανονισμών για το ωράριο του προσωπικού. Δεν πρέπει να λησμονούμε επίσης την αδιαμφισβήτητη επιτυχία του θεσμού των ΣΥΟΠ, για τους οποίους έχουμε εισηγηθεί αύξηση της αναρρωτικής τους άδειας και αναμένουμε την κατάθεση στη Βουλή των σχετικών κανονισμών. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζουμε το έργο και την υπηρεσία των εθνοφρουρών μας και με τα νομοθετήματα που έχουμε ενώπιόν μας προσπαθούμε να περιορίσουμε κι άλλο τη φυγοστρατία, αλλά και να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής ειδικών ομάδων, όπως τα ορφανά, για τις οποίες αυξάνονται τα ποσά των επιδομάτων που τους προσφέρονται.

Έχετε αναλογιστεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ενδεχόμενο να καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός; Έχετε σκεφθεί τι θα πετύχετε; Έχετε μπει στη θέση των στελεχών που με πατριωτισμό επιτελούν αυτό τον αμυντικό σχεδιασμό; Έχετε καθόλου ενσυναίσθηση για το αύριο της αμυντικής μας προσπάθειας και της προσμονής του απλού πολίτη για τη διασφάλιση της επιβίωσής μας στη γη μας;

Όσον αφορά δε το Υπουργείο Εσωτερικών, στη βάση οράματος ο σχετικός προϋπολογισμός ενισχύει την οικονομία του τόπου, την ασφάλεια των πολιτών και την κοινωνική συνοχή και αναβαθμίζει αδιάλειπτα την ποιότητα ζωής. Με αναπτυξιακό προϋπολογισμό 783 εκατομ. ευρώ για την επικείμενη τριετία καινοτομεί με νέες μεθόδους αποδοτικής διακυβέρνησης και ενισχύει ταυτόχρονα την επιχειρηματικότητα, υλοποιώντας την αναπτυξιακή προοπτική. Μόνο για την επαρχία Αμμοχώστου έχουν προϋπολογιστεί για το 2021 16 εκατομ. ευρώ για διάφορα έργα υποδομής, γεγονός που διαμορφώνει και το πλαίσιο εργοδότησης μαζί με τα εν εξελίξει ιδιωτικά έργα. Ο σχεδιασμός συμπληρώνεται με συγκεκριμένα προγράμματα και δράσεις. Συγκεκριμένα υπενθυμίζουμε τη νέα στρατηγική και τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό για τη μεταναστευτική πολιτική, που η εφαρμογή της αρχίζει να αποδίδει μειώνοντας τους αιτητές πολιτικού ασύλου και συμβάλλοντας στην πετυχημένη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Ταυτόχρονα τονίζουμε εμφαντικά την εφαρμογή της νέας στεγαστικής πολιτικής και την αύξηση του ποσού για τα παιδιά των προσφύγων για το 2021 με επιπλέον 14 εκατομ. ευρώ.

Να γνωρίζετε, κυρίες και κύριοι, ότι όχι μόνο δεν περικόψαμε χρήματα για τη στέγαση, αλλά αντιθέτως τα αυξήσαμε σημαντικά για την πραγμάτωση του οράματος της στέγασης νεαρών προσφυγικών ζευγαριών. Επιπλέον, η νέα διαδικασία της αδειοδότησης κατοικίας απλοποιείται και με τη μεταρρύθμιση αυτή το έργο κάθε ζευγαριού καθίσταται ευκολότερο. Σημαντική ιδιαιτερότητα του προϋπολογισμού είναι η σημαντική αύξηση των χρημάτων για τις ακριτικές και μειονεκτικές περιοχές, με την κάλυψη πλέον του διπλάσιου αριθμού κοινοτήτων και τη διασφάλιση της υλοποίησης της ελπίδας για στέγαση των νεαρών ζευγαριών και την ορατή δυνατότητα αναζωογόνησης των περιοχών αυτών.

Σημαντικό πυλώνα του Υπουργείου Εσωτερικών αποτελεί και η τοπική αυτοδιοίκηση, την οποία οφείλουμε να μεταρρυθμίσουμε. Με άξονα την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής μέσα από τη βελτίωση των δυνατοτήτων με την αναβάθμιση των δήμων σε «μικρές κυβερνήσεις», σε συνάρτηση με την οικονομική αυτοτέλεια και τις σημαντικές εξοικονομήσεις, έχουμε μπροστά μας τρία νομοσχέδια τα οποία θα τεθούν για ψήφιση τον Ιανουάριο του 2021, αν όλα πάνε καλά. Δε χωρά ο τόπος άλλες απορρυθμίσεις. Είναι η ώρα της συναίνεσης και της συνεργασίας, για να φέρουμε το αποτέλεσμα της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής, γεφυρώνοντας διαφορές στη βάση του ορθολογισμού και του μέτρου. Μιλούμε για μια ισορροπημένη μεταρρύθμιση, την πιο μεγάλη που θα έχουμε ποτέ ψηφίσει και που δημιουργεί νέες ευκαιρίες για κάθε τόπο μέσα από τη δημιουργία συνθηκών για οικονομίες κλίμακας.

Με τα συγκεκριμένα επίσης προγράμματα διαχείρισης εγγράφων και την πολιτική της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης απλοποιούνται διαδικασίες και μειώνονται οι σωροί των φακέλων. Αν αναλογιστούμε και τη δυνατότητα που μπορεί να παρασχεθεί με τη συνολική μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, τότε θα μπορούμε να μιλούμε για ανάπτυξη που διευκολύνεται μέσα από την παραγωγικότητα των δημόσιων υπαλλήλων.

Για την ανάπτυξη τη βιώσιμη είναι υποχρέωσή μας, κυρία πρόεδρε της επιτροπής Εσωτερικών, να ολοκληρώσουμε πριν από τις εκλογές την εξέταση και ψήφιση του νομοσχεδίου για τη διευκόλυνση των στρατηγικών επενδύσεων, έτσι ώστε να δώσουμε πραγματική ώθηση στη δυνατότητα ανάπτυξης και να βάλουμε το λιθαράκι μας στην προσέλκυση νέων στρατηγικών και βιώσιμων επενδύσεων που θα επιτρέψουν την εισροή φρέσκων χρημάτων στην κυπριακή οικονομία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχουμε μπροστά μας μια νέα προσπάθεια επίλυσης του κυπριακού προβλήματος, η οποία ξετυλίγεται και αποτελεί ίσως την έμπρακτη απάντηση στους τούρκικους σχεδιασμούς. Αν αυτή η νέα πρωτοβουλία δεν ευοδώσει, τότε πραγματικά ως κράτος πρέπει να αξιολογήσουμε εξαντλητικά τις δυνατότητές μας για απόδοση δικαίως κατανομής των βαρών και ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης και για τα παιδιά των προσφύγων. Ας μη λησμονούμε ότι η Αμμόχωστος εποικίζεται και ο κατακτητής αδιάτακτα υλοποιεί τους άνομους του σχεδιασμούς. Ας μη λησμονούμε ότι ο πρόσφυγας βιώνει τον εκτοπισμό και την άνιση κατανομή των βαρών που προκάλεσε η κατοχή. Ο πρόσφυγας και τα παιδιά του αναζητούν δημιουργικότητα και πρέπει -και το οφείλουμε ως κράτος-

να τους δοθεί η κρατική μέριμνα με τη δυνατότητα παραχώρησης κρατικής γης για επιχειρηματικούς ή άλλους σκοπούς στη βάση κριτηρίων. Στερούνται οι νέοι και οι νέες τη δυνατότητα αξιοποίησης της γης που θα κληρονομούσαν και θα την αξιοποιούσαν στη βάση του οράματός τους. Ως ελάχιστη οφειλή στα άτομα αυτά έχω καταθέσει στο Υπουργείο Εσωτερικών πρόταση για την ανέγερση προσιτών κατοικιών από τον Κυπριακό Οργανισμό Ανάπτυξης Γης σε κρατική γη, έτσι που ζευγάρια από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα να μπορούν να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι.

Η Αμμόχωστος χάνεται και εμείς ερίζουμε! Την έχουμε λησμονήσει! Ο Αμμοχωστιανός αγωνιά και γίνεται δέκτης ατομικών προκλήσεων που θίγουν την αξιοπρέπειά του δια μέσω ενός ορατού οικονομικού Απίλα. Και εδώ ως κράτος οφείλουμε να δώσουμε το αντίβαρο σε αυτά τα τεκτονόμενα.

Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μοιραστώ μαζί σας τους προβληματισμούς απλών Κυπρίων πολιτών που μας παρακολουθούν να αψιμαχούμε και να απειλείται η ποιότητα ζωής τους με την καταψήφιση του προϋπολογισμού. Η κοινωνία αγωνιά. Ο απλός πολίτης μας παρακολουθεί με σκεπτικισμό. Είναι η ώρα να προβληματιστούμε προς όφελος της κοινωνίας μας. Είναι η ύστατη στιγμή να βάλουμε ο καθένας μας ένα τρίτο μάτι να παρακολουθεί από ψηλά την Κύπρο, την πατρίδα μας, που εντός και εκτός δέχεται πολλά προβλήματα. Από εκτός βιώνουμε τον εμποικισμό της Αμμοχώστου από την Τουρκία, προκλητικά, κατακτητικά και απροκάλυπτα, τις συνεχείς απειλές του σουλτάνου, την πυκνή κατανομή των πολεμικών πλοίων στη Μεσόγειο, το πολεμικό σκηνικό στη Συρία και στις λοιπές χώρες. Αν παρατηρήσουμε τώρα εντός της Κύπρου, θα διερωτηθεί κάποιος αν πραγματικά πρέπει να μας παίρνουν στα σοβαρά οι φίλιες χώρες, και είναι εδώ που χρήζει συγχαρητηρίων τόσο η εξωτερική όσο και η εξωστρεφής αμυντική μας πολιτική. Από τη μια οι αντιπαραθέσεις για τα διαβατήρια -που κατάντησε αυτοπυροβολισμός και επαναλαμβανόμενο φαγητό, τη στιγμή που τα συντεταγμένα όργανα της πολιτείας πράττουν το καθήκον τους- από την άλλη οι αψιμαχίες των θεσμών, οι απειλές για καταψήφιση του προϋπολογισμού και ένα σωρό άλλα πιο μικρά ζητήματα πολιτικών διαφορών, η εξάντληση της υπομονής του λαού μας από τα μέτρα κατά της πανδημίας και οι αντιδράσεις των επηρεαζόμενων ομάδων. Δημιουργούν όλα αυτά ένα επικίνδυνο κοκτέιλ το οποίο πρέπει να λάβουμε όχι μόνο υπόψη, αλλά να το διαχειριστούμε με ψυχραιμία για αποφυγή δυσάρεστων καταστάσεων. Να μη δίνουμε την εντύπωση ότι ζούμε σε μια άλλη πραγματικότητα, μακριά από την κοινωνία.

Ο τόπος μας δεν αντέχει άλλες αντιπαραθέσεις. Ας μην φορτώσουμε αυτό τον λαό τον ταλαιπωρημένο με το βάρος της καταψήφισης του προϋπολογισμού, να του επιβραδύνουμε το δικαίωμα της ανάπτυξης, το δικαίωμα στην υγεία, την αποστέρωση ενδυνάμωσης του δικαιώματος της ασφάλειας και της κοινωνικής συνοχής. Την κρίσιμη τούτη ώρα, ας βάλουμε τον ορθολογισμό, το μέτρο και τη συνέχιση, πάνω από την όποια μικροπολιτική σκοπιμότητα ή αλλότριο κίνητρο. Την ώρα τούτη που τόσα μεταρρυθμίζονται, ας μην επιφέρουμε άλλο ένα καίριο πλήγμα στην πατρίδα μας. Είναι η στιγμή η ύστατη της ενσυναίσθησης που μπορεί να δώσει συνέχεια στην εύρυθμη και συνεχή μεταρρυθμιστική λειτουργία του κράτους μας. Ο πολίτης μας παρακολουθεί και μας κρίνει! Ας του δώσουμε την ελπίδα ότι, ναι, μπορούμε να πετύχουμε την έξοδο και από αυτή την κρίση. Και να θυμάστε ότι στο τέλος η κάθε θετική ψήφος στον προϋπολογισμό είναι θετική για τον κάθε πολίτη που αναμένει καλύτερες μέρες από εμάς και όχι το αντίθετο. Κρινόμαστε όλοι. Θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας το έμπρακτο αποτέλεσμα, όσα και αν υποσχεθούμε ή αν πούμε. Πρέπει να αποδείξουμε όλοι μαζί την κρίσιμη τούτη ώρα ότι με δημιουργικό διάλογο μπορούμε να νικήσουμε την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια. Με συνεννόηση, με πλήρη συναίσθηση της πραγματικότητας, να δώσουμε στον λαό μας το μήνυμα ότι στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα, φτάνει να υπάρχει σοβαρότητα, υπευθυνότητα και αλληλοσεβασμός. Ο κόσμος αναμένει από εμάς, από τους εκπροσώπους του, θετικότητα.

Καλά Χριστούγεννα με υπομονή και υγεία για όλους μας.

Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Γιώργου Κάρουλλα τον Πρόεδρο της Βουλής αντικατέστησε στην έδρα η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ, κύριε Κάρουλλα.

Τον λόγο έχει ο κ. Κωστής Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε και εμένα να ευχαριστήσω τις υπηρεσίες της Βουλής για το πολύ σοβαρό έργο που επιτελούν και την πολύ μεγάλη βοήθεια που δίνουν σε όλους τους βουλευτές, γιατί χωρίς αυτούς δε θα μπορούσαμε να συζητούμε προϋπολογισμούς, με όλες τις εντάσεις και τις διαφωνίες που προκύπτουν από τη συζήτηση.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο παρών προϋπολογισμός παρουσιάστηκε προς ψήφιση μέσα σε συνθήκες δύσκολες όσο και πρωτόγνωρες. Είναι ένας προϋπολογισμός ο οποίος καθορίζει και οριοθετεί την οικονομική και κοινωνική πολιτική της κυβέρνησης για τον αμέσως επόμενο χρόνο, εν μέσω επιτεινόμενης και πολλαπλής κρίσης. Είναι πολλαπλή η κρίση, γιατί αυτή δεν είναι μόνο οικονομική ή κοινωνική, αλλά επεκτείνεται και έχει μετατραπεί σε κρίση θεσμών, κρίση αξιών και κρίση πολιτική. Δεν πρέπει να διαφεύγει ποτέ από την προσοχή μας ότι η κρίση της πανδημίας, με ό,τι αυτή συνεπάγεται και η οποία διαρκεί σε βάθος χρόνου, αλλά και σε συνέπειες, ήλθε να προστεθεί στην οικονομική κρίση και στα προβλήματα της κοινωνίας και της φτωχοποίησης, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης του 2012-13, της τραπεζικής και των γενικότερων αδιεξόδων με τα οποία έχει επιβαρυνθεί ο κυπριακός λαός τα τελευταία χρόνια.

Σε αυτή τη ζοφερή κατάσταση των πραγμάτων έχει προστεθεί και η σοβούσα από μακρού κρίση των θεσμών, απότοκο των φαινομένων της διαφθοράς, της διαπλοκής, του πολιτικού εκμαυλισμού που έχουν καταστήσει την πολιτική, δυστυχώς, συνώνυμο της αρπαχτής, του συμφητισμού και της εξαπάτησης. Δεν είναι η πρώτη φορά που η πατρίδα μας αντιμετωπίζει τα φαινόμενα αυτά. Είναι όμως η πρώτη φορά που η κατάσταση έχει φθάσει σε οριακό και πέραν του οριακού πολλές φορές σημείου, ενώ οι συνέπειες της πολλαπλής κρίσης που αναφέρω έχουν προσβάλει τον πυρήνα της αξιοπρεπούς διαβίωσης του Κύπριου πολίτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε μία ευνομούμενη πολιτεία αποτελούν από μόνα τους ύβρη τα φαινόμενα διαπλοκής, αναληθσίας και συμφητισμού στην παρανομία. Είναι προσβολή προς την ίδια την ανθρώπινη υπόσταση, η οποία από τη φύση της είναι ελεύθερη και δε συμβιβάζεται με την υποβάθμιση είτε του βιοτικού επιπέδου είτε της νοημοσύνης ενός εκάστου ανθρώπου. Αυτά θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, όταν εξετάζουμε την κατάσταση της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας σήμερα. Από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και από τις παραδοχές του ίδιου του Υπουργού Οικονομικών προκύπτει ότι, προκειμένου να ορθοποδήσει το κράτος και να ενδυναμωθεί ο κοινωνικός ιστός, ήταν και είναι απαραίτητη η ανάγκη λήψης μέτρων στήριξης της οικονομίας, αλλά και του απλού συμπολίτη μας.

Η δημοσιονομική πολιτική του κράτους πάντα πρέπει να εξετάζεται για τα έτη 2020 και 2021 μέσα από τη ρήτρα διαφυγής που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη την προσωρινή χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Όπως προκύπτει, η ενεργοποίηση της ρήτρας αυτής επιτάσσει στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα κοινωνικοοικονομικής στήριξης που επιβάλλουν οι συνθήκες της πανδημίας. Είναι γι' αυτό τον λόγο που η ΕΔΕΚ πίστευε και πιστεύει ότι ο φετινός προϋπολογισμός θα έπρεπε να ήταν πολύ πιο αφειδώλετος, προκειμένου να στηρίξει τα θύματα της οικονομικής πολιτικής του παρελθόντος, τα οποία δέχονται ανηλεή πόλεμο από την υγειονομική κρίση του σήμερα. Δεν το πράττει όμως, καθότι θεωρεί ότι το καθήκον της κυβέρνησης εξαντλείται στην παροχή επιδοτήσεων απώλειας εισοδημάτων, ενώ θα έπρεπε να ήταν στήριξη προκειμένου η απώλεια αυτή να μην αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη. Οφείλει όμως το κράτος να στηρίξει την προσπάθεια για περαιτέρω ενίσχυση του εισοδήματος μέσα από τη δημιουργία προοπτικών και όχι απλή κάλυψη μέρους των ζημιών.

Εδώ είναι που θα έπρεπε το κράτος να σταθεί αρωγός στην οικονομία μέσα από ένα new deal που θα έπρεπε να είχε εφαρμοστεί από χρόνια στα πρότυπα της Αμερικής του μεσοπολέμου, όταν η κοινωνία και η οικονομία είχαν αποσαθρωθεί από τις πολλαπλές κρίσεις, χρηματιστηριακές, τραπεζικές και άλλες. Όλα τα πιο πάνω είχαν προκαλέσει και τότε το στέγνωμα της οικονομίας και κατέστησαν τη χρηματοδότηση πανάκριβη και απρόσιτη στον μικρομεσαίο επιχειρηματία, τον βιοτέχνη, τον υπάλληλο, τον αγρότη.

Είναι σ' αυτές τις συνθήκες που επεμβαίνει το κράτος με αναπτυξιακή πολιτική, η οποία δεν εξαντλείται με την ολοκλήρωση μόνο κάποιων έργων τα οποία ωρίμασαν και τα οποία ούτως ή άλλως θα έπρεπε να είχαν γίνει από καιρό. Το κράτος οφείλει και οφείλει σε εποχές δύσκολες να ακολουθήσει αναπτυξιακή πολιτική, η οποία να μην περιορίζεται σε κατασκευή τριών ή τεσσάρων δρόμων ή πέντε γεφυριών. Η ανάπτυξη δεν είναι μόνο ζήτημα αριθμητικό, αλλά είναι ζήτημα πρωτίστως οράματος για μια κοινωνία όπου περισσεύει η φτώχεια και η ανυπαρξία υποδομών. Αυτό δε φαίνεται να το κάνει ο προϋπολογισμός του 2021 και γι' αυτό δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός. Ζούμε σε μία κοινωνία όπου οι τράπεζες, με φαρέτρα τη νομική και πολιτική κάλυψη που τους δόθηκε το 2014 και κυρίως το 2018, κάνουν ό,τι θέλουν, χωρίς να δίνουν ουσιαστικά λογαριασμό σε κανέναν, σε μια κοινωνία με κύριο χαρακτηριστικό της το τεράστιο ιδιωτικό χρέος και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Αυτή η τραπεζική ασυδοσία εκφράζεται πρώτιστα μέσα από ουσιαστικά την κατάχρηση της διαδικασίας της εκποίησης, η οποία έχει μετατραπεί από μέσο σε αυτοσκοπό. Όποιος αμφισβητεί το χρέος, το ύψος του ποσού, τις χρεώσεις, δέχεται την εκποίηση. Μία διαδικασία που τα άτομα ούτως ή άλλως κυπριακά δικαστήρια δεν περιορίζουν ούτε ελέγχουν, κυρίως διότι αποστερήθηκε ο κάθε συμπολίτης μας το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

Είχαμε ζητήσει και ζητούμε την εφαρμογή του χρεοστασίου, προκειμένου να αμβλυνθούν οι συνέπειες της κρίσης και να αναπνεύσουν οι μικρομεσαίοι, που ήταν κάποτε η ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας, προκειμένου να ορθοποθήσουν. Παρόμοια ρύθμιση είχε γίνει το 1974 και τη δεκαετία του '70 και του '80 με βάση τον περί Ανακουφίσεως και Οφειλετών Νόμο. Έτσι στήθηκε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κυπριακό κράτος και αναστήθηκε η οικονομία του μετά την καταστροφή του '74. Με το χρεοστάσιο, το πάγωμα των χρεών. Ούτε καν συζητήθηκε η πρότασή μας.

Ζητήσαμε και ζητούμε στήριξη της κάθε κυπριακής οικογένειας μέσα από φορολογικές ελαφρύνσεις των πολυτέκνων, μέσα από το πάγωμα οφειλών και τόκων και όχι αναστολή, γιατί κατά την περίοδο της αναστολής τρέχουν και οι τόκοι και οι χρεώσεις. Ζητήσαμε και ζητούμε στο οικογενειακό εισόδημα να μην προσμετρά το επίδομα του άρρωστου παιδιού ή η διατροφή σε μονογονεϊκές οικογένειες, γιατί αυτό αδικεί την οικογένεια, ξεπερνά το όριο της φτώχειας και δεν επιτρέπει την παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Ζητήσαμε και ζητούμε την επιβολή τέλους αλληλεγγύης σε κάθε πράξη πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας, προκειμένου να στηριχθούν οι αδύνατοι. Όλα τα πιο πάνω οφείλουν να γίνουν το συντομότερο δυνατό, για να σωθεί ο ιστός της κυπριακής κοινωνίας που είναι η οικογένεια και η μεσαία επιχείρηση. Αυτά δυστυχώς δεν τα προβλέπει ο προϋπολογισμός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ζητήσαμε και ζητούμε την αναστολή των εκποιήσεων, τουλάχιστον όσον αφορά τη βασική κατοικία και την επαγγελματική στέγη και δικαίωμα στον κάθε δανειολήπτη να αμφισβητεί καλόπιστα το χρέος του ενώπιον του δικαστηρίου. Δεν το κάνουμε επειδή διεκδικούμε μια ανέξοδη συνθηματολογία ούτε και για να υποστηρίξουμε τους δήθεν στρατηγικούς κακοπληρωτές, όπως επικοινωνιακά τουλάχιστον εμφανίστηκε και αποτελεί θρίαμβο επικοινωνιακό της κυβέρνησης. Το κάνουμε ακριβώς για να σώσουμε αυτό το οποίο πρέπει να σώσουμε. Τον κοινωνικό ιστό. Τη μικρομεσαία επιχείρηση. Το σπίτι του καθενός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ζήσαμε και ζούμε περιόδους σκανδάλων που ξεκινούν από το Χρηματιστήριο, περνούν από τα θαλασσοδάνεια και την κλειστή περίοδο πριν το κούρεμα, την επιλεκτική φυγή κεφαλαίων στο εξωτερικό. Ζήσαμε τη μεγάλη λεηλασία των Κυπριακών Αερογραμμών και το κλείσιμό τους εν μια νυκτί, επικαλούμενοι την κακοδιοίκηση που οι εκάστοτε κυβερνώντες επεδείκνυαν. Ζήσαμε και ζούμε τις συνέπειες της καταστροφής του συνεργατισμού και της μετατροπής του σε μακρά χείρα του κομματικού κατεστημένου και τη μετατροπή του σε πεδίο άσκησης κυβερνητικής πολιτικής, με αποτέλεσμα να προσφερθεί στο πιάτο στην Ελληνική Τράπεζα, τη στιγμή που το πόρισμα της Επιτροπής Γεώργιου Αρέστη κατακεραυνώνει τη μεθοδευμένη διάλυση του συνεργατικού κινήματος προς μεγάλη τέρψη του τραπεζικού κεφαλαίου και των funds. Δυστυχώς στην Κύπρο πάσχουμε από πορίσματα και διερευνητικές επιτροπές. Αυτά είναι καλοδεχούμενα και εφαρμόσιμα, εάν συμφωνούν με την πολιτική των εκάστοτε κυβερνόντων. Αυτή ήταν και η τύχη του πορίσματος Αρέστη που από μόνο του μπορούσε να εξασφαλίσει καταδίκες ή τουλάχιστον απόδοση πολιτικών και άλλων ευθυνών για τη διάλυση του συνεργατισμού.

Όλα αυτά οδηγούν σε μία αμφισβήτηση για τις προθέσεις και τα ελατήρια της εκάστοτε εξουσίας και μοιραία επενεργούν ως καταλύτες στη διαμόρφωση της πολιτικής απαξίωσης, αλλά και της στα μάτια του κόσμου ισοπέδωσης θεσμών και αξιών. Η τελευταία κρίση με τα διαβατήρια, με όλα τα σαθρά και απαράδεκτα που αυτή περιέχει και αποκαλύπτει, έχει καταστήσει τα πράγματα αφόρητα. Παρακολουθεί η κυπριακή κοινωνία τα όσα διαμείβονται, τις επιλεκτικές και προτιμησιακές μεταχειρίσεις αιτητών και μεσολαβητών. Φθάσαμε στο σημείο να ερίζουν δύο κορυφαίοι πολιτικοί αξιωματούχοι σε ποιον ανήκει η αρμοδιότητα ελέγχου, ενώ θα μπορούσε κάποιος να ερωτήσει αφελώς για ποιο λόγο δε συνεργάζονται όλοι αυτοί μεταξύ τους για αποκάλυψη της αλήθειας και απόδοση ευθυνών.

Δηλώνουμε για τον προϋπολογισμό ότι θα τον ψηφίσουμε ή θα τον καταψηφίσουμε μόνο με βάση το περιεχόμενό του και τίποτε περισσότερο και πέραν αυτού. Όλα αυτά σε μια ημικατεχόμενη βεβαίως πατρίδα, σαράντα έξι χρόνια μετά την τουρκική εισβολή, εξακολουθούμε να κάμνουμε τα ίδια λάθη, να ακολουθούμε τις ίδιες αδιέξοδες πολιτικές, περιμένοντας διαφορετικά αποτελέσματα. Φθάσαμε στο σημείο να πείσουμε τους εαυτούς μας, πόσω δε μάλλον τους ξένους, ότι στην Κύπρο ερίζουν δύο κοινότητες λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ τους, ενώ η ουσία του προβλήματός μας είναι η εισβολή και κατοχή της Τουρκίας. Έχουμε πείσει τους εαυτούς μας πρώτα ότι η κατάσταση προκλήθηκε από τους εθνικιστές -δεν είναι μακριά βεβαίως αυτή η αντίληψη, αλλά δεν είναι μόνο από αυτούς- των δύο κοινοτήτων και ότι είναι οι δύο κοινότητες που θα λύσουν τα προβλήματά τους, δίνοντας έτσι συγχωροχάρτι στην Τουρκία και στους σχεδιασμούς της. Ειλικρινά, η κυπριακή πολιτική στο Κυπριακό θα έπρεπε να αποτελεί αντικείμενο επιστημονικής μελέτης στα καλύτερα πανεπιστήμια του εξωτερικού, προκειμένου να αποτελεί παράδειγμα προς αποφυγή εξωτερικής πολιτικής.

Είναι αδιανόητο σήμερα να υποστηρίζει κάποιος ότι τη λύση θα φέρουν οι συνομιλίες των δύο κοινοτήτων, όταν στην Κύπρο υπάρχουν οι λόγχες των τριάντα με τριάντα πέντε χιλιάδων τούρκων στρατιωτών, τα εκατοντάδες άρματα μάχης και τα επιθετικά UAV, την ίδια στιγμή που η Κύπρος είναι περικυκλωμένη με το ναυτικό της Τουρκίας, πλοία του οποίου ναυλοχούν στα κατεχόμενα λιμάνια της Κερύνειας, της Αμμοχώστου και αλλού. Είναι πρωτοφανής η εξίσωση που έγινε στην Κύπρο μεταξύ θύματος και θύτη, πρώτα δυστυχώς από εμάς.

Εν μέσω κρίσης, επιθετικής συμπεριφοράς και πειρατικών ενεργειών της Τουρκίας, επαναλαμβάνουμε την αποτυχημένη πενταμερή η οποία οδήγησε στα αδιέξοδα, οδήγησε σε περαιτέρω διεκδικήσεις και απαιτήσεις της Τουρκίας και στην υποβάθμιση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε μία από τις δύο κοινότητες. Μετέτρεψε την Τουρκία από εισβολέα σε εγγυήτρια δύναμη, η οποία μάλιστα καλείται να συμβάλει στη λύση του προβλήματος που η ίδια δημιούργησε και συντηρεί. Ζητούμε μάλιστα να συνεχίσουν οι συνομιλίες από το σημείο που αυτές

τερματίστηκαν, δηλαδή στις απαράδεκτες και μονομερείς υποχωρήσεις του Προέδρου Αναστασιάδη προς τους Τούρκους. Μα, εάν αυτή η πενταμερής απέτυχε το 2017, γιατί πρέπει να πετύχει το 2021; Τι είναι αυτό που άλλαξε, ώστε να περιμένουμε κάτι διαφορετικό; Αν αναλογισθεί κάποιος τι έγινε από το 2017 μέχρι σήμερα και πόσες νέες απαιτήσεις έχει θέσει η Τουρκία χωρίς ποτέ να υποχωρήσει, γιατί να περιμένουμε διαφορετικό αποτέλεσμα; Τι είδους νέες υποχωρήσεις αναμένουμε να γίνουν από την πλευρά μας, προκειμένου να νεκραναστηθεί μία διαδικασία αδιεξόδων;

Το κακό που προκύπτει από αυτή την αδιέξοδη και ατέρμονη τακτική και διαδικασία είναι από την μια η πάροδος του χρόνου που διαιωνίζει την κατοχή και τα τετελεσμένα της εισβολής και από την άλλη η διολίσθηση προς τις τουρκικές θέσεις. Θλιβερό παράδειγμα είναι η απαίτηση της Τουρκίας για αναγνώριση των δύο κρατών. Μα δύο κράτη και διχοτόμηση στην ουσία δεν έχουμε αποδεχτεί από τη στιγμή που αποδεχτήκαμε τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με δύο συνιστώντα κράτη; Δυστυχώς αυτή είναι η αλήθεια! Ποια είναι αυτά τα κρατίδια; Από τη μια η κατεχόμενη γη μας την οποία αναβαθμίζουν σε «συνιστών κρατίδιο» και από την άλλη η Κυπριακή Δημοκρατία την οποία υποβαθμίζουμε σε «συνιστών κρατίδιο». Ειλικρινά, τι άλλο από αποδοχή των τουρκικών απαράδεκτων αξιώσεων αυτό σημαίνει; Δυστυχώς, αυτό το οποίο παραμένει ή προκύπτει είναι ο τρόπος και η μορφή σύνδεσης των δύο αυτών κρατών. Είτε μέσω διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας στη βάση πολιτικής ισότητας ή μέσω διευθέτησης. Απαράδεκτες και οι δύο! Και στις δύο περιπτώσεις η Τουρκία έχει καταφέρει την εξίσωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με το ψευδοκράτος, το θύμα με τον θύτη και τη μετατροπή του προβλήματος σε ζήτημα διευθέτησης δύο κρατών.

Αυτή είναι η κατάσταση σήμερα. Και αυτή είναι η ευχή, ότι το 2021 ελπίζουμε, επιτέλους, μια φορά να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να δούμε τα πράγματα όπως είναι, χωρίς την ανάγκη οι ξένοι που δημιούργησαν το πρόβλημα να μας υποδεικνύουν ποια μορφή λύσης πρέπει να ακολουθήσουμε, η οποία εξυπηρετεί πρώτιστα αυτούς και κανέναν άλλο. Για μας η Κύπρος είναι απλή, το Κυπριακό. Ένας λαός. Ένα κράτος. Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο από όλα τα δικαιώματα που έχουν όλοι άνθρωποι στον πλανήτη να ισχύσουν και στην Κύπρο.

Ευχαριστώ πολύ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Κωστή Ευσταθίου ο Πρόεδρος της Βουλής επανήλθε στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά του ΑΚΕΛ.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πριν προχωρήσω στην ομιλία, θα ήθελα να αναφερθώ σε μια χθεσινή εξέλιξη που προκαλεί απογοήτευση γενικώς, αλλά κυρίως απογοήτευση προκαλεί για τη Βουλή και τις γυναίκες της Κύπρου. Χθες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενημέρωσε τη Βουλή ότι αναπέμπει τον νόμο για την καταπολέμηση του σεξισμού, που ομόφωνα ψήφισε η Βουλή πριν από μερικές μέρες. Μια νομοθεσία που χαρακτηρίστηκε ιστορική εξέλιξη για τον τόπο και όμως ο κ. Αναστασιάδης ανακάλυψε χθες ότι υπάρχουν νομικά κωλύματα και διοικητικό κόστος!

Η αλήθεια βέβαια είναι ότι για την κυβέρνηση Αναστασιάδη τα θέματα της ισοτιμίας των φύλων, τα δικαιώματα των γυναικών δεν ήταν ποτέ ούτε στις προτεραιότητές της ούτε στις ευαισθησίες της. Και δεν αναφέρομαι μόνο στις σεξιστικές αναφορές και χυδαιότητες που κατά καιρούς εκστόμισαν κυβερνητικά και κομματικά στελέχη του Συναγερμού. Ούτε καν στο μνημειώδες «και οι γυναίκες σκέφτονται» του Νίκου Αναστασιάδη. Υπάρχουν άλλα, ίσως πιο ουσιαστικά από αυτά.

Πρώτον, είναι αυτή η κυβέρνηση που μόνο μετά από χρόνια και μετά από κατακραυγή βρήκε γυναίκες να διορίσει στο υπουργικό. Και όχι μόνο δεν έμαθε το μάθημά της, αλλά ακόμα και πριν από έναν μήνα ο Υπουργός Παιδείας διόρισε δεκαέξι άτομα στην επιτροπή για τον πολιτισμό, αλλά μόνο μία γυναίκα βρήκε. Δεν είναι ότι δεν τις βρίσκουν, για να τις διορίσουν. Είναι που έμαθαν να μην τις βλέπουν.

Δεύτερον, είναι αυτή η κυβέρνηση που απαξιώνει προκλητικά τις ανάγκες και τα αιτήματα των μονογονεϊκών οικογενειών, μονογονιοί που στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι γυναίκες, που δαπανά τους μισούς πόρους για την προστασία οικογένειας και παιδιού από ότι ο μέσος ευρωπαϊκός όρος, που αποκόπτει χωρίς τεκμηρίωση το επίδομα μονογονιού από δεκάδες γυναίκες που βρίσκονται κυριολεκτικά στη φτώχεια. Είναι αυτής της κυβέρνησης οι υπηρεσίες που απέρριπταν επί χρόνια την αίτηση της τριανταπεντάχρονης μονογονιού για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και είναι αυτής της κυβέρνησης η αστυνομία που τη συνέλαβε προχτές, όταν δεν είχε πού να αφήσει τα παιδιά της, για να πάει δουλειά. Και, όχι βέβαια, δε λύνονται αυτά τα ζητήματα με ελεημοσύνες του ενός ή του άλλου υπουργού. Λύνονται, μόνο αν κτίσουμε ένα σύγχρονο δίκτυο υποδομών κοινωνικής φροντίδας, αντί να ιδιωτικοποιούμε και όσες απέμειναν, αν εισάγουμε επιτέλους σχέδιο πληρωμένης

γονικής άδειας και επέκταση της άδειας μητρότητας. Αλλά τα οράματα και οι μεγάλες επενδύσεις της κυβέρνησης δεν είναι αυτά. Είναι τα καζίνο και οι πύργοι!

Τρίτον, είναι αυτή η κυβέρνηση που εδώ και τρία χρόνια δεν κατάφερε να φέρει μια συνεκτική νομοθεσία, για να εφαρμοστεί η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, αλλά εδώ και τρία χρόνια το Υπουργείο Δικαιοσύνης γράφει και σβήνει νομοθεσίες, για να καταλήξει πρόσφατα ότι θα ξαναρχίσει από την αρχή. Συνεπώς, τι να τα κάνουμε τα χαριτωμένα ευχολόγια από τους κυβερνώντες; Ζωές γυναικών καταστρέφονται. Ζωές γυναικών χάνονται. Ζωές γυναικών τσακίζονται από τη βιαιότητα συζύγων και συντρόφων τους, αλλά το κράτος, η κυβέρνηση δε συγκινείται να κάνει όλα όσα οφείλει, σε ένα θέμα που θα έχει την αμέριστη στήριξη όχι μόνο όλης της Βουλής, αλλά όλης της κοινωνίας.

Πώς θα καταπολεμηθεί η βία κατά των γυναικών, όταν ακόμα και το Σπίτι της Γυναίκας, για το οποίο περηφανεύονται, κάποια από τα εμπλεκόμενα υπουργεία δεν έχουν ιδέα με ποιο τρόπο θα λειτουργήσει και ποιος θα είναι ο ρόλος του; Πώς θα καταπολεμήσουμε την παρενοχλητική παρακολούθηση, το stalking, που υφίστανται εκατοντάδες γυναίκες και κορίτσια στις μέρες μας, όταν περιμένουμε εδώ και μήνες το Υπουργείο Δικαιοσύνης να καταθέσει αναθεωρημένο κείμενο στην επιτροπή Νομικών; Πώς θα προχωρήσουμε μπροστά, αν, αντί η κυβέρνηση να καταθέτει νομοσχέδια, περιμένει από βουλευτές να καταθέτουν προτάσεις νόμου, όπως την πρόταση νόμου που κατέθεσε το ΑΚΕΛ, ώστε να θεσπιστεί ως αδίκημα η εκδικητική πορνογραφία; Για να τις αναπέμπει μετά ως αντισυνταγματικές, γιατί προκαλούν κόστος στο κράτος; Πώς θα αλλάξουμε τα στερεότυπα για τη γυναίκα, το σώμα και την υπόστασή της, όταν ζούμε σε μια χώρα όπου η κυβέρνηση χρηματοδότησε ως ευρεσιτεχνία και καινοτομία την παραγωγή ανδρικού ουροδοχείου σε σχήμα γυναίκας;

Κυρίες και κύριοι,

Αν η κυβέρνηση δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμα ότι τα γυναικεία δικαιώματα είναι ανθρώπινα δικαιώματα, βρίσκεται δεκαετίες πίσω, μέχρι να καταλάβει ότι ανθρώπινα δικαιώματα είναι και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΙ ατόμων. Το νομοσχέδιο για τη νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου εδώ και χρόνια πάει και έρχεται μεταξύ Υπουργείων Δικαιοσύνης και Εσωτερικών. Και δε νομίζω να υπάρχει κανείς που να θεωρεί ότι είναι άσχετη αυτή η καθυστέρηση από πλευράς κυβέρνησης του Συναγερμού με την κάθετη θέση της Αρχιεπισκοπής πάνω στο ζήτημα. Και θα τολμήσω να στοιχηματίσω ότι δεν υπάρχει περίπτωση η κυβέρνηση και ο Συναγερμός να αγγίξουν το θέμα αυτό πριν από τις βουλευτικές εκλογές.

Κυρίες και κύριοι,

Η προσφυγική πολιτική αποτελεί άλλον έναν από τους τομείς που η κυβέρνηση κοροϊδεύει με προκλητικότητα όλο τον κόσμο. Αν η κυβέρνηση έχει αποφασίσει ότι θα τερματίσει τη στήριξη του προσφυγικού κόσμου, τότε πρέπει να βρει το πολιτικό θάρρος, τον κυνισμό που συνήθως τη διακατέχει, θα μπορούσα να πω, και να σταθεί ενώπιον των προσφύγων και να τους το πει, όχι να τους κοροϊδεύει με χοντροκομμένα ψέματα. Βρίσκονται οκτώ χρόνια στην εξουσία και ούτε και ένα «νι» από όσα είχαν δεσμευτεί δεν υλοποίησαν. Και, για να είμαι συγκεκριμένη, κύριε Κάρουλλα, είναι με τις δικές σας αλχημείες που το 2012 ένα ζευγάρι με παιδί θα έπαιρνε €45.000 και σήμερα παίρνει €35.000 και κάτω από κριτήρια, διότι, αντιλαμβάνεστε, μόνο Συναγερμικές αλχημείες μπορεί να το θεωρούν βελτίωση. Έτσι, μείωσαν τις οικονομικές χορηγίες σε όσα στεγαστικά σχέδια άφησαν να συνεχίζονται και ας καμώνονται ότι τις αύξησαν. Τερμάτισαν τον διαχωρισμό οικοπέδων και επιπλέον έκοψαν εν μια νυκτί παράτυπα και παράνομα, σύμφωνα με τον Γενικό Εισαγγελέα, την οικονομική βοήθεια που θα έπαιρναν όσοι πρόσφυγες πρόλαβαν να πάρουν οικόπεδο πριν από δέκα χρόνια. Σταμάτησαν το σχέδιο ανέγερσης πολυκατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς, καταδικάζοντας τα φτωχότερα στρώματα των προσφύγων. Έβαλαν στον πάγο τα σχέδια εγκατάστασης ανελκυστήρων. Μετά από οκτώ χρόνια στην κυβέρνηση κατάφεραν να εγκαταστήσουν όλους και όλους γύρω στους τριάντα δύο ανελκυστήρες από σύνολο ακόμα διακοσίων πολυκατοικιών. Εκατοντάδες πρόσφυγες γνωρίζουν ότι θα είναι για χρόνια σε μόνιμη каранτίνα μέσα στα διαμερίσματά τους στις προσφυγικές πολυκατοικίες. Και είναι ντροπή στην Κύπρο του 21^{ου} αιώνα να χρειάζεται να καλούν τηλεσκοπικό, για να μετακινήσει συνταξιούχους που βρίσκονται σε αναπηρικό από τα διαμερίσματά τους. Εγκατέλειψαν τους προσφυγικούς συνοικισμούς. Το Τμήμα Πολεοδομίας παραδέχθηκε γραπτώς ότι από τα €28 εκατομ. δαπανήθηκαν μόνο τα €16 εκατομ. που προϋπολογίστηκαν για συντηρήσεις και αναδομήσεις στους προσφυγικούς οικισμούς. Όσοι πρόσφυγες μάς ακούν αυτή τη στιγμή μπορούν να καταλάβουν γιατί οι συνοικισμοί, οι πολυκατοικίες και τα σπίτια τους χρήζουν σοβαρών επιδιορθώσεων. Μπορούν να καταλάβουν γιατί σαράντα τρεις προσφυγικές πολυκατοικίες έχουν αναγνωριστεί ως επικίνδυνες. Και θέλω και από αυτό το βήμα ξανά να προειδοποιήσω για πολλοστή φορά την κυβέρνηση και τον Υπουργό Εσωτερικών να κινηθούν άμεσα, πριν θρηνησουμε θύματα.

Άλλα €80 εκατομ. που είχαν προϋπολογιστεί για τα στεγαστικά προγράμματα έμειναν αδιάθετα. Η κυβέρνηση δηλαδή, για να το πούμε ξεκάθαρα, όχι μόνο μείωσε τις δαπάνες για τους πρόσφυγες, αλλά ακόμα και τα κονδύλια που εγκρίνονταν στον προϋπολογισμό δεν τα αξιοποιεί. Ο κατάλογος όμως περιλαμβάνει και ερωτήσεις προς την κυβερνητική παράταξη: Πού είναι άραγε οι βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού των προσφυγικών επαρχιών να σταθούν ενώπιον των προσφύγων να τους πουν τα έργα και τις ημέρες της κυβέρνησής τους; Γιατί σίγησαν οι κασέτες των Συναγερμικών βουλευτών που θεωρούσαν ψίχουλα όσα έδινε η κυβέρνηση Χριστόφια στους πρόσφυγες, αλλά τώρα, που η κυβέρνηση Αναστασιάδη εξαύλωσε κυριολεκτικά την προσφυγική πολιτική, είναι χασιμοί; Πόση αναληψία απαιτείται, για να ετοιμάζουν τώρα νέα κοροϊδία των

προσφύγων με το παραμύθι για το σχέδιο αποζημίωσης απώλειας χρήσης για τους ιδιοκτήτες κατεχόμενων περιουσιών; Την τελευταία φορά που το εξήγγειλαν διά στόματος του τότε Υπουργού Εσωτερικών κ. Πετρίδη ήταν τον Νοέμβριο του 2017, λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές, με τη δέσμευση να δοθεί από το 2018. Και, ενώ τίποτα δεν έκαναν, η δέσμευση επιστρέφει ξανά τώρα -οποία έκπληξις- λίγους μήνες πριν από τις βουλευτικές. Αλλά, θέλω να είμαι ειλικρινής. Αν κάποιος πέσει θύμα εξαπάτησης, προφανώς φταίει ο θύτης. Αν όμως πέφτει θύμα εξαπάτησης κάθε εκλογές, τότε κάποια ευθύνη έχουν και οι ίδιοι που πιστεύουν τα ψέματα του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Πόση αναληθσία και απάθεια, το λιγότερο που μπορώ να πω, χαρακτηρίζει την κυβέρνηση, που οδηγεί με τις πολιτικές της τους ιδιοκτήτες κατεχόμενων περιουσιών, κυρίως τους δυσπραγούντες, στο ξεπούλημα των περιουσιών τους στην επιτροπή αποζημιώσεων ή σε άλλους ξένους επενδυτές με ανυπολόγιστες συνέπειες στο μέλλον του τόπου μας;

Μπορεί τα τελευταία χρόνια οι εκτοπισμένοι να αντιμετωπίζονται από την κυβέρνηση ως επαίτες, αλλά η αλήθεια είναι ότι δεν είναι στεγαστικά σχέδια και επιδόματα που θέλουν οι πρόσφυγες. Τους τόπους τους θέλουν! Τα σπίτια τους! Τα χωριά τους! Την πατρίδα τους! Πατρίδα ελεύθερη και επανενωμένη. Πατρίδα χωρίς ξένους στρατούς και κηδεμόνες. Πατρίδα που θα τη διαφεντεύει ο λαός της.

Εντούτοις, το χειρότερο από όσα έχουν υποστεί οι πρόσφυγες αυτά τα χρόνια είναι ότι έχασαν και χάνουν την ελπίδα τους για λύση, για την επιστροφή, για την επανένωση. Και αυτό δεν οφείλεται μόνο στην πρωτοφανή επιθετικότητα της κατοχικής δύναμης και τις απαράδεκτες θέσεις του νέου ηγέτη των Τουρκοκυπρίων. Υπάρχει απογοήτευση και αγανάκτηση και για χειρισμούς της κυβέρνησης, για ασύγγνωστη αστοχία στις προβλέψεις, για παλινωδίες, για ψεύδη και ψευδαισθήσεις. Πού είναι άραγε ο Υπουργός Εξωτερικών να πει στους Βαρωσιώτες τώρα ότι είναι προεκλογικό πυροτέχνημα ο εποικισμός του Βαρωσιού, την ώρα που βλέπουν σε απευθείας μετάδοση τη λεηλασία της πόλης τους; Πού είναι ο πρόεδρος του Συναγερμού να πει -όπως είπε τον περασμένο Αύγουστο- ότι δεν προβλέπει κινήσεις από την Τουρκία στο Βαρώσι; Πού είναι η κυβέρνηση να μας δείξει την ΑΟΖ, τη θωρακισμένη από τις τριμερείς με τους Αμερικάνους και τους Ισραηλινούς φίλους τους; Πού είναι οι περιβόητες κυρώσεις που θα επέβαλλαν στην Τουρκία οι άλλοι φίλοι τους οι Ευρωπαίοι;

Τώρα, ο Πρόεδρος δηλώνει ότι είναι έτοιμος για λύση του Κυπριακού. Πράγματι! Άμα έχασε ο Ακιντζί, ο Νίκος Αναστασιάδης θυμήθηκε να διακηρύξει πόσο πολύ θέλει να πάει σε διαπραγματεύσεις με βάση το πλαίσιο «Γκουτέρες» και από το σημείο που διακόπηκαν στο Κραν Μοντανά. Αλλά, το μεγάλο ερώτημα είναι τι έκανε όλα τα τελευταία τρία χρόνια που συνομιλητής μας ήταν κάποιος με τον οποίο μπορούσαμε να συνηγορήσουμε;

Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρχει σήμερα ελπίδα, για να προχωρήσουν τα πράγματα μπροστά, αυτή βρίσκεται στην εισήγηση που έχει καταθέσει το ΑΚΕΛ στον Πρόεδρο Αναστασιάδη για το πώς πρέπει να δράσει το επόμενο διάστημα.

Κυρίες και κύριοι,

Το ερώτημα των ημερών είναι αν θα περάσει ή όχι ο προϋπολογισμός, με τον Συναγερμό να κινδυνολογεί ότι επίκειται καταστροφή της χώρας. Εμείς βλέπουμε διαχρονικά και με συνέπεια από πολύ διαφορετική σκοπιά, για να κρίνουμε τον εκάστοτε προϋπολογισμό, γι' αυτό άλλωστε και δεν είμαστε μέρος αυτής της συζήτησης που γίνεται τώρα περί εκβιασμών. Εντούτοις, δεν μπορώ να μη σχολιάσω τα όσα λέει η κυβέρνηση και ο Συναγερμός. Ο Συναγερμός δεν αντιλήφθηκε ότι ο εκβιασμός του αντιστρέφεται και επιστρέφεται; Αν οι κυβερνώντες είναι διατεθειμένοι να καταστραφεί η οικονομία -όπως οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι θα συμβεί- προκειμένου να μη δώσουν τους φακέλους των πολιτογραφήσεων στην Ελεγκτική Υπηρεσία, τότε κάθε σοβαρός άνθρωπος στην Κύπρο διερωτάται τι κρύβεται τέλος πάντων μέσα σε αυτούς τους φακέλους. Ποια σημεία και τέρατα για την κυβέρνηση και τον Δημοκρατικό Συναγερμό υπάρχουν σε αυτούς τους φακέλους, ώστε οι κυβερνώντες να ρισκάρουν να χαθεί η Κύπρος, προκειμένου να μη βρεθούν στα χέρια του ελεγκτή; Αν τόσο πολύ φοβάται η κυβέρνηση και ο Συναγερμός αυτούς τους φακέλους, τότε ίσως αυτός πρέπει να είναι ο λόγος που πρέπει να δοθούν και να ελεγχθούν και από την Ελεγκτική Υπηρεσία, στα όρια βέβαια των αρμοδιοτήτων της.

Όμως, για το ΑΚΕΛ -είτε δοθούν είτε όχι αυτοί οι φακέλοι- ο προϋπολογισμός της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού πρέπει να καταψηφιστεί. Πρέπει να καταψηφιστεί γιατί ενσαρκώνει όλη τη φιλοσοφία και την ταξική πολιτική της: Πολλά για τους λίγους και λίγα για τους πολλούς.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Επειδή σήμερα είναι η τελευταία φορά που συμμετέχω στη συζήτηση του προϋπολογισμού στη Βουλή - που είναι η κορυφαία στιγμή του κοινοβουλευτικού έργου- νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω όσους τα δεκατρία αυτά χρόνια συνεργαστήκαμε, για όσα μας ένωσαν, αλλά και όσους με ειλικρίνεια διαφωνήσαμε ή και συγκρουστήκαμε για τις αρχές και τις ιδέες μας.

Σας ευχαριστώ.

Καλές γιορτές, καλή συνέχεια σε όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ την κ. Κουκουμά.

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Ακριβώς έναν χρόνο πριν, μπήκα στη Βουλή, έχοντας απόλυτη επίγνωση ότι ο βουλευτής είναι ο κυρίαρχος εκφραστής της λαϊκής κυριαρχίας. Άλλωστε, οι πολίτες εμάς είναι που ψηφίζουν, για να τους εκπροσωπούμε. Εμάς τους πενήντα έξι και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Κανέναν άλλον. Μια υπέρτατη τιμή, αλλά και μια τεράστια ευθύνη. Αυτό που δεν περίμενα όμως ήταν να δω να πέφτει τόσο χαμηλά η στάθμη του πολιτικού μας βίου. Να ντρέπεται σχεδόν να πεις ότι είσαι βουλευτής.

Η χρονιά που πέρασε ήταν η δυσκολότερη χρονιά για όλη την οικουμένη σε περίοδο ειρήνης. Η πανδημία έφερε όλες τις χώρες του κόσμου να πρέπει να περπατάμε σαν τον ακροβάτη, σε ένα τεντωμένο σχοινί, χωρίς προστατευτικό δίκτυο. Να πρέπει να ζυγίζουμε διαρκώς την ισορροπία μας, έχοντας στη μία πλευρά το αβάστακτο βάρος της δημόσιας υγείας και τις ανθρώπινης ζωής και από την άλλη την οικονομία, την εργασία και την κοινωνική ελευθερία. Μια διαρκής ισορροπία τρόμου, που καμία απόφαση δεν είναι χωρίς συνέπειες, τραγικές τις περισσότερες φορές, αλλά που πρέπει να λαμβάνονται, για να αποφευχθούν άλλες, πολύ τραγικότερες. Μια ακροβασία, που θα έπρεπε να μας έβρισκε τουλάχιστον ενωμένους, αντί μια κερκίδα έτοιμη να κατασπαράξει στην κυριολεξία αυτούς που τάχθηκαν να λαμβάνουν τις δύσκολες αποφάσεις.

Στις μέρες μας το πολιτικό σύστημα δείχνει να λειτουργεί σε έναν παράλληλο κόσμο. Μακριά από τα πραγματικά προβλήματα και τα ζητούμενα των πολιτών. Διότι έχουμε από τη μία το μεγάλο μέρος της κοινωνίας μας, τους σοβαρούς, παραγωγικούς και μετρημένους συμπολίτες μας, που αγωνιούν για την υγεία και τις δουλειές τους, για το πώς θα τα βγάλει πέρα η οικογένειά τους, για το πώς θα προστατεύσουν τα παιδιά τους, αλλά και τους δικούς τους, μεγαλύτερους σε ηλικία και ευπαθείς ανθρώπους. Άνδρες και γυναίκες που περιμένουν καρτερικά το εμβόλιο και την επαναφορά της κανονικότητας, για να δώσουν ξανά τη μάχη της ανθρώπινης ζωής. Άνθρωποι που αναμένουν από εμάς να ηγηθούμε όλης αυτής της προσπάθειας.

Έχουμε τους νέους μας, οι οποίοι έχασαν έναν καίριο χρόνο της νιότης τους και απαιτούν από εμάς να δουν ξανά την ελπίδα και την αισιοδοξία, σε μια πατρίδα που οφείλει να τους δώσει το πλαίσιο και τις ευκαιρίες, για να κάνουν πράξη τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους.

Όλοι αυτοί είναι η σιωπηλή πλειοψηφία των συμπολιτών μας, που κάνει υπομονή, δείχνει ανοχή, αλλά έχει και όρια και με αυτά τα όρια κανένας δε δικαιούται να παίζει άλλο. Διότι από την άλλη δείχνουμε να βρισκόμαστε εμείς. Να στέλνουμε σήμερα το μήνυμα ότι βάζουμε πολιτικά παιγνίδια πάνω από την υγεία, τις ζωές, τις δουλειές και το μέλλον των ανθρώπων. Δεν έχει δώσει όμως κανείς σε εμάς το δικαίωμα να ριζούμε τη χώρα στα βράχια, καταργώντας κάθε γράμμα και πνεύμα του κυπριακού πολύπαθου συντάγματος.

Η λαϊκή εντολή που μας έχει δοθεί είναι για να κρατήσουμε τη χώρα όρθια και να αναγεννήσουμε την προοπτική και την ελπίδα μέσα από αυτή την τρικυμία. Θα είμαστε ασυγχώρητοι, εάν, εκεί που πήγε η χώρα να αναθαρρήσει μετά την τραγική οικονομική καταστροφή του 2013, τη μετατρέψουμε σε έναν σύγχρονο Σίσυφο. Διότι είναι στον Σίσυφο που προσομοιάζει η Κύπρος σήμερα. Στον μυθολογικό ήρωα που είχε καταδικαστεί από τους θεούς να σπρώχνει έναν τεράστιο βράχο επάνω σε έναν μεγάλο λόφο και, κάθε φορά που έφτανε στην κορφή, ο βράχος κατρακυλούσε πίσω, με αποτέλεσμα ο Σίσυφος να πρέπει να ξεκινάει και πάλι από την αρχή, εγκλωβισμένος αιώνια στην ίδια αυτή σκληρή δοκιμασία, και εκεί είναι που δείχνουμε ότι θέλουμε να εγκλωβίσουμε τη χώρα μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Το ενδεχόμενο να καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός θα αποτελέσει μνημείο ανευθυνότητας ειδικά σε αυτές τις συνθήκες. Και εδώ έχετε, επιτρέψτε μου, ρόλο να παίξετε και εσείς, ως ο δεύτερος πολίτης αυτής της χώρας. Άκουσα και χθες στην ομιλία του τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο να επαναλαμβάνει μονότονα το ίδιο αντιθεσμικό τροπάριο. «Δώστε τους φακέλους στον Γενικό Ελεγκτή. Δική σας η απόφαση, δική σας η ευθύνη». Όχι, όμως! Δεν είναι κυβερνητική απόφαση η έγκριση του προϋπολογισμού. Είναι απόφαση της Βουλής. Είναι δική μας η ευθύνη, είναι δική σας η ευθύνη και κανενός άλλου. Ούτε κυβερνητική απόφαση είναι να δοθούν οι φάκελοι στον Γενικό Ελεγκτή. Είναι θέμα μεταξύ δύο ανεξάρτητων θεσμών, αυτών του Γενικού Εισαγγελέα και του Γενικού Ελεγκτή. Αυτός που πιστεύει ότι παραβιάζονται οι συνταγματικές του αρμοδιότητες μία επιλογή έχει, να καταφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο. Ούτε να κάνει πολιτική ούτε να καταφεύγει πρώτα σε διεθνή βήματα, καταγγέλλοντας τη χώρα. Δεν είναι δουλειά δική μας, των βουλευτών, να πολιτικοποιούμε ανεξάρτητους θεσμούς της πολιτείας. Ούτε δουλειά δική σας είναι να εκχωρείτε τον ρόλο της αντιπολίτευσης σε αξιωματούχους που οφείλουν να παραμένουν ανεξάρτητοι και ακομμάτιστοι.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το πρόβλημα της διαφθοράς είναι υπαρκτό. Δεν είναι όμως ο προϋπολογισμός το γήπεδο στο οποίο θα καθαρήσει το όνομα της πολιτικής ζωής. Ο προϋπολογισμός είναι ο νόμος που επιτρέπει στην Κυπριακή Δημοκρατία να λειτουργεί. Και διερρωτώμαι πώς εσείς, που παρουσιάζεστε ως προασπιστές της Κυπριακής Δημοκρατίας, την υπονομεύετε σήμερα κατ' αυτόν τον τρόπο.

Εάν θέλατε να λύσετε πολιτικά αυτό το ζήτημα, εμείς σας δείξαμε τον δρόμο. Προτείναμε, ψηφίσαμε υπέρ των πρόωρων βουλευτικών εκλογών. Πουθενά αλλού δεν υπήρξε αντιπολίτευση που να πει «όχι» σε εκλογές. Εσείς όμως το κάνατε! Διερρωτώμαι γιατί φοβηθήκατε και επιλέξατε αντ' αυτού να καταστήσετε το κράτος όμηρο.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δουλειά δική μας είναι να προβαίνουμε στον κοινοβουλευτικό έλεγχο, να θεσπίζουμε σύγχρονες θεσμικές παρεμβάσεις και να προωθούμε τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις που θα βελτιώνουν την πολιτεία μας. Δουλειά δική μας είναι να ολοκληρώσουμε τον κώδικα δεοντολογίας, το πόθεν έσχες, τον νόμο για τα λόμπι, την αρχή για τη διαφάνεια, τον νόμο για τους πληροφοριοδότες, να θεσπίσουμε πολύ μεγαλύτερη διαφάνεια στο κράτος και να ολοκληρώσουμε και να διευρύνουμε τον εκσυγχρονισμό που ξεκίνησε σε όλα τα επίπεδα της πολιτείας, ξεκινώντας πρώτα από το σπίτι μας, τη Βουλή. Και ελπίζω, κύριε Πρόεδρε, να ανταποκριθείτε θετικά στις προτάσεις που σας έχω στείλει, με τις οποίες ανοίγει ξανά το κοινοβούλιο στην κοινωνία.

Δουλειά δική μας είναι να ολοκληρώσουμε τις μεταρρυθμίσεις που εκκρεμούν στη Βουλή. Την τοπική αυτοδιοίκηση, τη δικαιοσύνη, τη δημόσια υπηρεσία και τόσες άλλες παρεμβάσεις που η κυβέρνηση έχει ετοιμάσει και έχουν κολλήσει στο κοινοβούλιο, έρμαιο πολλές φορές των πολιτικών σκοπιμοτήτων. Δε μπορεί να μην προωθούνται μεταρρυθμίσεις, μόνο και μόνο για να μην τις πιστωθεί η κυβέρνηση. Είναι απαράδεκτη πρακτική αυτή. Δουλειά δική μας είναι να πιέσουμε και να συνδράμουμε στον ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους, στη βιώσιμη και πράσινη ανάπτυξη, στα κορυφαία αναπτυξιακά έργα που ξεκίνησαν ή ξεκινούν σε κάθε γωνιά της Κύπρου, στη στήριξη των ορεινών μας περιοχών και του τουρισμού, που επιτέλους απέκτησαν σχεδιασμό μέσω νέων εθνικών στρατηγικών.

Δουλειά δική μας είναι να στηρίξουμε έμπρακτα τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους μας, που μετρούν τις νέες πληγές του κορωνοϊού, να αξιοποιήσουμε το Ταμείο Ανάκαμψης και το Πρόγραμμα για την Επόμενη Γενιά της Ευρώπης, που και αυτά τα θέτουμε σήμερα σε κίνδυνο. Διότι, σκεφθείτε: Εάν ο προϋπολογισμός καταψηφιστεί, η Κύπρος θα πρέπει να πληρώνει τις συνεισφορές της προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά δε θα μπορεί να λαμβάνει ούτε σεντ από αυτή.

Κύριε Πρόεδρε,

Άκουσα χθες τον κ. Άντρο Κυπριανού να σημειώνει την περίπτωση της κ. Μαρούλλας, του Στυλιανού, της μάνας του πεντάχρονου παιδιού, ανθρώπους που όντως η πολιτεία απέτυχε να προστατεύσει. Το ερώτημα όμως σήμερα είναι: θα κάνουμε αυτές τις εξαιρέσεις τον κανόνα; Να γεμίσουμε τη χώρα με περιπτώσεις όπως την κ. Μαρούλλα; Διότι αυτό θα συμβεί, εάν το κράτος απωλέσει την ευχέρεια να παρέχει συντάξεις, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, κοινωνικές και άλλες ανθρωπιστικές παροχές. Μιλούν βουλευτές του ΑΚΕΛ για κοινωνική αναληψία. Είναι ωραία τα θεωρήματα. Πώς όμως μπορούν να στηρίξουν αυτή την κατηγορία, όταν έχουμε μπροστά μας έναν προϋπολογισμό -κύριε Λουκαΐδη, σ' εσάς απευθύνομαι- που προνοεί τεράστια αύξηση του κοινωνικού κράτους και έναν από τους μεγαλύτερους προϋπολογισμούς στην Ευρώπη για την παιδεία και την υγεία; Συγκρίνετε εσείς αυτό τον προϋπολογισμό και το κοινωνικό του μέρος με τους πολύ υποδεέστερους που φέρνατε ως κυβέρνηση, πριν μας αποδίδετε κούφια και ψευδείς κατηγορίες.

Κυρία Κουκουμά, άκουσα το «κατηγору» σας! Άκουσα την προσπάθειά σας να προασπιστείτε ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες. Πείτε μας μία μεταρρύθμιση υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ελευθεριών που έκανε η δική σας κυβέρνηση. Δεν υπάρχει κοινωνική μεταρρύθμιση που δεν έγινε από τον Δημοκρατικό Συναγερμό σε αυτόν τον τόπο. Πείτε μας μία!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος διακήρυξε ότι πρέπει να σταματήσουμε τον διεθνή διασυρμό της χώρας. Προέχει, είπε, η υγεία και ακολουθεί η οικονομία. Τι όμως προτείνει ως απάντηση; Τον ακρωτηριασμό της πολιτείας; Την απώλεια κάθε εργαλείου στήριξης εργαζομένων και επιχειρήσεων; Την απώλεια ίσως της ευχέρειας να αποκτήσει η χώρα ακόμα και τα εμβόλια; Αδιαφορεί για τον υπαρκτό κίνδυνο να ξανακαταταχθεί η οικονομία της χώρας μας στην κατηγορία «σκουπίδια»; Φαίνεται, κύριοι συνάδελφοι, να μην αντιλαμβάνεστε την κρισιμότητα των στιγμών. Κάτι που αποδείχθηκε από τη στάση σας την άνοιξη στο θέμα των δανείων με κρατικές εγγυήσεις για τις επιχειρήσεις. Τότε μας είπατε ότι θα έπρεπε να ελέγχει το πρόγραμμα ο Γενικός Ελεγκτής. Σήμερα όμως, που ψηφίζουμε τον προϋπολογισμό, τις δημόσιες δαπάνες δηλαδή που από το σύνταγμα ελέγχει αποκλειστικά και αδιαμφισβήτητα ο Γενικός Ελεγκτής, γιατί βρίσκετε άλλες αιτιάσεις, για να τον απορρίψετε;

Πολλοί είχαμε απορία γιατί να υπάρχει μόνο στην Κύπρο κόμμα του κέντρου. Μας εξηγούσατε ότι ήσασταν ο ρυθμιστής του πολιτειακού μας συστήματος, ο πόλος της συναίνεσης και το σημείο σταθερότητας της χώρας. Είναι δικαίωμά σας να καταργείτε από μόνοι σας τον ρόλο που εσείς τάξατε για το κόμμα σας. Η ευθύνη όμως της επαπειλούμενης πολιτειακής εκτροπής είναι αποκλειστικά δική σας. Τίποτα δε θυμίζει το ΔΗΚΟ που

ξέραμε. Το μόνο ίσως που απέμεινε είναι η προσπάθειά σας να συνομολογήσετε ένα νέο μίνιμουμ πρόγραμμα με το ΑΚΕΛ.

Άκουσα χθες τις ομιλίες τόσο του κ. Κυπριανού όσο και του κ. Παπαδόπουλου και ειλικρινά διερωτώμαι ποιο είναι το μίνιμουμ σημείο συνεννόησής σας. Ειδικά στο εθνικό θέμα! Είπε ο κ. Κυπριανού ότι ο Ερντογάν δείχνει να κλέβει το μέλλον της Κύπρου. Συμμερίζομαι αυτή του την ανησυχία και πρέπει πράγματι όλοι να συστρατευτούμε, για να σώσουμε την Κύπρο μας. Διότι έγινε ξανά προφανές ότι αυτή κινδυνεύει και ότι το στάτους κβο, όπως το ονομάσαμε, δεν είναι βιώσιμο.

Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει να καταπολεμήσουμε τις ουτοπίες μας, διότι ουτοπία είναι το να πιστεύουμε ότι η Τουρκία θέλει τη λύση του Κυπριακού και αυτή εξαρτάται μόνο από τη δική μας καλή θέληση. Όπως εξίσου ουτοπία είναι το να πιστεύουμε ότι θα βάλουμε από μόνοι μας την Τουρκία στη γωνία και θα την εξαναγκάσουμε σε λύση, εκτός μάλιστα των πλαισίων που ήδη συμφωνήσαμε. Το Κυπριακό θα λυθεί, μόνο εάν εκμεταλλευθούμε τη διεθνή συγκυρία. Εάν η λύση του θα προκαλεί κέρδος για όλους, κάτι που πρέπει να επιδιώξουμε με σθένος και αξιοπιστία, με προσήλωση στις αρχές και τις παραμέτρους που έχουμε ήδη συμφωνήσει. Δε χωράει πλέον καμιά επανάπαυση και καμιά ταλάντευση επ' αυτού και απευθύνομαι προς όλες τις κατευθύνσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κατέθεσε χθες μια συναινετική πρόταση, για να βγούμε από το αδιέξοδο στο οποίο οδηγούμε την κοινωνία. Είναι κρίσιμο αυτό το κάλεσμα να απαντηθεί θετικά. Αυτό περιμένει από εμάς ο κάθε πολίτης. Ας δούμε λίγο έξω από τον πολιτικό μας μικρόκοσμο τους ανθρώπους που αγωνιούν για το αύριο, που διερωτώνται αν μπορούν πλέον να στηρίζονται σε εμάς, που φοβούνται να παρακολουθήσουν τα δελτία ειδήσεων, γιατί το μόνο που τους προκαλούν είναι ακόμη μεγαλύτερη απογοήτευση και αγανάκτηση.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δυστυχώς, ακόμα και τα μικρά παιδιά φοβούνται εάν φέτος τελικά θα έρθει ο Άγιος Βασίλης ή εάν ο κορωνοϊός δε θα του το επιτρέψει. Θα ήθελα εκ μέρους όλων μας να διαβεβαιώσω κάθε παιδί του τόπου μας ότι ο Άγιος Βασίλης θα έρθει και φέτος στην Κύπρο μας, θα τους επισκεφθεί και θα τους φέρει τα δώρα τους. Θα είναι πράγματι διαφορετικά αυτά τα Χριστούγεννα, αλλά θα είναι ακόμη πιο σημαντικά, ακόμη πιο πολύτιμα. Η ελπίδα στον τόπο μας δεν πρέπει να χαθεί και δε θα χαθεί. Θα ήθελα όμως ταυτόχρονα να μπορούσα να διαβεβαιώσω τους συμπολίτες μας ότι ώριμα και υπεύθυνα θα συμπεριφερθούμε και εμείς εδώ, στον ναό της δημοκρατίας. Δεν το γνωρίζω, το ελπίζω μέχρι και την τελευταία στιγμή, για να αφήσουμε τον κόσμο να κάνει Χριστούγεννα και να σκέφτεται μια καλύτερη επόμενη μέρα για όλους.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παύλος Μυλωνάς από το Δημοκρατικό Κόμμα έχει τον λόγο.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Αγαπητοί φίλοι,

Είναι η τελευταία ομιλία ενός βουλευτή που εξελέγη το '16 κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες βέβαια, δεν έχει καμιά σημασία γιατί και πώς. Περισσότερη σημασία έχει η συναίσθηση της δικής μου ψυχής ότι έκανα ό,τι μπορούσα όλο αυτό το διάστημα επ' ωφελεία της πατρίδας, του λαού και του δημοσίου συμφέροντος, όπως καθηκόντως δώσαμε τη νενομισμένη διαβεβαίωση το '16.

Λάθη πάρα πολλά, εντάσεις, αδίκησα κόσμο προφανέστατα. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι γίνεται από ψυχής και δε γίνεται σκοπίμως. Αν έχει καθόλου σημασία, εμείς οι βουλευτές ή εν πάση περιπτώσει το πολιτικό προσωπικό, γιατί το λέμε όλοι να στέλνουμε παραδείγματα και μηνύματα... Θα ήθελα να πω κάτι το οποίο αισθάνομαι εγώ και πιστεύω οι περισσότεροι από εμάς. Υπάρχουν εντονότατες διαφωνίες και με το ΑΚΕΛ και με τον ΔΗΣΥ και με πολλούς άλλους. Υπάρχουν έντονες διαφωνίες, όπως η μέρα με τη νύχτα.

Ωστόσο, έχω μάθει στη ζωή μου να αγαπώ τους ανθρώπους. Άλλο οι πολιτικές διαφωνίες και άλλο η συμπεριφορά μεταξύ μας και αυτό το πράγμα πρέπει να πάει και στην κοινωνία και στη βάση. Απέναντί μας έχουμε κατοχή και Τούρκους, οι οποίοι εποφθαλμιούν και την υπόλοιπή μας πατρίδα. Μπορεί να διαφωνούμε σε πολλά πράγματα, αλλά εκείνο που μας ενώνει είναι η κοινή μας πατρίδα.

Κατά συνέπεια, θεωρώντας ότι είχε την τιμητική του ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος, ο Νικόλας Παπαδόπουλος, τούντες μέρες, πρέπει να πω ότι η ευθύνη μιας πολιτικής δύναμης, ενός ανθρώπου, ακόμα και μόνος του, όπως είπε σωστά η κ. Ξένια Κωνσταντίνου στην ομιλία της επικαλούμενη τον Καζαντζάκη, να θέλει να παραμείνει εκεί, σε αυτά που πιστεύει, στην αλήθεια του ο κάθε άνθρωπος... Κάποια στιγμή πρέπει να νικήσουμε αυτό το τέρας της διαπλοκής και διαφθοράς.

Προφανέστατα, αγαπητοί συνάδελφοι, και επί Μακαρίου και επί Κυπριανού και επί Κληρίδη και επί Βασιλείου και επί πάντων των πολιτικών επιλογών που είχε ο λαός μας λάθη έγιναν και προφανώς θα γίνουν και στο μέλλον. Αλίμονο να μη γίνουν -άνθρωποι είμαστε- να μη γίνονται λάθη. Το πρόβλημα είναι αλλού. Το πρόβλημα είναι ότι η πολιτική ωρίμαση δε μας επιτρέπει, δε θα έπρεπε να μας επιτρέπει να κρύβουμε κάτω από το χαλί πλέον τα προβλήματα και ιδιαίτερα όταν αφορούν τους δικούς μας, όχι αν αφορούν τους αντιπάλους μας.

Θαρρώ ότι είναι πιο έντιμο και πιο αντρίκειο και πιο λεβέντικο -συγχωρέστε με οι κυρίες, πολλές φορές οι κυρίες αντιδρούν σε αυτά, αλλά αυτή είναι η έκφραση που βρήκα- τους δικούς μας να τους κυνηγήσουμε. Και, επειδή η διαφθορά είναι σπουδαίο όπλο στα χέρια του πλούτου, διαφθείροντας κυρίως πολιτικό προσωπικό, για να κάμουν τες δουλειές τους, είναι το σημαντικότερο πράγμα που πρέπει να κάμουμε όλοι, να το πολεμήσουμε.

Επομένως, νιώθω πολύ περήφανος που ο Νικόλας Παπαδόπουλος πήρε την πρωτοβουλία να το θέσει ως το σημαντικότερο πράγμα που πρέπει να κάμει στην πολιτική του ζωή. Δεν έχει σχέση με άλλα θέματα για τα οποία προφανώς μπορούμε να του επιρρίψουμε ευθύνες και να του κάνουμε και κριτική. Και θα είμαι ο πρώτος που θα του κάμει κριτική και το έχω κάνει πολλές φορές, πιστέψτε με, όπως και άλλοι συνάδελφοί μου. Δεν είμαστε στρατός στο Δημοκρατικό Κόμμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Και τι δεν ακούσαμε λοιπόν φέτος, στην πιο κρίσιμη χρονιά της σύγχρονης ιστορίας μας μετά το 1974. Εσχάτως μας αποκάλεσαν και ανεύθυνους, μας είπαν πως θέλουμε να διαλύσουμε το κράτος και να προκαλέσουμε στάση πληρωμών, வீπτοντας εκ νέου τας χείρας τους.

Κατάτησαν αυτό το κράτος έρμαιο κάθε απατεώνα, συνώνυμο της διαφθοράς και της διαπλοκής, σαν δουκάτο του μεσαίωνα με μυστικιστικά αλισβερίσια σε σκοτεινά δωμάτια. Και ζητούν κάποιιοι και τα ρέστα, θεωρώντας ακραίο το πιο λογικό αίτημα που ακούστηκε το τελευταίο διάστημα, το αίτημα της διαφάνειας, του πολέμου στη διαπλοκή.

«Εκβιάζουμε τον λαό», λένε, το επαναλαμβάνουν συνεχώς, ιδιαίτερα οι βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού, ζητώντας να παραδοθούν οι φάκελοι της διαφθοράς και των πολιτογραφήσεων, οι φάκελοι ενός σαθρού προγράμματος στον πιο αρμόδιο αυτής της πολιτείας, τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας κ. Οδυσσέα Μιχαηλίδη. Και, από την πρώτη μέρα που το απαιτήσαμε, μας έστειλαν στο πυρ το εξώτερον. Γιατί; Γιατί είχαν δεδομένη την υπερψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού προφανώς από το Δημοκρατικό Κόμμα, γιατί έμαθαν να κόβουν και να ράβουν με τις πλάτες άλλων. Να κόβουν και να ράβουν αναλόγως των τζακιών και των ζάμπλουτων φίλων τους, που κατάτησαν την Κυπριακή Δημοκρατία και ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του λαού μας περίγελο των διεθνών δημοσιογραφικών πρακτορείων και τους θεσμούς της παιχνιδι στα χέρια απατεώνων.

Και όλα αυτά σε μια πατρίδα που τουρκοποιείται ως φυσικό επακόλουθο μιας τραγικής τακτικής κατευνασμού και αποδοχής της ήττας, που «δικαιολογούσε» τον εξωραϊσμό του οδυνηρού συμβιβασμού. Και ιδού: Μετά την Κερύνηια τι θα γίνει τώρα, συνάδελφοι, θα μας καλέσει να ξεχάσουμε και το Βαρώσι; Ήρθε η σειρά του Βαρωσιού, να το ξεχάσουμε; Πώς θα τα ξεχάσουμε;

Προχτές συζητούσαμε για την ΠΕΠ και τις τουρκοκυπριακές περιουσίες. Είμαι Κερυνειώτης και είμαι περήφανος. Θα έπρεπε να είμαστε όλοι οι Κερυνειώτες περήφανοι και να το διαλαλούμε. Όσο αναπνέω και βρίσκομαι σε αυτή τη ζωή θα μάχομαι για την Κερύνηια, γιατί η λύση του Κυπριακού μόνο από την Κερύνηια μπορεί να περάσει.

Το 2021 δεν προμηνύεται λαμπρό, από όποια οπτική κι αν το δει κανείς. Το εμβόλιο για την πανδημία θα δουλέψει ίσως, το εμβόλιο για την κάθαρση απέτυχε οικτρά ήδη από τις δοκιμές. Και, οποια σύμπτωση, δεν φταίει ούτε η κυβέρνηση Αναστασιάδη ούτε ο ΔΗΣΥ ούτε και το ΑΚΕΛ, που όντως είχε διαφθορά. Για να διευκολύνω, και επί Τάσσου είχε διαφθορά και επί Κυπριανού και επί όλων. Το πρόβλημα είναι ότι κάποια στιγμή πρέπει να ορθώσουμε ανάστημα ο καθένας από το σπίτι του. Φταίει το ΔΗΚΟ που ζητά διαφάνεια και που, έχοντας κάθε δημοκρατικό δικαίωμα, δε θα δώσει λευκή επιταγή στους κυβερνώντες να συνεχίσουν να μας διασύρουν με πολιτογραφήσεις αμφιβόλου ποιότητας, όπως η ανάπτυξη που μας τάζουν από το 2013, παρακαλώ, και που δεν αντανακλάται προφανώς στην εξαφανισμένη μεσαία τάξη, στους εργάτες, στους αγρότες, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, στα μπακάλικα, στα βιβλιοπωλεία, στα καφενεία, στα εστιατόρια.

Προτάσσουν, ακόμα και εντός της πανδημίας, ένα περίφημο ποσοστό ανεργίας που μειώνεται και καμαρώνουν για την ευημερία των αριθμών. Μια ευημερία που αποδείχθηκε τόσο εύθραυστη -και τόσο βάνουσα μάλιστα- μόλις μας χτύπησε στο κεφάλι ο κορωνοϊός. Μια ευημερία που δεν επέτρεπε προσοχή στο άνοιγμα των αεροδρομίων τον Ιούνιο και επιβίωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων όλους αυτούς τους πέτρινους πράγματι μήνες μέσω των μεγάλων σχεδίων στήριξης. Ρωτήστε για τις απολύσεις που έγιναν κάτω από το τραπέζι, συνάδελφοι του Συναγερμού, οι οποίοι προφανέστατα και δικαιολογημένα καμαρώνετε με τις δημοσκοπήσεις, τα αριθμητικά νούμερα και τις στατιστικές που παρουσιάζονται εκεί.

Η αλήθεια είναι ότι μια βόλτα στα κλειστά καταστήματα, στους ιδιοκτήτες που βρίσκονται σε απόγνωση - είμαι σίγουρος ότι το γνωρίζετε- θα το επαναλάβω, το είπα και πέρσι, είσατε μεγάλο κόμμα, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των ανθρώπων ανήκουν στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Είμαι βέβαιος ότι νοιάζεστε κι εσείς, όπως και όλοι οι υπόλοιποι, για το σύνολο του λαού. Ωστόσο, δεν μπορούμε να κρύβουμε τις πολιτικές μας

επιλογές ψάχνοντας να βρούμε ενόχους, τον Νικόλα Παπαδόπουλο και το ΔΗΚΟ. Αντιμετωπίστε τη διαφθορά και τη διαπλοκή. Δώστε τους φακέλους στον Γενικό Ελεγκτή. Υπάρχει πρόταση του τέως Γενικού Εισαγγελέα παράλληλα και να μην εκδώσει ούτε πόρισμα ούτε τίποτε, μέχρι να ολοκληρώσει το έργο της η ερευνητική επιτροπή. Ποιο είναι το πρόβλημα; Ούτε η Μικρασιατική Καταστροφή θα επέλθει ούτε τίποτε. Θα λειτουργήσουν όλα ομαλά.

Καλούμαστε ξανά και ξανά να ψηφίσουμε έναν ακόμα κρατικό προϋπολογισμό. Με κάμπουσες υποσχέσεις για την υγεία, την εκπαίδευση, το βιοτικό επίπεδο, τις ευάλωτες ομάδες, τη στέγαση και τόσα άλλα κεφάλαια που συμπληρώνουν την κοινωνική συνοχή. Σπουδαία κουβέντα η κοινωνική συνοχή.

Αισθάνομαι και είμαι βέβαιος ότι οι περισσότεροι ομιλητές κάλυψαν όλες τις κατηγορίες εργαζομένων για τους οποίους θα θέλαμε, θα θέλαμε, θα θέλαμε... Ωστόσο, δε θα μου διαφύγει πότε από το μυαλό αυτό με την πουρού του Παπαπέτρου. Ε, δεν μπορούμε να καλύψουμε τους πάντες και τα πάντα. Και σε αυτό έχει δικαίο η κυβέρνηση. Δεν μπορούμε να χρησιμοποιούμε τον λαϊκισμό, για να ζητούμε για τους πάντες και τα πάντα τα πάντα.

Ωστόσο, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε μια μαγική λέξη την οποία ξεχάσαμε και λέγεται «προτεραιότητες». Προτεραιότητες για τους ανθρώπους που είναι ευάλωτοι, προτεραιότητες για τους ανθρώπους που είναι ανάπηροι, για τους ανθρώπους που είναι πρόσφυγες. Και, επειδή ο αγαπητός Νίκος Τορναρίτης πρόσφατα υπέβαλε μια εισήγηση με την οποία συμφωνώ και τον καλώ πραγματικά, δίπλα σου και πίσω σου να μη φαίνομαι εγώ, να φαίνεσαι εσύ, χαλίτικη γη και εκκλησιαστική γη να πάμε να την πάρουμε, να τη δώσουμε στους πρόσφυγες, σε όσους δεν πήραν, για να αποκατασταθεί εν μέρει η αδικία. Ίδου η Ρόδος, Νίκο μου! Κυβερνάτε. Θέλεις να πάμε με τσιατίρην έξω από το Προεδρικό να θυμίσουμε τα τσιατίρκα του '74 και να το διεκδικούμε μαζί; Μαζί σου. Και είμαι σίγουρος ότι θα το διεκδικήσεις, δεν το λέω για να σε κριτικάρω, αλλά να το κάνουμε.

Θέλουν κάποιοι να δώσουμε πίστωση στην κυβέρνηση Αναστασιάδη να συνεχίσει από εκεί που έμεινε προτάσσοντας πάντοτε το άλλοθι των προηγούμενων, το διεφθαρμένο ΑΚΕΛ, το κακό ΑΚΕΛ. Τους έδιωξε ο κόσμος. Φτάνει! Τι θα γίνει; Ψήφισε ο κόσμος κι έφυγε ο μακαρίτης ο Χριστόφιας. Από το '13 κυβερνά ο Δημοκρατικός Συναγερμός, επομένως για όλα αυτά που πετύχατε -και πετύχατε πράγματα και είναι αλήθεια- μπράβο σας! Όλα τα υπόλοιπα, που κι εσείς αναδεικνύετε επιτέλους, ελάτε μαζί μας να τα διεκδικήσουμε.

Επιβιώνουμε, αγαπητοί συνάδελφοι, απέναντι σε έναν αχταρμά πάντα καλών προθέσεων. Τελικά, διερωτώμαι γιατί επικρατούν οι κακές πράξεις. Καλές προθέσεις έχουμε όλοι, και οι πενήντα έξι, και οι πενήντα πέντε, όσοι μείναμε, και ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και τα υπουργικά. Όλοι μας έχουμε καλές προθέσεις. Το πρόβλημα είναι ότι επικρατούν οι κακές πράξεις. Γιατί επικρατούν οι κακές πράξεις; Επικρατούν οι κακές πράξεις, γιατί κάποιος πρέπει να ακολουθήσει το χρήμα και τη διαδρομή του.

Μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που ξεκίνησε το '90 κατέληξε με το να αλλάξουμε τα φώτα της μεταρρύθμισης της παιδείας με τις μεταρρυθμίσεις. Κάθε κυβέρνηση και μεταρρύθμιση. Όπως το «κάθε σπίτι και κάστρο» του γιατρού, κάθε υπουργός της Παιδείας και μεταρρύθμιση και ό,τι θέλει ας γίνει και με τα παιδιά μας και με τους εκπαιδευτικούς. Όπως η ανάπτυξη. Ανάπτυξη, ανάπτυξη, ανάπτυξη. Το μόνο πράγμα που μας ενδιαφέρει και το λέμε από το πρωί μέχρι τη νύχτα είναι η οικονομική ανάπτυξη. Και για την πνευματική ανάπτυξη; Για την παιδεία μας, τον πολιτισμό μας; Πότε θα νοιαστούμε πραγματικά; Άκουα προηγουμένως πολλούς συναδέλφους να λένε για τους ηθοποιούς, τους καλλιτέχνες. Οι νέοι μας; Πού είναι οι νέοι μας; Στο εξωτερικό ψάχνουν δουλειές, υπάλληλοι των μεγάλων εμπορικών καταστημάτων για €400-€500 σε συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα.

Βεβαίως, υπάρχει δικαιολογία, ο κορωνοϊός. Εκεί που πήγαινε η οικονομία να βρει τα πόδια της, πραγματικά ο κορωνοϊός τη συνέθλιψε. Αλλά ποιες είναι οι προτεραιότητες; Οι πύργοι, τα καζίνο, τα διαβατήρια, οι ευνοούμενοι; Και, επειδή μ' αρέσει να είμαι δίκαιος, προφανέστατα και υπήρχαν οι προνομιούχοι επί όλων των διακυβερνήσεων. Οι κομματικοί στρατοί περιμένουν τη σειρά τους. Ε, πότε θα πετύχουμε αυτό που ζητούμε όλοι, την αλλαγή; Πότε θα τα αλλάξουμε τα πράγματα δηλαδή; Το 2100; Πότε θα τα αλλάξουμε; Είστε διακυβέρνηση, ξεκινήστε! Πρέπει να είναι συναγερμικός, για να πάρει προαγωγή; Πρέπει να είναι συναγερμικός, για να βρει δουλειά; Τα 'κανε το ΑΚΕΛ, τα 'κανε το ΔΗΚΟ, τα 'καναν όλοι. Ωραία, τα 'καναν! Τους καταδικάσαμε και τους καταδικάζουμε. Σήμερα τι θα γίνει; Από εδώ και μπρος τι θα γίνεται;

Εκατοντάδες σελίδες δικαιολογητικών που καταδεικνύουν μια εκκωφαντική απουσία οράματος για την παιδεία, την υγεία, τις πόλεις, τα χωριά, τις κοινότητες, τους ανθρώπους, τα παιδιά, τα ζώα, τη φύση. Δυστυχώς, η ατζέντα καθορίζεται ακόμα από τη διαπλοκή, τις κακοτεχνίες σε όλες τις εκφάνσεις της δημόσιας ζωής, τη γραφειοκρατία, την αγωνία που βασανίζει τον μαθητή, τον φοιτητή, τον συνταξιούχο, τη μάνα, τον πατέρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

«Follow the money», μας καλεί η κυβέρνηση σαν χαρακτήρας σε αμερικάνικη ταινία του 1970. Προτάσσει αιωρούμενες στατιστικές, για να μας πείσει να υπερψηφίσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2021 -και βεβαίως την ανευθυνότητά μας- ενώ η οικονομία συνεχίζει να βασίζεται στις αντιγραφές δυτικών μοντέλων, γεννώντας ένα νέο, μα τριτοκοσμικό Ντουμπάι στην Ανατολική Μεσόγειο. Και δυστυχώς δε δείχνει να έχει απάντηση σε αυτό κανένα κόμμα, ούτε ο συνένοχος ΔΗΣΥ ούτε το αριστερό ΑΚΕΛ ούτε το νεοφανές ΕΛΑΜ ούτε

κανένας από εμάς τους υπολοίπους. Ποιο είναι το όραμα που δίνουμε στην κοινωνία όλοι μας; Η ελπίδα, η επόμενη μέρα, οι καλύτερες μέρες.

Δεν είναι φενάκη η παραγωγική ανασυγκρότηση. Η ανατροπή και η δρομολόγηση μιας αυτοδύναμης αναπτυξιακής πορείας που θα δημιουργήσει ένα νέο παραγωγικό μοντέλο. Η κυπριακή πραγματικότητα είναι εκεί και φωνάζει! Αυτό βρίσκεται στον αντίποδα του ακραίου νεοφιλελευθερισμού. Θέλει ανθρώπους στα χωριά τους, τους νέους στα χωράφια και, προς Θεού, προστασία των τελευταίων άβρων του νησιού μας. Του Ακάμα, των περιοχών της επαρχίας Αμμοχώστου, του Πύργου και όλων των κοινοτήτων της περιοχής.

Η εκμετάλλευση της ιδιαιτερότητας της φύσης και της κυπριακής υπαίθρου, η μεσογειακή διατροφή, το ανθρώπινο δυναμικό, το οικοσύστημα πρέπει να αξιοποιηθούν στον δρόμο για μια νικηφόρα παραγωγική ανασυγκρότηση, που θα καταστήσει αυτόνομη την κυπριακή οικονομία. Θα αναγεννήσουμε την Κύπρο. Πρέπει και μπορούμε να την αναγεννήσουμε.

Δυστυχώς όμως, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2021, όπως όλοι οι προηγούμενοι, αγνοεί επιδεικτικά τα αγαθά που μας προσφέρει το νησί και στηρίζεται στην εξάρτηση ακολουθώντας την πεπατημένη του μη ποιοτικού τουρισμού, των ξένων επενδύσεων, των πύργων, των καζίνο και ούτω καθεξής. Ένας άλλος κόσμος ξένος προς εμένα. Είναι άλλος ο κόσμος που ονειρεύομαι και δεν τον αποκλείω τον δικό σας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για να ολοκληρώσω, γιατί τελειώνει ο χρόνος μου, όλα τα παραπάνω, κάθε όραμα, κάθε προσπάθεια για έναν καλύτερο και πιο ελπιδοφόρο προϋπολογισμό τίθενται υπό την αίρεση της Τουρκίας. Μετά τις τελευταίες προκλήσεις στην περικλειστή πόλη της κατεχόμενης Αμμοχώστου ένας πανικός διαχέεται πάνω και μέσα στα κεφάλια μας. Κι η απάντηση; Διαπραγματεύσεις.

Μια νέα πενταμερής διάσκεψη σήνεται, με κύριο σκοπό να απαλειφθεί η ύπαρξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, μήπως και χαθεί από τον ορίζοντα η κωματώδης διζωνική δικονομική ομοσπονδία. Ο τόπος μας βιώνει τα αποτελέσματα της ενδοτικής πολιτικής, κυρίως μιας δωδεκαετούς διακυβέρνησης -ναι, καλά ακούσατε- και δεν έχουν όλα ως απάντηση ούτε την παράνομη εκλογή του Ερσίν Τατάρ και την ήττα του κρυστάλλινου Μουσταφά Ακιντζί, συνάδελφοι εκ δεξιών, ούτε την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντανά, συνάδελφοι εξ αριστερών.

Η Τουρκία δεν είναι έτοιμη να συναινέσει ούτε σε λύση δύο κρατών και το ξέρετε καλύτερα οι εμπειρότεροι. Αλλωστε, ό,τι συζητούν μέχρι τώρα οι ηγέτες της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι τίποτα άλλο από μια «συνομοσπονδία», μια συγκεκαλυμμένη διχοτόμηση, που θα τουρκοποιήσει κάθε γωνιά της κατεχόμενης Κύπρου και θα θέσει τις ελεύθερες περιοχές ες αεί ομήρους στο κτήνος που λέγεται «Τουρκία».

Κλείνω με την τελευταία μου παράγραφο, αν και είχα και άλλα στο κείμενό μου.

Κι όμως, παλεύουμε ακόμα να θάψουμε το μέλλον της πατρίδας μας σε χάρτες και ενδιάμεσες συμφωνίες κομμένες και ραμμένες στα μέτρα της Τουρκίας, του Ερντογάν, του Τατάρ και του καταζητούμενου δολοφόνου του ήρωα Τάσου Ισαάκ Ερχάν Αρικλί, που έχει θέση πια στην ηγεσία του κατοχικού καθεστώτος. Παλεύουμε να χρεώσουμε στα παιδιά μας ένα κουτσό κράτος, υπόλογο στον τουρκικό φασισμό, στον νεοοθωμανισμό και στους φίλους του Ερντογάν, που επενδύουν πια ανενόχλητοι στους κατεχόμενους τόπους μας, στη Μόρφου, στο Βαρώσι, στην Κερύνεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλετε να μας εμπιστευτεί η κοινωνία; Ας πούμε επιτέλους ένα «ήμαρτον» για όσα διαπράξαμε σε βάρος του λαού. Για τον εμπαιγμό περί ανάπτυξης, τις σκοτεινές διαδικασίες των πολιτογραφήσεων, τα διαβήματα που ανεμίζουμε μπροστά στα τουρκικά γεωτρύπανα, τη ματαιοδοξία, τις καρέκλες, τις απατεωνιές. Και ίσως τότε, αφού μας μουντζώσει ο λαός, να δούμε τη σελήνη να ανατέλλει. Και ποια η απάντηση; Η Κερύνεια, η Κερύνεια, η Αμμόχωστος, η Αμμόχωστος, η Μόρφου, η Μόρφου, τα πεζούλια, τα παλάτια, οι ελιές κι οι τερασιές μας. Εκεί να δείτε προϋπολογισμό ανάπτυξης. Αυτόν που ψηφίζουμε με τα είκοσι μας νύσια, αγαπητοί συνάδελφοι!

Καλά Χριστούγεννα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Μυλωνά.

Φυσικά, το δωδεκάλεπτό σας επήγγε δεκαεφτά λεπτά.

Η κ. Σάβια Ορφανίδου του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το 2020 υπήρξε μια δύσκολη χρονιά από όλες τις απόψεις. Βιώσαμε και βιώνουμε ως ανθρωπότητα, αλλά και ως πολιτεία πρωτόγνωρες καταστάσεις λόγω της πανδημίας, που οδήγησε σε υγειονομική και οικονομική κρίση.

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη κλήθηκε να διαχειριστεί και αυτή την κρίση επιδεικνύοντας γρήγορα αντανακλαστικά και ουσιαστικά αποτελέσματα στην αντιμετώπιση του πρώτου κύματος της πανδημίας, ενώ καταβάλλονται ακόμα και σήμερα υπεράνθρωπες προσπάθειες για αναχαίτιση του δεύτερου πιο έντονου κύματος, ιδιαίτερα από το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, τους οποίους για ακόμη μια φορά ευχαριστούμε. Στην πλειοψηφία τους -και θέλω να το τονίσω αυτό- οι Κύπριοι έχουν συμμορφωθεί με τα μέτρα με πολλή υπομονή και καρτερικότητα. Η ωμή αλήθεια όμως είναι ότι εδώ που βρισκόμαστε σήμερα, εάν δε συμμορφωθούν όλοι οι πολίτες στο σύνολό τους, δε θα ξεπεράσουμε εύκολα αυτή την υγειονομική κρίση.

Τα γρήγορα αντανακλαστικά της κυβέρνησης λειτούργησαν και στη στήριξη του παραγωγικού τομέα της οικονομίας μας μέσω ενός μεγάλου αριθμού σχεδίων. Σε αντίθεση με όσες ανακρίβειες έχουν λεχθεί από αυτό το βήμα σήμερα από τα κόμματα της αντιπολίτευσης, για πρώτη φορά στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας το κράτος στήριξε σε τέτοια μεγάλη εμβέλεια τον ιδιωτικό τομέα παρέχοντας οικονομική στήριξη σε πέραν των 250 000 πολιτών, με το συνολικό κόστος των δημοσιονομικών μέτρων να αγγίζουν το €1 δις. Η κυβέρνηση για ακόμη μια φορά στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων στηρίζοντας την κοινωνία με τα πλεονάσματα που δημιουργήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια λόγω ακριβώς της συνετούς και υπεύθυνης οικονομικής της πολιτικής. Κυριότερος στόχος των σχεδίων ήταν η διατήρηση των θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Και, αγαπητέ Πάυλο, είναι ακριβώς για αυτό τον λόγο που η αύξηση της ανεργίας το 2020, παρ' όλα αυτά που βιώνουμε, ανήλθε στο 8% σε σχέση με το 7,1% του 2019, δηλαδή μια αύξηση του 0,9% κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, που είναι 9,6%.

Στο πλαίσιο των οικονομικών της δυνατοτήτων η κυβέρνηση προώθησε και έναν μεγάλο αριθμό άλλων μέτρων για στήριξη της κοινωνίας, όπως μεταξύ άλλων τα σχέδια επιδότησης επιτοκίων για στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια, αναστολή των εκποιήσεων μέχρι τον Αύγουστο του 2020 -και μπορεί να έχει βγει ήδη η ανακοίνωση των τραπεζών για επέκταση της αναστολής μέχρι τον Μάρτιο του 2021- αναστολή καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών και ΦΠΑ, αναστολή πρόσθετης εισφοράς στο ΓΕΣΥ και πολλά άλλα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Κύπρος ήταν η μόνη ευρωπαϊκή χώρα που προχώρησε σε αναστολή δόσεων των δανείων για δέκα μήνες, διευκολύνοντας χιλιάδες συμπολίτες μας αυτή τη δύσκολη εποχή. Η κυβέρνηση φυσικά προσπάθησε να ενισχύσει τη ρευστότητα των επιχειρήσεων με το νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις προς τις τράπεζες, αλλά και αυτό προσέκρουσε δυστυχώς στις μικροπολιτικές σκοπιμότητες ορισμένων κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Η προνοητικότητα και αποφασιστικότητα που επέδειξε η κυβέρνηση υιοθετώντας ένα ολοκληρωμένο και πολύπλευρο πρόγραμμα αντιμετώπισης της κρίσης διαφαίνεται μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό του 2021, ο οποίος αποτρέπει το εργαλείο που θα στηρίξει την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας με πρόσθετες δαπάνες που υπερβαίνουν τα €700 εκατομ. Αυτό είναι καλά να το έχουν υπόψη όσοι θα καταψηφίσουν τον προϋπολογισμό, στερώντας από τους χιλιάδες συμπολίτες μας, αλλά και από το σύστημα υγείας μας εκατομμύρια ευρώ στήριξης. Για το 2020 αναμένεται η συγκράτηση του ρυθμού ανάπτυξης στο -5,5% σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις του 7%, με στόχο βεβαίως την επιστροφή σε αναπτυξιακούς ρυθμούς και πλεονάσματα εντός του 2021.

Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι το δημόσιο χρέος παραμένει σε διαχειρίσιμα επίπεδα, είμαστε ακόμη στην επενδυτική βαθμίδα και μπορούμε να δανειζόμαστε από τις διεθνείς αγορές, δεδομένου βεβαίως ότι δε θα καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός, βάζοντας τη χώρα ξανά σε αχρείαστες περιπέτειες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Την υγειονομική και οικονομική κρίση ακολούθησε μια πρωτοφανής θεσμική κρίση με τη δημοσίευση του βίντεο του Al Jazeera. Με αφορμή αυτή την πολύ δυσάρεστη εξέλιξη πιστεύω ότι όλοι νιώσαμε την ανάγκη να αντιμετωπίσουμε και να εκριζώσουμε νοοτροπίες που μας έφτασαν σε αυτή την τραγική κατάσταση.

Ως Δημοκρατικός Συναγερμός έχουμε καταθέσει σειρά προτάσεων, αφουγκραζόμενοι τους πολίτες, οι οποίοι επιζητούν ριζικές αλλαγές για ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Προτείνουμε την οριζόντια ψηφοφορία, προτείνουμε τη ρύθμιση του ασυμβίβαστου των κρατικών αξιωματούχων και την επιστολική ψήφο. Τονίζουμε την ανάγκη να προωθηθεί άμεσα προς ψήφιση η σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, η νομοθεσία για προστασία του πληροφοριοδότη και η ρύθμιση του lobbying. Εξίσου σημαντική θεωρούμε ότι είναι η συμμόρφωσή μας με τις συστάσεις της επιτροπής GRECO αναφορικά με τα του οίκου μας, τα ωφελήματα των βουλευτών, τον κώδικα ηθικής και δεοντολογίας και τον έλεγχο του πόθεν έσχες.

Πάνω από όλα, θεωρούμε ότι τώρα ακριβώς είναι η ώρα να επιδείξουμε την αναγκαία βούληση να υλοποιήσουμε ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις, όπως είναι της δημόσιας υπηρεσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της δικαστικής εξουσίας κτλ. Συνεπώς, αυτοί που έχουν κάνει παντιέρα τις τελευταίες βδομάδες τη σταυροφορία τους κατά της διαφθοράς θα ήταν σοφότερο να στηρίξουν τις πιο πάνω πολιτικές, που πραγματικά κτυπούν στη

ρίζα της τη διαφθορά, παρά να καταψηφίσουν τον προϋπολογισμό, τιμωρώντας τους πολίτες. Έτσι δείχνουν εμπράκτως τη βούλησή τους να κτυπήσουν τη διαφθορά. Και, όπως έχει γίνει μόδα από αυτό το βήμα σήμερα, ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα!

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Πίστευα πάντοτε ότι ο σωστός πολιτικός είναι αυτός που έχει μάθει να ακούει, να αφουγκράζεται και να λαμβάνει υπόψη τον πολίτη. Γι' αυτό εδώ και πάρα πολλά χρόνια έχω κάνει πράξη την καθημερινή επαφή με τους πολίτες, κτίζοντας μαζί τους, όπως εγώ πιστεύω, μια σχέση ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης. Αναλαμβάνοντας το βουλευτικό αξίωμα πριν από περίπου έναν χρόνο, έδωσα την υπόσχεση ότι μέσα από μια συλλογική προσπάθεια θα προωθούμε και θα διεκδικούμε πολιτικές που βελτιώνουν την καθημερινότητα και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Και αυτό πιστεύω ότι κάναμε πράξη το τελευταίο έτος. Με δυναμισμό, με πολλή δουλειά, με μεράκι και πάθος.

Πρωτοστατήσαμε στην αλλαγή διαδικασιών και νοοτροπιών, για να ενισχύσουμε το δικαίωμα της κάθε γυναίκας στη μητρότητα και να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της υπογεννητικότητας. Αναθεωρήσαμε το σχέδιο επιχορήγησης για τις εξωσωματικές, ούτως ώστε πλέον να λαμβάνουν την κρατική επιδότηση και τα μονήρη άτομα και οι γυναίκες σε σχέση, εκτός γάμου. Στα πλαίσια του αναθεωρημένου αυτού σχεδίου δίνεται πλέον και χορηγία ύψους €2.000 για τη διαδικασία φύλαξης ωαρίων. Προωθήσαμε τη σωστή και έγκαιρη ενημέρωση τόσο των γιατρών όσο και των γυναικών για τη φύλαξη των ωαρίων, ούτως ώστε οι γυναίκες να γνωρίζουν από νεαρή ηλικία τη δυνατότητα φύλαξης της γονιότητάς τους για το μέλλον. Προτείναμε τη δωρεάν διαδικασία φύλαξης ωαρίων και σπέρματος για τους καρκινοπαθείς, η οποία αναμένουμε πως θα υλοποιηθεί εντός των επόμενων μηνών. Εισηγηθήκαμε την επέκταση του πληθυσμιακού προγράμματος μαστογραφικού ελέγχου από τα πενήντα στα σαράντα πέντε έτη, το οποίο θα εφαρμοστεί σύντομα, αλλά διεκδικούμε με πείσμα την αύξηση του ορίου αυτού για τη μαστογραφία από τα εξήντα εννιά στα εβδομήντα πέντε έτη, όταν μας το επιτρέψουν οι συνθήκες. Στόχος μας είναι να προωθήσουμε περαιτέρω πολιτικές που διευκολύνουν τη μητρότητα, όπως η δυνατότητα των μονήρων ατόμων να κάνουν παιδί μέσω παρένθετης μητέρας, η δημιουργία χώρων θηλασμού σε δημόσιους και εργασιακούς χώρους και η επέκταση της άδειας μητρότητας στους έξι μήνες.

Για σκοπούς αναβάθμισης της ποιότητας των ιατρικών μας υπηρεσιών εισηγηθήκαμε όπως τεθούν ως προτεραιότητα έργα του Μακάρειου Νοσοκομείου, που εξυπηρετεί κατά κύριο λόγο παιδιά, όπως η επέκταση και αναβάθμιση της Μονάδας Νεογνών Εντατικής Νοσηλείας και η δημιουργία του Τμήματος Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών.

Προχωρούμε μετά από διαβούλευση με μεγάλο αριθμό εμπλεκόμενων φορέων στην ετοιμασία πρότασης νόμου για παροχή προτεραιότητας σε ουρές αναμονής σε χώρους όπου εξυπηρετείται κοινό, για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, όπως άτομα με αναπηρία, άτομα άνω των εβδομήντα ετών, εγκυμονούσες και πολύτεκνοι. Προωθούμε επίσης την εισαγωγή του θεσμού του σχολικού νοσηλευτή στα σχολεία.

Επιπρόσθετα, έχει γίνει αποδεκτή από όλους τους εμπλεκόμενους η εισήγησή μας για σύσταση επιτροπής, υπό την προεδρία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, για θέσπιση Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση του Χρηματοοικονομικού Αναλφαριθμισμού. Και, επειδή διαφαίνεται -από ό,τι έχω καταλάβει- ότι η βουλευτής του ΑΚΕΛ δεν έχει ακόμα αντιληφθεί ποσό μεγάλο είναι αυτό το πρόβλημα στην Κύπρο, την ενημερώνω ότι επιστημονικές μελέτες κι όχι παραμύθια της Χαλιμάς έχουν καταδείξει ότι δυστυχώς έξι στους δέκα Κυπρίους πολίτες δεν μπορούν να απαντήσουν σε έξι βασικές χρηματοοικονομικές ερωτήσεις. Και βεβαίως είμαι υποχρεωμένη να τονίσω ότι όσο υπάρχουν ακόμη πολιτικά άτομα που δεν αντιλαμβάνονται μια βασική χρηματοοικονομική αρχή, όπως το ότι οι τράπεζες είναι οι καταθέσεις των πολιτών μας, τότε σίγουρα χρειαζόμαστε εθνική στρατηγική για το θέμα.

Δώσαμε έμφαση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στην αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης και στην προώθηση μέτρων για αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής μέσω της προβολής των σχεδίων επιχορήγησης του Υπουργείου Εμπορίου. Δώσαμε επίσης έμφαση στην προώθηση της υλοποίησης των έργων στην περιοχή Σολέας, στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη των Ορεινών Κοινοτήτων του Τροόδου. Σχέδια και έργα που δε θα μπορούσαν να προχωρήσουν, εάν δεν ψηφιστεί ο κρατικός προϋπολογισμός του 2021.

Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι αυτοί που σκοπεύουν με την ψήφο τους να καθορίσουν το αποτέλεσμα, με στόχο την καταψήφιση του προϋπολογισμού, θα ήταν καλό να έχουν υπόψη τους ότι με αυτό τον τρόπο δεν τιμωρούν ούτε την κυβέρνηση ούτε τον Δημοκρατικό Συναγερμό αλλά τους πολίτες και την κοινωνία στο σύνολό της. Και, ναι, δεν είναι εδώ ο αγαπητός Παύλος Μυλωνάς, για να του πω ότι από το ΔΗΚΟ έχουμε περισσότερες προσδοκίες και αναμένουμε περισσότερα, γιατί όντως το ΔΗΚΟ έδειξε υπεύθυνη στάση κατά τη διάρκεια της κρίσης του 2013 για να κτίσουμε την οικονομία μας, σε αντίθεση με κάποιους άλλους.

Κυριότερα και πάνω από όλα στηρίζουμε τις πολιτικές και τις προσπάθειες που ενισχύουν την πατρίδα μας στον μεγάλο αγώνα για ελευθερία και επανένωση, με στόχο πάντοτε τη δημιουργία συνθηκών ασφάλειας και ειρήνης στο πολύπαθο νησί μας.

Κύριε Πρόεδρε, έτρεξα πολύ, για να τα προλάβω όλα!

Προτού ολοκληρώσω την ομιλία μου, επιθυμώ να ευχαριστήσω πραγματικά από καρδιάς τη Διεύθυνση Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών -είναι κι εδώ η διευθύντρια της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών- τη γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, τον Κωνσταντίνο, τη Σταυρούλα, τον Αντώνη, αλλά και όλα τα υπουργεία για την κατάρτιση και συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2021. Εύχομαι να μην ήταν άδικη η δουλειά που έχουν κάμει.

Θέλω να κλείσω με ένα αισιόδοξο μήνυμα, ότι με τον ερχομό του εμβολίου κατά του κορωνοϊού πιστεύω ότι η ανθρωπότητα θα δει καλύτερες μέρες. Και είμαι σίγουρη -πάντοτε αισιόδοξη εγώ- πως για ακόμη μια φορά ενωμένοι σαν μια γροθιά θα ξεπεράσουμε και αυτή τη δύσκολη εποχή!

Σας ευχαριστώ και εύχομαι σε όλους καλές γιορτές με προσοχή, υπομονή και πάνω απ' όλα πίστη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Ορφανίδου.

Εντυπωσιακή η ομιλία σας! Εμπήκετε στα παράφκια του Προέδρου του κοινοβουλίου -ξέρετε- που είναι ογκολόγος. Είπετέ μας για τα πληθυσμιακά προγράμματα, για τα οποία φυσικά δεν έχουμε λόγο να διαφωνούμε. Πολύ σωστά τα είπατε! Εγώ είμαι πιο επιθετικός από εσάς και κατεβάζω το όριο ηλικίας, αν θέλετε να μάθετε, για τις μαστογραφίες, αλλά, όπως και να έχει, τα κοινωνικά προγράμματα, από οποιονδήποτε και αν εφαρμόζονται, αξίζουν τον έπαινο και όχι την αρνητική κριτική. Οτιδήποτε κάνουμε για την υγεία των συμπολιτών μας είναι καλό, όποιος και να το κάνει. Έτσι είναι! Με τις μαστογραφίες πάρα πολύς κόσμος έχει σωθεί. Με την πρόληψη και την έγκαιρη διάγνωση πάρα πολύς κόσμος έχει σωθεί.

Κύριε Προκοπίου, αδημονείς να έρθεις. Είσαι πάντα ευπρόσδεκτος.

Παρακαλώ, ορίστε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Έν' στρατιωτικός, βέβαια!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ναι, της Συνεργασίας των Δημοκρατικών Δυνάμεων, γιατί καμιά φορά εν το αναφέρω τζιαι κάμνουν μου παρατήρηση! Τζιαι έχουν δίκαιο, γιατί δεν το αναφέρω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Μπορώ να έχω δυο λεπτά παραπάνω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, να σου τα χαρίσουμε τα δύο λεπτά παραπάνω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βρίσκομαι σήμερα σε αυτό το βήμα, έχοντας πλήρη συνείδηση του βάρους της ευθύνης που φέρουμε όλοι μας τούτες τις δύσκολες ώρες που περνά η πατρίδα μας.

Πρώτιστο μέλημα και ευθύνη όλων μας παραμένει η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των πολιτών, δεδομένου ότι η αξία της ζωής δεν αποτιμάται με οποιοδήποτε κόστος. Δυστυχώς όμως, η χρονιά που διανύουμε, αλλά και η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2021 είναι κρίσιμες για την κυπριακή οικονομία, καθώς γίνεται υπό τη σκιά των έκτακτων μέτρων και την πανδημική κρίση της νόσου COVID-19, που επηρεάζει άμεσα την πραγματική οικονομία της πατρίδας μας. Βρισκόμαστε ενώπιον μιας πρωτόγνωρης πανδημίας, που επηρεάζει καθοριστικά τις δυνατότητες του ίδιου του κράτους. Ενώ τα τελευταία χρόνια η πορεία της οικονομίας μας βρισκόταν σε ρυθμούς ανάκαμψης, η πανδημική κρίση έχει οδηγήσει την κυπριακή οικονομία σε ρυθμούς ύφεσης της τάξης του -5,5%, με δυσάρεστες συνέπειες για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους.

Δυστυχώς, οι ουσιαστικές θυσίες και η συμβολή του λαού μας τα τελευταία χρόνια στην αναστροφή της κακής εικόνας της οικονομίας μας, μετά και την κρίση του 2013, θα χρειαστεί να επαναληφθούν, για να ξεπεράσουμε και αυτή την κρίση. Όμως, η κυβέρνηση θα πρέπει να στηρίξει με όλες της τις δυνάμεις μέσω γενναιόδωρων κοινωνικών παροχών και σχεδίων ανάκαμψης τον κυπριακό λαό και ειδικά τις ευάλωτες ομάδες, τον ιδιωτικό τομέα και όλους αυτούς που επηρεάζονται και έχουν πληγεί περισσότερο.

Θα πρέπει να ληφθούν άμεσα στοχευμένα μέτρα για στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που πλήττονται εξαιτίας της συνεχιζόμενης αυτής κρίσης. Επίσης, επιβάλλεται να αναπτυχθούν οι παραμελημένοι

τομείς της αγροτιάς, της γεωργίας, της μεταποιητικής βιομηχανίας και να στηριχθεί η νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε τώρα είναι η αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια, την έκταση, αλλά και την ένταση της κρίσης αυτής, που είναι απότοκο της πανδημίας.

Για τους κινδύνους αυτούς προειδοποιήσαμε και καταθέσαμε σειρά προτάσεων, που εμείς, ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, θεωρούμε ότι μπορούν με γρήγορα αντανάκλαστικά και την υιοθέτηση αυτών των σωστών μέτρων και προτάσεων να αποτρέψουν πολλά δεινά. Προς αυτή την κατεύθυνση χαιρετίζουμε το γεγονός ότι κάποιες από αυτές τις προτάσεις που καταθέσαμε υιοθετήθηκαν από μέρος της κυβέρνησης και εντάχθηκαν στον προϋπολογισμό του 2021, όπως τα ακόλουθα:

- Αύξηση στα επιδόματα για τους καλλιτέχνες.
- Επιπρόσθετο ποσό ύψους €5 εκατομ. στο Εθνικό Ταμείο Αλληλεγγύης.
- Πετύχαμε διαφοροποίηση των κριτηρίων ένταξης νεαρών ζευγαριών στο Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών και Ακρικών Περιοχών.
- Επίσης, παλεύουμε για να δικαιωθούν οι άνθρωποι αυτοί που τους κούρεψαν τα Ταμεία Προνοίας τους, αν και το κράτος τούς είχε υποσχεθεί... Και αναμένουμε τη θετική ανταπόκριση της κυβέρνησης.

Αναφορικά με το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, στόχος του οποίου ήταν και είναι η προστασία της πρώτης κατοικίας και η άμβλυση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που υπάρχουν στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα, πρέπει να υπάρξει ευελιξία στην εξέταση των αιτήσεων και να δοθεί διέξοδος σε αυτούς που δεν πληρούν τα κριτήρια, στους μη βιώσιμους δανειολήπτες, δηλαδή τους πολίτες αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη, με ένταξή τους σε συμπληρωματικά σχέδια. Εξάλλου, αυτό πρέπει να είναι πρώτιστο μέλημα από ένα κράτος δικαίου και πρόνοιας, να τους προστατεύσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δυστυχώς, ζούμε πρωτόγνωρες καταστάσεις για τα κυπριακά δεδομένα. Στην πατρίδα μας, μια χώρα που πριν από μερικά χρόνια τη ζήλευαν και τα πιο ανεπτυγμένα κράτη για την ευημερία και το υψηλό βιοτικό επίπεδο του λαού μας, σήμερα δυστυχώς αρκετές χιλιάδες συμπατριωτών μας ζουν κάτω ή στο όριο της φτώχειας. Άλλοι συνάνθρωποί μας κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους, τις επαγγελματικές τους εστίες, τις περιουσίες τους. Άλλοι αναζητούν βοήθεια, για να ταΐσουν τις οικογένειές τους, στα κοινωνικά παντοπωλεία και στα συσσίτια.

Σήμερα οι άνεργοι ανέρχονται περίπου σε τριάντα τρεις χιλιάδες. Το φάσμα της ανεργίας κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν ακόμα περισσότεροι πολίτες, αφού οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις εν μέσω πανδημίας κλείνουν η μια πίσω από την άλλη, ενώ τα κυπριακά νοικοκυριά είναι καταχρεωμένα με δυσκολίες στην αποπληρωμή βασικών υποχρεώσεων και αναγκών τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Υποκλινόμαστε στην καρτερία και στις θυσίες του λαού μας, αφού η συμβολή του ήταν ουσιαστική στη σταδιακή βελτίωση της οικονομίας του τόπου μας. Παράλληλα, επισημαίνουμε για πολλοστή φορά ότι δεν μπορεί ακόμη να συνεχίζεται και να γίνεται ανεκτό οι υπαίτιοι της οικονομικής τραγωδίας του 2013 εδώ και επτά χρόνια να βρίσκονται ακόμη ελεύθεροι, χωρίς τις οποιεσδήποτε συνέπειες. Οι ένοχοι του οικονομικού εγκλήματος έπρεπε να είχαν τιμωρηθεί παραδειγματικά, ώστε να επέλθει η κάθαρση και να ικανοποιηθεί το περί δικαίου αίσθημα του λαού μας.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων δηλώνει ακόμη μια φορά πως πρέπει η κατάσταση αυτή να αλλάξει, λειτουργώντας προδραστικά και όχι μόνο αντιδραστικά. Δεν επιτρέπεται μια ημικατεχόμενη πατρίδα να μαστίζεται από οικονομικά σκάνδαλα, διαπλοκή και διαφθορά, όπως τη λίστα Λαγκάρντ, Panama Papers και πρόσφατα τη λίστα Γιωρκάτζη και τα «χρυσά» διαβατήρια, με κίνδυνο την κατάρρευση των θεσμών του ίδιου του κράτους μας.

Δυστυχώς, ο κόσμος, με αυτά που ακούει και βλέπει, αγαπητοί συνάδελφοι, για κάποιους που εμπλέκονται σε τούτα, δικαιολογημένα απεχθάνεται και απαξιώνει γενικά τους θεσμούς, τους πολιτικούς, τους αξιωματούχους και δυστυχώς μας βάζει όλους στο ίδιο καζάνι. Έ όχι, κυρίες και κύριοι! Δεν είμαστε όλοι ίδιοι! Και έτσι όπως νιώθω εγώ, πιστεύω ότι εκφράζει τη συντριπτική πλειοψηφία από εσάς και δεν είναι δίκαιο να μας βάζουν όλους στο ίδιο καζάνι, γιατί ούτε σε λίστες είμαστε όλοι μέσα ούτε σε καταλόγους και ούτε σε κανένα σκάνδαλο ή σε διαπλοκή.

Γι' αυτό, απαιτούμε την πλήρη και σε βάθος διερεύνηση με διαφάνεια, ώστε οι ένοχοι να εντοπιστούν και να υποστούν τις συνέπειες του νόμου, έτσι ώστε να καθαρίσει αυτή η μπόχα, να αποκατασταθεί η αξιοπιστία στην κοινωνία των πολιτών και να σταματήσει ο διασυρμός του κράτους μας στο εξωτερικό. Για αντιμετώπιση και εξάλειψη των σκανδάλων, της διαφθοράς και της διαπλοκής, εμείς, ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων,

θα συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις στην άμεση ψήφιση όλων των νομοσχεδίων που θα περιορίσουν και θα αντιμετωπίσουν στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τη διαπλοκή και τη διαφθορά.

Αγαπητοί και αγαπητές συναδέλφισσες,

Συνεχίζοντας, θα επικεντρωθώ και σε ορισμένα ζητήματα που αφορούν τις κοινοβουλευτικές επιτροπές στις οποίες μετέχω, καθώς και σε θέματα που αφορούν την εκλογική μου περιφέρεια, για τα οποία συνεχίζω να ασκώ πιέσεις προς την κατεύθυνση επίλυσης των πολλών προβλημάτων που την ταλανίζουν μέχρι σήμερα.

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας. Ο προϋπολογισμός για την άμυνα δυστυχώς εξακολουθεί να είναι ένας προϋπολογισμός ίσα ίσα συντήρησης και όχι αναβάθμισης της αμυντικής μας θωράκισης. Το είπαμε και θα εξακολουθούμε να το λέμε: Η αμυντική θωράκιση της πατρίδας μας επιβάλλεται να εξελιχτεί και να επεκταθεί!

Τα δεδομένα είναι μπροστά μας. Εξακολουθούμε να βρισκόμαστε σε συνθήκες ημικατοχής, με μια Τουρκία να προκαλεί και να μας απειλεί καθημερινά όχι μόνο με δηλώσεις, αλλά και με πράξεις. Η Τουρκία δεν έχει αποκρύψει ποτέ τις προθέσεις της! Οι συνεχιζόμενες παραβιάσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων στο FIR, η εισβολή της στην ΑΟΖ μας, οι συνεχείς προκλήσεις στην Ελλάδα, η εισβολή της στη βόρεια Συρία, στην Αρμενία μέσω του Αζερμπαϊτζάν, η αποθράσυνσή της με την υπογραφή του μνημονίου συναντίληψης με τη Λιβύη για τον καθορισμό των θαλάσσιων ορίων και η τελευταία θρασύτατη και προκλητική της ενέργεια στην περικλειστή περιοχή των Βαρωσίων επιβεβαιώνουν τα πιο πάνω, έχοντας έτσι ξεπεράσει τις κόκκινες γραμμές του ελληνισμού.

Αναμφίβολα, δεν επιθυμούμε τον πόλεμο και για τούτο με πνεύμα καλής διάθεσης και θέλησης επιδιώκουμε τον διάλογο για ειρηνική επίλυση του κυπριακού προβλήματος, παρά την αδιαλλαξία της Άγκυρας. Ουδείς διαφωνεί με αυτό! Όμως αδιαμφισβήτητα, οφείλουμε να φροντίζουμε για την αμυντική μας θωράκιση ως αποτρεπτικό παράγοντα ασφάλειας, αλλά και διαπραγματευτικής ισχύος. Χωρίς ικανοποιητική αμυντική θωράκιση, είμαστε ευάλωτοι στις ορέξεις του νεοσουλτάνου και κινδυνεύει η εθνική μας επιβίωση.

Με αυτές τις πρακτικές του Τούρκου κατακτητή, επιβάλλεται άμεσα να εκσυγχρονίσουμε και να αναβαθμίσουμε τα αμυντικά συστήματα της Εθνικής Φρουράς, έτσι ώστε να αποτελεί μια δύναμη ευέλικτη, ταχυσκίνητη, ενισχυμένη με σύγχρονα οπτικά συστήματα, μια δύναμη αποτροπής. Εμείς προτείνουμε συγκεκριμένα μέτρα για δομική αναβάθμιση της Εθνικής Φρουράς και επανεπένδυση στην άμυνα και ασφάλεια του κράτους μας.

Καλώ τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε συνεργασία με την πολιτική ηγεσία του τόπου, να αναλάβει άμεσα πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού των οπλικών συστημάτων, καθώς και για αγορά νέων, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες μας. Πιο συγκεκριμένα, προτείνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Συγκρότηση εξοπλιστικού προγράμματος με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της αεροπορίας, του ναυτικού και του αρματικού δυναμικού.
- Αύξηση των εξοπλιστικών δαπανών χωρίς καμία πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση, έτσι ώστε ο συνολικός αμυντικός προϋπολογισμός να φθάσει τουλάχιστον το 2% του ΑΕΠ.
- Άμεση επικαιροποίηση και εκ νέου ενεργοποίηση του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος Κύπρου-Ελλάδας.
- Αξιοποίηση της συμμετοχής μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προωθώντας ενεργά την προοπτική αμυντικής ολοκλήρωσης της Ευρώπης.
- Αναβάθμιση υφιστάμενων και σύναψη νέων αμυντικών συμφωνιών συνεργασίας και με μη ευρωπαϊκά κράτη.
- Εξύψωση του ηθικού των στελεχών του στρατεύματος με αξιοκρατικές προαγωγές στον προβλεπόμενο χρόνο.

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας. Το Γενικό Σύστημα Υγείας είναι ίσως η σημαντικότερη μεταρρύθμιση των τελευταίων χρόνων. Η έναρξη του ΓΕΣΥ έχει προσδώσει σημαντικά οφέλη στην κοινωνία, αλλά χρειάζεται συνεχής εποπτεία και διορθωτικές κινήσεις, έτσι ώστε να μην εκτροχιαστούν οι προβλέψεις του κράτους.

Σήμερα, σε μια μεταβατική περίοδο και με την εφαρμογή της Β΄ φάσης, που αφορά τη δευτεροβάθμια περίθαλψη, υπάρχουν προβλήματα που σε βάθος χρόνου ίσως επηρεάσουν τη βιωσιμότητα του ίδιου του συστήματος, εάν οι καταχρήσεις που εντοπίστηκαν, οι καθυστερήσεις και τα προβλήματα στη διαδικασία αυτονόμησης των κρατικών νοσηλευτηρίων συνεχιστούν, χωρίς να γίνεται σωστή διαχείριση αυτών των προβλημάτων. Ενδεικτικά, αναφέρω το μεγάλο πρόβλημα στο νοσοκομείο Λάρνακας, ιδίως στο Τμήμα Πρώτων Βοηθειών, το οποίο χρειάζεται βελτίωση. Επίσης, επιβάλλεται άμεσα να καλυφθούν οι ελλείψεις ειδικοτήτων γιατρών, όπως καρδιολόγων, νεφρολόγων, εντατικολόγων και νευρολόγων, για να καλύψουν τις ανάγκες της ευρύτερης περιφέρειας Λάρνακας, αλλά και Αμμοχώστου, καθότι το νοσοκομείο αυτό λόγω της πανδημίας λειτουργεί σχεδόν μόνο για ασθενείς COVID-19.

Είναι για όλα αυτά που υποστηρίζουμε ότι η κυβέρνηση πρέπει να στηρίξει τα κρατικά νοσηλευτήρια και να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για να αντιμετωπιστούν τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται για το καλό της υγείας του λαού μας.

Εδώ θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους τους επαγγελματίες υγείας για το θεάρεστο έργο το οποίο επιτελούν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στον προϋπολογισμό του 2021 συμπεριλαμβάνονται μερικά κονδύλια που θα επιτρέψουν τη συνέχιση και ολοκλήρωση μεγάλων έργων υποδομής για τη Λάρνακα, τα οποία ελπίζουμε να ολοκληρωθούν κανονικά εντός των χρονοδιαγραμμάτων.

Παράλληλα όμως, ως βουλευτής Λάρνακας, θέλω να δηλώσω την απογοήτευσή μου, γιατί μια σειρά από έργα υποδομής τα οποία μπορούσαν να υλοποιηθούν τα προηγούμενα χρόνια, παρά τις δεσμεύσεις διαχρονικά των κυβερνήσεων, παρέμειναν στα λόγια, με αποτέλεσμα σήμερα λόγω και της οικονομικής ύφεσης μένουν πάλι στο στάδιο του προγραμματισμού.

Παρ' όλα αυτά, καθηκόντως τα αναφέρω, γιατί αποτελούν πάγια αιτήματα της εκλογικής μου περιφέρειας, τα οποία και διεκδικούμε:

1. Ο παραλιακός δρόμος Λάρνακας-Δεκέλειας, Γ' και Δ' Φάση. Επισημαίνω ότι τουλάχιστον για τη Γ' Φάση έχει συμπεριληφθεί κονδύλι €1.400.000 για την κάλυψη μέρους της δαπάνης κατασκευής του. Η συνολική δαπάνη εκτιμάται στα €15 εκατομ. και θα υλοποιείται τμηματικά.
2. Ο ημιτελής παρακαμπτήριος δρόμος Αλέξανδρου Παναγούλη.
3. Οι δρόμοι στην επαρχία που συνδέουν τις κοινότητες.
4. Η ενοποίηση του παραλιακού μετώπου που θα συνδέει την περιοχή Μακένζυ μέχρι τον φάρο Κιτίου.
5. Η ανέγερση του περιβαλλοντικού κέντρου αλυκών.
6. Η μη ολοκλήρωση των αντιπλημμυρικών έργων.
7. Η βελτίωση του οδικού δικτύου στις αγροτικές περιοχές. Αναφέρω επίσης ότι στο αστικό κέντρο της Λάρνακας, αν και έγιναν βελτιώσεις στην ασφαλτόστρωση, εντούτοις πολλοί ακόμη δρόμοι βρίσκονται σε κακή κατάσταση.
8. Δυστυχώς, για ακόμη μια φορά, η πόλη και επαρχία μας μπαίνει στο περιθώριο όσον αφορά τη δημιουργία της Πανεπιστημιακής Σχολής Επιστημών και Τεχνολογίας της Θάλασσας του Πανεπιστημίου Κύπρου, η οποία θα γίνει στη Λάρνακα. Ένα πάγιο αίτημά μας, για το οποίο μετά από σκληρό αγώνα και από πολλές προσπάθειες καταφέραμε να παρθεί απόφαση από την κυβέρνηση για δημιουργία της εν λόγω σχολής, η οποία μάλιστα εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και εξαγγέλθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Εν τούτοις, ενώ αναμέναμε ότι το έργο αυτό θα ήταν στον προϋπολογισμό του κράτους για το 2021, δε συμπεριλήφθηκε στον κρατικό προϋπολογισμό του 2021 λόγω οικονομικού κόστους, αλλά, όπως αναφέρθηκε, θα βρισκείται σε εξέλιξη, χωρίς όμως να καθορισθεί πότε θα υλοποιηθεί. Για μας είναι μια αρνητική εξέλιξη, απαράδεκτη και απογοητευτική! Το θέμα αυτό δε θα το αφήσουμε έτσι και όλοι μαζί οι φορείς της Λάρνακας ενωμένοι θα συνεχίσουμε τις προσπάθειές μας και δυναμικά θα διεκδικήσουμε το δικαίωμα της πόλης μας για την υλοποίηση του έργου αυτού. Φτάνει πια οι εκάστοτε κυβερνώντες να αντιμετωπίζουν τη Λάρνακα ως τον τελευταίο τροχό της άμαξας!

Αναφορικά με το μεγαλεπήβολο έργο της ενιαίας ανάπτυξης λιμανιού και μαρίνας, που έχει συνδεθεί άρρηκτα με την προοπτική οικονομικής ανάπτυξης και αναζωογόνησης της Λάρνακας και που χρονίζει εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες, εκφράζω την ικανοποίησή μου, διότι προ ημερών υπογράφηκαν τα συμβόλαια μεταξύ του κράτους και της επιτυχούσας κοινοπραξίας. Ελπίζω όμως το έργο να υλοποιηθεί εντός των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων, εφόσον θα συμβάλει καθοριστικά στην ανάπτυξη της Λάρνακας, αλλά θα εμπλουτίσει και το τουριστικό προϊόν της Κύπρου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με αυτή την κατάσταση, η κυβέρνηση πρωτίστως, αλλά και όλοι μας, ως πολιτεία, οφείλουμε περαιτέρω να μελετήσουμε μέτρα και τρόπους τόσο για τη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης όσο και για στοχευμένη στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού μας, των ανέργων, των προσφύγων, των παθόντων, των πολυτέκνων, των τριτέκνων, των χαμηλοσυνταξιούχων και όλων των άλλων χαμηλόμισθων, της μεσαίας και μικρομεσαίας εισοδηματικής τάξης.

Κλείνοντας, με την ευκαιρία των γιορτών, εύχομαι σε εσάς και σε όλο τον κυπριακό λαό υγεία, ευτυχία και κάθε καλό! Εύχομαι επίσης, ο νέος χρόνος να βρει την πατρίδα μας καθαρή από την πανδημία, ελεύθερη και ευημερούσα, και μαζί ενωμένοι θα τα καταφέρουμε!

Σας ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Γεώργιου Προκοπίου, τον Πρόεδρο της Βουλής αντικατέστησε στην έδρα ο κ. Ζαχαρίας Κουλιάρης.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Προκοπίου.

Σειρά έχει η συνάδελφος Ελένη Μαύρου από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Κυρία Μαύρου, το βήμα δικό σας.

ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το ενδεχόμενο να μην ψηφιστεί αύριο ο κρατικός προϋπολογισμός οδήγησε τις τελευταίες μέρες σε μια ακατάσχετη κινδυνολογία από πλευράς υπουργών και στελεχών του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ίσως το αποκορύφωμα των όσων ακούσαμε τούτες τις μέρες να ήταν το επιχείρημα του Υπουργού Οικονομικών ότι η ψήφιση του προϋπολογισμού θα επιτρέψει στους νοσοκόμους μας να λαμβάνουν μισθούς, αυτοί για τους οποίους, σας θυμίζω, συνάδελφοι, ο Αβέρωφ Νεοφύτου έλεγε, όταν απεργούσαν το 2016, «αν δεν τους αρέσει, ας ψάξουν δουλειά αλλού»! Στην ολομέλεια άλλαξε το τροπάρι. Οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος άφησαν την κινδυνολογία στο πλάι και επέλεξαν να επενδύσουν στην ανασφάλεια του κόσμου, με ομιλίες που θυμίζουν δακρύβρεχτες σκηνές από σαπουνόπερα. Κανέναν τους όμως δε φαίνεται να προβληματίζει το γιατί βρεθήκαμε αντιμέτωποι με ένα τέτοιο ενδεχόμενο, η πιθανότητα έστω, ο λόγος να είναι οι πολιτικές τους και η αλαζονεία τους.

Σε μια περίοδο που οι πλείστοι τομείς της οικονομίας καταγράφουν υποχώρηση και η ύφεση εκτιμάται ότι θα φτάσει σε πρωτοφανή επίπεδα, θα περίμενε κάποιος τον σαφή αναπροσανατολισμό του προϋπολογισμού στην κατεύθυνση της ανάπτυξης και της στήριξης των εργαζομένων και της κοινωνίας ευρύτερα. Κάθε άλλο!

Γιατί εμείς, ως ΑΚΕΛ, κρίνουμε τον προϋπολογισμό ως αντικοινωνικό; Είπαν πολλά οι προηγούμενοι συνάδελφοι. Γιατί για παράδειγμα περιλαμβάνονται μεν αυξημένες δαπάνες στον τομέα της υγείας, αλλά αυτές αφορούν κυρίως τις εισφορές στο ΓΕΣΥ και συνεχίζουν να παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο δαπανών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γιατί οι στεγαστικές δαπάνες εμφανίζονται αυξημένες, δεν παύει όμως να απουσιάζει μια ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική. Γιατί οι δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας καταγράφουν μείωση σε σχέση με το 2020.

Και αυτό, ενώ η εισοδηματική ανισότητα στην Κύπρο έχει εκτιναχθεί τα τελευταία χρόνια και η πανδημία έχει κάνει τα πράγματα χειρότερα. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε πριν από λίγες μέρες η Eurostat για την Κύπρο, η εκτιμώμενη απώλεια από την απασχόληση το 2020 σε σύγκριση με το 2019 είναι κοντά στο 10,8% για τα χαμηλά εισοδήματα και μόλις 6,1% για τα υψηλά. Έχουμε μάλιστα την πιο αρνητική κατάταξη στην Ευρωζώνη ως προς τις ενέργειες της κυβέρνησης για θωράκιση των εργαζομένων με κάθε τύπου αποζημιώσεις και επιδόματα.

Γιατί εμείς -το ΑΚΕΛ- κρίνουμε τον προϋπολογισμό ως αντιαναπτυξιακό; Γιατί οι δαπάνες επενδύσεων και έργων που αφορούν εθνικούς πόρους καταγράφουν μείωση, παρά την ανάγκη να λειτουργήσει το κράτος ως ατμομηχανή ανάπτυξης αυτούς τους δύσκολους καιρούς. Αυξημένες δαπάνες προβλέπονται μόνο στα συγχρηματοδοτούμενα έργα λόγω της συμμετοχής μας στο Next Generation EU. Το γεγονός όμως ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες καλύπτονται από μια γενική πρόνοια επιτείνει την ανησυχία μας ότι δεν υπάρχει ακόμα -είμαστε στον Δεκέμβρη- ολοκληρωμένος σχεδιασμός, ενώ η ταυτόχρονη μείωση των εθνικών πόρων δείχνει ότι επιδίωξη της κυβέρνησης είναι μάλλον η μείωση των ελλειμμάτων, παρά ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες του Next Generation EU δεν εκταμιεύονται προκαταβολικά αλλά ανάλογα με την υλοποίηση των δράσεων. Ο χαμηλός βαθμός υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών και το 2020 και τα προηγούμενα χρόνια είναι φυσικό λοιπόν να μας προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία.

Βεβαίως, αγαπητοί συνάδελφοι, σημασία δεν έχει μόνο η απορρόφηση των κονδυλίων. Σημαντική είναι και η ιεράρχηση των έργων. Και δε σας κρύβω ότι ο διαφαινόμενος κατάλογος των «ώριμων» έργων που υποβάλλονται στο πλαίσιο του Next Generation EU μάς ανησυχεί ότι θα ζήσουμε ακόμα μια αρπαχτή. Δε θα είναι βέβαια η πρώτη φορά!

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ έχει δώσει γην και ύδωρ -κυριολεκτικά γην και ύδωρ- σε μια χούφτα εκλεκτών της, χωρίς να υπολογίζει τις συνέπειες. Χρεώνετε την καταστροφή σημαντικών αρχαιολογικών ευρημάτων στη Γεροσκήπου στο πλαίσιο ενός πάρε-δώσε με τον Αρχιεπίσκοπο, την καταστροφή του παραλιακού μετώπου της Λεμεσού με την αδειοδότηση δεκάδων πύργων χωρίς μελέτες και χωρίς σχεδιασμό, τον κατακερματισμό του Ακάμα δίνοντας δικαιώματα ανάπτυξης σε μεγαλοιδιοκτήτες γης, την παραχώρηση

δασικής γης για τη δημιουργία δήθεν γηπέδου γκολφ στον Πρωταρά και πολλά άλλα. Σε όλες τις περιπτώσεις καταγράφεται η περιφρόνηση νόμων και διαδικασιών. Αυτό όμως είναι και το κύριο χαρακτηριστικό της διακυβέρνησης Αναστασιάδη- Συναγερμού: Διαφθορά, αλαζονεία, εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων.

Τα όσα ζήσαμε με τα «χρυσά» διαβατήρια είναι ενδεικτικά. Δε θα θυμήσω τα σκάνδαλα, τις Σευχέλλες, τα τζετ, τις δεκάδες των φακέλων που είναι υπό διερεύνηση. Δηλώνετε όμως, συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού, εξοργισμένοι από το «βίντεο της ντροπής», σάμπως και τότε εμάθετε ότι υπήρχε πρόβλημα με τα «χρυσά» διαβατήρια. Πού ήσασταν, όταν οι προειδοποιήσεις και οι καταγγελίες και από το εσωτερικό και από το εξωτερικό πλήθαιναν τα τελευταία χρόνια; Ξεχνάτε ότι, ακόμα και όταν ο κόμπος έφτασε στο χτένι, στην ολομέλεια της Βουλής την 31^η Ιουλίου του 2020, λίγους μήνες δηλαδή πριν, ο ΔΗΣΥ κίνησε γη και ουρανό, για να συντηρηθεί ένα διεφθαρμένο πρόγραμμα «αρπαχτής»;

Μιλάτε για τον κώδικα δεοντολογίας των βουλευτών ωσάν να είναι πανάκεια, αλλά ξεχνάτε τη χάρτα δεοντολογίας της κυβέρνησης που έμεινε στα συρτάρια. Νομίζετε ότι μας καθησυχάζει η δήλωση του Προέδρου: «Έβγαλα πολλά λεφτά και δεν έχω ανάγκη από λάδωμα.»; Ο Ευριπίδης είχε πει: «Όταν βλέπεις κάποιον να καυχείται για τα πλούτη του, να είσαι βέβαιος ότι σύντομα θα ακούσεις για την τιμωρία του». Ε εντάξει, δεν ξέρω για το σύντομα...

Η θωράκιση του κράτους μας απέναντι στα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι σε τελική ανάλυση θέμα δημοκρατίας. Σε μια δημοκρατία πρέπει να υπάρχει διαφάνεια. Στην περίπτωση των «χρυσών» διαβατηρίων η κυβέρνηση πάλεψε με νύχια και με δόντια, για να κρατήσει την αποκλειστική διαχείριση του προγράμματος και κωλυσιεργεί ακόμα και σήμερα κάθε φορά που η Βουλή ζητά ολοκληρωμένη ενημέρωση. Έφτασε στο σημείο να παρέμβει ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε ξένο ηγέτη, τον εμίρη του (κατά τα άλλα φιλοτουρκικού) Κατάρ, για να κουκουλώσει δημοσιογραφικές αποκαλύψεις. Σε μια δημοκρατία πρέπει να λειτουργούν θεσμοθετημένοι μηχανισμοί ελέγχου. Στην περίπτωση των «χρυσών» διαβατηρίων και αφού οι κυβερνώντες δεν κατάφεραν να κρύψουν τις βρωμιές τους κάτω από το χαλί, προσπάθησαν να ευνοήσουν τον όποιο ουσιαστικό έλεγχο και προσπαθούν ακόμα και σήμερα. Σε μια δημοκρατία πρέπει να υπάρχει ανάληψη ευθύνης. Εκ των υστέρων παραδέχονται σήμερα οι κυβερνώντες, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, οι βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού, ότι έγιναν λάθη. Μάλιστα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μάς είπε: «Αλλά δε φταίει μόνο η κυβέρνηση». Σάμπως και μαζί εφαρμόζαμε το πρόγραμμα, μαζί δίναμε τα διαβατήρια. Τότε όμως εστίαζαν στη διαρροή των πληροφοριών. Κάποιοι μάλιστα μιλούσαν για «εθνική προδοσία». Έστειλαν και την αστυνομία στη Βουλή, για να αρχίσει τάχα έρευνες, σάμπως και το πρόβλημα είναι από πού διέρρευσαν τα στοιχεία κι όχι αν είναι αληθή.

Χρειάζεται λοιπόν πολλή δουλειά! Χρειάζονται αποφασιστικές νομοθετικές και θεσμικές τομές που θα ενισχύουν τον έλεγχο, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία του κράτους, των θεσμών, των ιδιωτικών συμφερόντων. Χρειάζονται όμως και αντιστάσεις από την κοινωνία. Και ο εύκολος αφορισμός «όλο το ίδιο είναι» λειτουργεί ως κουκούλωμα, λειτουργεί ως άλλοθι για τη μη ανάληψη ευθύνης από εκείνους που πραγματικά πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Στις μέρες που ζούμε, με τις δυσκολίες που ζούμε με την πανδημία, νομίζω ότι δεν μπορούμε να μην κάνουμε αναφορά στα μέτρα που έχουν ληφθεί για αντιμετώπιση της πανδημίας. Θυμάστε που κάπου μέσα στον Ιούλη μάς έλεγε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος ότι η κυπριακή κυβέρνηση ήταν από τις πρώτες στην Ευρώπη που άρχισε νωρίς να λαμβάνει μέτρα για προστασία του συνόλου του κυπριακού λαού από τον κορωνοϊό; Εννιά μήνες μετά τα αυξημένα κρούσματα του δεύτερου κύματος μας κάνουν να διερωτόμαστε για την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων.

Θυμάστε που τον Μάρτη μας έλεγε ο Υπουργός Υγείας «πρέπει και οφείλουμε να προστατεύσουμε τα δημόσια νοσηλευτήρια, που είναι η ναυαρχίδα και που καλούνται αυτή τη στιγμή να αντιμετωπίσουν τα περιστατικά του κορωνοϊού.»; Εννιά μήνες μετά οι κατάκοποι γιατροί και οι εξαντλημένες νοσηλεύτριες των δημοσίων νοσοκομείων προειδοποιούν ότι η πίεση στο σύστημα υγείας αυξάνεται ολοένα και περισσότερο με ορατό τον κίνδυνο της κατάρρευσης.

Η πανδημία αποκάλυψε πόσο εύθραυστες και ανεπαρκείς είναι οι κοινωνικές υποδομές του κράτους. Αυτές οι υποδομές που υπέσκαψαν οι ιδεολογικές αγκυλώσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού και οι περικοπές των τελευταίων χρόνων: το σύστημα δημόσιας υγείας, οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, η παιδεία. Ελπίζω να αντιληφθήκατε, συνάδελφοι, ότι ένα σύστημα υγείας είναι παραγωγικό, όταν εγγυάται την υγεία όλων, όχι όταν βγάζει κέρδη!

Η πανδημία ανέδειξε και τη σημασία του κόσμου της εργασίας. Είναι η ευσυνειδησία και η αυταπάρνηση των επαγγελματιών υγείας και γενικά των εργαζομένων στα νοσοκομεία που απέτρεψαν την κατάρρευση και κράτησαν όρθια τη δημόσια υγεία. Είναι οι πωλήτριες και οι ντελιβεράδες που κάλυψαν τις βασικές μας ανάγκες σε τρόφιμα και φάρμακα την περίοδο του lockdown, επιτρέποντας σε όλους μας μια προσομοίωση κανονικότητας.

Η προσπάθειά σας λοιπόν τώρα να μεταφέρετε όλη την ευθύνη στους πολίτες είναι προκλητική! Αν για τα όποια κενά στη διαχείριση του πρώτου κύματος της πανδημίας υπήρχε το δικαιολογητικό της απειρίας, η δικαιολογία αυτή δεν υπάρχει σήμερα. Η αλαζονεία και ο αυταρχισμός σας δε σας αφήνουν να εισακούσετε καμιά εισήγηση και καμιά καλόπιστη κριτική.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το άνοιγμα της παραλίας της Αμμοχώστου πριν από μερικές βδομάδες σόκαρε πολλούς. Η Τουρκία τρυπά εντός της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, η διεθνής κοινότητα κρατά ίσες αποστάσεις. Ελάχιστοι όμως γυρνάνε προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να του πουν: «Είδες πού οδήγησε η πολιτική σου;». Βολεύονται οι περισσότεροι πίσω από την τουρκική αδιαλλαξία.

Το ΑΚΕΛ προειδοποιούσε ότι η κατάσταση που είχε διαμορφωθεί στο Κυπριακό μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντανά, σε συνθήκες απουσίας διαπραγματευτικής διαδικασίας και απαλλαγής της Τουρκίας από τις ευθύνες της, εγκυμονούσε σοβαρούς κινδύνους. Όλο αυτό τον καιρό όχι μόνο προσπερνούσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τις προειδοποιήσεις, αλλά σύσσωμη η κυβερνητική παράταξη επέμενε να καλλιεργεί ψευδαισθήσεις στον κυπριακό λαό, για να κρύψει τα αδιέξοδα στα οποία μας έφερε. Η κατάσταση επί του εδάφους είναι τραγική και η κυβέρνηση αρκείται σε ρητορική εσωτερικής κατανάλωσης. Μας είπατε και τι δε μας είπατε! Ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πέρασε από την ισχυρή φραστική αντιμετώπιση στην έμπρακτη αλληλεγγύη! Κραδαίνατε για μήνες το βέτο, καλλιεργώντας υπέρμετρες προσδοκίες για δήθεν επιβολή κυρώσεων «που θα πονέσουν την Τουρκία»! Μας λέγατε ότι θωρακιζόμαστε στρατιωτικά και γεωστρατηγικά και κρύβατε την αλήθεια για τις προθέσεις της Τουρκίας. Τώρα που η τουρκική προκλητικότητα έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο, ο Νίκος Αναστασιάδης προσπαθεί εναγωνίως να πείσει και εμάς και τη διεθνή κοινότητα για τη δέσμευσή του σε λύση.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τα λέω όλα αυτά, γιατί για μας τους Κερυνειώτες μια βιώσιμη λύση του Κυπριακού στη βάση διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας είναι η μόνη προοπτική επιστροφής στη γη μας. Το «πάλι με χρόνια με καιρούς» δε μας αφήνει προοπτική επιβίωσης. Είμαστε λίγοι! Ίσως γι' αυτό, για το γεγονός ίσως ότι είμαστε σκορπισμένοι σε ολόκληρη την ελεύθερη Κύπρο, ίσως ακόμα γιατί κάποιοι, συνειδητά ή ασυνειδητά, ανοιχτά ή παρασκηνιακά, ανοίγουν τον δρόμο για λύση δύο κρατών, να μην ακούγεται η Κερύνεια όσο θα 'πρεπε. Κάποιοι μας ξέχασαν, κάποιοι μας ξέγραψαν. Εμείς δεν ξεχνούμε! Όταν μιλούμε για τις ομορφιές της Κύπρου, στο μυαλό μας έχουμε τον Πενταδάκτυλο με τα περήφανα κάστρα στις κορφές του. Όταν μιλούμε για την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου, στο δικό μας μυαλό έχουμε το Κάστρο της Κερύνειας, το Αββαείο του Μπέλαπαϊς, τους Σόλους, το Αρμενομονάστηρο, τον Αντιφωνητή. Όταν μιλούμε για τις παραλίες της Κύπρου, στη δική μας μνήμη έρχεται ο Δαυλός, ο Παχύαμμος, η Τσιακκιλερή.

Να θυμάστε, αγαπητοί συνάδελφοι, όταν μπαίνετε στον πειρασμό να καταφύγετε σε πατριωτικές κορώνες, πόσα στερούμαστε εμείς από τα συνεχιζόμενα αδιέξοδα στις προσπάθειες λύσης του προβλήματος. Να θυμάστε πόσα έχουμε να κερδίσουμε όλοι μας από την επίλυσή του και την επανένωση του τόπου μας.

Ευχαριστώ.

Καλές γιορτές σε όλους!

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης της κ. Ελένης Μαύρου, ο Πρόεδρος της Βουλής επανήλθε στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, Ελένη.

Τον λόγο έχει ο κ. Κυριάκος Χατζηγιάννης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχουν περάσει ουκ ολίγοι συνάδελφοι από εδώ και όλοι ουσιαστικά έχουν εκφράσει ζητούμενα τα οποία αθροιζόμενα μπορεί να ξεπερνούν τα πενήντα, τα εκατό δισεκατομμύρια. Κανένας όμως μέχρι στιγμής τουλάχιστον δεν έχει ασχοληθεί με την πλευρά των εσόδων και τη δημιουργία εσόδων σε αυτό το κράτος, για να μπορούμε όντως να χρηματοδοτούμε και τις τεράστιες δαπάνες, υλοποιώντας τις πολύ σωστές ως επί το πλείστον εισηγήσεις και τα προγράμματα.

Θέλω να αρχίσω με το θέμα της παιδείας και του πολιτισμού, όπου φαίνεται ότι η πολιτική των αλλαγών αρχίζει να δείχνει τα πρώτα αποτελέσματα, ενώ η πολιτική των μεταρρυθμίσεων θα συνεχιστεί και στο επόμενο διάστημα. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα, το νέο σύστημα επιλογής των εκπαιδευτικών μας, η αξιολόγηση των

μαθητών, η αλλαγή των ηλικιών που εισέρχονται στις διάφορες βαθμίδες οι μαθητές μας είναι καθοριστικές πολιτικές, τα αποτελέσματα των οποίων θα διαφανούν στο αμέσως επόμενο διάστημα και είμαι πάρα πολύ αισιόδοξος για αυτά.

Η έρευνα διεθνών τάσεων στα μαθηματικά και στις φυσικές επιστήμες TIMSS 2019 συμπεραίνει πως τα αποτελέσματα των μαθητών μας της δ' δημοτικού και της β' γυμνασίου είναι πάρα πολύ καλά, αφού ξεπερνούν την κεντρική τιμή της κλίμακας, γεγονός που συμβαίνει για πρώτη φορά. Το γεγονός αυτό μας προκαλεί αισιοδοξία, διότι ακριβώς οι μαθητές μας έχουν για πρώτη φορά ίδιες επιδόσεις με τα παιδιά από χώρες όπως η Φιλανδία, η Σουηδία, η Γερμανία και άλλες χώρες που είχαμε ως πρότυπα. Καταδεικνύονται επίσης τα θετικότερα αποτελέσματα και η εξελικτική πορεία της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που εφαρμόζουμε τα τελευταία έτη, που καταρρίπτει τις απόψεις περί του αντιθέτου. Με τη συγκεκριμένη έρευνα καταγράφονται πλέον τα θετικά αποτελέσματα και μας προσφέρεται ισχυρή βάση συνέχισης των προσπάθειών για βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσω των εκπαιδευτικών αλλαγών. Και συμφωνώ με τον συνάδελφο τον κ. Μυλωνά ότι δεν πρέπει να αποκαλούνται επιτέλους τα τεράστια ονόματα των μεταρρυθμίσεων «μικρές αλλαγές, αποτελεσματικές» αλλά και «ουσιαστικές». Εκφράζω θερμά συγχαρητήρια στους μαθητές μας, μαθήτριες και εκπαιδευτικούς που έλαβαν μέρος, των οποίων ο αριθμός είναι πολύ μεγάλος, στους γονείς όχι μόνο γι' αυτά τα αποτελέσματα, αλλά για το σύνολο του έργου που επιτελούν. Τα συμπεράσματα δηλώνουν πως η άσπρη συνεργασία που επιδεικνύουν οι εκπαιδευτικοί μας με τους γονείς, το υψηλό επίπεδο πλέον μόρφωσης των εκπαιδευτικών μας με μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, η ουσιαστική στήριξη του έργου των σχολικών μονάδων από την πολιτεία και από εμάς, από την Επιτροπή Παιδείας της Βουλής, έχουν ως αποτέλεσμα θετικότερο ρυθμό μαθησιακής απόδοσης. Και θέλω με την ευκαιρία αυτή να εκφράσω θερμά συγχαρητήρια και ευχαριστίες προς όλα τα μέλη της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής. Όσο αυξάνεται αυτή η συνεργασία όλων των φορέων παιδείας τόσο οι μαθητές μας αποκτούν αυτοπεποίθηση και θέληση για απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων. Αναζητήστε λοιπόν τα θετικά και κάντε τα δικές σας επιτυχίες, να ανάγετε τις επιτυχίες αντί των κενών και αδυναμιών που πάντα θα υπάρχουν. Αυτό είναι το ζητούμενο και σε αυτό θα πρέπει όλοι να επικεντρωνόμαστε.

Εκτιμώ ότι είναι ξεκάθαρο το συμπέρασμα πως ως πολιτεία, ως κοινωνία πρέπει να δείχνουμε την εμπιστοσύνη που αρμόζει προς τους εκπαιδευτικούς μας, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τα παιδιά μας. Οι εκπαιδευτικοί μας επιτελούν σήμερα δύσκολο έργο λόγω πολλαπλών και ποικίλων προβλημάτων, όμως συμβάλλουν ουσιαστικά σε τέτοια αισιόδοξα αποτελέσματα και για όλα αυτά, θα το επαναλάβω, τους ευχαριστούμε. Σύνάμα η πολιτική ενίσχυση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι στις βασικές προτεραιότητες αυτής της περιόδου και προχωρήσαμε με κάθε δυνατό τρόπο και συνέπεια στο να θεσμοθετήσουμε πρώτα την εξ αποστάσεως σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Προτεραιότητα αποτελεί επίσης η ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης για όλες τις βαθμίδες. Η ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης θα δώσει μια διαφορετική διάσταση στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, αφού θα οδηγήσει σταδιακά στη μείωση του κόστους της συμπληρωματικής εκπαίδευσης. Η ψηφιοποίηση λοιπόν μέσω του Υφυπουργείου Έρευνας και Καινοτομίας γίνεται στη βάση ολοκληρωμένου σχεδιασμού και αυτό αποτελεί τη μεγάλη ελπίδα για το σύγχρονο και ψηφιοποιημένο σχολείο, σε αντίθεση με τις μέχρι σήμερα πρωτοβουλίες, αλλά και δράσεις που γινόντουσαν στα σχολεία και είχαν τον χαρακτήρα του αποσπασματικού και χωρίς συνέχεια.

Σημαντικό δε είναι το γεγονός ότι αναπτύσσεται πολιτική για την ειδική εκπαίδευση με τη συμβολή ξένων εμπειρογνομόνων και με κύριο χαρακτηριστικό το συμφέρον του παιδιού με ειδικές ανάγκες, ενώ δεν παύουμε να στοχεύουμε στη θεσμοθέτηση του επαγγέλματος του συνοδού. Η παραβατικότητα έχει τεθεί ως βασικός πυλώνας του εκπαιδευτικού μας συστήματος και εύχομαι σύντομα να υλοποιηθεί η νομοθεσία που ως Επιτροπή Παιδείας της Βουλής έχουμε ομόφωνα ψηφίσει, ευχαριστώντας για άλλη μια φορά όλους τους συναδέλφους της Επιτροπής. Στον τομέα του πολιτισμού για πρώτη φορά η κυβέρνηση προχωρεί στη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού, ενώ ετοιμάζεται συνολική νομοθεσία-ομπρέλα για τους καλλιτέχνες και χωριστά για κάθε κατηγορία καλλιτεχνών ειδικό κανονισμό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Φθάσαμε στο τέλος του 2020, μια πολύ δύσκολη χρονιά, που σημαδεύτηκε από την πανδημία του κορωνοϊού και τις επιπτώσεις της. Παράλληλα, το διαχρονικό φαινόμενο της τουρκικής επεκτατικής πολιτικής συνεχίστηκε και κατά το έτος 2020 με αμείωτο ρυθμό, αφού είχαμε δεχθεί επίθεση και προσπάθεια για κατάληψη από πλευράς της Τουρκίας του συνολικού θαλάσσιου μας χώρου. Κατά το 2020 έλαβε χώρα και μια νέα οδυνηρή παραβίαση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ με τη διάνοιξη μέρους του παραλιακού μετώπου της Αμμοχώστου, μιας πόλης-σύμβολο στον αγώνα μας ως προσφύγων για επιστροφή. Οι συνέπειες τεράστιες. Εξαιτίας της πανδημίας η δημόσια υγεία και το σύστημα δοκιμάζονται λόγω των απρόβλεπτων διαστάσεων και της επικινδυνότητας της πανδημίας του κορωνοϊού. Η δημόσια οικονομία έχει φτάσει στα όρια των αντοχών της συνεπεία της πανδημίας, αλλά και του εσωτερικού μαινόμενου εμφυλίου επικοινωνιακού πολέμου.

Το δημοκρατικό μας πολίτευμα κινδυνεύει, αφού η πολιτική αστάθεια που έχουν δημιουργήσει τα κατά καιρούς πολιτικά σκάνδαλα οδηγούν τη χώρα μας σε άγνωστες ατραπούς. Εν μέσω αυτών των εξελίξεων αδήριτη ανάγκη αποτελεί η επαναφορά και διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγγύης που πρέπει

να υπάρχει μεταξύ ημών. Δυστυχώς, το κατακερματισμένο πολιτικό μας σύστημα ταλαιπωρείται ακόμη περισσότερο από τον ατέρμονο αγώνα κάποιων για την εξουσία, που είναι ένας άλλος παράγοντας από τον οποίο επηρεάζεται η αλληλεγγύη. Κακίζω λοιπόν το σημερινό πολιτικό κλίμα και τονίζω την ανάγκη για μια ενότητα. Είναι ένα συγκρουσιακό κλίμα, που χαρακτηρίζεται από μηδενική συνεννόηση, διχόνοια, φανατισμό, μίσος, εχθρικές συμπεριφορές, που φτάνουν στο σημείο να στέλνονται μαζί τα έγγραφα σε διεθνή κανάλια του εξωτερικού, με σκοπό την αλληλοεξόντωση. Καυγάδες και βρισιές στις πρωινές εκπομπές, νεκρώνοντας ή και θυσιάζοντας πολύτιμο τηλεοπτικό χρόνο στον βωμό της έντασης, χαρακτηριζόμενες πάντα από απάθεια ως προς τα πραγματικά προβλήματα αυτού του τόπου και αυτό το θεωρώ δυστυχώς μια νοσηρή κατάσταση, όπου οι πρωταγωνιστές δίνουν έμφαση στη δημιουργία παραπλάνησης του λαού με χαρακτηριστικό τη δημιουργία κλίματος απόλυτου αρνητισμού. Όλα λάθος, τίποτα δεν έχει γίνει, αναζητώντας τα λάθη στα ελάσσονα και χάνοντας στα μείζονα ζητήματα, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο τις μικροπολιτικές, μετατοπίζοντας έτσι τη συζήτηση από το επίπεδο των πολιτικών, που είναι ο ρόλος μας ως εκλεγμένων βουλευτών από τον λαό της Κύπρου, στο επίπεδο θεμάτων που είναι δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος. Τα κόμματα φροντίζουν να δημιουργούν αρνητική αμφισβήτηση της κυπριακής οικονομίας, αφού σε κάθε αναφορά τους μηδενίζουν τη θετική προοπτική. Με τις τελευταίες εξελίξεις αγνοούνται παντελώς οι καταστροφικές συνέπειες στην οικονομία, ενώ τα ίδια κόμματα είχαν μεταξύ άλλων την ευθύνη της εμποπτείας και του ελέγχου, εξουσία που, αν ασκείτο σωστά, θα μπορούσε να αποτρέψει τη δημιουργία της οποιασδήποτε οικονομικής φούσκας.

Κάποιες πολιτικές δυνάμεις έχουν δει τις αρνητικές επιπτώσεις στο επικοινωνιακό κομμάτι, αφού είχαν στο παρελθόν παρεμποδίσει αποφάσεις όπως για παράδειγμα την κρατική εγγύηση των επιχειρήσεων, στερώντας από τις κυπριακές επιχειρήσεις εκείνη τη ρευστότητα που χρειαζόντουσαν. Εκφράζουν σήμερα ανησυχίες για το ύψος του δημοσίου χρέους, αλλά ταυτόχρονα την ίδια στιγμή ασκούν κριτική για τα λίγα που δίνει η κυβέρνηση. Εκφράζουν ανησυχίες για την οικονομία, αλλά την ίδια στιγμή εκβιάζουν ότι δε θα ψηφίσουν τον προϋπολογισμό, πράξη που στην οικονομική επιστήμη δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να χαρακτηριστεί ωστόσο υπεύθυνη.

Μας είπαν χθες ότι η επιδιωκόμενη λύση οδηγεί την Κύπρο στα τάρταρα της διχοτόμησης, ενώ το ΑΚΕΛ ασκεί κριτική στο ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έκανε εκείνες τις ενέργειες για έναρξη των διαπραγματεύσεων και ότι η διχοτόμηση επιβάλλεται σήμερα λόγω του τερματισμού κάθε διαδικασίας συνομιλιών για λύση.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όσοι παλεύουν για τη λύση, όπως και αυτοί οι οποίοι δεν παραδίδονται απλώς σε κάθε μορφή λύσης, δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να στιγματίζονται. Μια εσωτερική ρήξη, για την οποία ο κόσμος σήμερα με τον οποίο έρχομαι καθημερινά σε επαφή έχει θυμό, αγανάκτηση και δεν τον ενδιαφέρουν τα κομματικά παιχνίδια και οι κομματικοί σχεδιασμοί. Η κοινωνία, πρόσφυγες και μη πρόσφυγες, αλλά και οι εγκλωβισμένοι μας απαιτούν να υπάρξει πολιτική σύμπνοια. Η κοινωνία αγωνιά για τα εθνικά θέματα, η κοινωνία αγωνιά για την απελπιστική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα μας. Ο κόσμος χρειάζεται ελπίδα και εμείς με τη δική μας συμπεριφορά αρνούμαστε να του την προσφέρουμε. Οι απειλές της Τουρκίας προκαλούν φόβο και πανικό. Το αδιέξοδο στη λειτουργία του κράτους και των θεσμών κλονίζει, το μεταναστευτικό προκαλεί δημογραφική απειλή στους πολίτες, υπάρχει φόβος του κόσμου για το αύριο και τις οικονομικές υποχρεώσεις που τους συσσωρεύει ο ατέλειωτος κρατισμός. Φανταστείτε λοιπόν πώς νιώθει ο κόσμος, όταν εμείς αντί λύσεων σε αυτά τα προβλήματα καυγαδίζουμε περι άλλων. Αυτός είναι ο λόγος, αγαπητοί συνάδελφοι, που δε μας ακούει και δε μας σέβεται ο κόσμος, ο κόσμος, οι πολίτες, που είναι ο μόνος και αξιόπιστος κριτής. Με βάση αυτό το εσωτερικό τοξικό κλίμα ερωτώ λοιπόν: Ποια μπορεί να είναι η συμβολή μας στην αντίσταση εναντίον των τουρκικών αξιώσεων στην Αμμόχωστο και στις υπόλοιπες κατεχόμενες περιοχές; Ποια η κοινή προσπάθεια για στήριξη των προσφύγων μας; Η εισαγωγή νομοθετημάτων όπως η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω της φορολόγησης της υπεραξίας των ακινήτων και της καταβολής μέρους της μέσω του Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών προς ενίσχυση των προσφύγων; Ποια η συνέχεια εν μέσω του πολεμικού κλίματος; Πόσο ενωμένο ήταν το εσωτερικό μέτωπο κατά την επιθετικότητα της Τουρκίας ειδικά στο θέμα της Αμμοχώστου ή ως προς την πολιτική Τατάρ για δύο κράτη; Πόσο θορυβηθήκαμε για την περίπτωση των εγκλωβισμένων μας, όπου ο Τατάρ ακολουθεί με μεθοδική ακρίβεια την πολιτική της εξόντωσης κάθε ελληνικού στοιχείου στις κατεχόμενες περιοχές; Στο όνομα της πανδημίας έχει τερματίσει τη λειτουργία των σχολείων μας στο Ριζοκάρπασο και παρεμποδίζεται κάθε άσκηση θρησκευτικής ελευθερίας. Η ενδεχόμενη έναρξη της πενταμελούς διάσκεψης ξεκίνησε με μια έντονη αντιπαράθεση και κριτική διχαστικού χαρακτήρα χωρίς κανένα περιθώριο σύγκλισης στο εθνικό εσωτερικό μέτωπο.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, με αυτό το τοξικό διχαστικό κλίμα ποια μπορεί να είναι η προσπάθεια ανάκαμψης της οικονομίας μας μετά την πλήρη αναχαίτιση της πανδημίας ως μιας εθνικής πρόκλησης; Πρέπει λοιπόν να αναλογιστούμε για ακόμη μια φορά ότι η κατάσταση με την πανδημία στην Κύπρο είναι ιδιαίτερα κρίσιμη. Όταν καθημερινά μολύνονται τόσοι πολλοί άνθρωποι από τον επικίνδυνο ιό, όταν καθημερινά πεθαίνουν άνθρωποι, όταν καθημερινά εξαντλούνται οι αντοχές του προσωπικού μας που βρίσκεται στην πρώτη γραμμή, όταν τα νοσοκομεία μας, οι εντατικές μονάδες και τα γηροκομεία έχουν φτάσει στα όριά τους, αυτό σημαίνει ότι οι μέχρι σήμερα προσπάθειές μας για καταπολέμηση της πανδημίας δεν αρκούν. Θα πρέπει να δράσουμε με ακόμα μεγαλύτερη συνέπεια. Αυτό σημαίνει μόνιασμα και ανάγκη για ενότητα, αυτό σημαίνει ότι

τώρα χρειάζονται τους κρατικούς προϋπολογισμούς. Καθώς η πανδημία προκαλεί τον ανθρωπισμό μας έναντι των ευάλωτων ομάδων, εμείς πρέπει να μονιάσουμε κατά του θανάτου. Το να εκφράζουμε ευχαριστίες σε όλους αυτούς που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή δεν είναι αρκετό. Οι νοσηλευτές, οι γιατροί και το παραϊατρικό προσωπικό θα προτιμούσαν την ενότητα ως ανεκτίμητης σημασίας προσφορά για τον τόπο. Πρέπει να σκεφτούμε και όλους αυτούς που έχουν πληγεί οικονομικά από τις επιπτώσεις της πανδημίας, ενώ οι αντοχές τους έχουν εξαντληθεί, περιμένουν λύση και δικαίωση από τις θυσίες τους: ο κόσμος του πολιτισμού, η εστίαση, ο τουρισμός, οι γεωργοί, ιδιαίτερα η πληγείσα περιοχή της Αμμοχώστου, οι βουβές εκκλησίες μας.

Κλείνοντας, αγαπητοί συνάδελφοι, την παρέμβασή μου σήμερα θα ήθελα να τονίσω ότι, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε μπροστά, θα πρέπει να εξαλειφθούν όλες, μα όλες οι εσωτερικές ρωγμές και διχόνοιες που ταλανίζουν τον τόπο μας. Γνώμονας όλων θα πρέπει να είναι το κοινό καλό του τόπου και των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οτιδήποτε άλλο με βρίσκει αντίθετο και θα αντιπαθώ με όλες μου τις δυνάμεις, με τις δυνάμεις που μου δίνει αυτή η έδρα και ο κόσμος που με τίμησε με την ψήφο του.

Σας εύχομαι καλά Χριστούγεννα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Χατζηγιάννη.

Ο Άριστος Δαμιανού εκ μέρους του ΑΚΕΛ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Πάντως αν ήμουν -που δεν είμαι προφανώς και δε θα γίνω ποτέ- βουλευτής του ΔΗΣΥ Αμμοχώστου, θα ένοιθα ιδιαίτερα άβολα αυτή την περίοδο να δω τους Βαρωσιώτες στα μάτια.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ζήσαμε ιδιαίτερα τις τελευταίες ημέρες μια ακατάσχετη κινδυνολογία, η οποία έφτασε στο σημείο να λέει από χείλη υπουργών ότι «δε θα έχουμε χρήματα να βάλουμε εμβόλια για τον κορωνοϊό» και λυπούμαι να πω ότι, αν ήταν η άγνοια, θα ήταν κάτι που θα μπορούσε κανείς να συγχωρήσει· αλλά δεν είναι η άγνοια, είναι η σκοπιμότητα. Γιατί αυτή η κυβέρνηση και το κυβερνών κόμμα έχουν δοκτοράτο στη μαύρη προπαγάνδα και την κινδυνολογία και δεν είναι μόνο σήμερα. Κάποιοι συνάδελφοι, που ακόμα και τώρα είναι στα έδρανα του Συναγερμού, παραμονές των προεδρικών εκλογών με υποψήφιο τότε τον Δημήτρη Χριστόφια περιδιάβαιναν τους συλλόγους τους και έλεγαν ότι «με εκλογή Χριστόφια θα καταργήσουν τα θρησκευτικά και θα μας πιάσουν τα σπίνκια μας»! Παραμονές και ανήμερα των δημοψηφισμάτων έλεγαν ότι επέρχεται Μικρασιατική καταστροφή. Επομένως, το ότι δε θα έχουμε για τα εμβόλια δε μας ξενίζει, είναι συνηθισμένοι στη μαύρη προπαγάνδα. Αλλά αυτό που πρέπει να τους πω είναι ότι το σύνταγμα έχει προνοήσει, σε αντιδιαστολή με το τι λένε ψευδώς, και υπάρχει δυνατότητα, ναι, στο κράτος για δύο μήνες να λειτουργήσει με τα δωδεκατημόρια δυνάμει του άρθρου 168 του συντάγματος, αν εν τέλει δεν εξασφαλίσουν την απαιτούμενη πλειοψηφία. Και έχουν δυόμισι μήνες από αύριο να μπουν σε μια πολιτική διαπραγμάτευσης και διεργασίας με τις πολιτικές δυνάμεις που εκτιμούν ότι ενδεχομένως να ψηφίσουν κάποια στιγμή τον προϋπολογισμό, κάτι που δεν έκαναν μέχρι σήμερα, και να σταματήσουν να κινδυνολογούν.

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη και δε διαμορφώθηκε στη βάση της περιρρέουσας ή της τοποθέτησης του τάδε ή του δείνα κόμματος. Είναι μια σταθερή εκτίμηση ότι η διακυβέρνηση αυτού του τόπου μάς παίρνει πίσω και είναι και μία εκτίμηση για τον προϋπολογισμό μέσα από ομόφωνες αποφάσεις σωμάτων του ΑΚΕΛ και της κοινοβουλευτικής ομάδας, ότι ούτε στα ζητήματα οικονομίας ούτε στα ζητήματα των αναγκών της κοινωνίας ανταποκρίνεται κατ' ελάχιστο και γι' αυτό θα καταψηφίσουμε.

Αλλά υπάρχει και μια αντίφαση, κύριε Πρόεδρε, στα όσα λένε οι συνάδελφοι του Συναγερμού. Από τη μια, καταψήφισαν ίσον χάος και κρίση και, από την άλλη, μας λένε ότι στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα. Ε, ας διαλέξουν, διότι το σωστό είναι το δεύτερο. Ας αξιοποιήσουν τα εργαλεία της δημοκρατίας με σεβασμό επιτέλους στις πολιτικές δυνάμεις του τόπου και ιδιαίτερα στην αντιπολίτευση και μακριά από ετσιθελισμό, ας μπουν σε έναν διάλογο έστω και τη δωδεκάτη και πέντε.

Κύριε Πρόεδρε,

Ως χριστουγεννιάτικη χορωδία ακούστηκε από πολλά χείλη συναδέλφων του κυβερνώντος κόμματος και το σύνθημα ήρθε από τον πρόεδρο του Συναγερμού, τον κ. Νεοφύτου, το σύνθημα «Τα σπαθιά στα θηκάρια», «Εκεχειρία». Έτσι αντιλαμβάνονται την πολιτική ως πόλεμο, περίπου το όπλο παρά πόδας. Και βέβαια το ερώτημα που προκύπτει είναι τότε ανακάλυψαν ότι θέλουν να κάνουν εκχειρία; Και τα «σπαθιά στα θηκάρια» πώς ακυρώνουν όλα αυτά τα οποία έλεγαν για το ΑΚΕΛ, για τα στελέχη του, την ηγεσία του, τους ψηφοφόρους, τους ανθρώπους της αριστεράς; «Λυπούμαι που θα είμαι αυστηρός», έλεγε ο κ. Αναστασιάδης, «αλλά δεν μπορούν τα μηδενικά να μιλούν για τους άριστους», εμείς δηλαδή. «Το ΑΚΕΛ επιτέλους να αισθανθεί ότι εκφράζει και τους Ελληνοκυπρίους», μας έλεγαν οι υπερπατριώτες, «στο ΑΚΕΛ βρίσκονται» -προχθές- «σε παραζάλη και έχουν πιάσει πάτο», «είναι διεφθαρμένο το ΑΚΕΛ», «το ΑΚΕΛ δίνει άλλοθι στην εισβολή της

Τουρκίας στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας». Κατά τα άλλα, θέλετε τα σπαθιά στα θηκάρια! Εννά δούμε τζαι πόσο εννά αντέξετε δηλαδή! Παρεμπιπτόντως, ελπίζω να μην είναι ο καλός και ο κακός μπάτσος, εσείς ο καλός και η κυβέρνηση να μας σουρνει τα εξ αμάξης καθημερινά. Θα δούμε πόσο θα αντέξετε! Όλα αυτά, κύριε Πρόεδρε, μου θυμίζουν μια ρήση που ακούστηκε πριν από δύο αιώνες μάλιστα από χείλη δεξιού Tory Πρωθυπουργού, συντηρητικού, στο Ηνωμένο Βασίλειο, του Βενιαμίν Ντισραέλι, ο οποίος είχε πει κάποτε ο ίδιος δίκην αυτοκριτικής πως «μια συντηρητική κυβέρνηση είναι μια οργανωμένη υποκρισία».

Και επειδή, κύριε Πρόεδρε, το έχουν οι μέρες, θα πρέπει να πούμε και κάποια πράγματα δίκην απολογίας. Ψες ο κ. Νεοφύτου μας είπε με ύφος δραματικό -εντός σχεδόν εισαγωγικών αυτά που θα πω- ότι «οι πολίτες ζουν τον πιο ψηλό βαθμό ανασφάλειας», «στο εθνικό είμαστε ένα βήμα πριν από τη διχοτόμηση», μας είπε, «κινδυνεύουμε να χάσουμε την πατρίδα μας». Ε, ως ΑΚΕΛ οφείλουμε να απολογηθούμε στον κυπριακό λαό για τον τρόπο με τον οποίο το δίδυμο Νεοφύτου-Αναστασιάδης κυβερνούν τα τελευταία εφτά και πλέον χρόνια τον τόπο μας. Η δεύτερη απολογία απευθύνεται προς τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Τελευταίως εκφράζει έντονο παράπονο ότι αδικείται από την κριτική που δέχεται, γιατί δέχεται και κτυπήματα κάτω από τη μέση, μας είπε, αναφορικά με τα θέματα διαπλοκής και διαφθοράς. Εξάλλου, ο ίδιος δηλώνει δημόσια άμωμος και αμόλυντος. Θέλω να πιστεύω και ελπίζω πραγματικά ότι η Νομική Υπηρεσία αυτές τις μέρες, που ετοιμάζει την υπεράσπιση της Κυπριακής Δημοκρατίας στη δίκη που εξελίσσεται για τη διαδικασία επί παραβάσει, που Ευρωπαίοι εταίροι μας ξεκίνησαν για τα χρυσά διαβατήρια, δε θα βάλει στην υπεράσπιση της Δημοκρατίας ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι άμωμος και αμόλυντος και δεν τρέχει τίποτα. Γιατί περίπου αυτά έλεγαν για τέσσερα χρόνια και τώρα ήρθαν τα κακά μαντάτα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς στην κυπριακή κοινωνία, που δυστυχώς εντείνονται από την έλλειψη διαφάνειας, λογοδοσίας και αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου, δικαιώνουν την επιμονή μας για την ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών που να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά διαχρονικές παθογένειες που πλήττουν την εμπιστοσύνη των πολιτών έναντι του κράτους και των θεσμών. Και το ΑΚΕΛ αναλαμβάνει τέτοιες πρωτοβουλίες, καταθέτει εισηγήσεις τόσο δημόσια όσο και με προτάσεις νόμου στη Βουλή.

Το μέγεθος της διαφθοράς αποτυπώνεται σε ό,τι αφορά στη χώρα μας στην Έκθεση του 2019 της Παγκόσμιας Τράπεζας, στην οποία καταγράφεται δυστυχώς ότι από το 2013 και εντεύθεν η Κύπρος σημειώνει τη μεγαλύτερη αύξηση διαφθοράς σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυστυχώς, οι προσπάθειες που καταβάλλονται διαχρονικά, ώστε να αντιμετωπιστούν ουσιαστικά τα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς, που απομακρύνουν περαιτέρω τους πολίτες από τα κοινά και τη δημόσια ζωή, σκοντάφτουν πρωτίστως στην έλλειψη της πολιτικής και θεσμικής βούλησης. Στις σημερινές συνθήκες η απαίτηση για περαιτέρω εμπέδωση της αξιοκρατίας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας των δημοσίων προσώπων αποτελεί υπαρκτή κοινωνική αναγκαιότητα. Αυτό προτάσσει την ανάγκη αύξησης των μηχανισμών ελέγχου και πρόληψης, αλλά και εκείνων της πάταξης και της τιμωρίας. Τούτο ενισχύεται από τη διαπίστωσή μας ότι πλέον η διαφθορά στην Κύπρο είναι συστημική. Στην προσπάθεια για ολιστική αντιμετώπιση των φαινομένων διαπλοκής και διαφθοράς, που συνεπάγεται αλλαγή νοοτροπίας και μια διαφορετική ανώτερη κοινωνική συνείδηση, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η συνεχής προσπάθεια διαπαιδαγώγησης των πολιτών μέσω της παιδείας, αλλά και μέσα από τη δύναμη του δικού μας παραδείγματος, των δημοσίων προσώπων. Κατ' εμάς μια κοινωνία η οποία ανέχεται τέτοια φαινόμενα ή, ακόμα χειρότερα, τα υιοθετεί και τα αναπαράγει δεν είναι υγιής. Και σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα αυτό είναι διπλά επικίνδυνο. Ασφαλώς, η εξάλειψη της διαπλοκής και της διαφθοράς αποτελεί συνάρτηση πολλών δεδομένων και διαδικασιών. Στις δοσμένες συνθήκες, το κοινωνικό γίγνεσθαι, ως αποτέλεσμα πολλών αντικειμενικών διαδικασιών, οικονομικών σχέσεων, ταξικών συμφερόντων και κοινωνικών αντιθέσεων και αντιπαραθέσεων, νομοτελειακά δεν μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη εξάλειψη των νοσηρών αυτών φαινομένων. Πόσω μάλλον αν οι κρατούντες προτιμούν τη συγκάλυψη αντί τη διαφάνεια, την ασυδοσία αντί τη λογοδοσία, την ατιμωρησία αντί την τιμωρία. Μια σύντομη αναδρομή, κύριε Πρόεδρε, θα επιβεβαιώσει του λόγου το αληθές.

Το 1999 είχαμε το πρώτο μεγάλο οικονομικό σκάνδαλο στην Κύπρο, αυτό του Χρηματιστηρίου. Η συνέργεια μερικών δεκάδων επιτήδειων επιχειρηματιών με το τότε πολιτικό κατεστημένο, με τη συνδρομή λόγω ανεπάρκειας ή διαπλοκής ελεγκτικών θεσμών, συνάντησε την απληστία και την εκμετάλλευση της άγνοιας των πολλών, με αποτέλεσμα να συντελεστεί η πρώτη τεράστια μεταφορά και ανακατανομή πλούτου της τελευταίας εικοσαετίας. Ήταν τότε που εμφανίστηκε και μετά εξαφανίστηκε η «δεξιά επανάσταση», η εταιρεία «Revolution», η εταιρεία που ίδρυσε η τότε ηγεσία του Συναγερμού, για να επενδύει ή «να παίζει», κατά πολλούς, στο Χρηματιστήριο. Η Revolution Communications Ltd, με βάση δημόσιες παραδοχές του Δημοκρατικού Συναγερμού, ενεπλάκη σε συναλλαγές εκατομμυρίων, που σχετιζόνταν με ιδιωτικές εταιρείες και συστημικές κυπριακές τράπεζες. Παρά το πόρισμα της Βουλής τότε, παρά τις έρευνες που έγιναν, όπως έγιναν δηλαδή, το σκάνδαλο του ΧΑΚ επί της ουσίας παρέμεινε ατιμώρητο. Ήταν τότε που ο τότε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ -όχι ο νυν- δήλωνε ότι η διακυβέρνησή τους έμοιαζε με τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία την περίοδο της παρακμής. Το σκάνδαλο του ΧΑΚ και η ατιμωρησία που ακολούθησε θα κυνηγά για πάντα τον Συναγερμό.

Το 2013, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, ως αποτέλεσμα του κουρέματος καταθέσεων είχαμε την

ολοκλήρωση του δεύτερου οικονομικού σκανδάλου μεγατόνων, του τραπεζικού. «Θέλω με τον πλέον ξεκάθαρο και κατηγορηματικό τρόπο να δεσμευτώ και δεσμευόμαι ότι δεν πρόκειται ο Νίκος Αναστασιάδης να υπογράψει το όποιο μνημόνιο που θα περιέχει την οποιαδήποτε πρόνοια για κούρεμα καταθέσεων». Μετά μας είπε ότι οι Ευρωπαίοι φίλοι του τού έβαλαν το πιστόλι στον κρόταφο και μετά μας είπε ότι μετάνιωσε για το «δεσμευόμαι», όχι για το κούρεμα. Με βάση στοιχεία της κυβέρνησης, οι συνολικές απώλειες από το bail in φτάνουν, πλησιάζουν τα €8 δις. Κατά τρόπο μαγικό τόσα τσέπωσαν περίπου και όλοι όσοι ενεπλάκησαν στη «βιομηχανία των χρυσών διαβατηρίων». Τα υπόλοιπα προκλητικά και σκανδαλώδη είναι γνωστά. Το οικογενειακό περιβάλλον του Προέδρου έβγαλε δεκάδες εκατομμύρια εκτός Κύπρου, πριν από το κούρεμα ασφαλώς. Πράξεις εκατομμυρίων έγιναν κατά την απαγόρευση, μέσα στην κλειστή περίοδο, και πολλά άλλα παράνομα συντελέστηκαν ως προϊόν διαπλοκής τραπεζιτών, οικονομικού και πολιτικού κατεστημένου.

Η Βουλή μέσα από ένα ομόφωνο πολυσέλιδο πόρισμα της επιτροπής Θεσμών για το τραπεζικό σκάνδαλο κατέγραψε γεγονότα, έδωσε στοιχεία, σημείωσε σωρεία παρατυπιών και ενδεχόμενων ποινικών αδικημάτων. Κάναμε ακόμα και κατάσχεση μαρτυρικού υλικού δικαστηρίου, έδωσε ακόμα και μαρτυρικό υλικό με ονόματα και διευθύνσεις. Είπαμε τότε τα πράγματα με το όνομά τους, ομόφωνα. Μοιραία η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού επανέλαβε τον ίδιο κακό εαυτό της όπως και στην περίπτωση του ΧΑΚ· αδιαφάνεια, ατιμωρησία, συγκάλυψη. Και όταν τους το λέμε, απαντούν με παράπονο που συνιστά υπεκφυγή ουσιαστικά, «μα, δεν είναι ευθύνη της κυβέρνησης, αλλά του Γενικού Εισαγγελέα οι έρευνες». Ε, αποφασίστε! Διότι, όταν σας λέμε για τη διαπλοκή, απαντάτε ότι αυτή η κυβέρνηση, η κυβέρνησή σας τάχατες, οδήγησε επώνυμους στη φυλακή. Αποφασίστε, διότι αλά καρτ δεν μπορεί να τοποθετείτε κατά πού βολεύει! Και πάψετε επιτέλους, κύριοι του Συναγερμού, να είστε κυβέρνηση περιορισμένης ευθύνης στα όρια μάλιστα της ανευθυνότητας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ασφαλώς, τρίτωσε το κακό και σπεύδω να πω ότι ελλείπει χρόνου δε θα αγγίξω καν το κορυφαίο, το σκάνδαλο των σκανδάλων, το ξεπούλημα, τη διάλυση της μεγαλύτερης κατάκτησης τούτου του λαού, που είναι ο συνεργατισμός, και τη μη ανάληψη ευθύνης από κορυφαία στελέχη της παράταξης και του κόμματός σας.

Τρίτωσε λοιπόν το κακό! Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα, μετατραπέν σε βιομηχανία χρυσών διαβατηρίων και σε πρόγραμμα της αρπαχτής. Ό,τι κι αν λεχθεί θα είναι λίγο. Μόνο μια πρόταση θα πω σε αυτό το σημείο: Όσες απέλπιδες προσπάθειες κι αν κάνετε να συγκαλύψετε και αυτό το σκάνδαλο δεν πρόκειται να σας αφήσουμε. Κι ας μεθοδεύσατε την έκδοση πορίσματος μετά τις βουλευτικές εκλογές. Κι ας απαγορεύσατε τη δημοσίευση, παρανομώντας σε βάρος ακόμα και της Βουλής. Κι ας απειλείτε θεσμούς και ανθρώπους, κι ας στήνεται αστεία και νομικά έωλα επιχειρήματα τάχατες για προσωπικά δεδομένα και επαγγελματικά απόρρητα. Σε αυτό το σκάνδαλο εμπλέκεται το Προεδρικό, εμπλέκεται το Υπουργικό και πολλοί, μα πάρα πολλοί, όπως πολύ καλά ξέρουν οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ, δηλαδή εσείς, η ηγεσία του ΔΗΣΥ.

Αν είμαστε έντονοι, κύριε Πρόεδρε, είναι διότι έχουμε ως ΑΚΕΛ ισχυρή πεποίθηση ότι η αδιαφάνεια, η έλλειψη λογοδοσίας, η συγκάλυψη εκτρέφουν, συντηρούν και αναπαράγουν τη θεσμική διαπλοκή και τη διαφθορά. Προάγουν τον αθέμιτο πλουτισμό και την ιδέα ότι περίπου είναι μαγκιά να πλουτίζεις με την αρπαχτή και την παρανομία και να βρίσκεσαι στα 40 σου, στα 50 σου, στα 60 σου, στα 70 σου πολυεκατομμυριούχος, αλλά ο συνάνθρωπός σου να καρτερά το επίδομα και την «επανάσταση» -όπως ατυχώς την αποκαλέσατε- «των τρία Ε».

Αν είμαστε επίμονοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι διότι νιώθουμε το αίσθημα της άνισης μεταχείρισης που αισθάνονται και βιώνουν οι πολίτες. Οι λίγοι στους πύργους και στη χλιδή και οι πολλοί στους συνοικισμούς, σε σπία προς εκποίηση, στη φτώχεια και την ανέχεια. Οι λίγοι να πολιτογραφούν εγκληματίες, λαμόγια και δικτάτορες, μεγιστάνες του πλούτου και οι πολλοί, πρόσφυγες και μετανάστες, να απελαύνονται μαζικά ή να στοιβάζονται σαν ζώα πίσω από συρματοπλέγματα της ντροπής στην Πουρνάρα, στη Μεννόγια και αλλού προς τέρψη του ΕΛΑΜ και των κάθε λογής ρατσιστών. Παρεμπιπτόντως, πρέπει να νιώθει κάπως παράξενα ο Συναγερμός ως η λεγόμενη «φιλελεύθερη παράταξη», διότι χέρι με χέρι θα πορευτεί στην ψήφιση του προϋπολογισμού με τη Χρυσή Αυγή Κύπρου, της οποίας η μητρική οργάνωση στην Ελλάδα είναι με σφραγίδα της ελληνικής δικαιοσύνης, η οποία στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων και αποφάνθηκε, που συνιστά εγκληματική οργάνωση ενδεδωμένη με τον μανδύα πολιτικού κόμματος. Πώς το είπατε στον Συναγερμό κάποτε; Ενώνουμε δυνάμεις;

Λοιπόν, αυτά που περιέγραψα δεν είναι η Κύπρος που θέλουμε. Αυτή είναι η Κύπρος όπως την καταντήσατε. Ως κυβερνών κόμμα ο ΔΗΣΥ φέρει ασήκωτες ευθύνες, όπως φέρει ευθύνες, διότι παγκόσμιοι θεσμοί διαπιστώνουν εκτόξευση της διαφθοράς στην Κύπρο μετά το 2013. Και μετά το 2013 δεν κυβερνά ούτε το ΑΚΕΛ ούτε το ΔΗΚΟ ούτε η ΕΔΕΚ. Εσείς κυβερνάτε! Μόνοι σας μάλιστα! Όπως φέρει ευθύνες, διότι, παρά τις προειδοποιήσεις του ΑΚΕΛ και άλλων, άφησε να σύρεται η Κυπριακή Δημοκρατία σε διαδικασία επί παραβάσει για τα χρυσά διαβατήρια. Οι ευθύνες του Υπουργικού, της κυβέρνησης και του ίδιου του Προέδρου είναι και δικές σας ευθύνες, διότι εδώ και οκτώ χρόνια εσείς κυβερνάτε ή πιο σωστά κακοκυβερνάτε. Όπως είναι και δικές σας οι ευθύνες, γιατί σήμερα τρέχουμε να προλάβουμε το νέο κακό, τον εποικισμό των Βαρωσίων, το τελειωτικό κτύπημα της τουρκικής παρανομίας και κατοχής. Το ΑΚΕΛ σάς προειδοποιούσε, μα εσείς και ο

Πρόεδρος κωφεύατε.

Και ο ποιητής, εκπληκτικά διαχρονικός, μα και τραγικά επίκαιρος, επίσης σας προειδοποιούσε: «Δέκα χρόνια έστελλε τις μέλισσές του ο Ονήσιλος να μας κεντρίσουν/ να μας ζυπνήσουν/ να μας φέρουν ένα μήνυμα./ Δέκα χιλιάδες μέλισσες έστειλε ο Ονήσιλος/ κι όλες ψοφήσανε απάνω στο παχύ μας δέρμα/ χωρίς τίποτα να νιώσουμε./ Κι όταν το ποδοβολητό των βαρβάρων/ έφτασε στη Σαλαμίνα/ φρύαξε ο Ονήσιλος./ Άλλο δεν άντεξε./ Άρπαξε το καύκαλό του/ και το θρυμμάτισε απάνω στο κεφάλι μου./ Και έγεια νεκρός./ Άδοξος, άθλιος/ καταραμένος απ' τον Ονήσιλο.».

Καλά, το ΑΚΕΛ δε θέλατε να το ακούσετε. Αν μη τι άλλο, ας ακούατε τον ποιητή. Μα, για να αφουγκραστείτε έναν ποιητή, χρειάζεται αγάπη για τον πολιτισμό και τους ανθρώπους του και δεν το έχετε ούτε με τον πολιτισμό! Δεν το έχετε με τους ανθρώπους που ποιούν ήθος. Δεν είναι προτεραιότητά σας, όπως κυνικά είχατε πει.

Κύριε Πρόεδρε, η πανδημία και η διαχείρισή της ανέδειξε διαχρονικά δομικά κενά και αδυναμίες του κράτους μας, περιλαμβανομένου του τομέα και του συστήματος απονομής δικαιοσύνης. Το γεγονός ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία το 2020 καταβάλλεται ακόμα προσπάθεια για ηλεκτρονική δικαιοσύνη, ότι χιλιάδες δικηγόροι και πολίτες για μήνες έκαναν ουρές, για να αφήσουν δικόγραφα έξω από παντζούρια παραθύρων, το γεγονός ότι ακόμα χαρτοσημαίνονται δικόγραφα με σάλιο μάς παραπέμπει στον μεσαίωνα. Γι' αυτούς και πολλούς άλλους λόγους είναι, ναι, απαραίτητη η μεταρρύθμιση. Όχι εκείνη που ετοιμάστηκε κάποτε επί Ιωνά Νικολάου άρον άρον, χωρίς κοινωνικό διάλογο και που αποτελούσε άσκηση ισορροπιών, αλλά αυτή την οποία συζητούμε και διαπραγματευόμαστε σήμερα. Και ευελπιστούμε ότι σύντομα θα καταλήξουμε σε μια ολοκληρωμένη σύγκλιση, για να οδηγηθεί στη Βουλή, ναι, ένα πακέτο μεταρρύθμισης που να εξυπηρετεί την κοινωνία, να εξυπηρετεί τους πολίτες, να εξυπηρετεί το κράτος δικαίου και να εμβαθύνει τη δημοκρατία. Και ως ΑΚΕΛ είμαστε έτοιμοι να ψηφίσουμε ένα τέτοιο πακέτο, εφόσον υπάρξει θετική κατάληξη.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι κατ' εξαίρεση πολιτογραφήσεις από αιτήσεις που προέρχονται από συγγενείς υπουργών, πρώην και νυν, ή από γραφεία υπουργών είναι εκατοντάδες. Η δήλωση δε του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, ότι δεν τρέχει τίποτα, διότι το γραφείο που ίδρυσε ο Πρόεδρος είχε κάνει μόνο τότε σαράντα επτά διαβατήρια, είναι ενδεικτική της αντίληψης που υπάρχει για τη σύγκρουση συμφέροντος. Και το λέω με λύπη μου αυτό το πράγμα. Για τους κυβερνώντες, είτε δε θέλουν να καταλάβουν είτε δεν μπορούν να καταλάβουν είτε κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν, η ουσία είναι μία. Βασικός λόγος για τον οποίο σήμερα δικάζεται διεθνώς η Κυπριακή Δημοκρατία και διασύρεται το όνομα της πατρίδας μας για τα χρυσά διαβατήρια είναι η άμεση συμμετοχή και εμπλοκή και η θεσμική διαπλοκή του Προέδρου, των υπουργών και άλλων.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο Αριστοτέλης είχε πει: «Η ανώτερη εξουσία βρίσκεται αναγκαστικά στα χέρια ενός ή μερικών ή και πολλών. Όταν όλοι αυτοί κατευθύνουν όλες τους τις προσπάθειες προς το γενικό καλό, το κράτος διοικείται καλά, αλλά, όταν ο ένας, οι λίγοι ή οι πολλοί αποβλέπουν μόνο προς το δικό τους συμφέρον, πρέπει να περιμένουμε μια εξέλιξη προς το χειρότερο». Δυστυχώς, εμείς ανήκουμε στο σενάριο βήτα.

Μ' αυτά και μ' αυτά, θέλω από καρδιάς να ευχηθώ σε όλες και όλους χρόνια πολλά, να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μας στη Βουλή και στην κοινοβουλευτική ομάδα, διότι αφειδώλευτα συνδράμουν την προσπάθεια για δική μας αξιοπρεπή και ουσιαστική εδώ παρουσία και να ευχηθώ βεβαίως όπως το 2021 να επιτρέψει στον λαό μας να ζήσει με υγεία ασφαλώς σε συνθήκες ασφάλειας, ειρήνης και ευημερίας. Κάθε καλό!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δαμιανού.

Καλώ στο βήμα την κ. Αννίτα Δημητρίου του Δημοκρατικού Συναγερμού, για να καταθέσει τη δική της ομιλία.

ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ξέρω τι είναι η προπαγάνδα, αλλά δεν την ασπάζομαι ούτε την υπηρετώ. Ξέρω επίσης ότι πάντοτε υπάρχουν θετικά, πώσω μάλλον και στην παρούσα διακυβέρνηση. Εξάλλου, πολλά από αυτά πιστώθηκαν και από τους βουλευτές σας πριν λίγο. Δεν μπορεί να είναι τα πάντα λάθος. Ξέρω επίσης ότι η πολιτική διαπραγμάτευση συντελείται όλο αυτό το διάστημα που συζητάμε ώρες και μέρες τους προϋπολογισμούς. Εκτός και αν καταλαβαίνουμε διαφορετικά το τι εστί διαπραγμάτευση. Ξέρω τέλος ότι όσοι παραδίδουμε μαθήματα - και καλά κάνουμε, γιατί βελτιωνόμαστε όλοι από κοινού- θα πρέπει πρώτοι να κάνουμε τη δική μας αυτοκριτική θέσεων και συμπεριφοράς. Ίσως και στο δικό μας γυάλινο σπίτι.

Και ναι, στη δημοκρατία δεν υπάρχουν ποτέ αδιέξοδα και δεν υπάρχει ποτέ το «εγώ» αλλά το «εμείς» και το κοινό καλό και συμφέρον. Και ναι, το «ενώνουμε δυνάμεις» συναινετικά και συνενωτικά. Δε γίνεται πάντα να φταίνει όλοι οι άλλοι εκτός από εμάς.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Νοούμενου ότι είναι και η δική μου τελευταία ομιλία ενόψει της συζήτησης των προϋπολογισμών, που έχω την τιμή να τοποθετούμαι ως βουλευτριά της επαρχίας Λάρνακας, αφού σχεδόν ολοκληρώνεται η παρούσα κοινοβουλευτική περίοδος, θα μου επιτρέψετε να προβώ σε μια διαφορετική ομιλία, παραθέτοντας εμπειρίες και διαπιστώσεις πάντοτε με ειλικρίνεια και στοιχειώδη αντικειμενικότητα.

Αν με ρωτήσει λοιπόν κάποιος ή κάποια τι με διδάξε η κοινοβουλευτική μου θητεία πέντε σχεδόν χρόνων στην Βουλή των Αντιπροσώπων, θα απαντήσω μεμιάς «πολλά, με ουσιαστικά και έμπρακτα αποτελέσματα». Είχαμε την ευκαιρία να αναθεωρήσουμε νόμους, να εκσυγχρονίσουμε το δίκαιο, να προσαρμόσουμε στα σύγχρονα δεδομένα αντιλήψεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, να εναρμονίσουμε νομοθεσίες που να συνάδουν με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και τις διεθνείς μας υποχρεώσεις, να αναθεωρήσουμε το σύνταγμα, να ασκήσουμε τον απαιτούμενο κοινοβουλευτικό έλεγχο, αλλά και να επιτηρήσουμε την εφαρμογή νόμων. Η αποστολή μας ξεκάθαρη, να αποτελούμε ως σώμα το επίσημο βήμα απ' όπου διερμηνεύονται τα αιτήματα του λαού και να προστατεύονται τα συμφέροντά του σε θέματα οικονομίας, δικαιοσύνης, εκπαίδευσης, δημόσιας υγείας, ασφάλειας και εξωτερικών υποθέσεων.

Τις τελευταίες μέρες ή και εβδομάδες, που ξεκίνησαν οι συζητήσεις για την ψήφιση του προϋπολογισμού, με κάθε ταπεινότητα ισχυρίζομαι ότι δε θεωρώ ότι υπηρετούμε ορθά την αποστολή μας ως βουλευτές και βουλευτρίες, αφού με σοβαρό το ενδεχόμενο καταψήφισης του προϋπολογισμού, και μάλιστα με προφάσεις και προσκόμματα ασύμβατα με την οικονομική επιχειρηματολογία, που δεν αρμόζουν τέλος πάντων σε αυτή την περίπτωση, οδηγούμε κράτος και πολίτες σε εκτροχιασμό και αχαρτογράφητα νερά για πρώτη φορά στην ιστορία του κράτους μας. Και διερρωτώμαι: είναι αυτή η διέξοδος που ως σώμα προσφέρουμε στους συμπολίτες μας; Είναι αυτή η απάντηση μεσούσης μιας πρωτόγνωρης πανδημίας, που δεν ξέρουμε καλά καλά πόσο ακόμα θα κρατήσει και πόσα άλλα προβλήματα ενδέχεται να δημιουργηθούν; Έχουμε, ισχυρίζομαι, το δικαίωμα ετούτη την ώρα να θυματοποιήσουμε συνταξιούχους, άπορους, μισθωτούς και άλλους, οδηγώντας στο άγνωστο τη χώρα μας και ενισχύοντας την ευρύτερη ανασφάλεια; Τα ερωτήματα είναι φυσικά ρητορικά και η απάντηση μη καταφατική.

Πέρασι στην ομιλία μου επιχειρηματολόγησα, μάλιστα εισπράττοντας και κάποια επιφωνήματα απαρέσκειας, ότι αποτυγχάνουμε ως σώμα -και αυτή είναι η εντύπωσή μου- όσον αφορά την εφαρμογή και αξιολόγηση των νόμων που ψηφίζουμε και ότι δεν έχουμε τόσο μεγάλη ανάγκη από ψήφιση νέων νομοθεσιών, αλλά από την τήρηση και εφαρμογή των υφισταμένων. Φέτος υπαινίσσομαι και πιστεύω έντονα ότι αποτυγχάνουμε ως σώμα να ανταποκριθούμε στα μηνύματα των καιρών και να μεταφέρουμε την ορθή εικόνα που αναμένει από εμάς ο κόσμος, αφού, αντί να στηρίζουμε ποικιλοτρόπως ή έστω στον βαθμό που μας επιτρέπεται τους συμπολίτες μας και που πραγματικά περνούν δύσκολες στιγμές, τασσόμαστε υπέρ της επιπρόσθετης έντασης, της επιπρόσθετης διχόνοιας, της επιπρόσθετης αστάθειας και ανασφάλειας, προσθέτοντας καθημερινά νέες οξύνσεις και νέες αντιπαραθέσεις. Και είναι απόλυτα θεμιτό να υπάρχουν διαφορετικές φωνές στη δημοκρατία και βεβαίως αντίθετα επιχειρήματα, όταν στηρίζονται σε μια βάση φιλτραρίσματος και ενδεδειγμένου πλαισίου ανταλλαγής επιχειρημάτων, χωρίς άλλες σκοπιμότητες ή συμφέροντα ασύμβατα με το κοινό όφελος και τον μοναδικό σκοπό εξυπηρέτησης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

Ο φετινός προϋπολογισμός μάς βρίσκει αντιμέτωπους με μια παγκόσμια πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση, που επιβάλλει η πανδημία COVID-19, με μια επιτακτική ανάγκη επιπρόσθετων ασφαλιστικών δικλίδων ελέγχου για πρόληψη και αντιμετώπιση της διαφθοράς και διαπλοκής με ταυτόχρονη βεβαίως απονομή δικαιοσύνης, μετά και από όλα όσα έχουν δει το φως της δημοσιότητας, αλλά και την ίδια ώρα με την κορύφωση των τουρκικών προκλήσεων και της επιθετικής στάσης της Τουρκίας σε ένα άλλο επίπεδο, μετά και τον τακτικισμό στην Αμμόχωστο, με υπέρμετρες πιέσεις και επιπτώσεις και στον κοινωνικό ιστό της χώρας μας.

Και οι τρεις εθνικές πλέον προκλήσεις επιτάσσουν αναγκαστική διαφοροποίηση προτεραιοτήτων. Προτεραιότητες που έχουν να κάνουν όσον αφορά την πανδημία, πέραν της αυστηρής τήρησης πρωτοκόλλων και οδηγιών ως κορωνίδιας, τη συνέχιση των έκτακτων μέτρων για στήριξη των εργαζομένων και επιχειρήσεων, την ενίσχυση και εδραίωση του κράτους πρόνοιας και στήριξη της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, που θα διορθώσει διάφορες στρεβλώσεις και θα ικανοποιήσει διαχρονικά αιτήματα των πολιτών, όπως είναι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και των δικαστηρίων, η μεταρρύθμιση της παιδείας. Προτεραιότητες επίσης διαφάνειας και αντιμετώπισης διαφθοράς και διαπλοκής με άμεση ψήφιση ασφαλιστικών δικλίδων, εποπτικών νόμων και διαδικασιών, αλλά και αρχών ελέγχου πρόληψης, διαφάνειας και λογοδοσίας, με ξεκαθάρισμα ασυμβίβαστου, ξεκινώντας από το δικό μας σπίτι, τη Βουλή των Αντιπροσώπων, από εμάς τους ίδιους, με διαφάνεια και εμπιστοσύνη στους θεσμούς, όποιοι και να είναι αυτοί κάθε φορά, -είναι, ξέρετε, και θέμα συνέπειας θέσεων- χωρίς θεατρνισμούς και κομματικά παίγνια, χωρίς πείσματα.

Δεν αποδίδεται δικαιοσύνη με αυτό τον τρόπο, μόνο παρεμποδίζεται, μόνο προστίθενται δυσκολίες και επιχειρήματα που μας απομακρύνουν από τον στόχο μας. Και πέρα όλων των άλλων ξέρουμε καλά ότι προαπαιτούμενο της δικαιοσύνης είναι και ο πολιτισμός. Και πού είναι ο πολιτισμός μας, αγαπητοί συνάδελφοι;

Και επιτρέψτε μου, με όλο τον σεβασμό, πού είναι και η ευθυκρισία μας, όταν εμείς οι ίδιοι από αυτό το βήμα της Βουλής, και εμείς, που πρώτοι κάποτε κουνάμε το δάχτυλο, υπήρξαμε μέρος του συστήματος και των διαδικασιών; Δε δηλώσαμε το δικό μας ασυμβίβαστο και τώρα παρουσιάζουμε τους δικούς μας εαυτούς ως τους μοναδικούς θιασώτες, ενώ τους υπόλοιπους διεφθαρμένους και εγκληματίες. Και μάλιστα γεννηθέντες το 2020. Ούτε κυβερνήσαμε ούτε συγκυβερνήσαμε. Ούτε ψηφίσαμε νομοθεσίες ούτε συμμετείχαμε πουθενά. Ούτε παρατηρήσαμε κάτι. Άγνωστοι μεταξύ αγνώστων. Εμβρυικοί, αντισυστημικοί, αθώοι περισσότεροι και αθώες περισσότερες.

Προτεραιότητες επιπρόσθετα όσον αφορά την επίλυση του Κυπριακού, με συνέπεια και συνέχεια στις θέσεις αρχής μας, στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, στο συμφωνημένο πλαίσιο, στις συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί μακριά από ευσεβοποιθισμούς και διακαείς πόθους, αλλά με γνώμονα το εφικτό, το υπαρκτό, το ευκαίριο.

Ακούστηκε χθες γιατί επιμένουμε να ακολουθούμε τον ίδιο δρόμο, αφού δεν κατορθώσαμε μέχρι σήμερα να έχουμε μια θετική έκβαση του εθνικού μας προβλήματος. Και ερωτώ: Πού να πάμε; Έχουμε άλλη επιλογή; Μπορούμε να συζητάμε το Κυπριακό για άλλο μισό αιώνα και κάτω από ποια τετελεσμένα και ποιες συνθήκες; Ξέρετε, κάποιος κάποτε θα λογοδοτήσει, όλοι μας, για τη στάση που τηρήσαμε, για τις ευκαιρίες που χάθηκαν και για μια πατρίδα που παραμένει μαραζωμένη και αδικαίωτη με συνέπειες επικίνδυνες και καταστροφικές για το μέλλον του τόπου μας. Και εύχομαι και ελπίζω να διαφευστώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Επιλέγω πάντοτε να κλείνω θετικά. Η μοναδικότητα της σημερινής συγκυρίας, που αμήχανα βιώνουμε, ως αποτελέσει το εφελτήριο για άμεσες λύσεις προτεραιοτήτων, όχι μόνο για μετριασμό της υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, αλλά και για μετριασμό της οξείας αντιπαράθεσης σε όλα τα επίπεδα, θεσμικό, εθνικό, οικονομικό, κοινωνικό. Μπορούμε να μετατρέψουμε μια ομολογουμένως γενικευμένη αβεβαιότητα σε προζύμι αποφασιστικής συνενωτικής βελτίωσης δομών και διαδικασιών, απαγκιστρώνοντας ιδεολογικές εμμονές και άλλες σκοπιμότητες, που δε χωρούν σε τέτοιες κρίσιμες περιόδους, και να εστιάσουμε στο κοινό συμφέρον. Για μια πιο ανθεκτική, βιώσιμη, δίκαιη και ευημερούσα πατρίδα, αξιοποιώντας στο έπακρο όλα τα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες μας, εστιάζοντας στην ισότητα και δημιουργώντας ευκαιρίες για όλους, άνδρες και γυναίκες. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε πραγματικά να ανακάμψουμε και να δικαιώσουμε εαυτούς και πολίτες. Μόνο έτσι πραγματικά θα υπηρετήσουμε τις επαρχίες και τον τόπο μας, θα ενισχύσουμε την κοινωνική συνοχή, θα προστατεύσουμε τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, θα προασπίσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα στηρίξουμε τη δημοκρατία, τη σταθερότητα. Μόνο έτσι θα κάνουμε λόγο για ένα κράτος δίκαιου, σύγχρονο, ευέλικτο, αξιοκρατικό. Μόνο έτσι, θεωρώ, θα υπηρετήσουμε στο έπακρο τον ρόλο μας.

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Ξέρουμε καλά ότι στα δύσκολα ή χάνεσαι ή ξαναγεννιέσαι. Η επιλογή είναι πάντα δική μας. Και οφείλουμε, άρα μπορούμε!

Καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές και ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ανθρώπους της πρώτης γραμμής, που μας υπενθύμισαν ότι τίποτα δεν είναι δεδομένο και ότι η υγεία είναι το υπέρτατο αγαθό. Ας ελπίσουμε ότι το επόμενο έτος, το 2021, θα είναι καλύτερο από κάθε άποψη και εμείς μαζί του.

Και ένα μεγάλο ευχαριστώ στον κοινοβουλευτικό μου συνεργάτη, που με ανέχεται, και στις υπηρεσίες της Βουλής για την πολύτιμη βοήθειά τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Δημητρίου.

Τον λόγο έχει ο Ζαχαρίας Κουλίας του Δημοκρατικού Κόμματος.

Ζαχαρία, το βήμα δικό σου.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καμπόσοι, ιδιαίτερα οι εκ δεξιών μας, θυμήθηκαν τον ρυθμιστικό ρόλο του Δημοκρατικού Κόμματος. Είναι καλά έτσι, για την ιστορία, να υπενθυμίσουμε ποιος ήταν αυτός ο ρόλος διαχρονικά. Το Δημοκρατικό Κόμμα και

διά των αρχηγών του, αρχής γενομένης από τον εθνάρχη Μακάριο, τον Σπύρο Κυπριανού και τον Τάσσο, διακυβέρνησε για αρκετά χρόνια τον τόπο. Και θέλω να θυμίσω για την ιστορία και ιδιαίτερα θυμίζω στους απ' έξω, εκτός Βουλής, ποια ήταν τα έργα και οι ημέρες αυτών των διακυβερνήσεων του κέντρου.

Άκουγα πολλές φορές να λέγεται εδώ από αρχηγούς κομμάτων ότι οι πρακτικές του παρελθόντος κατάρρεψαν τον τόπο και ζήτησα να μου φέρουν τους ρυθμούς ανάπτυξης αυτών των Προέδρων. Οι ρυθμοί ανάπτυξης επί εθνάρχη Μακαρίου ήταν από το 5% έως το 25%. Επί Σπύρου Κυπριανού ήταν από το 5% έως το 8%, επί Τάσσου στο 5%. Και εκεί που διακυβερνήσαμε, διότι συγκυβερνήσαμε και με τους δεξιούς και με τους αριστερούς, εκεί όπου την πρωτοκαθεδρία την είχε το κέντρο, ο τόπος έβλεπε πρόοδο, προκοπή και ευημερία και ασφάλεια.

Έτσι, για την ιστορία να θυμίσω, όταν ο τελευταίος ηγέτης του κέντρου, ο αείμνηστος Τάσσος Παπαδόπουλος, παρέδιδε στον αείμνηστο Δημήτρη Χριστόφια, είχε ισολογισμένους προϋπολογισμούς, είχε στο ταμείο του κράτους €554 εκατομ. και είχε και πληρωμένα τα τοκοχρεολύσια μέχρι το 2011. Εξού τα προβλήματα και η αντίστροφη μέτρηση επί μακαρίτη Χριστόφια άρχισαν μετά το 2011. Άσε που τον έσπρωχναν και οι εκ δεξιών εκεί που τον έσπρωξαν, για να αναλάβουν κατόπιν την εξουσία.

Αυτός ήταν ο ρυθμιστικός μας ρόλος, αγαπητοί συνάδελφοι. Μου έκανε εντύπωση ότι από ιδρύσεως του Δημοκρατικού Κόμματος, περίπου από το 1976 -είναι σαράντα δύο χρόνια, αν τα μετρώ καλά;- το Δημοκρατικό Κόμμα ανελλιπώς ψήφιζε τους προϋπολογισμούς. Τώρα περίπου...

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Είναι σαράντα τέσσερα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Συγγνώμη, έκανα δύο χρόνια λάθος. Στην μέτρα περνάτε καλά! Μπράβο, είναι σωστή η μέτρα σας. Σαράντα τέσσερα χρόνια. Ευχαριστώ για τη διόρθωση, κύριε Σοφοκλέους.

Και ο κ. Σοφοκλέους, μια και με διέκοψε, για να κάνει την παρέμβασή του, τον άκουσα να λέει το όνομα του Νικόλα πέντε-έξι φορές. Καλά, έβλεπες τον όνειρο, κύριε; Καλά, ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει έξι βουλευτές και ένας ο ίδιος επτά. Σε αυτήν την αίθουσα παρήλθαν πολλές βουλές και οι δεξιοί και οι αριστεροί και πολλοί άλλοι ψήφιζαν εναντίον του προϋπολογισμού. Το Δημοκρατικό Κόμμα συνεπέστατο ψήφιζε υπέρ.

Και άκουσα τον κ. Αβέρωφ με μεγάλη απογοήτευση να λέει ότι για πρώτη φορά με ελληνικές ψήφους θα καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Καλά, ρε θεομπαίχτες, εσείς που ψηφίσατε εναντίον είστε τουρκική ψήφος; Γίνεται τούτη η δουλειά; Να μας λέτε ότι με ελληνικές ψήφους, με το υπονοούμενο ότι περίπου... Αυτά δε γίνονται, κύριοι συνάδελφοι! Γιατί είμαστε τίποτε μισαρκόι σας ή υπάλληλοί σας; Εν εκατάλαβα! Και συμπεριφέρεστε κατ' αυτόν τον τρόπο, που δε γωνιάζει σε ευνοούμενη δημοκρατία. Καλά, εμάς δεν μας αναγνωρίζετε ότι είμαστε εξίσου βουλευτές με εσάς και ότι είμαστε κόμμα και έχουμε κάθε δικαίωμα να επιλέξουμε;

Ξέρετε ασφαλώς ότι ο προϋπολογισμός είναι κορυφαία πράξη του πολιτεύματος. Και όταν εισηγήθηκα στον κ. Νικόλα παλαιόθεν «κύριε Νικόλα, μα, τούτη τη δουλειά που κάμνουν τούτοι οι κύριοι, με τούτα όλα που διαπράττουν, τους προϋπολογισμούς πρέπει να τους καταψηφίζουμε», ο Νικόλας, αν θέλετε εν τη απειρία του και ασκώντας και αυτοκριτική για τον χώρο μας και για όλα τα στελέχη μας, συμπεριλαμβανομένου και του προέδρου μας, για να μη λέτε ότι τους χαρίζουμε, είπε «όι, εν γωνιάζει να τον καταψηφίσουμε» και τηρούσαμε τη σχολή του καλού παιδιού και φτάσαμε αισίως εδώ περίπου να μας νουθετείτε ως δάσκαλοι με τους μαθητές. Ε, δε γωνιάζουν, κύριε, τούτα. Είπαμεν σας τίποτε καμιά φορά που καταψηφίσατε;

Και ξέρετε γιατί; Όχι μόνο γιατί δεν εδώκατε τους φακέλους στον Ελεγκτή. Και καλά, ρε κύριοι, αν δώσετε τους φακέλους στον Ελεγκτή, τι θα γίνει; Τι έχουν οι φάκελοι του Ελεγκτή; Και κάνετε ερευνητική επιτροπή. Ξέρετε είναι που σημαίνει, άμα κάμνουν ερευνητικές επιτροπές; Ότι εννά φέρουμε την κουκούλα να κουκουλώσουμε την υπόθεση. Και να σας πω καμπόσες. Επιτροπή Πολυβίου, επιτροπή Πική, επιτροπή Αρέστη, επιτροπή Καλλή και πολλά επιτροπάτα! Καλά, τούτη η δουλειά, αν διαπράχθηκαν ποινικά αδικήματα, στέλνονται σε επιτροπή; Κάνουμε πειθαρχικές; Είπε ο Ελεγκτής «δώστε μου τους φακέλους». Γιατί δεν είπαν στον κ. Ελεγκτή «κύριε Οδυσσέα, πάρε τους, έχεις εκατόν πενήντα υπαλλήλους, κάνε την έρευνά σου και να τους βάλουμε στις ερευνητικές επιτροπές»; Η σωστή δουλειά δεν ήταν τούτη. Ήταν να τους στείλουμε όχι στον Εισαγγελέα, αλλά να τους στείλουμε στο ΤΑΕ, αν είχε ποινικά αδικήματα.

Τωρά οι τέσσερις δικαστές που εβάλαμεν έχουν καμιά υποδομή; Έχουν υπαλλήλους; Τι θα κάνουν οι τέσσερις δικαστές; Εξηγάτε μου. Να σας πω εγώ τι θα κάμνουν! Θα πηγαίνουν, θα έρχονται οι άνθρωποι, θα βολοδέρνουν μέσα στους φακέλους των χιλιάδων υποθέσεων, χωρίς καμιά υποδομή και, αφού παρέλθουν κάμποσοι μήνες και αφού τελειώσουν και οι βουλευτικές εκλογές, θα θυμηθούμε να βγει και ένα πόρισμα. Χωρίς να αμφισβητώ την εντιμότητα των δικαστών, για να ξέρετε, αλλά δεν γίνονται τούτες οι δουλειές. Αυτό που εκάμετε είναι προσβολή για τα θέσμια της δημοκρατίας.

Και αν με ρωτάτε εμένα, κακώς το Δημοκρατικό Κόμμα ήγειρέν το ως πρώτο θέμα. Ως πρώτα θέματα έπρεπε να εγείρει άλλα. Τη στάση σας επί του Κυπριακού, τα εγκλήματα και τα ανομήματα τα οικονομικά, που είναι όπως τις πληγές του Φαραώ. Ξέρετε καμιά χώρα του κόσμου που να μπήκαν στις τράπεζες και να υπάρπαξαν τις οικονομίες των ανυποψίαστων πολιτών; Όταν είπαν ότι θα γίνει κούρεμα, στην αρχή νόμιζα ότι πρόκειται περί αστείου. Μετά κατάλαβα το ανόμημα και πώς σκεφτήκατε να φέρετε... Ξέρετε καμιά χώρα του κόσμου... Ανά το παγκόσμιο -έχει εκατόν εξήντα τέσσερα κράτη, δεν ξέρω πόσα- μόνο εσείς έχετε το βραβείο του μπαρμπέρη και του κουρέα! Άνθρωποι οι οποίοι εργάστηκαν νυχθημερόν στο εξωτερικό μάς εμπιστευτήκαν ως κράτος, τους κατακλέψαμε μέρα μεσημέρι. Από τους τραπεζίτες, που είναι τους μόνους που υποστηρίζετε, οι οποίοι κατέκλεψαν μέρα μεσημέρι τις οικονομίες και τις καταθέσεις των πολιτών με τα περισπούδαστα αξιόγραφα, κατεβάζοντας τον κόσμο από τις σκαλωσιές ή πηγαίνοντας μέσα στα χωράφια που έσπερναν, να τους υπαρπάξουν τις καταθέσεις τους, δεν είδα να παίρνετε κανέναν δικαστήριο.

Μα, τούτα που έγιναν είναι εγκλήματα καθοσιώσεως. Έν' για τούτα που έπρεπε πρώτα ο κ. Νικόλας να σηκωσεί να πει «ως εδώ και μη παρέκει». Και αν με ρωτάτε, έχουμε και τη μεγάλη ευθύνη, που τούτα τα χρόνια στηρίξαμε κάποια απαράδεκτα νομοσχέδια, τα οποία οδήγησαν στο... Κρατούσατε τον συνεργατισμό έξι χρόνια. Έβγαине ο κ. Γεωργιάδης και έλεγε «πάμε πρώτα». Μια καλή ημέρα εκλείσετέ τον! Και μια άλλη καλή ημέρα εκάμετέ τον μπαζίσι στην Ελληνική Τράπεζα.

Κύριοι συνάδελφοι, σίγουρα δεν πρέπει να επικροτούμε αυτές τις πολιτικές. Και αν καταψηφίζουμε σήμερα τον προϋπολογισμό, έχουμε κάθε συνταγματικό δικαίωμα και μέσα στη δική μας πολιτική, διαφωνώντας με αυτή την πολιτική, να καταψηφίζουμε τον προϋπολογισμό. Όχι μόνο γιατί δε δίνετε τους φακέλους στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Και θέλουμε, σας παρακαλώ πολύ, να μας σεβαστείτε και να μας αναγνωρίσετε ίσο δικαίωμα, όπως κάνατε τόσα χρόνια εσείς. Όταν καταψηφίζατε, είπαμέν σας «που τα μαύρα μάτια»; Τώρα είστε τίποτε οι επιστάτες; Βγήκε εψές ο κ. Αβέρωφ, έβαλε τη λυπητερή πάνω, μια ηθοποιία, μπορούσε να πάρει το όσκαρ, αν ήταν στο Χόλιγουντ να πάρει πέντε-έξι όσκαρ! Τι νομίζει ότι κάμνει; Ότι είμαστε μωράκια και θα φοβηθούμε; Ή να μας απειλεί ότι θα καταστρέψουμε τον τόπο; Εμάς η πολιτική και η διαδρομή μας, αγαπητοί συνάδελφοι, ήταν διαδρομή προκοπής, ευημερίας και υποδειγματική. Και μιλούν οι αριθμοί. Και μιλούν τα έργα ενός εκάστου. Δε διαπράξαμε καμιά φορά τέτοια ανομήματα.

Τούτων λεχθέντων θέλω να πάω και στο θέμα του Κυπριακού, που μας καίει όλους, χωρίς να συμφωνώ ούτε με την πολιτική των συναδέλφων που σας κάνουν κριτική ότι δεν κάνετε συνομιλίες. Μα, κύριοι συνάδελφοι της αριστεράς, νομίζετε είναι στο χέρι τους να κάνουν συνομιλίες; Άτε, κάνετε συνομιλίες. Του Ερντογάν διάς του μισό, θέλει ενάμισι. Διάς του ενάμισι, θέλει είκοσι πέντε!

Και η πολιτική την οποία εφαρμόσατε, διότι τα δύο μεγάλα κόμματα δυστυχώς έχουν πλήρη ταύτιση επί του εθνικού θέματος και κυβερνήσατε κάμποσα χρόνια... Έν' δεκαετίες; Κυβέρνησε πέντε ο Βασιλείου, δέκα ο μακαρίτης ο Κληρίδης, πέντε ο μακαρίτης ο Χριστόφιας, ο Πρόεδρος ο σημερινός οκτώ. Επεράσατε τα τριάντα σχεδόν. Καλά, εφαρμόσατε τούτη την πολιτική. Ξέρετε τι αποτέλεσμα εφέρετε; Θυμούμαι, ελέγετε του μακαρίτη του Σπύρου Κυπριανού «μα, κύριε Κυπριανού, είσαι απορριπτικός και δεν πήρες ούτε μία ίντσα γης». Επί των ημερών σας ξέρετε τι έγινε; Αρπάξαν έξι σπίτια στα Στροβίλια και επί των ημερών της σημερινής κυβερνήσεως μπήκαν στο Βαρώσι! Όχι μόνο δεν εφέρετε κανένα αποτέλεσμα από εκείνα που λέγατε στον Σπύρο Κυπριανού, αλλά απεναντίας αποθρασύνετε τον Τούρκο κατακτητή και προχώρησε στα Στροβίλια και άνοιξε δυστυχώς την πόλη της Αμμοχώστου. Με τις πολιτικές σας, με τις υποχωρήσεις σας και με τη στάση καμπόσων στην Ελλάδα φτάσαμε εδώ που φτάσαμε.

Ευτυχώς, δόξα τω Θεώ, το 2004 βρέθηκε ο Τάσος Παπαδόπουλος και αντέταξε το «Όχι» και ο κυπριακός λαός ακολούθησε και δε συνέβη αυτό που μας απειλούσε ο Κασουλίδης, αν θυμάμαι καλά, ότι θα πέσουν οι κεραμίδες πάνω στην κκελέ μας, θα γίνει Μικρασιατική καταστροφή και καμπόσες απειλές. Και στο Κραν Μοντανά, μακάρι να είναι καλά ο Αναστασιάδης δηλαδή, αλλά συμπαραστατούμενος από ποιον; Από τον κ. Κοτζιά. Αν δεν ήταν ο Κοτζιάς, νομίζω θα είχαν Καθήν εδώ να μας κυβερνά.

Κύριοι συνάδελφοι, μα, δεν έχετε αντιληφθεί ποία είναι η πολιτική του Ερντογάν; Σήμερα έχουμε μια πανδημία, αλλά η μεγαλύτερη πανδημία είναι η επεκτατική πολιτική της Τουρκίας. Πήγε στην Αφρική, πήγε στη Λιβύη, πήγε στην Αλβανία, πήγε στο Ναγκόρνο Καραμπάχ, πήγε στη Συρία, προκάλεσε εκατόν κακά. Και αυτοί μπήκαν στην ΑΟΖ σήμερα και οι κύριοι κύριοι Ευρωπαίοι, στους οποίους είχαμε και πολλή εμπιστοσύνη και περί πολλού, όταν πάμε εκεί, από μήνα σε μήνα. Τώρα πήγαμε τον Μάρτη. Πήγαμε στα Μαρτάπριλα, για να βάλουν τι; Αυτοί είναι οι κύριοι Ευρωπαίοι.

Άρα, αν θέλουμε και εδώ και στην Ελλάδα, πρέπει και οι Έλληνες αδελφοί να καταλάβουν ότι εδώ είναι το ανάχωμα του ελληνισμού. Αν πέσει η Κύπρος, θα πέσει το Αιγαίο και θα πέσει και η Στερεά Ελλάδα. Αν δεν κατάλαβαν καλά, όταν ο κ. Ερντογάν διακηρύττει περί γαλάζιας πατρίδας, νομίζετε κάνει αστεία; Εντάξει, τώρα μπήκαν τα πόδια τους σε ένα παπούτσι και αλωνίζουν και αυλακώνουν το Αιγαίο οι πυραυλάκατοι και τα πλοία του ελληνικού στόλου και το ναυτικό κάνει ό,τι μπορεί και ό,τι είναι δυνατόν, αλλά πρέπει να καταλάβουν ιδιαίτερα οι ηγέτες μας, ο κ. Αναστασιάδης και ο κ. Μητσοτάκης, ότι οι καιροί άλλαξαν και οι Τούρκοι ένα πράγμα καταλαβαίνουν. Άμα σκύψεις, θα σε καβαλικέψουν! Πρέπει να μείνεις όρθιος και να τους αντιμετωπίσεις!

Να μην πω άλλα για το Κυπριακό, διότι όλα αυτά μας οδήγησαν εδώ και, αν δεν ανανήσουμε, τα μαντάτα εννά είναι κακά.

Να πάμε και στην εσωτερική μας κατάσταση. Όντως, η πανδημία προκάλεσε πολλά προβλήματα στον τόπο. Φυσικά, είχαμε και προηγουμένως πανδημία με τη διακυβέρνησή τους κυρίου. Και τι εκάμαν; Εκάμαν το περιβόητο ΕΕΕ. Αυτό κι αν είναι μία τραγωδία. Παίρνουν έναν που δεν έχει από τον ήλιο μοίρα και του λένε «κύριε, δε δικαιούσαι». Στέλνουν του ένα γράμμα, σταματούν τον. Να φάει δεν έχει. Και τι του στέλνουν; €400. Για να βρεις έναν 'πού τούτους να συνεννοηθείς, πρέπει να έχεις το Θεό τατά. Παίρνεις τους τηλέφωνο, δεν απαντούν! Στέλνεις τους γράμμα, δεν απαντούν! Έκλεισαν τα τηλέφωνα! Και στο Υπουργείο Εργασίας, σας παρακαλώ, πρώτα έπαιρνες τηλέφωνο και απαντούσαν. Τώρα είναι αδύνατον· πιο εύκολα μιλάς με τον Πάπα της Ρώμης παρά με κάποιον στο Υπουργείο Εργασίας. Μάζεψαν στο Υπουργείο Εργασίας όλες τις υπηρεσίες, όλες τις επιδοτήσεις. Νομίζω μοιράζει το Υπουργείο Εργασίας πάνω από €1 δις. Μα, πώς θα μοιράσεις, κύριε, €1 δις με την υποδομή που έχεις; Αφού, κυρία Ζέτα, τα πήρες όλα αυτά, φρόντισε να στελεχωσεις την υπηρεσία σου.

Σε όλες τις υπηρεσίες πρέπει να έχεις τον Θεό κουμπάρο, για να σου απαντήσουν. Προχθές στο Αρχείο Πληθυσμού -βρήκαν και την ευκαιρία με τον κορωνοϊό, επιάσαν κρούσμα- αλόπως έχει τρία-τέσσερα κτίρια, έκλεισαν όλοι. Εκοπήκαν του βούρου! Μα, κύριοι, δηλαδή ωραία, υπάρχει η πανδημία, πρέπει να λαμβάνουμε μέτρα, αλλά πρέπει να έχουμε και εναλλακτικές λύσεις, διότι ο κόσμος... Πάεις κάπου, να σου κάνουν ραντεβού. Στο Κτηματολόγιο ραντεβού, απ' εκεί ραντεβού, είναι αδιανόητα πράγματα αυτά που συμβαίνουν. Καλά είναι να προσέχουμε, καλά είναι να λαμβάνονται τα μέτρα, αλλά καλά είναι να αντέξουν και οι πολίτες.

Ένα άλλο θέμα που δημιουργείται κατά μέγα μέρος είναι το θέμα της λαθρομετανάστευσης. Ευτυχώς, ο Νουρής σήμερα και ο συνάδελφος ο Γιώργος ο Γεωργίου προχθές, που μελετήσαν το θέμα της λαθρομετανάστευσης ή αυτούς που μας στέλνει η Τουρκία, είπαν ότι περάσαμε τα όρια, λέει, και φτάσαμε στο 3%. Αν ήταν στο 3%, καλά και άγια. Νομίζω, αγαπητέ Γιώργο, είναι στο 13%. Ο μόνος που το αναγνώρισε αξιωματούχος του κράτους, υπουργός, ήταν ο κ. Νουρής. Όρα του καλή δηλαδή. Όμως δε βλέπουμε να λαμβάνονται μέτρα. Λαμβάνονται μέτρα; Η Τουρκία πάνω σε οργανωμένη βάση ποιους μας στέλνει, σας παρακαλώ; Στέλνει ένα πλοιάριο με ογδόντα πλάσματα, στέλνει μία γυναίκα, δέκα γυναικόπαιδα, αλλά στέλνει και εβδομήντα τζιχαντιστές. Είναι όλοι ηλικίας είκοσι πέντε... Μη μου δείχνεις το ρολόι, θα ολοκληρώσω τωρά. Θα πάρω και πέντε λεπτά από την ομιλία του κ. Λεωνίδου και τα άλλα θα είναι χάρη από εσένα, κυρία Αννίτα! Λοιπόν, είκοσι πέντε με τριάντα πέντε ετών. Αυτό στην ουσία αποσαθρώνει την ασφάλεια και την άμυνα. Εδώ τη γραμμή αντιπαράταξης τη διαλύσαμε. Κλείσαμε τα φυλάκια και μπαίνουν απ' όπου θέλουν. Επιπλέον, έχουμε κανένα σχέδιο να τους απομακρύνουμε τούτους τους κύριους; Μπαίνουν μέσα έτοιμοι και τους υποδεχόμαστε και κάνουν αίτηση πολιτικού ασύλου και μπαίνουν επί πληρωμή.

Και ένα άλλο θέμα που δημιουργείται με την έλευση ξένων εργατών. Έρχονται από την Κίνα, από τη Ταϊλάνδη. Στην Κίνα δε νομίζω να έχει πόλεμο. Έρχεται και του λένε τα κυκλώματα να κάνει αίτηση πολιτικού ασύλου. Γίνεται το κράτος τούτο να δέχεται να εξετάσει αίτηση πολιτικού ασύλου; Κύριε, ήρθες για εργαζόμενος. Δεν κάνεις, να πάρεις το αεροπλάνο να πάεις πίσω. Από την Αίγυπτο έρχονται οι εργάτες. Ο κόσμος ο γεωργικός υποφέρει τα πάνδεινα για τον εξής λόγο: Έρχεται ένας από την Αίγυπτο να εργαστεί, ας πούμε, στις πατάτες ή στα χοιροστάσια ή στα βουστάσια. Τον παίρνουν τα κυκλώματα, του αλλάζουν τα μυαλά και του λένε «να πάεις στον Αδάμο, που πληρώνει πιο καλά». Εγκαταλείπει τον εργοδότη και αυτό επιτρέπεται. Για να πάρει ο γεωργός νέα άδεια, χρειάζεται πέντε-έξι μήνες. Οι πατάτες τι θα γίνουν; Τα χτηνά τι θα γίνουν στη μάντρα; Και πραγματικά υποφέρουν. Καλώ το Υπουργείο Εργασίας να λάβει μέτρα για τούτο. Όχι μόνο σε τούτους, αλλά και στις οικιακές βοηθούς. Μια γιαγιά φέρνει μια κοπέλα. Αρχίζουν να της υποδεικνύουν κάμποσοι επιτήδειοι, την αφήνει και φεύγει. Μια γιαγιά, έρημη του Θεού, μέχρι να βρει λογαριασμό, να πάει να βρει τον ατζέντη και να φέρει άλλη, νομίζω μπορεί να πεθάνει.

Και θέλω να πάω, αγαπητοί συνάδελφοι, αφού παράβηκα το χρόνο μου, στο περιβόητο ΓΕΣΥ. Πιο πολλά νομίζω κάναμε διαφήμιση σαν την Κόκα-κόλα στο ΓΕΣΥ. Στο ΓΕΣΥ υπήρχαν δύο απαραίτητες προϋποθέσεις, η αναβάθμιση των νοσοκομείων και η αυτονόμηση των νοσοκομείων. Έτσι είναι;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Και τα δκυο μαζί.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Τι κάναμε; Εκάμαμέν τα ακριβώς ανάποδα. Ούτε αναβάθμιση κάναμε, κάναμε διάλυση, και όπερ και το χειρότερο ξέρετε τι κάμαμε; Επιάσαμεν τους γιατρούς των νοσοκομείων και τους στείλαμε στο ΓΕΣΥ. Τώρα θα μου πείτε, έχεις τίποτε με τους γιατρούς; Απεναντίας, τους έχω πολλή εκτίμηση και πολύ σεβασμό και στην οικογένειά μου έχω έξι γιατρούς. Άρα λοιπόν, ξέρω πολύ καλά τι εστί να έχεις πτυχίο ιατρικής. Όμως ξέρω ότι οι γιατροί δεν είναι όλοι το ίδιο. Κάμποσοι που δεν τους επέρναν η δουλειά, κάμποσοι που ήταν συνταξιούχοι έγιναν γιατροί του ΓΕΣΥ και, εκεί που μεσοπενούσαν, βρέθηκαν να παίρνουν €20.000 το μήνα. Καλά, τούτοι του ΓΕΣΥ που πλήρωναν, τόσο νου είχαν;

Να σας πω ένα παράδειγμα που διαπιστώθηκε στην επιτροπή Ελέγχου. Ένας γιατρός, ο οποίος ήταν στρατιωτικός γιατρός, οφθαλμίατρος, πετάχτηκε έξω, έδωσαν του άδεια, σε δύο μήνες πήρε €1.400.000. Κάθε είκοσι λεπτά έκανε πέντε καταρράκτες! Ε, μα, κύριοι του ΓΕΣΥ! Και να θυμίσω ότι στην επιτροπή μας, στην Ελέγχου -δεν ξέρω ποιοι συνάδελφοι είναι μαζί, η κ. Αννίτα είναι εκεί- εφέραμε τον κ. Νικόλσον από την Αγγλία για το ΓΕΣΥ, έναν κύριο υπόπτου χαρακτήρος, που το αγγλικό δημόσιο τον εξεδίωξε και εμείς τον βάλουμε εκτελεστικό. Και έκαναν τηλεσυσκέψεις από τα τηλέφωνα, επαίρναμεν τον στο Χίλτον, εκαλοπληρώνετον και έκαναν αγώνα δρόμου πέντε-έξι μήνες να φύγει ο Νικόλσον. Καλύτερα να μην έφευγε, διότι εκείνοι που βάλουμε είναι χειρότεροι! Αυτοί που κυβερνούν τον ΟΚΥΠΥ και τον ΟΑΥ είναι επικίνδυνοι. Οι μόνοι που διασώζουν το σύστημα είναι η γενική διευθύντρια, μακάρι να είναι καλά, η κ. Γιαννάκη, η οποία κάνει ό,τι μπορεί για πολύ κόσμο, και δυο-τρεις εκτελεστικοί του ΟΚΥΠΥ, που είναι στα νοσοκομεία, αλλά αγωνίζονται να πάρουν αναλώσιμα.

Και να σας πω ένα τραγικό παράδειγμα, αγαπητοί συνάδελφοι, και θέλω να το γράψετε με κεφαλαία γράμματα. Πεθαίνει κόσμος στα νοσοκομεία! Πριν δέκα μέρες πήραν έναν νέο άνθρωπο, σαράντα δύο χρονών, τον πήραν στο νοσοκομείο Λάρνακας. Χειρουργήθηκε στις 10 Οκτωβρίου, σοβαρή επέμβαση για χολή και πάγκρεας. Παίρνει η γυναίκα του τον κύριο στο Αρεταίειο που τον χειρούργησε και του λέει ότι έχει αφόρητους πόνους. Ξέρετε τι της είπε αυτός ο κύριος; «Να τον πάρεις στον προσωπικό του γιατρό». Η γυναίκα πήγε, του τηλεφώνησε. «Να τον πάρεις στις Πρώτες Βοήθειες». Πήγαμε και στις Πρώτες Βοήθειες. Στις Πρώτες Βοήθειες από το πρωί, στις 9.00, έμεινε εκεί και υπέφερε. Η κυρία των Πρώτων Βοηθειών έπρεπε να καλέσει χειρουργό. Χειρουργός δεν υπήρχε. Στις 2.00 ξέρετε τι τους είπε; «Να πάτε στο απέναντι νοσοκομείο στη Λάρνακα, να κάνετε παράπνο στην κ. Αλέκου...» -λέω το όνομά της, γιατί είναι γεγονόςτα- «...γιατί δεν έχει χειρουργό». Και ο άνθρωπος ψυχομαχούσε. Την επόμενη, κύριοι, με πήραν τηλέφωνο και πήρα τον κ. Καροτσάκη και προσπάθησε να βρει γιατρό. Αλλά πού να τον βρεις τον γιατρό; Έπρεπε να έρτει 'πού τη χώρα! Την επόμενη μέρα, την έκτη απογευματινή ώρα, απεδέμησε εις Κύριον ένας πατέρας σαράντα δύο χρονών με δύο παιδιά. Σαν αυτό το περιστατικό υπάρχουν πάρα έρθει πολλά και ο κ. Υπουργός Υγείας καλά κάμνει να φέρει τον νου του! Αυτά είναι εγκληματικά! Και έχουμε και εμείς τεράστια ευθύνη που τους δώσαμε όλη αυτή την εξουσία και ιδιαίτερα της διοίκησης του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ. Εγκληματούν εις βάρος της υγείας του κόσμου. Πεθαίνουν άνθρωποι!

Τούτων λεχθέντων, αγαπητοί συνάδελφοι, να ευχηθώ σε όλους χρόνια πολλά, ιδιαίτερα στους εγκλωβισμένους, στους συγγενείς των αγνοουμένων, στις διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες, σε όλο τον ελληνισμό και ελπίζω να ανατείλουν καλύτερες μέρες για τον τόπο μας.

Χρόνια πολλά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Χρόνια πολλά, αγαπητέ, Ζαχαρία!

(Αστειευόμενος)

Αν δεν εθωρούσαμεν το ρολόι, θα μπορούσες να μιλάς για πενήντα ώρες τζαι να μη σε διακόψω.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ε, κύριε Πρόεδρε, αν θέλεις, ξαναστρέφομαι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τον λόγο έχει ο Κωστάκης Κωνσταντίνου, βουλευτής του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κανονικά τον Ζαχαρία πρέπει να τον αφήνεις να μιλά, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είδετε να διακόψω, συνάδελφοι, τίποτε; Δεν εδιάκοπα τον άνθρωπο.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον βουλευτή κ. Ζαχαρία Κουλιά)

Αγαπητέ συνάδελφε, όλ' αυτά τα οποία έχεις πει σίγουρα μπορεί να συμβαίνουν και συμβαίνουν. Και σίγουρα έχουν εντοπιστεί και αδυναμίες και κενά, τα οποία προβληματίζουν και σίγουρα είναι υπόψη και έχουν τεθεί ενώπιον και του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ και ενώπιον του Υπουργού Υγείας και του Υπουργείου Υγείας. Όλα αυτά έχουν απασχολήσει και την επιτροπή Υγείας. Όμως, θα πω σ' αυτά που έχετε πει ότι όλα επαφίενται, τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό, στην ευσυνειδησία και στη δεοντολογία και των παρόχων, γιατί δεν είναι όλοι οι ίδιοι. Και δεν πρέπει να μηδενίζουμε ασφαλώς ούτε και το έργο των παρόχων, γιατί η μεγάλη και συντριπτική

πλειοψηφία με ευσυνειδησία εργάζεται και κάτω από δύσκολες, πολύ δύσκολες συνθήκες, προσπαθεί να αντεπεξέλθει και να φέρει σε πέρας την αποστολή της.

Κύριε Πρόεδρε,

Η φετινή συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό διεξάγεται υπό άκρως ιδιαίζουσες συνθήκες και σε εξαιρετικά δύσκολες στιγμές, εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Δυστυχώς, η διεθνής υγειονομική κρίση, που ξεκίνησε πριν από έναν περίπου χρόνο, έχει πλέον αφήσει το στίγμα της σε όλα τα μήκη και πλάτη της υφηλίου, επηρεάζοντας αρνητικά όλες τις χώρες και τις εθνικές οικονομίες, ανεξαρτήτως του πόσο ανεπτυγμένες είναι ή σε ποια ήπειρο ανήκουν.

Ενδεικτικά, αναφέρω ότι σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία αυτή τη στιγμή τα ενεργά κρούσματα παγκοσμίως ανέρχονται σε είκοσι ένα εκατομμύρια, ενώ από την αρχή της πανδημίας έχουν καταγραφεί πέραν των εβδομήντα τριών εκατομμυρίων κρουσμάτων με τους θανάτους να ξεπερνούν το ένα εκατομμύριο και εξακόσιες χιλιάδες άτομα. Στην Ευρώπη τα κρούσματα έχουν ξεπεράσει τα είκοσι εκατομμύρια και οι νεκροί πλησιάζουν το μισό εκατομμύριο. Χώρες όπως η Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία και η Γαλλία επιβάλλουν αυστηρά lockdown, έχοντας ήδη πληρώσει βαρύ τίμημα την ίδια ώρα που άλλες χώρες, οι οποίες έδειξαν αρχικά να ενστερνίζονται πολιτικές που παραπέμπουν στη λεγόμενη «ανοσία της αγέλης», πλέον καταφεύγουν κι αυτές σε πολύ αυστηρά μέτρα, προκειμένου να ελέγξουν τη ραγδαία εξάπλωση της πανδημίας.

Σε ένα τέτοιο διεθνές περιβάλλον η Κύπρος δε θα μπορούσε φυσικά να μείνει ανεπηρέαστη. Ως κράτος, ως συντεταγμένη πολιτεία και ως κοινωνία, κληθήκαμε να διαχειριστούμε μια πρωτόγνωρη κατάσταση, η οποία απαιτεί έγκαιρη ανάλυση, γρήγορα αντανακλαστικά και γενναίες αποφάσεις. Ήδη από τον Ιανουάριο του '20 η κυβέρνηση, το Υπουργείο Υγείας και όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες έκαναν ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό, ώστε να είμαστε έτοιμοι να διαχειριστούμε μια ενδεχόμενη εισαγωγή του ιού και στη χώρα μας, κάτι που ασφαλώς ήταν θέμα χρόνου. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η Κύπρος υιοθετεί έγκαιρα και εφαρμόζει στην πιο αυστηρή τους εκδοχή όλες τις συστάσεις, οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδουν κατά καιρούς ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, προβαίνοντας στην απαραίτητη επικαιροποίηση των σχετικών πρωτοκόλλων, εκεί και όπου κρίνεται αναγκαίο, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Πέραν τούτου, πριν ακόμα μετεξελιχθεί η επιδημία σε πανδημία, ο Υπουργός Υγείας, ασκώντας προληπτική πολιτική, πέτυχε να εξασφαλίσει την έγκαιρη αποστολή εξοπλισμού στη χώρα μας, ώστε να τύχουν της καλύτερης δυνατής προστασίας οι πολίτες, οι εργαζόμενοι, οι επαγγελματίες υγείας και οι ευπαθείς ομάδες. Παράλληλα, χρηματοδοτήθηκε μέσω προγραμμάτων η διενέργεια τεστ στον γενικό πληθυσμό, ο αριθμός των οποίων υπήρξε σαφώς ικανοποιητικός, αλλά και υψηλότερος σε σχέση με πολλές άλλες χώρες της ΕΕ κατ' αναλογία πληθυσμού. Παραγγέλθηκαν έγκαιρα οκτακόσιες χιλιάδες παρτίδες του εμβολίου κατά του κορωνοϊού, ενώ μόλις χτες ανακοινώθηκε και το σχετικό πρόγραμμα εμβολιασμών. Λήφθηκαν ειδικά μέτρα για τον έλεγχο των τιμών και τον περιορισμό της αισχροκέρδειας σε φαρμακευτικά προϊόντα και ιατρικές μάσκες. Καθορίστηκε το νοσοκομείο Αμμοχώστου ως νοσοκομείο αναφοράς και συστάθηκαν ειδικά ιατρικά κέντρα στα δημόσια νοσοκομεία για την καλύτερη διαχείριση των ύποπτων περιστατικών. Τέλος, δημιουργήθηκε η ομάδα ειδικών και επιδημιολόγων ως επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα και ενεργοποιήθηκε άμεσα η Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Ελέγχου Λοιμωδών Νοσημάτων του Υπουργείου Υγείας, ώστε οι όποιες αποφάσεις να είναι επιστημονικά και σωστά τεκμηριωμένες.

Με όλα όσα προανέφερα ουδόλως και δεν επιδιώκω να ωραιοποιήσω την κατάσταση. Προβλήματα, κενά και δυσλειτουργίες σαφώς και υπάρχουν, κάτι που όμως ήταν αναμενόμενο...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κώστα, Κώστα, Κώστα, σταμάτα!

Σας παρακαλώ, κάτσετε κάτω και ιδίως οι πίσω από τα έδρανα. Δε θέλω να μιλάτε. Σας είπα πολλές φορές να σέβεστε τζείνον που μιλά! Θέλετε να μιλήσετε, περάστε έξω!

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Προβλήματα, κενά και δυσλειτουργίες σαφώς και υπάρχουν, κάτι που όμως ήταν αναμενόμενο για τις πρωτόγνωρες συνθήκες που βιώνουμε. Δυστυχώς, παρά τις ορθές πολιτικές του Υπουργείου Υγείας, παρά τις άοκνες και υπεράνθρωπες προσπάθειες των γιατρών, των νοσηλευτών και του παραϊατρικού προσωπικού, που δίνουν καθημερινά τη μάχη στην πρώτη γραμμή, και παρά τις μεγάλες θυσίες του λαού όλο αυτό το διάστημα, ο δείκτης και τα ποσοστά εξάπλωσης του ιού δεν έχουν μειωθεί. Την ίδια ώρα ο μέσος πολίτης νιώθει εξαντλημένος από μια παρατεταμένη περίοδο επίπονων, πλην όμως αναγκαίων, μέτρων, σαστισμένος μπροστά στην έστω μερική και προσωρινή στέρηση των ατομικών του ελευθεριών, αλλά και ανήσυχος για το οικονομικό και επαγγελματικό του παρόν και μέλλον.

Δυστυχώς όμως, η επιδημιολογική εικόνα και οι σχετικοί δείκτες δεν επιτρέπουν καμία χαλάρωση και κανέναν εφησυχασμό. Ο μόνος τρόπος να εξέλθουμε από αυτή την κρίση είναι σε αρχικό στάδιο η αποτελεσματική προστασία του γενικού πληθυσμού και των ευάλωτων ομάδων μέσω αυστηρής τήρησης των μέτρων, διενέργειας εξετάσεων και εφαρμογής του προγράμματος εμβολιασμών και εν συνεχεία η σταδιακή και με ασφαλή βήματα επιστροφή στην κανονικότητα μέσω της επανεκκίνησης της οικονομίας και της στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Αυτή είναι η μόνη επιλογή και η μόνη οδός που έχουμε μπροστά μας.

Ως πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ στο Γενικό Σύστημα Υγείας. Από τη μια, το ΓΕΣΥ έκανε δυστυχώς αρχή σε μια εποχή δύσκολη και σε ένα περιβάλλον αρνητικό, όπου δοκιμάστηκαν πρώιμα οι αντοχές του. Από την άλλη, η εφαρμογή της δεύτερης φάσης του ΓΕΣΥ επέτρεψε στον δημόσιο τομέα υγείας, που στο μεταξύ είχε αναλάβει το βαρύτερο φορτίο ως προς τη διαχείριση της πανδημίας, να ανασυνταχθεί, να αναδιοργανωθεί και να πάρει ανάσες. Η συγκυρία λοιπόν υπήρξε αρχικά ατυχής και εν συνεχεία ευτυχής. Και, ενώ είμαστε ακόμα μακριά από το ολοκληρωμένο εθνικό σύστημα υγείας που είχαμε οραματιστεί, η ένταξη και άλλων επαγγελματιών υγείας, αλλά και η ένταξη επιπρόσθετων ειδικοτήτων, όπως των οδοντιάτρων, των φυσικοθεραπευτών και των λογοπαθολόγων, αποτελούν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση και μας γεμίζουν με αισιοδοξία. Τούτου λεχθέντος, δύο σημαντικά κομμάτια ως προς την επιτυχία της μεγαλύτερης κοινωνικής μεταρρύθμισης από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι τα εξής:

- Η καλύτερη λειτουργία των μηχανισμών ελέγχου για την αποτελεσματική προστασία του ΓΕΣΥ και των φορολογουμένων από καταχρηστικές συμπεριφορές, αλλά και πρακτικές εκμετάλλευσης.
- Η διόρθωση ορισμένων στρεβλώσεων που έχουν επισημανθεί και οι οποίες εμποδίζουν την εξέλιξη και σταθεροποίηση του συστήματος. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, απαιτείται παραγωγικός διάλογος και συμβιβαστική διάθεση από όλους τους εμπλεκόμενους.

Αναγνωρίζουμε και βλέπουμε ότι όντως υπάρχουν στρεβλώσεις, υπάρχουν κενά, υπάρχουν θέματα και προβλήματα τα οποία απασχολούν καθημερινά τον τομέα της υγείας μέσα από το ΓΕΣΥ. Γι' αυτό τον λόγο, χαιρετίζουμε το γεγονός ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση του Υπουργού Υγείας, έχει πάρει την απόφαση για τη δημιουργία του φορέα αριστείας, αλλά και ελέγχου, ούτως ώστε όλες οι διαδικασίες οι οποίες ακολουθούνται να είναι εντός των πλαισίων, να έχουν τον χαρακτήρα ακριβώς εκείνο τον οποίο θα πρέπει να έχουν και όλοι να περνούν από το κόσκινο, για να μην μπορεί ο καθένας να ακολουθεί δικές του πρακτικές και πολιτικές. Και είναι γι' αυτό τον λόγο που ήδη έχει συσταθεί επιτροπή, μετά από απόφαση και σύσταση από τον Υπουργό Υγείας, με διορισμό συγκεκριμένων τεχνοκρατών, οι οποίοι θα προετοιμάσουν στον μεγαλύτερο βαθμό και σε συντομότερο ρυθμό τη δημιουργία αυτού του φορέα, ο οποίος είναι καθόλα αναγκαίος για τον έλεγχο, όπως έχω προαναφέρει.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε αυτό το σημείο να μου επιτρέψετε να κάνω μια μικρή αναφορά στην περιφέρειά μου, την εκλογική περιφέρεια Πάφου, την οποία και εκπροσωπώ ως βουλευτής. Δυστυχώς, παρά το γεγονός ότι κατά την περίοδο 2015-2020 έχουν αποπερατωθεί αρκετά έργα πολλών εκατομμυρίων ευρώ στην πόλη και επαρχία Πάφου, τρία έργα μεγάλης εμβέλειας και υψίστης σημασίας παραμένουν ακόμα στάσιμα είτε λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών είτε λόγω δικαστικών περιπετειών και γενικότερων καθυστερήσεων. Και αναφέρομαι ειδικά στη μαρίνα της Πάφου, στον δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς και στη δεύτερη φάση κατασκευής του δρόμου που οδηγεί στο αεροδρόμιο Πάφου. Από αυτό το βήμα θα ήθελα να καλέσω όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες... Γιατί, παρά το γεγονός ότι υπάρχει η πολιτική βούληση και θέληση και οι αποφάσεις είναι εκεί δεδομένες από χρόνια, δυστυχώς διάφορα προσκόμματα, παρεμβάσεις, αλλά και αναπιολόγητες συμπεριφορές και πρακτικές οδήγησαν εκεί που δεν έπρεπε, ούτως ώστε να μην έχουμε υλοποίηση αυτών των πολύ σημαντικών έργων υψίστης σημασίας για την επαρχία. Γι' αυτό και καλούνται όλοι όσοι εμπλέκονται και έχουν ρόλο και λόγο να πράξουν τα δέοντα, ούτως ώστε το συντομότερο δυνατό και με πνεύμα συνεργασίας να εξευρεθούν οι τρόποι για την κατασκευή και αποπεράτωση των σημαντικών αυτών αναπτυξιακών έργων που τόσο έχει ανάγκη η τοπική κοινωνία, αλλά και η οικονομία του τόπου.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι αυτή είναι η τελευταία μου ομιλία στην ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων και δη στο πλαίσιο της συζήτησης για τον κρατικό προϋπολογισμό, καθότι η μακρά μου θητεία ως βουλευτή ολοκληρώνεται σε λίγους μήνες. Γι' αυτό δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω όλες και όλους ανεξαιρέτα για την καλή συνεργασία που είχαμε όλα αυτά τα χρόνια.

Όπως ίσως γνωρίζετε, έχω ήδη εξαγγείλει την υποψηφιότητά μου για τη δημαρχία της Πάφου, τόσο από αγάπη για την πόλη μου, αλλά και από διάθεση για προσφορά από ένα διαφορετικό μετερίζι όσο και από την ισχυρή θέληση τη δική μου, αλλά και του μεγάλου κοινωνικού ρεύματος που με στηρίζει, ώστε να μπει ένα τέλος σε ετισθελικές πρακτικές, λαϊκίστικες εξάρσεις και αυτοκρατορικές αντιλήψεις, που κάποιιοι θέλησαν να εισάγουν σε δημόσια ζωή και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Δηλώνω από αυτό το βήμα -και αυτό αφορά τον κάθε αποδέκτη- ότι η υποψηφιότητά μου είναι οριστική και αμετάκλητη. Απαντώ σε σκόπιμες δηλώσεις και προσεγγίσεις τρίτων οι οποίοι καθημερινά μεταφέρουν φημολογίες περί του αντιθέτου.

Εύχομαι καλές γιορτές σε όλες και όλους, στον καθέναν ξεχωριστά ό,τι επιθυμεί και προπάντων υγεία σε όλες και όλους! Χρόνια πολλά!

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Κωνσταντίνου που μας εξήγγειλε και την υποψηφιότητά του.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μέχρι να γίνει αλλαγή βάρδιας, επειδή είναι ο πρόεδρος της επιτροπής Υγείας που φεύγει -να του πούμε «καλές επιτυχίες»- θέλω να πω το εξής, το οποίο διέλαθε την προσοχή μου, είστε και ογκολόγος. Είς το Ογκολογικό της Τραπέζης Κύπρου, το κρατικό, εβάλαν εκεί ο ΟΚΥΠΥ, ο ΟΑΥ, δεν ξέρω ποιος φωστήρας έκοψεν ο νους του ότι πρέπει να πληρώνεις €150 ετησίως. Πάει ένας συνταξιούχος, ένας που παίρνει ΕΕΕ, καρκινοπαθής. «Δεν έχω μπακκίραν, γιε μου!». «Μα δε γίνεται, θέλουμε €50». Πρέπει έναν χρόνο να συμπληρώσει €150. Καλά, εκεί που ήταν δωρεάν οι καρκινοπαθείς... Πού να βρει €150 να τους δώσει;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντζιε λείεις τα καλά, ρε Ζαχαρία!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Με συγχωρείτε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν τα λείεις καλά!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ε, ξαναπέ μου τα εσύ, Πρόεδρέ μου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα €152...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ναι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

€150 που έχει μέσα είναι τζιέινο που πληρώνει, έν' τα €6 που πληρώνει ο άρρωστος, άμα πά' να κάμει μια επίσκεψη. Έν' τούτο το ποσό.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, έννεν έτσι! Πάει τζιειαμαί τζιαι ζητά του €50. Αλλά ένας συνταξιούχος, σε παρακαλώ, που παίρνει...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ακούστε, ακούστε...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

...ΕΕΕ πού θα τα βρει;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ακούσετε την άποψή μου, ακούστε την άποψή μου! Έχουμε εθνικό σύστημα υγείας, Γενικό Σύστημα Υγείας. Πέρα απ' αυτά που προνοούνται στα νομοσχέδια που ψηφίσαμε εμείς, κανένας ασθενής δεν πρέπει να θυματοποιείται...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Σωστά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...γιατί πάει μια φορά, πάει δυο φορές τζιαι τούτα τα νούμερα που... Άτε, έντζιε να κάμουμε συζήτηση για το ΓΕΣΥ τωρά, γιατί έχω πολλά να πω! Γιατί, αν αρκέψω να μιλώ, έντζιε να σταματήσω!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Πολλά καλά κάμνεις!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι, εν κάμνω καλά, γιατί δαμαί συζητούμε τους προϋπολογισμούς.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Εντάξει, συγγνώμη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν πάρα πολλά κενά...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Συγγνώμη, κύριε Στεφάνου, για την παρέμβαση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...πρέπει να γίνουν πάρα πολλές διορθώσεις, πάρα πολλές διορθώσεις, για να μεν το διαλύσουμε. Γιατί πάμε να το διαλύσουμε! Τζιαι, μια τζιαι μου 'δωκες τζιαι την ευκαιρία, λέω το 'πού δαμαί, πρέπει να φέρουν τον νουν τους ούλλοι, όι μόνον ο κόσμος, αλλά και οι συνάδελφοι.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Μάλιστα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το σύστημα είναι σύνθετο, το πρόβλημα είναι σύνθετο, αφορά και τους αρρώστους και αυτούς που προσφέρουν υπηρεσίες. Και αυτά τα πράματα τα έχουμε προσέξει και πραγματικά εγώ θα συζητήσω με τον Κωστάκη τον Κωνσταντίνου, ο οποίος γνωρίζει πολλά καλά ότι εννά ξανάρτει το θέμα στην επιτροπή Υγείας, τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας έτσι όπως λειτουργεί τώρα! Να δούμε τις αλλαγές που μπορούμε να κάμουμε πάνω, να είναι και βιώσιμο και να εξυπηρετεί τον άρρωστο, γιατί εν πρόκειται εγώ να δεχτώ να συνεχίζεται αυτό το πράμα, να κάμνουμε ιατρική 'πού το τηλέφωνο! Αυτά τα πράματα δε γίνονται!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Σωστά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, αυτά γίνονται στην πατρίδα μας!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ή ιδιωτική κλινική... μισή ιδιωτική και μισή δημόσια...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τέλος πάντων!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

...και του λέει: «Εν έχει κρεβάτι, να σε βάλω».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ζαχαρία, αν ανοίξουμε τούντο θέμα, έθθα τελειώσουμε!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Εντάξει, Πρόεδρέ μου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο πρόεδρος της επιτροπής Υγείας -ακόμα εν ετέλειωσεν η θητεία μας- εννά το επαναφέρει το θέμα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Άτε, μπράβο σας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στέφανε, έχεις τον λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχει λεχθεί από τούτο εδώ το βήμα ότι είναι μνημείο ανευθυνότητας, αν καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Κανονικά πρέπει να ζητήσουμε από τον νομοθέτη να αφαιρέσει την πρόνοια από το σύνταγμα που προβλέπει ψήφιση του προϋπολογισμού και να βάλει στο σύνταγμα «ενημέρωση για τον προϋπολογισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων». Και, αν δεν το κάνει ο νομοθέτης, σημαίνει είναι ανεύθυνος, διότι αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο κάποια στιγμή και κάτω από κάποιες συνθήκες να καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Εάν ανατρέξουμε όμως εις την ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, δύο φορές υπήρξε αυτό το ενδεχόμενο, όχι μία που έχει λεχθεί. Και το 1994 επί εποχής πάλι Δημοκρατικού Συναγερμού -τυχαίο;- υπήρξε σοβαρό ενδεχόμενο να καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Και μπήκαμε στον Γενάρη, για να ψηφιστεί ο προϋπολογισμός, γιατί έγινε πολλή ζύμωση και συζήτηση, μέχρι να εξασφαλίσει η κυβέρνηση πλειοψηφία. Φέτος είναι η δεύτερη φορά που έχουμε αυτό το ενδεχόμενο, να μην ψηφιστεί ο προϋπολογισμός.

Τι συμβαίνει με τον Συναγερμό και την κυβέρνησή του; Δε συμβαίνει τίποτε για τον Συναγερμό και την κυβέρνησή του. Η ευθύνη είναι στην αντιπολίτευση! Για το ότι υπάρχει ενδεχόμενο να καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός στον όγδοο χρόνο της διακυβέρνησης του Συναγερμού φταίει η αντιπολίτευση! Ποτέ αυτοί δε φταίνε για τίποτε! Αυτό είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της διακυβέρνησης του τόπου από τον Συναγερμό. Για το μόνο πράγμα που αναλαμβάνουν ευθύνη είναι μόνο όταν υπάρχουν επιτυχίες ή αν θεωρούν ότι υπάρχουν επιτυχίες. Τότε οι δάφνες είναι δικές τους και μόνο δικές τους! Ήταν πολύ χαρακτηριστικό το παράδειγμα με την πανδημία και τη διαχείρισή της. Την πρώτη περίοδο, που, ναι, πήγαμε σχετικά καλά, δεν περνούσε μέρα που ο Συναγερμός να μη μοιράζει επαίνους στην κυβέρνηση. Τη δεύτερη περίοδο της πανδημίας, κατά την οποία τα πράγματα έγιναν πολύ δύσκολα, «η ευθύνη είναι στους πολίτες» -και αυτό λέχθηκε και από τούτο εδώ το βήμα από βουλευτή του Συναγερμού, καλύτερα από βουλευτριά του Συναγερμού- «και στους ειδικούς», όχι στην κυβέρνηση! Αυτό είναι ένα πολύ χαρακτηριστικό γνώρισμα της συμπεριφοράς των κυβερνώντων. Ποτέ δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη!

Έκανε έκκληση φες ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, με μια ομολογουμένως πολύ όμορφη παράσταση, για ενότητα και συναίνεση. Πότε στα οκτώ χρόνια της διακυβέρνησης του τόπου ο Συναγερμός και η κυβέρνησή του έμπρακτα υπηρέτησαν την ενότητα και τη συναίνεση; Όταν επιτίθενται σε όλους όσοι διαφωνούν με πολιτικές της κυβέρνησης και σε όλους όσοι ασκούν κριτική στην πολιτική της κυβέρνησης; Κατά καιρούς καθυβρίστηκαν όλες οι πολιτικές δυνάμεις, αλλά πάντοτε καθυβρίζεται το ΑΚΕΛ καθημερινά! Το ΑΚΕΛ, του οποίου ο Δημοκρατικός Συναγερμός, κατ' ακρίβεια ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, αποφάσισε φες να κτυπήσει την πόρτα, για να δούμε τι θα κάνουμε. Την πόρτα του ΑΚΕΛ! Που, κατά τον Δημοκρατικό Συναγερμό και την κυβέρνηση, είναι ανεύθυνο, είναι δογματικό, έχει ελλειμματικό πατριωτισμό και πάει λέγοντας. Λέχθηκαν τα διάφορα επίθετα, δε θα τα επαναλάβω εγώ. Επειδή όμως το ΑΚΕΛ πάνω απ' όλα βάζει πάντοτε τον τόπο, ναι, δέχθηκε την πρόσκληση-πρόκληση από μέρους του προέδρου και την Παρασκευή θα υπάρξει συνάντηση με τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Έτσι είμαστε εμείς, πάντοτε βάζουμε πάνω απ' όλα τον τόπο και το δημόσιο συμφέρον!

Οι βουλευτές του ΔΗΣΥ εκθείασαν το έργο της κυβέρνησης, απολύτως φυσιολογικό. Το μη φυσιολογικό, το αφύσικο, θα ήταν το αντίθετο. Δεν τους αδικώ. Ο καθένας θέλει να επαινέσει το σπίτι του και, αν δεν το επαινέσει, θα πέσει να τον πλακώσει. Σημασία έχει βεβαίως τι λένε οι τρίτοι για σένα, οι άλλοι για σένα, όχι εσύ για τον εαυτό σου.

Ας αφήσουμε λοιπόν για την κατάσταση στον τόπο και την κατάσταση της ποιότητας ζωής των πολιτών να μιλήσει η φεινική ευρωπαϊκή έκθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία λαμβάνει υπόψη την κατάσταση της δημόσιας υγείας και παιδείας, την κατάσταση με τη φτώχεια και τις κοινωνικές ανισότητες, τις περιβαλλοντικές πολιτικές, την ισότητα των φύλων, την κατάσταση με τη διαφθορά και το κράτος δικαίου. Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την έκθεση η Κύπρος βρίσκεται στην εικοστή ένατη θέση από τριάντα μία χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου.

Αγαπητοί φίλοι του Συναγερμού, αν ήταν ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα, η Κύπρος θα πήγαινε διαβάθμιση και του χρόνου θα παίζαμε δεύτερη κατηγορία στα οκτώ χρόνια της διακυβέρνησής σας. Άησ' το μου, δεν υπάρχουν και πολλά πράγματα να πεις για τούτο. Αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι η ποιότητα ζωής των πολιτών δεν είναι ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα· μιλούμε για τις ζωές των ανθρώπων. Και στην Κύπρο η ποιότητα ζωής των ανθρώπων στα οκτώ χρόνια της διακυβέρνησής σας έχει υποβαθμιστεί ως αποτέλεσμα των δικών σας πολιτικών, των νεοφιλελεύθερων.

Έχουν αναφερθεί πολλοί αριθμοί, ποσά, τι προβλέπει και δεν προβλέπει ο προϋπολογισμός, όπως και κάθε χρόνο. Έχουν και αυτοί τη σημασία τους. Έχει βεβαίως πιο μεγάλη σημασία πώς και πού διανέμονται τα κονδύλια και ακόμα μεγαλύτερη σημασία ποιο είναι το ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού της χώρας. Ο Συναγερμός χρόνο με τον χρόνο καταγράφει ρεκόρ στο χαμηλό ποσοστό υλοποίησης του αναπτυξιακού προϋπολογισμού. Το 2019 ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός, που έτσι κι αλλιώς είναι καθηλωμένος, υλοποιήθηκε κατά 62%. Το 2020 σύμφωνα με τις προβλέψεις πάλι τόσο θα κλείσει, που είναι το ιστορικά χαμηλότερο ποσοστό των τελευταίων χρόνων. Και απ' ό,τι φαίνεται από την οκτάχρονη εμπειρία της δεξιάς, η δεξιά τελικά αποδεικνύεται αδέξια και ανίκανη να προωθήσει έργα, να νικήσει τη γραφειοκρατία, για να μπορέσει να υλοποιήσει έναν έτσι κι αλλιώς καθηλωμένο αναπτυξιακό προϋπολογισμό.

Λένε οι φίλοι του Συναγερμού και οι φίλες του Συναγερμού: «Η καταψήφιση του προϋπολογισμού σημαίνει καταψήφιση μισθών, έργων, επιδομάτων». Και αυτό το επαναλαμβάνει ο ένας πίσω από τον άλλο, διότι τους είπε ο επικοινωνιολόγος: «Η επανάληψη είναι η μήτηρ της μάθησης», λέει η προπαγάνδα. Διερωτώμαι, όταν ο Συναγερμός καταψήφιζε για σειρά ετών προϋπολογισμούς του κράτους, τι καταψήφιζε; Ο Συναγερμός πάντοτε έχει εξαίρεση, ό,τι κάμει έν' καλό! Εν εκαταψήφιζεν ούτε τους μισθούς ούτε τα έργα ούτε τα επιδόματα, καταψήφιζε κάτι άλλο!

«Μα είναι ιδιάζουσες οι συνθήκες, έχουμε πανδημία, πρέπει να συνεργαστούμε». Αλήθεια, πότε αντιληφθήκατε την ανάγκη ότι πρέπει να συνεργαστούμε και ότι πρέπει να υπάρξει συναίνεση και ενότητα; Αυτό το αθθυμηθήκατε φες! Διότι όλο το προηγούμενο διάστημα όχι μόνο δε μιλούσατε για ενότητα, αλλά μιλούσατε για όλους αυτούς που σας έκαναν κριτική, για τζάμπα μάγκες, για ανεύθυνους, για καιροσκόπους και πολλά άλλα.

Επειδή καλείτε την αντιπολίτευση να συναισθανθεί την κρισιμότητα των στιγμών, εμείς σας λέμε πρώτα εσείς να συναισθανθείτε την κρισιμότητα των στιγμών, διότι εσείς κυβερνάτε! Εσείς θα έπρεπε να είχατε την πρωτοβουλία. Εσείς πρέπει να έχετε την πρωτοβουλία, για να υπάρχει ενότητα και συναίνεση στον τόπο! Πότε την εξυπηρετήσατε;

«Να αφουγκραστούμε τους πολίτες», έριξε το σύνθημα ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ και ακολούθησαν όλοι οι βουλευτές του Συναγερμού. Αλήθεια, πότε οι κυβερνώντες άκουσαν την κοινωνία και τους πολίτες; Όταν διαμαρτύρονταν οι νοσηλευτές και οι κυβερνώντες τούς αποκαλούσαν «τα νοσοκομούθκια»; Όταν διαμαρτύρονταν οι γιατροί και οι κυβερνώντες τούς καλούσαν να έβρουν δουλειά αλλού; Όταν διαμαρτύρονται οι χαμηλοσυνταξιούχοι, οι διακόσιες και πλέον χιλιάδες συμπολίτες μας που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, και οι κυβερνώντες τούς λένε ότι υπερβάλλουν; Όταν διαμαρτύρονταν οι εκπαιδευτικοί και οι κυβερνώντες τούς έλεγαν ότι είναι κακομαθημένοι; Όταν διαμαρτύρονται οι περιβαλλοντιστές για τα πολλά περιβαλλοντικά εγκλήματα που γίνονται επί των ημερών της διακυβέρνησης του τόπου από τον Συναγερμό και οι κυβερνώντες τούς αποκαλούν ιδιότροπους; Όταν ηλικιωμένοι, κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, επαγγελματίες διαμαρτύρονταν για το κλείσιμο υποκαταστημάτων του πρώην συνεργατισμού και οι κυβερνώντες κατάνουτρα τους έλεγαν ότι, αν ήταν στο δικό τους χέρι, θα έκλειναν κι άλλα; Έτσι είπε ο Χάρης Γεωργιάδης στην επιτροπή Ελέγχου της Βουλής, όταν ήταν Υπουργός Οικονομικών! Όταν οι δανειολήπτες διαμαρτύρονται για τις εκποιήσεις, για τις καταχρηστικές και αυθαίρετες πολιτικές των τραπεζών και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναπέμπει και αναφέρει σχεδόν όλες τις νομοθεσίες που η Βουλή ψηφίζει για την προστασία τους; Όταν οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών διαμαρτύρονται και οι κυβερνώντες απαντούν ότι γίνονται έργα τα οποία κάθε χρόνο εξαγγέλλουν και ποτέ δε γίνονται; Οφείλω να ομολογήσω, με εξαίρεση το τελεφερίκ! Πολλά ωραία το τελεφερίκ, με ωραία θέα ανεβαίνοντας την πλαγιά του Τροόδους! Δύο φορές το εξήγγειλε ο Πρόεδρος, και το 2013 και το 2018, δεν το κάνατε και τώρα αθθυμηθήκατε το τρενάκι!

Οι κυβερνώντες θυμήθηκαν την κοινωνία τώρα που η ψήφιση του προϋπολογισμού κατέστη διακύβευμα εξαιτίας των πολιτικών και των συμπεριφορών σας. Οι κυβερνώντες δεν ακούν την κοινωνία. Απλώς, σήμερα προσπαθούν να την εργαλειοποιήσουν, για να περάσουν τις πολιτικές τους. Και αυτό είναι χειρότερο και από την ευκαιριακή και υποκριτική χρησιμοποίηση της κοινωνίας.

Λένε οι κυβερνώντες ότι ιδιαίτερα φέτος ο προϋπολογισμός πρέπει να ψηφιστεί εξαιτίας της πανδημίας. Ναι, είναι ιδιάζουσες και δύσκολες οι συνθήκες. Προβληματίστηκαν όμως κυβέρνηση και κυβερνών κόμμα γιατί στον όγδοο χρόνο διακυβέρνησής τους κατέληξαν ουσιαστικά να μείνουν μόνοι; Διερωτήθηκαν γιατί σ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες δε βρίσκουν στήριξη; Αλήθεια, αναλογιστήκατε ποτέ πώς από το σύνθημα «Ενώνουμε δυνάμεις» του 2013 καταλήξατε στο «Γυρεύουμε δυνάμεις» το 2020;

Στις τόσες ομιλίες των βουλευτών του ΔΗΣΥ από αυτό εδώ το βήμα ακούσαμε πολλά, μέχρι και ακόμα ένα «mea culpa» από τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ, αλλά δεν ακούσαμε καμία αυτοκριτική και καμία ανάληψη ευθύνης για τίποτα. Μείναμε στο γενικό και στο αόριστο. Όταν τα προβλήματα και τα κακώς έχοντα προσπαθούν οι κυβερνώντες να τα αποδώσουν σε όλους ισοπεδωμένα και απρόσωπα, αυτό δεν είναι ανάληψη ευθύνης. Όλοι φταίμε το ίδιο και πάμε παρακάτω! Είναι βολικό, όταν την απαξίωση της κοινωνίας για το πολιτικό σύστημα και τους πολιτικούς τη φορτώνουμε σε όλους γενικά, αόριστα και ισομερώς, για να απαλλαχθούμε από τις δικές μας ευθύνες ως κυβέρνηση. Αυτό κάνουν οι κυβερνώντες.

Δεν είμαστε της άποψης ότι δεν έχουμε καμία ευθύνη για τίποτα. Ο καθένας έχει τις δικές του τις ευθύνες. Και εμείς! Δεν μπορεί όμως όλων η ευθύνη να είναι η ίδια. Δεν είναι η ίδια η ευθύνη της κυβέρνησης και της Βουλής και μάλιστα στο πλαίσιο προεδρικής δημοκρατίας. Η κυβέρνηση κυβερνά στην προεδρική δημοκρατία και η Βουλή πρωτίστως ελέγχει. Άρα, δεν μπορεί να είναι η ίδια η ευθύνη. Δεν μπορεί να είναι η ίδια η ευθύνη της συμπολίτευσης και της αντιπολίτευσης. Δεν μπορεί να φταίνει όλοι το ίδιο, όταν η Βουλή ψηφίζει για προστασία των δανειοληπτών και η κυβέρνηση απορρίπτει σχεδόν τα πάντα για τους δανειολήπτες. Δεν μπορεί να είναι όλων η ίδια η ευθύνη, όταν η κυβέρνηση κωλυσιεργεί να φέρει νομοσχέδια για κοινωνικές πολιτικές και, όταν είναι για τις τράπεζες, αυτά ταξιδεύουν με ταχύτητα φωτός. Δεν μπορεί να είναι όλων η ίδια η ευθύνη, όταν νομοσχέδια για τη διαφάνεια και τη διαφθορά τα καθυστερεί η κυβέρνηση και μετά η κυβέρνηση λέει ότι τα καθυστερεί η Βουλή. Και μια σειρά από άλλα πράγματα στα οποία δε θα αναφερθώ.

Θέλω ν' αναφερθώ όμως σ' ένα άλλο χαρακτηριστικό της κυβέρνησης που 'ναι τα μεγάλα ψέματα. Γιατί η κυβέρνηση, ο Συναγερμός, άλλα λέει πριν από τις εκλογές και άλλα κάνει μετά τις εκλογές, εφαρμόζοντας το γνωστό ότι «όταν απομακρυνθείς από το ταμείο, δεν αναγνωρίζεται κανένα λάθος». Το έκαναν αυτό και με το κούρεμα καταθέσεων, το έκαναν αυτό και με τις ιδιωτικοποιήσεις, το έκαναν αυτό και με τον συνεργατισμό και με μια σειρά από άλλα ζητήματα τα οποία έχουν παρελάσει απ' αυτό εδώ το βήμα. Δε θα μπω σε λεπτομέρειες, γιατί είναι πάρα πολύ καλά γνωστά.

Θέλω όμως να αναφέρω δυο πράγματα που είναι πάρα πολύ σημαντικά και, πρώτ' απ' όλα, το θέμα των ιδιωτικοποιήσεων. Το 2013 κυκλοφόρησε -τότε ήταν αντιπολίτευση- ο Νίκος Αναστασιάδης μαζί με μια επιστολή με την υπογραφή του, δηλώνοντας ότι είναι εναντίον της ιδιωτικοποίησης των κερδοφόρων ημικρατικών οργανισμών, της CYTA, της ΑΗΚ και της Αρχής Λιμένων. Την επομένη των εκλογών εξέχασαν τη δέσμευση. Προφανώς, οι κυβερνώντες δεν έχουν έγνοια για το πού βάζουν την υπογραφή τους. Και είναι τόσο μεγάλο το θράσος που έχουν, που δε φροντίζουν ούτε και για φύλλο συκής. Ενώ δεσμεύονταν προεκλογικά ότι δεν πρόκειται να ιδιωτικοποιήσουν, ο Χάρης Γεωργιάδης, ως Υπουργός Οικονομικών, είπε ότι είναι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις! Δε φτάνει που λέτε ψέματα, είναι τόσο μεγάλο το θράσος σας που εμπαίζετε και τον λαό από πάνω!

Το θέμα όμως των ιδιωτικοποιήσεων δεν έχει μόνο οικονομική και κοινωνική πτυχή, έχει και τις εθνικές του προεκτάσεις. Λιμάνια, ηλεκτρισμός, τηλεπικοινωνίες, εθνικός αερομεταφορέας είναι εξόχως στρατηγικής σημασίας και εθνικής ασφάλειας για ένα ημικατεχόμενο νησί απομονωμένο στην ανατολική Μεσόγειο. Η δεξιά αυτοδιαφημίζεται ως εθνικά σκεπτόμενη, αλλά δεν έχει σε τίποτα να ξεπουλά τον εθνικό πλούτο σε ξένα συμφέροντα και να αφήνει την ημικατεχόμενη και απομονωμένη χώρα μας χωρίς κρατικό έλεγχο στα λιμάνια, χωρίς εθνικό αερομεταφορέα. Είναι έτοιμη να ξεπουλήσει -και θα τα ξεπουλούσε, αν τους επιτρέπαμε εμείς στη Βουλή και ευτυχώς τους έχουμε αντικόψει- και τις τηλεπικοινωνίες και τον ηλεκτρισμό. Κατά τα άλλα, είναι εθνικά σκεπτόμενοι!

Ακουσθηκε και σήμερα στη συζήτηση ότι ο Νίκος Αναστασιάδης κτίζει συμμαχίες. Αυτή η τοποθέτηση παραπέμπει στο γνωστό σύνθημά σας το 2013 «Έχουμε φίλους στην Ευρώπη». Το λέγατε τούτο, γιατί εθέλατε να καλλιεργήσετε την ψευδαίσθηση στον κόσμο ότι οι ομοϊδεάτες σας, οι φίλοι σας, θα σας προσέχουν -κυπριακά θα σας τζηεύκουν- και δε θα κουρέψουν τις καταθέσεις, που ήταν το διακύβευμα του 2013, και κατηγορηματικά δεσμεύσασταν ότι δεν πρόκειται ποτέ να κουρέψετε τις καταθέσεις, γιατί το κούρεμα αποτελεί καταστροφή για την κυπριακή οικονομία. Αυτοί που κατέστρεψαν την οικονομία είναι εκείνοι που εκούρεψαν τις καταθέσεις. Εσείς τις εκουρέψατε! Οι σημερινοί κυβερνώντες εθεώρησαν ότι οι ομοϊδεάτες τους, η ευρωπαϊκή δεξιά δηλαδή, που κάμνει κουμάντο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα τους σεβαστούν. Μα, ακριβώς επειδή είναι ομοϊδεάτες τους, οι Ευρωπαίοι υπολόγισαν τα μεγάλα συμφέροντα και όχι τις όποιες φιλίες. Αυτό είναι άλλο χαρακτηριστικό της δεξιάς και στην Κύπρο και στην Ευρώπη και στον κόσμο όλο. Η δεξιά εξυπηρετεί τα μεγάλα συμφέροντα και όχι τα λαϊκά συμφέροντα και το δημόσιο συμφέρον.

Έχει γίνει αναφορά και εδώ στα μεγάλα σκάνδαλα αυτής της κυβέρνησης. Ασφαλώς, το κούρεμα, ασφαλώς ο συνεργατισμός και μια σειρά 'πού άλλα πράγματα αποτελούν μεγάλα σκάνδαλα. Τρία είναι τα μεγάλα σκάνδαλα που μετέφεραν εν μία νυκτί φοβερό πλούτο από την κοινωνία σε λίγους και προνομιούχους! Το κούρεμα εν' το ένα, ο συνεργατισμός εν' το άλλο και το τρίτο είναι το χρηματιστήριο! Όλα επί δικών σας ημερών! Τυχαίο; Πληθαίνουν τα τυχαία γεγονότα επί των δικών σας ημερών.

Πέρα από τα μεγάλα ψέματα, μιλήσαμε και για τις μεγάλες ψευδαισθήσεις. Και, αν έχει έναν τομέα στον οποίο έχετε ρόλο πρωταγωνιστικό στην καλλιέργεια ψευδαισθήσεων, είναι το Κυπριακό. Μετά από την κατάρρευση του Κραν Μοντανά, για την οποία κατάρρευση ο γενικός γραμματέας δυστυχώς επιρρίπτει ευθύνες και στη δική μας πλευρά, αντί οι κυβερνώντες να επιδιώξουν επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από το σημείο που διακόπηκαν, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες, αναζήτησαν υποκατάστατο της λύσης. Το πρώτο υποκατάστατο της λύσης ήταν η τριμερής και τετραμερής συνεργασία, οι οποίες εν' καλές, αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα να κάνουν αυτό για το οποίο μιλούσατε, καλλιεργώντας ψευδαισθήσεις· να θωρακίσουν δηλαδή την ΑΟΖ. Και δε χρειάζεται να τεκμηριώσω ότι δε θωρακίστηκε η ΑΟΖ, διότι η Τουρκία δυστυχώς έχει καταντήσει την ΑΟΖ μας σουρωτήρι, την εγέμωσεν τρύπες! Και ακόμα θα θωρακιστούμε από τις τριμερείς και τετραμερείς συνεργασίες! Όταν αντιληφθήκατε ότι δεν περνά αυτό το μύθευμα στον κόσμο, περάσατε στη δεύτερη ψευδαίσθηση: «Με τις κυρώσεις στην Ευρώπη θα γονατίσουμε την Τουρκία». Για τις μόνες κυρώσεις που άκουσα εν' για τούτες που εννά φάμε για τη διαδικασία επί παραβάσει για τα χρυσά διαβατήρια που επουλούσατε μαζί σε νόμιμους και παράνομους!

Επειδή μιλώ για τα διαβατήρια, να μιλήσουμε τζιαι λλίον για τη διαπλοκή και τη διαφθορά, διότι εδώ άκουσα τόσες φορές τις λέξεις «αποφασιστικότητα της κυβέρνησης, για να πατάξει τη διαπλοκή και τη διαφθορά» σε όσες ομιλίες εκάμετε εσείς οι βουλευτές του Συναγερμού! Ε, είναι αποφασιστικότητα εν' τούτη, όταν... Πέρσι από αυτό το βήμα της Βουλής καταγγέλαμε ότι η Κύπρος καταρακικά στους διεθνείς δείκτες για τη διαφθορά και η απάντηση η δική σας ήταν ότι αυτό συμβαίνει, γιατί αντανακλάται στους δείκτες το τι εγίνονταν πριν από το 2013. Φταιν' οι προηγούμενοι δηλαδή, ο Χριστόφιας! Όταν το 2019, τον Γενάρη, μας κατάγγελλε η Κομισιόν, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έβκηκεν τζιαι κατάγγειλε την Κομισιόν για σκοπιμότητες τζιαι είπε ότι έχουμε τα αυστηρότερα κριτήρια στο πρόγραμμά της απ' όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γενάρη του '19.

Και μάλιστα, όταν εβκήκεν το πρώτο ρεπορτάζ του Al Jazeera, 25 του Αυγούστου, ο Υπουργός Εσωτερικών αυτολεξεί δήλωνε ότι το ρεπορτάζ δεν είναι διερευνητική δημοσιογραφία, αλλά προπαγάνδα σε βάρος της Κύπρου. Όταν εβκήκεν το δεύτερο ρεπορτάζ, ο Συναγερμός την πρώτη ημέρα είπε: «Συμπεριφερόμενοι υπεύθυνα, δε θα δώσουμε περισσότερη υπόσταση σε μια αμφιβόλων προθέσεων έρευνα και ελπίζουμε αυτό να το αντιληφθεί και να το εφαρμόσει [...] το ΑΚΕΛ». Με άλλα λόγια, «σιωπάτε να περάσουμε!» Φαντάζομαι, αν μεν είχατε αποφασιστικότητα, τι είσιεν να γίνει με τη διαπλοκή και τη διαφθορά!

Ο Γλαύκος Κληρίδης, τον οποίο συχνά επικαλείστε, είχε μια αγαπημένη φράση για τη γυναίκα του Καίσαρα, που πρέπει να είναι και να φαίνεται τίμια. Πόσο τίμια αλήθεια φαίνεται η κυβέρνηση, όταν μέλη της κυβέρνησης, η οποία αποφασίζει για τα διαβατήρια, είναι και πάροχοι διαβατηρίων. Αποφασίζουν δηλαδή για τον εαυτό τους! Φαίνεται ότι για τους κυβερνώντες η γυναίκα του Καίσαρα έν' διαφορετική 'που τη γυναίκα του Καίσαρα της αντιπολίτευσης! Δικαιούνται να κάμνουν πρόγραμμα, να το ρυθμίζουν ανάλογα με τις ανάγκες τους, να κάμνουν αιτήσεις τζαι να αποφασίζουν για τους εαυτούς τους! Φίλοι του Δημοκρατικού Συναγερμού, ξέρετε τι σημαίνει σύγκρουση συμφέροντος;

Η συζήτηση και η ψήφιση στη Βουλή του προϋπολογισμού είναι μια κατεξοχήν πολιτική πράξη. Έτσι κάθε χρόνο προσεγγίζει τον προϋπολογισμό το ΑΚΕΛ στη Βουλή και γι' αυτό, ανάλογα με τις πολιτικές της όποιος κυβέρνησης, τη συμπεριφορά της, το ύφος και το ήθος της, το ΑΚΕΛ αποφασίζει. Γι' αυτό και από το 2013 καταψηφίζει τον προϋπολογισμό του Δημοκρατικού Συναγερμού, γιατί διαφωνούμε μαζί σας και εσείς διαφωνείτε μαζί μας. Το ίδιο θα κάνουμε και φέτος. Άρα, εμείς είμαστε πλήρως συνεπείς και πλήρως συμβατοί, ακόμα και με τα κριτήρια που εσείς εβάλετε, με αυτό που κάμνουμε φέτος. Θα κάμουμε φέτος αυτό που κάμναμε τόσα χρόνια. Εάν καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός, ποια θα είναι η επόμενη μέρα; Το ΑΚΕΛ θα είναι πάλι εδώ! Πρώτ' απ' όλα, ας αναλογιστούν οι κυβερνώντες την ευθύνη που τους βαραίνει, ώστε να δημιουργήσουν τις απαραίτητες συναινέσεις που θα μας βγάλουν από το ενδεχόμενο αδιέξοδο. Το έχουμε πει ξανά, το είπατε και εσείς, ότι η δημοκρατία δεν έχει αδιέξοδα. Σε κάθε περίπτωση το ΑΚΕΛ, ως υπεύθυνη πολιτική δύναμη, ήταν και είναι έτοιμο να συζητήσει στη βάση πολιτικών που κρίνει ότι είναι ωφέλιμες για τον τόπο και τον λαό. Η ευθύνη όμως των κινήσεων ανήκει στην κυβερνητική πλευρά.

Κλείνοντας, θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες του ΑΚΕΛ προς τη Σταυρούλα, τον Αντώνη, τον Κωνσταντίνο, την Τασούλα, τη γραμματεία δηλαδή της επιτροπής Οικονομικών, τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες στην επιτροπή Οικονομικών και να ευχηθώ σε όλους όπως η νέα χρονιά φέρει υγεία σε όλους, ειδικά υγεία, αλλά και γαλήνη και ομόνοια στις καρδιές σας! Στη δική μας την καρδιά πάντως είναι!

Ευχαριστούμε.

(Γέλια)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήταν παράδοξο να μην ετέλειωνεν ομιλία ο Στέφανος με τη λέξη «ομόνοια». Ξέρετέ το, α! Πάντα, ο Στέφανος, άμα μιλά, στο τέλος μιλά για την «ομόνοια»!

(Γελά)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Για την ομόνοια, την ενότητα και την αγάπη!

(Γελώντας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκαταλάβαμε!

Τελευταίος ομιλητής είναι ο Ονούφριος Κουλλά του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ονούφριε, έχεις τον λόγο και με το τέλος της ομιλίας σου τελειώνει και η σημερινή συνεδρία.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κάθε χρόνο ως τελευταίος ομιλητής εκ μέρους της παράταξής μας ήμουν επιφορτισμένος να δώσω συνολικές απαντήσεις, τεχνοκρατικές, τεχνικές, πολιτικές, τσεκουράτες απαντήσεις για την οικονομία, αλλά και να βάλω στη συζήτησή μας και τις δικές μας πολιτικές, αντιπαραβάλλοντας τα όσα έκαναν ή δεν έκαναν ως κυβέρνηση ή ως αντιπολίτευση όλοι προηγουμένως.

Θα μπορούσα να το κάνω και φέτος με μεγάλη ευκολία, γιατί υπάρχουν απαντήσεις, και θα μπορούσα να αντιστρέψω και τα πυρά, αλλά δε θα το κάνω, κύριε Πρόεδρε, έστω και αν μάλλον διακωμωδήθηκε η όλη μας έκκληση για συναίνεση.

Γιατί πράγματι, αγαπητοί συνάδελφοι, παρασυρθήκαμε όλοι σε ένα πολεμικό κλίμα. Αυτό που ζούμε σήμερα δεν είναι πολιτική. Δεν είναι αντιπαράθεση ιδεών, δεν είναι διαφορετικές πολιτικές απόψεις, δε βλέπω επιχειρήματα. Πιο πολύ θα το χαρακτήριζα ως λασποπόλεμο. Ποιος θα ρίξει περισσότερη λάσπη στον άλλο. Ποιος θα αφήσει τις περισσότερες σκιές για τον πολιτικό του αντίπαλο. Ποιος θα πλήξει περισσότερο τον άλλο, ακόμα και σε προσωπικό επίπεδο, έξυπνες ατάκες, ειρωνείες, υπερβολές και προσπάθεια δημιουργίας εντυπώσεων.

Ένας καλός φίλος, σπουδαίος άντρας και Άνθρωπος με άλφα κεφαλαίο, που δεν είναι πλέον μαζί μας, που όμως τον γνωρίσαμε και τον γνωρίσατε όλοι, έγραψε και υπηρέτησε το εξής μνημειώδες: «Ας μετρήσουμε την προσφορά μας προς την πατρίδα, όχι από την ένταση των συνθημάτων που εκστομίζουμε και από την οξύτητα των προσωπικών επιθέσεων που εξαπολύουμε, αλλά από την ευθυκρισία, το ήθος και την ποιότητα του πολιτικού πολιτισμού που διαμορφώνουμε καθημερινά και από την καθαρότητα και τη νηφαλιότητα των επιχειρημάτων που καταθέτουμε». 2009, Τάσος Μητσόπουλος, σε μία ομιλία του περί του σύγχρονου πατριωτισμού.

Αναρωτιέμαι πόσο καλύτερα θα ήταν τα πράγματα στην πολιτική ζωή του τόπου, αν όλοι είχαμε ως φάρο προσανατολισμού τα πιο πάνω λόγια του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου. Ιδίως σε αυτές τις κρίσιμες στιγμές που ζούμε, σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα, με μια επιθετική, όχι απλώς προκλητική, με μια επιθετική Τουρκία, με την πανδημία να απειλεί ανθρώπινες ζωές, την οικονομική κρίση να απειλεί τη βιωσιμότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Σε αυτές τις δύσκολες ώρες που περνά ο τόπος μας, οι επιχειρήσεις και οι συμπολίτες μας, οι πολίτες θέλουν από εμάς λύσεις. Δε θέλουν ξιφομαχίες. Τους έχουμε κουράσει, κύριοι. Κανένας δεν κερδίζει πολιτικούς πόντους. Ίσως και κανένας να μη μας ακούει.

Αν έπρεπε, αγαπητοί συνάδελφοι, να επιλέξω μια χρονιά των τελευταίων δεκαετιών που ο προϋπολογισμός θα έπρεπε να ψηφιστεί ομόφωνα, θα ήταν ακριβώς τούτη τη χρονική στιγμή. Θα έπρεπε όλοι να λέγαμε μια φορά, για να είμαστε και πιστευτοί, όταν διαφωνούμε, πως σε αυτές τις δύσκολες στιγμές προτάσσουμε τη συναίνεση, πως στεκόμαστε όλοι ενωμένοι να στηρίξουμε τους συμπολίτες μας. Πως στεκόμαστε όλοι ενωμένοι να σώσουμε την πατρίδα μας. Αλλά όχι μόνο δε θα γίνει αυτό, ίσως να είναι και η πρώτη φορά μέσα σε αυτές τις πρωτόγνωρες συνθήκες για την πατρίδα μας και για τον πλανήτη ολόκληρο που ο προϋπολογισμός θα καταψηφιστεί. Και κάποιοι ίσως θα χαίρονται για αυτό, γιατί έτσι πιστεύουν ότι θα επιφέρουν πλήγμα στην κυβέρνηση.

Η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών, αγαπητοί συνάδελφοι, δε θέλουν αυτό. Θα ήθελαν, και είμαι απόλυτα σίγουρος, ο προϋπολογισμός και πολλά άλλα αυτή τη στιγμή να ψηφίζονταν ομόφωνα ως απάντηση στα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Αλλά και ως ένεση αισιοδοξίας και ελπίδας στη μεγάλη αβεβαιότητα που αντιμετωπίζουν οι συμπολίτες μας για το αύριο. Αλλά θα έπρεπε να υπερψηφιστεί αυτός ο προϋπολογισμός και για ακόμα έναν λόγο. Γιατί εμπεριέχει όλα αυτά που θέλουμε, όλα αυτά που λέμε. Τις μεγαλύτερες κοινωνικές δαπάνες όλων των εποχών. Τις περισσότερες δαπάνες για την υγεία στην ιστορία της Δημοκρατίας. Τις περισσότερες δαπάνες για την παιδεία στην ιστορία της Δημοκρατίας. Τις περισσότερες δαπάνες για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, τον εκσυγχρονισμό, την έρευνα και ανάπτυξη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Αλλά και όλα εκείνα τα έργα ανάπτυξης σε όλες τις επαρχίες, που λέμε ότι θέλουμε να επιταχυνθούν, θέλουμε περισσότερα.

Και τι άλλο περιλαμβάνει ο προϋπολογισμός; Όλα τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, για να αντέξουν σε αυτή την κρίση. Που είναι σημαντικό να στηριχτούν τον Ιανουάριο, γιατί, κάθε λεπτό που μετρά, θα είναι σημαντικό. Τους μισθούς, τις συντάξεις του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τα επιδόματα χαμηλοσυνταξιούχου, τα ανεργιακά επιδόματα και πολλά άλλα. Το επίδομα τέκνου στις οικογένειες, το επίδομα των φοιτητών, την οικονομική στήριξη των αναπήρων μας, το ελάχιστο εισόδημα στους δυσπραγούντες συμπατριώτες μας, τις χορηγίες σε πολλά κοινωφελή ιδρύματα και όλες τις εθελοντικές οργανώσεις, κύριε Πρόεδρε. Τις δαπάνες για την αμυντική θωράκιση, αλλά και όλα τα ευρωπαϊκά προγράμματα και δράσεις, για τα οποία όλοι συμφωνούμε ότι είναι εξαιρετικά μεγάλης σημασίας η ταχύτητα άντλησης ευρωπαϊκών πόρων, για να επιβιώσουν.

Και επαναλαμβάνω, επειδή λέχθηκε και για δυόμισι μήνες. Η ταχύτητα άντλησης πόρων. Η ταχύτητα εκτέλεσης έργων. Η ταχύτητα να στηριχτούν οι επιχειρήσεις. Έχει πολύ μεγάλη σημασία. Θα μπορούσε ασφαλώς να υπήρχαν και άλλες πολλές δαπάνες. Ποιος διαφωνεί; Που όλοι θέλαμε και εμείς θέλαμε. Να τις διπλασιάσουμε. Το ζητούμενο είναι και να μπορούμε. Αυτό είναι το ζητούμενο. Θέλουμε περισσότερα, αλλά παρά να κάνουμε πειράματα, ένα άλμα στο κενό και να πέσουμε, να πηγαίνουμε με σταθερά βήματα μπροστά, όπως έγινε τα προηγούμενα χρόνια. Εν πάση περιπτώσει, θα 'θελα και μια φορά να ακούσω από κάποιον να πει: «Ζητώ αυτό και θα 'θελα να αποκόψετε αυτό». «Ζητώ αυτό και θέλω να βάλετε την τάδε φορολογία». Θα 'θελα να το ακούσω μια φορά.

Παρά ταύτα, λέγεται ότι θα καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός κυρίως για ένα θεσμικό πρόβλημα, όχι για όλα αυτά που ανέφερε ο κ Στεφάνου προηγουμένως. Δεν είναι αυτά, κύριε Στεφάνου, που φτάσαμε στο όγδοο έτος και θα καταψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Αλλά μάλλον για ένα θεσμικό πρόβλημα, που στο δικό μου μυαλό

έχει λυθεί. Αγαπητοί συνάδελφοι, θα διαβάσω αυτούσια, κύριε Λεωνίδου, μία παράγραφο από το κοινό ανακοινωθέν του Γενικού Εισαγγελέα-Γενικού Ελεγκτή της 4^{ης} Νοεμβρίου του 2020: «Ο Γενικός Ελεγκτής επανέλαβε ότι σέβεται τον Γενικό Εισαγγελέα και τις γνωματεύσεις του και, δεδομένου ότι η κυβέρνηση δεσμεύεται από τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα, ο Γενικός Ελεγκτής αναγνωρίζει και αντιλαμβάνεται ότι εκ των πραγμάτων, παρά τη διαφωνία του, στο παρόν στάδιο δε θα του παραδοθούν άλλοι φάκελοι και δεν τίθεται θέμα προσφυγής στο δικαστήριο. Ο Γενικός Ελεγκτής επανέλαβε τον σεβασμό του στο έργο της Ερευνητικής Επιτροπής και την εκπεφρασμένη βούληση και ετοιμότητα της υπηρεσίας του να συνδράμει στο έργο αυτής».

Αγαπητοί συνάδελφοι, θα το ξαναδιαβάσω, για να δω αν κάτι εν το εκαταλάβαμεν καλά.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

«Ο Γενικός Ελεγκτής επανέλαβε [...]», κύριε Λεωνίδου, ακούστε. Λέξη προς λέξη. «Ο Γενικός Ελεγκτής επανέλαβε ότι σέβεται τον Γενικό Εισαγγελέα και τις γνωματεύσεις του και, δεδομένου ότι η κυβέρνηση δεσμεύεται από τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα, ο Γενικός Ελεγκτής αναγνωρίζει και αντιλαμβάνεται ότι εκ των πραγμάτων, παρά τη διαφωνία του, στο παρόν στάδιο δε θα του παραδοθούν άλλοι φάκελοι και δεν τίθεται θέμα προσφυγής στο δικαστήριο». Εμείς λέμε να προσφύγει, αν διαφωνεί με το κοινό ανακοινωθέν. «Ο Γενικός Ελεγκτής επανέλαβε τον σεβασμό του στο έργο της Ερευνητικής Επιτροπής και την εκπεφρασμένη βούληση και ετοιμότητα της υπηρεσίας του να συνδράμει στο έργο αυτό».

Πραγματικά, θα το διανέμω αύριο αυτούσιο ολόκληρο το κείμενο...

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Αύριο θα πάρετε και την απάντηση.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

...να το πάρετε.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εμείς θέλουμε και εκφράζουμε...

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Δεν είμαστε υπάλληλοι...

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

...τη σθεναρή πολιτική...

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Έντζι είμαστε υπάλληλοι του Ελεγκτή εμείς!

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

...μας βούληση να διερευνηθούν όλες οι υποθέσεις για το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων. Το ζητούμε πρώτο! Είναι το Υπουργικό Συμβούλιο που ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα να οριστεί μια ερευνητική επιτροπή, για να εξετάσει μία προς μία όλες τις υποθέσεις από το 2007. Όχι δειγματοληπτικά, όλες! Και μια επιτροπή που θα είναι οιονεί δικαστήριο, που μπορεί να πάρει καταθέσεις και από τον οποιοδήποτε ιδιώτη. Όχι γιατί φοβόμαστε το οτιδήποτε άλλο, αλλά για να μην επηρεαστεί η σωστή νομική διαδικασία, για να υπάρχουν πράγματι πιθανότητες αυτοί που έχουν κάνει τις καταχρήσεις, αυτοί που θα αποδειχθεί ότι εμπλέκονται να καταδικαστούν κιόλας! Αυτό είναι το ζητούμενο και τίποτε άλλο για μας! Άλλωστε, την Επιτροπή Καλογήρου, που την επικαλείται συχνά η αντιπολίτευση, τη διόρισε το Υπουργικό Συμβούλιο και είχε αποτελέσματα. Και βρήκε πράγματα τα οποία έστειλε και πήραν την ποινική οδό.

Τα τελευταία χρόνια, αγαπητοί συνάδελφοι, βγήκαν αρκετά σκάνδαλα στην επιφάνεια. Είναι αλήθεια. Για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια στην ιστορία μας δούλεψαν οι θεσμοί και αποκαλύφθηκαν αρκετά! Πραγματικά, προσπαθώ να φανταστώ πόσα και πόσα χάθηκαν στα χρονοντούλαπα ή κάτω από το χαλί όλες τις προηγούμενες δεκαετίες. Όταν δεν υπήρχαν έλεγχοι, όταν δεν υπήρχαν εποπτικοί μηχανισμοί. Όταν οι υπουργοί ήταν πράγματι κράτος εν κράτι τη δεκαετία, κύριε Λεωνίδου, του '70 του '80 κ.τ.λ., που διαμοίραζαν δωρεάν την κρατική γη! Δωρεάν! Έδιναν στους ημετέρους κρατική γη! Και την κκοτσιάνιαζαν πάνω τους! Στους ημετέρους! Όλα τα προηγούμενα χρόνια.

Αλλά και για πρώτη φορά στην ιστορία μας πρώην υπουργοί, πρώην δήμαρχοι, πρώην βουλευτές πήγαν και στη φυλακή! Για πρώτη φορά! Και βεβαίως με όλα αυτά η αντίληψη για τη διαφθορά, όχι η διαφθορά! Που ήταν δεκαπλάσια τις παλαιότερες δεκαετίες! Η αντίληψη για τη διαφθορά πράγματι αυξήθηκε στους πολίτες. Ξέρω έναν τρόπο να μειωθεί. Να μη βγει τίποτε άλλο στην επιφάνεια ποτέ. Θα είναι όλα τέλεια. Η αντίληψη των πολιτών θα λέει ότι δεν υπάρχει διαφθορά.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άριστο Δαμιανού)

Αυτό υπήρχε όλα τα προηγούμενα χρόνια, κύριε Δαμιανού, ακούστε κάποιες αλήθειες. Γιατί είναι δύο διαφορετικά πράγματα η αντίληψη για τη διαφθορά από την πραγματική διαφθορά.

Όταν έγινε για παράδειγμα το άλφα σκάνδαλο της Δρομολαξιάς το 2011, δεν το ήξερε κανένας. Το 2015 που βγήκε στην επιφάνεια, μέτρησε στην αντίληψη. Και είναι αλήθεια ότι διεθνείς οργανισμοί που μας αξιολογούν έχουν καταγράψει πρόοδο στις θεσμικές αλλαγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, που δεν έγιναν όλα τα προηγούμενα χρόνια.

Ελάτε, αγαπητοί συνάδελφοι, να κάνουμε όλες -εμείς αυτό λέμε- όλες εκείνες τις μεταρρυθμίσεις. Αυτή είναι η απάντηση. Να ψηφίσουμε όλες εκείνες τις θεσμικές αλλαγές και τα νομοσχέδια της κυβέρνησης. Μπορεί με καθυστερήσεις, συμφωνώ επί αυτού, αλλά να το προσπαθήσουμε. Να το κάνουμε το συντομότερο. Τις ενστάσεις της GRECO. Όλοι το θέλουμε αυτό. Και η κυβέρνηση πήρε τη νομοθετική πρωτοβουλία για την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς για παράδειγμα. Και για την προστασία του πληροφοριοδότη και όλα τα άλλα. Και εμείς λέμε και για οριζόντια ψηφοφορία, λέμε και για άλλα πράγματα.

Προσωπικά ο υποφαινόμενος και ο κ. Τορναρίτης, μιλήσαμε και βάλουμε πρόταση νόμου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού για το ασυμβίβαστο. Κανένας βουλευτής να μην ασκεί κανένα άλλο επάγγελμα! Ελάτε να τα ψηφίσουμε! Αυτή είναι η πρόκληση η δική μας. Αυτή είναι η πολιτική μας βούληση, αυτό θέλουμε και κατανοούμε τις όποιες σκοπιμότητες να το παρουσιάζετε διαφορετικά.

Ας πούμε όμως μια αλήθεια στους πολίτες, ότι η διαφθορά δεν έχει χρώμα. Αυτή είναι μια αλήθεια, να την πούμε. Το να λέμε «είστε εσείς, όχι εμείς», «είναι οι άλλοι» είναι λάθος. Δεν έχει η διαφθορά χρώμα, αγαπητοί συνάδελφοι, και όλοι μαζί έχουμε την ευθύνη και χρειάζεται να κάνουμε όλα εκείνα που πρέπει, να ψηφίσουμε όλες εκείνες τις θεσμικές αλλαγές, για να θωρακίσουμε το κράτος πρόνοιας, για να κλείσουμε τρύπες, παράθυρα τα οποία μας ταλαιπωρούν.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ζούμε σε πρωτόγνωρες συνθήκες. Οι πολίτες μας αγωνιούν για το αύριο. Θα μπορούσα, όπως είπα, να δώσω απαντήσεις και για το δημόσιο χρέος και για το δημοσιονομικό έλλειμμα και την κοινωνική πολιτική και το αναπτυξιακό μοντέλο και τη φτώχεια και την ανισότητα, την προσφυγική πολιτική και για πολλά άλλα. Το έκανα όλα τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια. Αυτή είναι η τελευταία μου ομιλία στα πλαίσια της πενταετίας που διανύουμε. Αλλά είπα ότι θα το αποφύγω. Άλλωστε, δε θα έχει κάποια σημασία, αν αύριο ο προϋπολογισμός καταψηφιστεί. Αύριο δε θα είναι μια καλή μέρα για την πατρίδα μας, εάν υπάρξει μια τέτοια απόφαση. Θα μπορούσα να πω μόνο το εξής: Επειδή πολλά απ' όσα ακούμε τα ακούμε εδώ και χρόνια, εάν δεν κάναμε όσα κάναμε τα προηγούμενα χρόνια, δε θα είχαμε αυτές τις δυνατότητες που έχουμε εδώ και δέκα μήνες, για να στηρίζουμε τους συμπολίτες μας και τις επιχειρήσεις. Η καλή δουλειά των προηγούμενων ετών, που πάλι κριτική μάς κάνατε, είναι αυτή που μας έδωσε τη δυνατότητα να στηρίζουμε τον κόσμο αυτή τη στιγμή και για όλους αυτούς τους μήνες και με πρόνοια μέχρι και τον επόμενο Μάρτιο.

Θα ήθελα επίσης να πω κάτι πολύ συγκεκριμένο ως παράδειγμα του τι σημαίνει «προσπαθούμε να δημιουργήσουμε εντυπώσεις» κ.τ.λ., κ.τ.λ. Δε δικάζεται η Κύπρος, κύριε Δαμιανού, από τη διαδικασία επί παραβάσει που έχει εξαγγείλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που δεν είναι η πρώτη φορά, μας έκανε και για τους σκυβαλότοπους, έκανε διαδικασία επί παραβάσει και για το Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου και για παράνομες ενισχύσεις και για τις Κυπριακές Αερογραμμές και για πολλά άλλα. Και γιατί αργήσαμε να κάνουμε τα αποχετευτικά και για πολλά άλλα.

Αυτό το οποίο θα εξεταστεί δεν είναι ούτε η διαπλοκή -το ξέρετε, είμαι βέβαιος, είμαι βέβαιος ότι διαβάσατε το κείμενο- ούτε αν εμπλέκεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ούτε χρειάζεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας την όποια υπεράσπιση από τον Γενικό Εισαγγελέα. Αυτό που θα κριθεί είναι αν και κατά πόσο τα κράτη-μέλη δικαιούνται να εκδίδουν υπηκοότητες σε επενδυτές χωρίς να υπάρχει στενή επαφή, χωρίς να υπάρχει διαμονή στην Κύπρο για πάρα πολλά χρόνια. Κατά τα άλλα η έκδοση υπηκοοτήτων των μόνιμων κατοίκων στην Κύπρο αλλοδαπών, όταν περάσουν πέντε και δέκα χρόνια, είναι εξουσία του κράτους-μέλους. Είναι μια τέτοια εξουσία του κράτους-μέλους. Αλλά το να δίδεις τις συγκεκριμένες υπηκοότητες με τον συγκεκριμένο τρόπο είναι που θα εξεταστεί, εάν παραβιάζονται τα άρθρα 4 και 26 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης· αυτό θα εξεταστεί, τίποτε άλλο.

Θα 'θελα να παραδεχτούμε επίσης κάτι άλλο, πως δεν έχουμε ενότητα. Όλοι την επικαλούνται ως αναγκαία, αλλά δεν την έχουμε. Υπάρχει αυτό που γράφτηκε πολλάκις, αυτό το σαράκι της διχόνοιας που μας κατέστρεψε πολλές φορές, τον ελληνισμό, στην ιστορία. Ούτε και στο εθνικό μας θέμα υπάρχει ενότητα. Σαράντα έξι χρόνια από την εισβολή των Τούρκων στο νησί μας και δεν έχουμε καταφέρει και να το παραδεχτούμε, γιατί η παραδοχή είναι και η αρχή της διόρθωσης, δεν έχουμε καταφέρει να έχουμε μια κοινή γραμμή στο εθνικό μας θέμα. Και θα πρέπει να προσπαθήσουμε όλοι να οικοδομήσουμε την ενότητα. Με πράξεις, όχι απλώς με λόγια.

Διάβαζα συχνά στο παρελθόν -το έλεγα και σε ομιλίες- ανέτρεχα συχνά σε ένα συναρπαστικό κομμάτι από τα σοφά λόγια του στρατηγού Μακρυγιάννη στα «Απομνημονεύματά» του. Και πιστεύω πως πρέπει να το πω σε αυτή την περίπτωση ένεκα και της αυριανής ψηφοφορίας. Γράφει λοιπόν ο Μακρυγιάννης: «[...] τούτην την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί και αμαθείς και πλούσιοι και φτωχοί και πολιτικοί και στρατιωτικοί και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι· όσοι αγωνιστήκαμεν, αναλόγως ο καθείς, έχομεν να ζήσωμεν εδώ. Το λοιπόν δουλέψαμεν όλοι μαζί, να την φυλάμεν κι' όλοι μαζί [...]».

«Τούτην την πατρίδα» παραφράζοντας τον Μακρυγιάννη, θα μπορούσα να πω πως, ναι, πράγματι την έχομεν όλοι μαζί. Και δεξιοί και αριστεροί. Και επιχειρηματίες και εργαζόμενοι. Και γεωργοί και έμποροι. Και κληρικοί και λαϊκοί. Και κυβέρνηση και αντιπολίτευση. Θα πρέπει και «να την φυλάμεν και όλοι μαζί».

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θέλω να απευθυνθώ στους συμπολίτες μας και να τους πω πως αντιλαμβάνομαι τις αγωνίες τους. Πως αντιλαμβάνομαι και κατανοώ την οργή τους. Πως αντιλαμβάνομαι και κατανοώ την αβεβαιότητα που νιώθουν. Και πως γνωρίζω πως αναμένουν από εμάς λύσεις στα προβλήματα και όχι όξυνση, αντιπαραθέσεις και δημιουργία προβλημάτων. Και θέλω να τους πω πως υπάρχει ελπίδα. Πως τα θετικά μηνύματα για τα εμβόλια και το τέλος της πανδημίας άρχισαν να πυκνώνουν και ο σχεδιασμός έγινε. Πως το κράτος μας έχει ακόμα αποθέματα στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Πως ο σχεδιασμός για το Ταμείο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ολοκληρώνεται τους επόμενους μήνες και πολλές άλλες επενδύσεις θα προστεθούν από το 2021 και εντεύθεν. Μπορούμε να τα καταφέρουμε και είμαστε καταδικασμένοι να τα καταφέρουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ, αλλά, πριν φύγω από το βήμα, να ευχαριστήσω και εγώ όλους τους συναδέλφους, την επιτροπή Οικονομικών και τα παιδιά της Γραμματείας, και θα έλεγα και της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, που επίσης εργάζονται για αυτό τον σκοπό, και να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές και επιτέλους λύτρωση για τη μαρτυρική μας νήσο!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κουλλά.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας, η συζήτηση θα συνεχιστεί αύριο, 17 Δεκεμβρίου του 2020, στις 2.00 το απόγευμα. Στις 2.00 το απόγευμα.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.45 μ.μ.)

**Παρόντες βουλευτές
(αλφαβητικά κατά κόμμα)**

ΔΗΣΥ

Αριστείδου Μαριέλλα	Κωνσταντίνου Κώστας
Γεωργίου Γεώργιος	Κωνσταντίνου Ξένια
Δημητρίου Αννίτα	Μαυρίδης Μάριος
Δημητρίου Δημήτρης	Ορφανίδου Σάβια
Δίπλαρος Ευθύμιος	Σοφοκλέους Μιχάλης
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Σταύρου Ελένη
Κάρουλλας Γιώργος	Τορναρίτης Νίκος
Κουλλά Ονούφριος	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κυπριανού Ανδρέας	

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Αδάμου Αδάμος	Λουκαΐδης Γιώργος
(Πρόεδρος Βουλής)	Μαύρου Ελένη
Γαβριήλ Γιαννάκης	Πασιουρτίδης Ανδρέας
Γεωργίου Τ. Γιώργος	Σάββα Ευανθία

Δαμιανού Άριστος
Καυκαλιάς Αντρέας
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη
Κυπριανού Άντρος
Κώστα Κώστας

Στεφάνου Στέφανος
Φακοντής Αντρέας
Χαραλαμπίδου Ειρήνη

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα
Κουλίας Ζαχαρίας
Λεωνίδου Πανίκος

Μυλωνάς Παύλος
Ορφανίδης Χρίστος
Πιπτοκοπίτης Χαράλαμπος

ΚΣ ΕΔΕΚ

Ευσταθίου Κωστής

Αλληλεγγύη

Γεωργιάδου Ρούλα

Γιωργάλλας Μιχάλης

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Θεοπέμπτου Χαράλαμπος

Περδίκης Γιώργος

Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

Βότσης Άγγελος

Προκοπίου Γεώργιος

Ανεξάρτητοι (Κίνημα)

Θεολόγου Άννα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συνέχιση της συζήτησης (Ελένη Σταύρου, Ανδρέας Πασιουρτίδης, Γιώργος Περδίκης, Ευανθία Σάββα, Δημήτρης Δημητρίου, Γιαννάκης Γαβριήλ, Ευθύμιος Δίπλαρος, Χρίστος Ορφανίδης, Μαριέλλα Αριστείδου, Άγγελος Βότσης εκ μέρους του Μαρίνου Μουσιούττα, Κώστας Κώστα, Ανδρέας Κυπριανού, Αντρέας Καυκαλιάς, Γεώργιος Γεωργίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Μάριος Μαυρίδης, Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης, Ζαχαρίας Ζαχαρίου, Ρούλα Γεωργιάδου, Αντρέας Φακοντής, Ξένια Κωνσταντίνου, Γιώργος Τ. Γεωργίου, Γιώργος Κάρουλλας, Κωστής Ευσταθίου, Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, Μιχάλης Σοφοκλέους, Παύλος Μυλωνάς, Σάββια Ορφανίδου, Πρόεδρος, Γεώργιος Προκοπίου, Ελένη Μαύρου, Κυριάκος Χατζηγιάννης, Άριστος Δαμιανού, Αννίτα Δημητρίου, Ζαχαρίας Κουλίας, Κώστας Κωνσταντίνου, Στέφανος Στεφάνου, Ονούφριος Κουλλά) για το νομοσχέδιο «Ο περὶ Προϋπολογισμού του 2021 Νόμος του 2020».

Τιμή: €3,50